Jenerik

Ara Kapak

Musikide inabem, üstad I bînazîrim Muhammed Sadreddin Özçimi ve
Mevlevi ayinlerinin zevkine kapisinda vardigimiz, muhterem Ahmet Selahaddin Hidayetoglu hocam'a…

TEŞEKKÜR

Ayin i şeriflerin bize ulaşmasına vesile olan eslâf'a,

Her aşamasında yardımını gördüğüm değerli ilim adamı Dr. Yakup Şafak bey 'e

Değerli dostum, kıymetli sanatkar Yusuf Kayya bey'e

Yetişmemizde büyük katkıları olan değerli büyüğüm Dr. Selahaddin Hidayetoğlu bey'e

Üstadım, büyük sanatkâr M. Sadreddin Özçimi bey'e

Değerli katkılarını esirgemeyen Dr. Mehmet Harmancı bey'e

Teşvik ve desteklerini esirgemeyen muhterem Ömer Tuğrul İnançer bey'e

Kıymetli sanatkâr arkadaşım Ahmet Uncu bey'e

Ayinlerin tamamını okuyarak tashih aşamasında büyük katkı sağlayan Kültür ve Turizm Bakanlığı Konya Türk Tasavvuf Musikisi Topluluğu sanatkârı arkadaşlarıma kalbi teşekkurlerimle…

ÖNSÖZ

Mevlevî âyinleri, ilhamını büyük mutasavvıf ve gönül insanı, ilâhi aşkın sembolü, ölümsüz ruh ve hamle adamı Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî'nin hayatından ve düşüncelerinden alan sanatkârlarca bestelenmiş, Türk mûsikîsinin en görkemli, en sanatlı eserleridir.

Bu ince ruhlu insanlar kendilerini, Hz. Pîr yolunda yok bilmişler; ruhlarındaki kelimelere sığmaz heyecanları, coşkuları, ümitleri, sevinçleri, insanoğlunun ezelden beri meclûb olduğu seslere, nağmelere dökmüşlerdir.

Onların, aşk potasında, fenâ ve mahviyet içerisinde, ruhlarıyla yoğurdukları muhteşem besteler, asırlarca Allah ve Peygamber aşkıyla dolu nice gönülleri yakıp yandırmış; ilâhi esintilerle insanlara tesellî vermiş; ruhları yüceltip lâhûtî âleme götürmüştür.

Elinizdeki kitapta, bu âbidevî eserlerden 54 tanesi bulunmaktadır. İçinde, bu alanda daha önce yayınlanmış üç eserdeki (Konservatuvar, Heper ve Salgar neşirleri) bütün âyinlerin yanı sıra meydan görmüş altı âyinin güfteleri, notaları, manzûmelerin vezinleri, tercüme ve sadeleştirmeleri ile kaynakları yer almaktadır.

Zikredilen üç eserden İstanbul Belediyesi Konservatuarı'nca neşredilen Mevlevî Âyinleri'nin önemli bir boşluğu doldurduğu, muhakkaktır. Ancak gerek bu değerli eserde, gerekse daha sonra yayınlanan iki eserde, bazı eksiklikler olduğu da inkâr edilemez.

Biz gerek Mevlâna, Mevlevîlik tarihi, kültürü ve Mevlevî âyinleri konusunda artarak süren çalışmalar, gerekse bu sahadaki kaynakların neşri ve yapılan araştırmalar ışığında, bu büyük emaneti öncekilerin emeklerinden azami istifade ile daha ileri bir noktaya taşımak için gayret gösterdik. Üç yıllık bir emeğin sonucu olarak ortaya konulmuş olan bu çalışma, böyle bir gayeye hizmet amacıyla yapılmıştır.

Bu eserdeki güftelerin, imkânlar ölçüsünde, sağlıklı bir şekilde tesbitinin yapılmasını büyük ölçüde Hz.Mevlâna'nın eserleri üzerine çalışma yapan ilim adamlarına borçluyuz. Bilhassa Bediuzzaman Furûzanfer ve Abdülbaki Gölpınarlı'yı, hizmetleri açısından her daim rahmetle anıyoruz. Keza Mesnevi'yi, İbtidânâme'yi, Dîvân-ı Sultan Veled'i ve sâir kaynakları neşredenleri, tercüme ve şerh yazanları da… En büyük teşekkür ise elbette bu ölümsüz şâheserleri notaya çekip yayınlayan Rauf Yektâ Bey'e ve mesai arkadaşlarınadır; Cenâb-ı Mevlâ'dan hepsine rahmetler niyaz ediyor, son olarak kitabımızın, gerek âyîn-i şeriflerin icrasında, gerekse bu alanda yapılacak çalışmalara ışık tutmasını diliyoruz.

MEVLEVİ MUKABELESİ VE AYİNLER

Mevlana Muhammed Celaleddin Rumi (k.s.)'nin Hakka yürümesinden sonra oluşturulan ve onun Mevlana sıfatına atıfla isimlendirilmiş olan Mevlevi tarikatına özel, tasavvuf musikisine Mevlevi musikisi denir.

Hemen hemen bütün tarikatlerin kendilerine mahsus bir musiki ve devran yapısı vardır. Ancak bu yapı Mevlevilikte bir ritüel halini almış ve sistematik bir yapıya kavuşmuştur. Musiki, edebiyat ve güzel sanatların diğer dalları Mevlevilikte zirveye ulaşmış ve Mevlevihaneler adeta güzel sanatlar fakültesi işlevini üstlenmişlerdir.

Musiki noktasında Mevlevi ayinleri, mevlevîhânelerde mukâbele (semâ' töreni) esnasında, semâ'a refâkat etmek maksadı ile bestelenmiş eserlere denir. İlhamını aşk eri Hz. Mevlana'dan almış, Mevlevî veya Hz. Mevlana muhibbi bestekârlar tarafından bestelenmiş olan bu eserler, mutriban (musiki icra heyeti) tarafından icra edilir. Türk mûsikîsi sanatının, Mîrâciye nazarı dikkate alınmazsa, en büyük formudur.

Güfteleri çoğunlukla Hz. Mevlânâ'nın Mesnevî ve Divân-ı Kebir'inden (beyitler ve rubâiler) olmakla birlikte, az da olsa bazı Mevlevî şairlerin şiirlerine de yer verildiği görülür. (***Sultan Veled, Ulu Ârif Çelebi, Ahmet Eflâki, Dîvâne Mehmet Çelebi, Gavsi Dede, Şeyh Gâlib gibi***).

Mevlevi ayini (muakabele-i şerif)Hz. Mevlana'nın belli bir usule bağlı olmaksızın tamamen bir vecd hali ile yapmış olduğu sema'ın sonradan bir sisteme bağlanması ile oluşmuştur. Hz. Pir'in düşünce, yaşayış, ilim ve aşk halinden oluşan bu sistematik yapı, oğlu Sultan Veled ve onun oğlu Ulu Arif Çelebi zamanında oluşmuştur. Hem Sultan Veled hem de Ulu Arif Çelebinin belirli bir düzene bağlı olmaksızın sema ettikleri bilinmektedir. Ancak sonraları bunun Hz. Mevlana'yı anmak maksadı ile periyodik hale gelmesi, Mukabelenin bir sistem haline gelmesine zemin oluşturmuş ve sema meclislerine bir düzen verilmeye başlanmıştır. 15. Yüzyılda *(Sultan Veled oğlu Şemseddin Emir Abid Çelebi oğlu Emir Âlim Çelebi'nin oğlu olan ve 1421 yılında çelebilik makamına gelen)* Pir Adil Çelebi tarafından bugünkü anlamda düzenlenen mukabele-i şerif, daha sonra 1642 yılında çelebilik makamına geçen Pir Hüseyin Çelebi tarafından, tekke ve medrese kavgalarının yoğun olduğu bir dönem olmasına rağmen herkes tarafından kabul görmüş bir şekilde son düzenlemeleri yapılmış ve son halini almıştır.

Kültür bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Korosu Müdürü ve araştırmacı Ömer Tuğrul İnançer bu düzenlemelere göre icra edilen mukabele-i şerifin dergâhta yapılagelen usulünü şöyle aktarmaktadır:

"Mukâbele günü veya gecesi, görevli Meydancı Dede namaz vaktinden biraz önce, semâhâneye girerek, yere ters olarak yayılı duran kırmızı renkli şeyh postunu alır ve sol omzuna koyar ve şeyh dairesine giderek, semâ izni ister. Şeyh, "Eyvallah" diyerek izin verdiğini belirttikten sonra, Meydancı Dede, dervişlerin duyabileceği kadar yüksek sesle ve özel okunuşu ile "abdeste tennûreye salâ" diye seslenir ve postu semâhâneye götürüp usûlünce yayar. Sonra ezan okunur. Semâa girecek dervişler, semâ kıyafetlerini giyerler. Tersine katlanmış olan tennûreler koltuklarından tutulur ve öylece kıbleye karşı diz üstü oturulup, Hz. Mevlâna'nın ruhuna üç ihlâs bir Fâtiha okunur. Yine oturmakta iken tennûrenin yakası öpülüp baştan aşağıya geçirilir. Böylece tennûre tersken, yüz olmuş olur. Sonra ayağa kalkılıp, bele bağlanan "Elifî nemed" (veya elif-lâm bend) kemer gibi bağlanır ve özel şekilli bir yelek olan "deste-gül" sırta giyilir. "Resim Hırkası" denen çok geniş kollu, uzun ve geniş hırka da omuza alınır ve sikke de başa giyilerek kıyafet tamamlanmış olur.

Meydancı Dede'nin "Buyrun Yâ Hû" hitabı ile davet edilen dedeler ve diğer kişiler teker teker baş keserek selâm verip sağ ayakla, eşiğe basmadan semâhâneye girerler ve görev rütbeleri ve kıdemlerine göre yerlerini alarak, ayakta beklerler. Âyinin mûsıkîsini icra edecek olan Mutrıb Heyeti de Mutrıb-hâne'de yerini alır. Herkes, sağ ayak başparmakları sol ayak başparmağı üzerinde; yani "ayakları mühürlü" denen durumda ve sol eli ile sağ omuz, sağ el ile sol omuz tutulmak suretiyle ayakta durarak, Şeyhin gelişini bekler. Bu duruş şekline "Niyaz Vaziyeti" denir.

Şeyh, sağ arkasındaki Meydancı ile birlikte semâhâneye girip ayak mühürleyerek başını eğmek suretiyle selâm verdiğinde, herkes aynı biçimde sessizce selâma cevap verir. Şeyh, postuna geçer ve namaz başlar. Camideki usûlün aynısı olarak kılınan namaz, Şeyhin Fâtiha›sı ile sona erer.

Namaz bittiğinde, namaz safları bozulur ve yüzler Mesnevî kürsüsüne dönük olarak yeni yerleşim hâli alınır. ***Şeyh,*** (veya Mesnevîhân) kürsüye çıkıp oturduğunda, herkes yer öperek bulunduğu yere oturur. Mesnevî'den şerh edilecek beyitleri, Şeyh kendi okumayacaksa, "Kârî-i Mesnevî" denen, Mesnevî okumakla görevli dede, daha önce Meydancı tarafından kürsünün altına serilmiş olan seccadeye, yüzü kıbleye karşı olarak oturur ve şerh edilecek beyitleri okur. Şeyh, tesirli sözler söyleyebilmek, yanlışlıkların bağışlanmasını ve hâttâ düzeltilmesini dilemek için Allah'tan yardım isteyici ve yakarıcı bazı beyitleri okuduktan sonra Mesnevî beyitlerinin şerhine başlar. Sonunda "Yüce Allah'ın sırlarının keşfedicisi olan Mevlâna işte böyle buyurdu. O'nun bu buyurdukları ne uyku halindeki rüyadır, ne faldır ne de yıldız bilgisidir. Doğrusunu Allah bilir ama, herhalde Hakk'ın bir vahyi olsa gerekir" anlamındaki dörtlük okunarak Mesnevî şerhi bitirilir. Sonra Mutrıbhânede kısa bir Kur'ân-ı Kerîm okunur; Fâtiha okunmaz. Şeyhin kürsü üzerinden okuduğu "Post Duâsı" sonunda Fâtiha okunur. Şeyh, kürsüden inerken, herkes öpüp ayağa kalkar ve kıbleye göre semâhânenin sağ tarafında yerlerini alırlar. Çok ender olarak Mesnevî şerhi yapılmamışsa bu yer alma namazdan sonra olur. Post duâsı da posta oturulunca yapılır. (1950'li yıllardan sonra Konya'da her yıl yapılmakta olan Mevlâna İhtifallerindeki Semâ Âyininde bu yer alış ve sonrası sergilenebilmektedir.)

Bütün tarikat âyinleri, Hz. Peygamber'e olan sevgi ve saygının ifadesi olarak, salâvat ile başlar. Mevlevî Âyininde bu ifade, "Nâ't-ı Mevlâ-

na" ile olur. Hz. Mevlâna'nın "Ya Habîballah, Resûl-i Hâlik-i yektâ tuyi" (Ey Allah'ın sevgilisi, tek ve eşsiz yaratıcının elçisi sensin) diye başlayan ünlü nâ'tını, Türk Mûsıkîsinin dâhîlerinden Mustafa Itrî Efendi, Rast makamında bestelemiş ve bu şaheser; "Nâ't-ı Mevlâna" olarak iki asırdan fazla hem Mevlevîhânelerde; hem de gerektiğinde başka tekkelerde okunmuştur. Itrî'nin bu bestesi en tanınmış nâ't bestesidir ve Abdülhalim Çelebi (ö. 1679) veya II. Bostan Çelebi (ö. 1705) tarafından, bir Çelebilik Makamı tavsiyesi olarak, bütün Mevlevîhânelere âyinde ney taksiminden önce okunması bildirilmiştir. Nâ't olarak, bu beste ile başka güfteler okunduğu da olmuştur. Ayrıca, bu bestenin bitişi olan "Yâ tabîb-el kulûb, Yâ veliyyallah" sözlerinin yer aldığı terennüm bölümünde, çok usta birer icracı olan nâ't-hânlarin görevde bulunduğu zamanlarda böyle yaptığı anlatılmaktadır. Itrî'nin bu bestesi, İstanbul Belediye Konservatuarı Tasnif Heyeti tarafından, Yenikapı Mevlevîhânesi kudümzenbaşısı bestekâr Ahmed Hüsameddin Dede'nin okuyuş tarzı esas alınarak notaya alınmış; Zekâî-zâde Hâfız Ahmed Irsoy ve Raûf Yektâ Bey, bu eserin unutulmasını önlemişlerdir. Itrî'nin bu bestesinden evvelki beste veya bestelerin yahut da Hz. Mevlâna'nın, Hz. Peygamberi öven birçok gazellerinin, kasîde tarzında doğaçlama olarak, okunduğunu kabul etmek gerekmektedir.

Nâ'tın okunması sessizce dinlendikten sonra, kudümzenbaşı kudüme birkaç darbe vurur ve neyzenbaşının veya onun görevlendirdiği bir neyzenin "post taksimi" adı verilen taksimi başlar. Post taksiminde, okunacak âyinin makamını önce dem sesler denen pest perdelerde ve uzun süreli seslerle gösterip sonra meyan açarak ve az makam geçkisi yapıp vakur nağmelerle taksimi tamamlamak, gelenekleşmiş bir haldir. Taksim bittiğinde hiç ara verilmeden kudümzenbaşının kudüme ilk darbe vurması ile beraber peşrev çalmaya başlanır. Bu ilk "zahme" darbesiyle beraber Şeyh Efendi ve semâzenler ellerini şiddetli bir şekilde yere vurup ayağa kalkarlar. Buna "Darb-ı Celâl" denir. Neyzenler de ayağa kalkarak icraya katılırlar.

Ayağa kalkmış bulunan semâzenler hırkalarına çeki düzen verip; sağa doğru birbirlerine yaklaşırlar. Bu sırada Şeyh, postun önüne çıkıp baş keserek selâm verir, herkes de baş keser. Sonra Şeyh, sağına doğru dönüp, peşrevin temposuna da uygun bir şekilde, sağ ayağını atıp solu yanına çekerek, sonra solu ileri atıp sağı yanına çekerek yürümeye başlar. Semâhânenin kenarında yüzleri ortaya dönük durmakta olan semâzenler de sağa dönüp aynı tarzda yürümeye başlarlar. ***Şeyhin arkasındaki kişi (aşçıbaşı veya semâzenbaşı) postun önüne geldiğinde ayak mühürleyip baş keser ve hatt-ı istivâ denen postun ucu ile kapı arasında çizili olduğu varsayılan ve Şeyhten başkasının basamayacağı çizginin (üstünden?) sağ ayakla atlayıp solu da attıktan sonra, posta arkasını dönmeden, cephesini geliş yönüne çevirip yine ayak mühürleyip bekler.*** Bu sırada arkasındaki semâzen de postun önüne yaklaşmıştır. O da ayak mühürler ve postun önünde iki derviş birbirlerinin yüzüne, gözüne ve özellikle iki kaşın arasına bakarak ve hırkalarının içindeki sağ ellerini kalplerine götürerek selâmlaşıp niyazlaşmış olurlar. Postun sağındaki kişi arkasını semâhâneye dönmeden yine sağa dönerek yürümeye başladığında, kendisinden sonraki semâzen yine aynı tarzdaki hareketlerle devam eder. Böylece herkes birbiriyle selâmlaşmış olur ki buna "cemâl seyri" veya "cemâl cemâle gelmek" denilir. Semâhâneyi ikiye böldüğü kabul edilen hatt-ı istivâa post hizasındaki uzantısında gene ayak mühürlenip baş kesilir; karşı karşıya geliş olmadan yürümeye devam edilir. Eğer, türbesi olan bir semâhânede âyin yapılıyorsa, türbenin yanından geçilirken de baş kesilip selâm verilir. Şeyh, birinci devirde postun önüne geldiğinde, karşısında kıdemsiz derviş bulunmaktadır. Onlar da birbiri ile selâmlaşırlar ve ikinci, üçüncü devirler de aynen böyle devam eder. Böylece herkesin üç defa semâhânenin etrafını dolaşmalarına "Devr-i Veledî" (Sultan Veled Devri) denilir. Mutrıb peşrev çalmaya devam ediyordur. Peşrev, yürüyüş sırasında bitse bile tekrar başa dönülerek çalınmaya devam edilir.

Üçüncü devirde sırasının sonundaki semâzen, şeyhi beklemeden selâmını verip yürümeye devam eder. Onun sıradaki yerini alması ile beraber şeyh de postuna geçmiş olur. Bu anda kudümzenbaşı peşrev çalmaya son verilmesini işaret etmek için kudüme hızlıca birkaç defa vurur ve sadece makamı gösteren bir iki cümlelik çok kısa bir ney taksimi yapılır. (Sultan Veled Devrindeki karşılıklı niyazlaşma Konya›daki Âsitânede şeyh postu önünde değil, Hz.Pîr Mevlâna›nın sandukası önünde yapılır.)

Sultan Veled devri devamında, herkes, sessizce Allah ismini (İsm-i Celâl) zikretmektedir.

Ney taksiminin bitiminde, âyinhân denen mutrıbdaki okuyucular, yine saz refakatinde, âyini okumaya başlarlar. Şeyh, postunun üzerinde, semâı idare edecek olan semâzenbaşı hariç, omuzlarındaki hırkaları çıkarıp oturdukları yere bırakırlar ve hemen niyaz vaziyeti alırlar.

Şeyh, postun önüne doğru üç adım atarak ileri çıkar ve baş keser, herkes de baş keser. Şeyh, sağ eli üstte olarak ellerini kavuşturmuş durumda dururken, semâzenbaşı şeyhe doğru ilerler ve şeyhin açıkta duran elini, şeyh de eğilerek onun sikkesini öper. Semâzenbaşının sağ ayağını geriye çekerek veya ileri atarak verdiği işarete göre semâzen, ya ortaya veya kenara doğru üç adımda yürüyüp semâa başlar. Omuzları tutmakta olan eller yavaşça aşağıya indirilip elin dışı vücuda ve sikkeye temas ettirilip omuz hizasından yukarı kadar kaldırılır ve ‹sağ el yukarıya, sol el aşağıya› bakacak şekilde semâ edilir. Semâzenin başı hafifçe sağa eğik, yüzü biraz sola dönük, gözleri sol elin başparmağına kısık bir şekilde bakar durumdadır. Bu şekilde son semâzen de semâa girdikten sonra, semâzenbaşı şeyhe baş kesip, semâı idare etmek üzere semâhânede dolaşmaya başlar. Şeyh de postun gerisine çekilip, ayakta durarak semâı izler.

Semâzenin sol ayağına "direk", sağ ayağına "çark'" denir. Direk, yerden hiç kesilmez ve diz bükülmez. Çark, direğin etrafında sola (kalbe) doğru döndürülerek atılır, direk yerden sürünerek geriye doğru hareket ettirilir. Böylece vücudun kendi etrafında bir tam dönüşüne de

çark adı verilir. Direği, yerden sürümeden sabit durarak çark atmaya da "direk tutma" denir. Semâzen her tam çarkta bir defa olmak üzere sessizce içinden İsm-i Celâl okur. Semâ böylece devam eder...

Âyin bestesinin birinci selâmı bitip, ikinci selâmın başladığı, beste usûlünün değiştiğinden anlaşılır. Selâm başında, herkes bulunduğu yerde yüzleri «Kutuphâne» denen semâhânenin merkezine gelecek şekilde durup, niyaz vaziyetinde baş keser ve ikili üçlü gruplar halinde omuz omuza yaslanır. Şeyh, sessizce selâm duasını yapıp yine postun gerisine geçtiğinde tekrar beraberce baş kesilir. Semâzenbaşı ve semâzenler yine birinci selâmdaki gibi semâa girerler. Yalnız, el ve sikke öpmezler. İkinci selâm denen bölüm böylece devam eder ve yine bestedeki usûl değişikliği ile üçüncü selâma girilir. Dördüncü selâma giriş de aynı şekilde yapılır.

Dördüncü selâmda semâzenler, semâhânenin ortasına girmezler ve etrafa sıralanarak semâ ederler; orta yer boş bırakılır. Son semâzenin de semâa girmesinden sonra, hepsi yerlerinden kıpırdamadan direk tutarak semâ ederler. Semâzenbaşı şeyhe niyaz edip semâzenleri de yerleştirdikten sonra şeyhin solundaki yerine geçer ve artık yürümez. Şeyh ise postundan öne ilerleyip niyaz eder ve o da semâa girer. Şeyh, sol eli ile hırkasının sağ tarafını bel hizasından, sağ eli ile yakasından tutarak hırkanın göğüs kısmını sağ tarafa doğru hafifçe açarak semâ eder. Başı, semâzenler gibi, hafifçe sağa eğik ve sola dönüktür. Hatt-ı istivâ üzerinden adım atarak semâ etmek suretiyle semâhânenin merkezine kadar gelir. O da orada direk tutar. Bu tarz yaka tutarak ve ağır tempo ile olan semâa "post semâi" denir. Semâzenbaşı da bulunduğu yerde post semâi yapar.

Âyin bestesinin dördüncü selâmının sözlü kısmı bittiğinde sazlar hemen saz semâisine ve takiben son peşreve girerler. Eğer Niyaz İlâhisi denen Segâh makamındaki eser icra edilecekse, Semâi yerine sazlardan biri Segâh›a geçiş taksimi yapar ve ilâhiye girilir. Saz semâisi veya Niyaz›ın bitmesi ile son taksim başlar. Son taksimin (post taksiminin), mutlaka ney ile yapılması gerekmez; başka saz ile de yapılabilir. Taksimin başlaması ile kutuphânede direk tutmakta olan şeyh, yavaş yavaş postuna doğru gitmeye başlar. Şeyh posta vardığında taksim bitirilir ve hemen tiz perdeden olmak üzere mutrıbta görevli biri tarafından Kur›an okunmaya başlanır. Bu anda herkes olduğu yerde baş kesip, yer öperek bulunduğu yere oturur. Eller omuzlarda ve baş öne eğiktir. Görevli dervişler, sırtlarına hırkalarını koyduklarında normal oturma hali alınarak, Kur›an dinlenir. Kur›an okunması bittikten sonra şeyhin sol tarafında uygun bir yerde «Duâgû Dede» (Duâcı Dede) özel okuyuş tarzı ile özel duâyı, tekbîri ve salâvatı okuduktan sonra, şeyh, «Fâtiha» der. Herkes sessizce Fâtiha›yı okur. Sonra şeyhle beraber herkes yer öpüp ayağa kalkar. Şeyh, postunun üzerinde «Hû diyelim» sözü ile biten ‹gülbank›ı (özel tertip ve tespit edilmiş duâ) okur. Mutrıbân ve semâzenler baş keserek bir nefes boyu ve yüksek sesle «Hû» derler. Şeyh, postun üzerinden ayrılıp baş keserek yüksek sesle selâm verdiğinde, semâzenbaşı yüksek sesle ve son"Hû"hecesini nefesince uzatarak selâmı alır, semâzenler de baş keser. Şeyh bu sırada postun tam karşısındaki kapıya doğru yürümektedir. Tam orta yere geldiğinde yine selâm verir. Bu selâmı neyzenbaşı alır, mutrıban ve semazenler, baş kesen şeyh semâhânenin çıkışına varıp posta doğru dönerek baş kestiğinde, herkes beraberce baş keser. Şeyh semâhâneden ayrıldıktan sonra, herkes posta selâm vererek teker teker semâhâneyi terk ederler. (Eğer semâ türbeli semâhânede yapılmışsa, ayağa kalktığında önce türbedekiler için Fâtiha okunur sonra gülbank çekilir.) Meydancı Dede tarafından Şeyh Postunun usûlünce kaldırılması veya katlanması ile Mevlevî Mukâbelesi bitmiş olur. Semâ sırasında da, Sultan Veled devrindeki gibi sessizce Allah'ın ismi (İsm-i Celâl) zikredilir. Semâzen çarkını yerden kaldırırken "Al", yere basarken "lah" hecesini söylemek suretiyle her çark atışta bir İsm-i Celâl okuyarak zikre devam eder.

Mevlevî Mukâbelesi denen bu resmi âyin şeklinden başka "âyin-i cem" (Aynü'l-cem) denen bir âyin tarzı daha vardır ki, tekkenin semâhânesinde değil, "meydan odası" denen özel bölümünde yapılır. Ya bir sohbet meclisinde veya bir ikram için toplanıldığında nâ't okunmadan ney taksimi ile başlar. Âyin okunurken, herkes değil, sadece arzu edenler hırkalarını kollarını giyip post semâi tarzında kol açmadan semâ ederler ve selâm başlarında da durmak yoktur. Yine Kur'an okunması ve gülbank ile biter; sonra istenirse sohbete ve ikrama devam edilir. Hz. Mevlâna'nın âhirete göç etmesi hicrî takvimle 5 Cemâziyelâhir 672'dir. Bu gün Mevlevîlerce sevgiliye kavuşma zamanı, gelin gecesi (Şeb-i Arûs) olarak kabul edilmiştir. Hicrî takvimin mevsimlere göre dönüşü ile yaz aylarında tekke bahçesinde açık havada; kışın meydan odasında 5 Cemâziyelâhir günü mutlaka âyin-i cem yapılırdı. Mukâbele ve âyin-i cem'den başka bir âyin vardır ki buna da "Müptedî Mukâbelesi" denir. Semâ etmeyi artık öğrenmiş olan bir yeni dervişin (nev-niyâz) mukâbele-i şerîf'e katılmasına izin verilmesi törenidir. Bu âyine şeyh katılmaz. Âyini semâhânede Şeyh Postunun yanında duran Ser-tebbâh (Aşçıbaşı Dede) idare eder. Tıpkı âyin-i cem gibi nâ't okunmadan ney taksimi ile başlar. Peşrevle beraber Sultan Veled Devri yapılır ve semâ başlar. Müptedî Mukâbelesinin özelliği, âyin okunmamasıdır. Dört bölümlü semâ sadece peşrev çalmaya devam edilerek yapılır; yine Kur'an ve gülbankla biter. Birçok tarikatta rastlanan besteli evrâd-ı şerîf, Mevlevîlikte yoktur. Mevlevî evrâd-ı şerîfi sabah namazı vakti topluca değil, bireysel olarak okunur. Mevlevîhânelerin mescidinde sabah namazından sonra topluca yapılan bir zikir âyini şekli vardır ki buna "ism-i celâl çekmek" veya "Lafza-i Celâl okumak" denir. Namazdan sonra şeyh, postuna oturur; herkes görev rütbesi ve kıdemine göre yerlerini alarak tam bir daire oluşturulur. Meydancı, iri taneli ve çok uzun bir tespihi, imâmesi şeyhe gelecek şekilde bütün halkaya yayar. Herkes iki eli ile tespihi tutar. Şeyh çok ağır ve uzun hecelerle ve pest perdeden "Eûzü besmele" çeker ve yine uzun hecelerle topluca üç defa Lâilâheillâllah, sonra da yine üç defa ağır ağır "Allah" denilir. Sonra İsm-i Celâl hızlanır ve perde çok belli edilmeden küçük ses aralıkları ile yükseltilir. Sonunda adeta harfler belli olmadan iki hecenin sesi duyulur hale gelir. Bu sırada baş, elif harfi çizer gibi yukarı aşağı hareket ettirilir. Tespih, sağa doğru avuç içinden yürütülür. Mevlevî İsm-i Celâl zikri, kendine özgü ritmi ve perde kaldırması ile çok estetik ve çok tesirli bir zikir tarzıdır. Belli bir adet Allah isminden sonra, Kur'an okunması, şeyhin gülbankı ve Fâtiha'sı ile biter. Bazen mukâbele-i şerîf'te namazdan veya Mesnevî okunmasından sonra da İsm-i Celâl çekilir. Herhangi bir sebeple mukâbele yapılamadığı zamanlarda da, Aşçıbaşı Dedenin idaresinde ve

semâhânede İsm-i Celâl çekilerek o gün veya gecenin "dinî âyini" yapılmış olurdu."

Önemine binaen uzunca bir alıntıyla aktardığımız Mukabelede yukarıda anlatılan şekilde icra edilen ayin-i şerifler, besteleri bakımından da farklı başlıklar altında toplanmaktadır.

Mevlevi ayinleri beste teknikleri açısından;

a- Tamamı aynı makamda olanlar (***bir makamda başlayıp aynı makamda devam eden ve aynı makamda biten***),

b-Bir makamda başlayıp değişik makamlarda seyreden, ancak başladığı makamda biten

c- Basladığı makamın dışında bir makam veya başka bir ayinin bölümleri ile bitenler olmak üzere üç bölümde de mütalaa edilebilirler.

Bu yapıları ile Mevlevî âyinleri Türk Mûsikîsi Sanatı'nın en büyük, en sanatlı ve de en görkemli eserleridir. Dolayısı ile Mevlevî âyini bestelemek bestekârlıkta bir zirve olarak kabul edilir ve bestekârı, ***sahib-i âyin*** olarak nitelendirilir.

Tekkeler kapatılmadan önce (2 Eylül 1925) bestelenmiş olup notaları yayınlanmış bulunan âyinler şunlardır:

Bestekârları bilinmeyen ve Beste-i Kadîm diye adlandırılan üç âyin: **Pencgâh** âyini**;** bestesi kısmen mevcut olup Pencgâh ile tamamlanan **Dügâh** âyini; yine bestesi kısmen mevcut olup Dügâh ve Pencgâh ile tamamlanan **Hüseynî** âyini; Köçek Mustafa Dede'nin (ö.1688) **Beyâtî** âyini; Mustafa Itrî Efendi'nin (ö.1712) **Segâh** âyini; Nâyî Osman Dede'nin (ö.1729) **Rast, Uşşak, Çargâh** ve bestesi kısmen mevcut olup Abdürrahim Künhî Dede veya Musâhib Ahmed Ağa'nın aynı makamdaki âyinleriyle tamamlanan **Hicaz** âyini; Bursalı Sâdık Efendi'nin (ö.1780 veya 1790) **Beste-nigâr** âyini; Musâhib Ahmed Ağa'nın (ö.1794) **Hicaz** ve **Nihâvend** âyinleri; Şeydâ Hâfız Dede'nin (ö.1799) **Irâk** âyini; Sultan III Selim'in (ö.1808) **Sûz-i dilârâ** âyini; Abdülbâki Nâsır Dede'nin (ö.1821) **Acem Bûselik** âyini; Abdürrahim Künhî Dede'nin (ö.1831) **Hicaz** âyini; Hammâmizade İsmail Dede Efendi'nin (ö.1846), şeyhi Ali Nutkî Dede tarafından hediye edilip kendisi tarafından işlenen ve geliştirilen **Şevk-ı tarab** âyini, **Sabâ, Nevâ,** kısmen Sabâ âyini ile tamamlanan **Beste-nigâr,** ikinci selâmdan itibaren Nevâ âyini ile tamamlanan **Sabâ Bûselik, Hüzzam** ve **Ferah-fezâ** âyinleri; Mustafa Nakşî Dede'nin (ö.1853) **Şedd-i Arabân** âyini; Eyyûbî Hüseyin Dede'nin (ö.1859'dan sonra) **Nühüft** âyini; Mustafa Câzim Dede'nin (ö.1875) **Hicazkâr** âyini; Selânikli Necib Dede'nin (ö.1883) **Sûzinâk** âyini; Ser-müezzin Rıfat Bey'in (ö.1888) **Nev-eser** ve **Ferahnâk** âyinleri; Zekâi Dede'nin (ö.1897) **Mâye, Isfahan, Sûzinâk, Sabâ Zemzeme** ve **Sûz-i dil** âyinleri; Ahmed Hüsâmeddin Dede'nin (ö.1900) **Râhatü'l-ervâh** âyini; Mehmed Celâleddin Dede'nin (ö.1908) **Dügâh** âyini; Bolâhenk Nuri Bey'in (ö.1910) **Bûselik** ve **Karcığar** âyinleri; Hüseyin Fahreddin Dede'nin (ö.1911) **Acem-Aşîran** âyini; Rauf Yektâ Bey'in (ö.1935) **Yegâh** âyini; Kâzım Uz Bey'in (ö.1938) **Sultânî Yegâh** âyini; Ahmed Avni Konuk Bey'in (ö.1938) **Bûselik Aşîran**, **Dil-keşîde** ve **Rûy-i Irâk** âyinleri; Zekâi Dedezâde Ahmed Irsoy'un (ö.1943) **Beyâtî Bûselik** ve **Müsteâr** âyinleri. Bu listeye Sultan Veled (ö.1312) ve Derviş Ömer'e (XVII.yüzyıl) nispet edilen **Niyaz Âyini**'ni de eklemeliyiz.

Bunlardan başka daha birçok ayin bestelenmişse de ya zamanla unutulup besteleri günümüze ulaşmamış veya kütüphane ve arşivlerde kalıp henüz yayın sahasına çıkmamışlardır.

Tekkelerin kapatılmasından sonrada ayin i şerif bestelenmiştir. Yukarıda zikrettiklerimizle birlikte elimize bugüne kadar ulaşan ayinlerin listesi ise şöylece şekillendirilebilir:

1.PENÇGÂH: Beste-i Kadîm: Şeh-bâz-ı Cenâb-ı Zü'l-celâlest semâ'
2.DÜGÂH: Beste-i Kadîm: Aşkast tarîk u râh-i Peygamber-i mâ
3.HÜSEYNÎ: Beste-i Kadîm: Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
4.BEYATÎ: Köçek Mustafa Dede (1688): Şâhâ zi kerem ber men-i dervîş niger
5.SEGÂH: Buhûrîzâde Mustafa Itrî Efendi (1712): Ey âşık-ı rûy-i tü hezârân âşık
6.RAST: Nâyî Osman Dede (1729): İn hâne ki peyveste der ô çeng u çeğânest
7.UŞŞÂK: Nâyî Osman Dede: Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
8.ÇÂRGÂH: Nâyî Osman Dede: Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
9.HİCAZ: Nâyî Osman Dede: Yâ men livâu aşkıke lâ zâle âliyâ
10.BESTE-NİGÂR: B.Sâdık Ef. (1780,1790): Akbele's-sâkî aleynâ hâmilen ke'se'l-müdâm
11.HİCAZ: Musâhib Ahmed Ağa (1794): Men şâh-bâz-ı kudsem ez lâ-mekan resîde
12.NİHAVEND: Musâhib Ahmed Ağa: Dûş ber dergâh-i izzet kûs-i sultânî zedem
13.IRAK: Şeydâ Hâfız Dede (1799): Mâhest ne-mî dânem hurşîd ruhat yâ ne
14.SÛZ-İ DİLÂRÂ: Sultan Selim III (1808): Dil-berî vü bî-dilî esrâr-ı mâst
15.ACEM BÛSELİK: A. Nâsır Dede (1821): An kes ki tü-râ dâred ez îş şikem dâred
16.HİCAZ: A. Künhî Dede (1831): Men âşık-ı an hüsnem aşkest münâcâtem
17.ŞEVK-I TARÂB: İsmail Dede Efendi (1846): Ey hasret-i hûbân-ı cihan rûy-i hoşet
18.SABÂ: İsmail Dede Efendi: Biş'nevîd ez nâle-i bang-i rebâb
19.NEVÂ: İsmaîl Dede Efendi: Ey tecellîgâh-i cânem rûy-i tü

20.BESTENİGÂR: İsmail Dede Efendi: Ey kıble-i ikbâl-i cihan hâk-i deret
21.SABÂ BÛSELİK: İsmail Dede Efendi: Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
22.HÜZZAM: İsmail Dede Efendi: Mâhest ne-mî dânem hurşîd ruhat yâ ne
23.FERAH-FEZÂ: İsmail Dede Efendi: Biş'nev ez ney çün şikâyet mî küned
24.ŞEDD-İ ARABAN: M. Nakşî Dede (1853): Ey Resûl-i Hazret-i Hak vey Habîb-i Kibriyâ
25.NÜHÜFT: Eyyûbî Hüseyin Dede (1859'dan s.): Mâ râ reh-i dîgerest birun zi cihât
26.HİCAZKÂR: M.Câzim Dede (1875): Mîm ü vâv u mîm ü nun teşrîf nîst
27.SÛZİNÂK: S. Necib Dede (1883): Dûş reftem der meyân-i meclis-i sultân-ı hîş
28.NEV-ESER: S. Rıfat Bey (1888) Mâ der dü cihan gayr-ı Hudâ yâr ne-dârîm
29FERAHNÂK: S. Rıfat Bey: Mâ râ zi aşk-ı cânan esrâr-ı dil ayânest
30.MÂYE: Zekâi Dede (1897): Ey Yûsuf-i meh-rûyan ey câh ü cemâlet hoş
31.ISFAHAN: Zekâi Dede: Ey çeng perdehâ-yi Sipâhânem ârzûst
32.SÛZİNÂK: Zekâi Dede: Yâ sâkıye'l-müdâmeti hayye ale's-salâ
33.SABÂ ZEMZEME: Zekâi Dede: Her çîz ki an hoşest nehyest müdâm
34.SÛZ-İ DİL: Zekâi Dede: Yâ sagîre's-sinni ya ratbe'l-beden
35.RÂHATÜ'L-ERVÂH: A.Hüsâmeddin D. (1900): Atyebü'l-a'mâri ömrün fî tarîki'l-âşıkîn
36.DÜGÂH: M. Celâleddin Dede (1908): Yâ men livâu aşkıke lâ zâle âliyâ
37.BÛSELÎK: B. Nûri Bey (1910): An subh-i seâdethâ çün nûr-feşân âyed
38.KARCIĞAR: B. Nûri Bey: An kes ki tü-râ dâred ez îş çi kem dâred
39.ACEM-AŞÎRAN: H.Fahreddin Dede (1911): Her rûz bâmdâd selâmün aleykümâ
40.YEGÂH: Rauf Yekta (1935): Ey nây-i hoş-nevây ki dil-dâr ü dil-hoşî
41.SULTÂNÎ YEGÂH: Kâzım Uz (1938): Azm-i an dârem ki mihmânet künem
42.BÛSELİK AŞÎRÂN:A.Avni Konuk (1938): Men âşık-ı aşk u ô şüde âşık-ı men
43.DİL-KEŞÎDE: A.Avni Konuk: Şâhâ zi kerem ber men-i dervîş niger
44.RÛY-İ IRÂK: A.Avni Konuk: Ey der âverde cihânî râ zi pây
45.BEYÂTÎ BÛSELİK: Z. Ahmed Irsoy (1943): Ey der âverde cihânî râ zi pây
46.MÜSTEÂR: Z. Ahmed Irsoy: Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
47.KARCAĞAR: Rakım Elkutlu (1948): İmrûz çü her rûz harâbîm ü harâb
48.SELMEK: Refik Fersan (1965): Dûş ber dergâh-i izzet kûs-i sultânî zedem
49.HİSAR-BUSELİK: S.Heper (1980): Yek demî gavvâs bûdem ber leb-i deryâ-yı aşk
50.NİKRİZ: H.K. Batanay (1981): Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
51.MUHAYYER SÜNBÜLE: B.S.Sezgin (1996): An heme güftîm lîk ender besîç
52.BEYATİ ARABAN: C.Tanrıkorur (2000): Ey çerâğ-ı âsümân ü rahmet-i Hak ber zemîn
53.HİCAZKÂR:H.A.Çalışır (d.1966): İn semâ-ı mevlevî mesmû' bâdâ tâ ebed
54.NİYÂZ ÂYİNİ (SEGÂH İLÂHÎ): Şem'i ruhuna cismimi pervâne düşürdüm / Dinle sözümü sana direm özge edâdır

Zikredilen tarihten sonra da pek çok ayin bestelenmiştir. Fakat ayin bestelendikten sonra meydan görmüş olması (***Mevlevi mukabelesi esnasında icra edilmiş olması***) ve efkârı umumiye tarafından hüsn-i kabul görmüş olması gerekmektedir. Örnek olarak Cinuçen Tanrıkorur'un Beyâti-araban, Bekir Sıdkı Sezgin'in Muhayyer-sünbüle ve aynı zamanda son bestelenen ayini şerif olan Hafız Ahmet Çalışır'ın Hicazkâr makamındaki ayini zikredilebilir.

SONUÇ

Mevlevi ayinleri hakkında yukarıda anlatılanların dışında elbette söylenecek daha pek çok şey vardır. Eksik kalan taraflarının olduğu, daha detaylı çalışılabileceği muhakkak olan bu çalışmamızın, ayinlerin tashihi ve yeniden neşri ile alakalı olduğu düşünülürse, eksikliklerinin mazur görüleceğini umuyoruz. Her ne kadar üç yılı aşan bir süredir titizlikle sürdülen bir çalışma da olsa gözden kaçan yerlerin olması muhtemeldir. Ayin notalarının altında yazan güftelerle, ayrıca verdiğimiz güfte ve tercümeler arasında farklılık olduğu takdirde-ki gözden kaçmış olabilir-, güfte ve tercüme kısmındaki metinler esas alınmalıdır. Ayin okuyuş tavrı gereği yapılan bazı kaynaştırma harfleri (ı, i, u, ü gibi) kelimenin aslından olmadığından dolayı güfteler asıl tutulmalıdır.

Sözün özü şudur ki;

İn semâ-ı mevlevî mesmû' bâdâ tâ ebed

V’in livâ-i ma‘nevî merfû‘ bâdâ tâ ebed

Âşıkân-ı feyz-i Hak râ ictimâ u istimâ
İn semâ-ı mevlevî mesmû‘ bâdâ tâ ebed

(Bu mevlevî semâı ebediyen dinlenir olsun, bu manevî bayrak ebediyen dalgalansın. Cemiyetler, âyinler, Hak’tan feyiz alan âşıklar içindir. Bu mevlevî semâı ebediyen dinlenir olsun.)

Gayret bizden tevfîk Allah u Zülcelal ve’l-Kemal’dendir.

ÂYÎN-İ ŞERİFLERİN GÜFTE ÖZELLİKLERİ

A.TARİHÇE:

Türk kültür ve medeniyetinin en değerli varlıklarından olan Mevlevî âyinlerinin 41 tanesinin güfte ve notaları, İstanbul valisi ve belediye reisi olan Muhittin Üstündağ Bey'in rehberliğinde, Rauf Yektâ Bey (1935) ve arkadaşlarının, takdire değer gayretleriyle, 1934-1939 yılları arasında İstanbul Belediyesi Konservatuarı'nca yayınlanmıştır.[1] Kuşkusuz sahasında önemli bir boşluğu doldurmuş olan bu eserin, kültür ve sanat tarihimizdeki yeri büyüktür. Eser, âyîn-i şeriflerin nota ve güftelerinin yanı sıra, diğe faydalı ve kıymetli bilgilerle de mücehhezdir.

Alfabenin yeni değiştiği, lâtin harfleriyle baskının henüz emekleme döneminde olduğu, özellikle metin neşrinde imlâ ve transkripsiyon kaidelerinin sisteme bağlanmadığı, yeterince bilimsel araştırmanın bulunmadığı, bilgisayar ve internet gibi imkânların olmadığı bir dönemde yapılmış böyle bir çalışmada birtakım kusurlar bulunması tabiidir.

Konservatuvar'ın neşrinde güfteler açısından görülen başlıca aksaklıklar şunlardır:

1.Metinlerin asıllarına dair bir araştırmanın yapılmamış; güftelerin alındıkları kaynakların gösterilmemiş olması.

2.İmlâ yönünden eserin bütününe hakim olan sistemsizlik, düzensizlik ve dizgi hatalarının çok olması.

3.Kelimelerin okunuşunda gerek sesli, gerek sessiz harflerde farklılıklar, tutarsızlıklar. (Bunlar, bazen manayı değiştirecek niteliktedir. Meselâ k'ez yerine gez, bûse yerine pûse, kûy yerine koy, küned yerine güned gibi.)

4.Uzun seslileri gösteren uzatma işaretlerinin çoğu zaman ihmal edilmesi. Keza tamlama kesrelerinin ve atıf vavlarının ayırt edilmemiş olması. (Bilhassa kelimelerin aslını anlamada ve vezin hususunda önemlidir.) Terennüm lafızlarının bazen ayırt edilmeden metne dahil edilmesi.

5.Ayinlerin, ilk onu haricindekilerin tercüme edilmemiş olması. (Merhum Ahmed Avni Konuk tarafından yapılan on ayinin tercümeleri, hem manzumdur, hem de dili hayli eskidir.)

6.Manzûmelerin, beyitlerin vezinlerinin belirtilmemiş olması. Lüzumlu indekslerin bulunmaması.

Konservatuvar neşrinden sonra Sadedin Heper, 1974 yılında Mevlevî Âyinleri isimli eserini, Konya Turizm Derneği yayınları arasında neşretmiştir. Bu eserde söz konusu 41 âyinin yanı sıra, Bolahenk Nûri Bey'in Karcağar, Ahmed Avni Bey'in Rûy-i Irâk, Hâfız Kemal Batanay'ın Nikriz ve müellifin Hisar Bûselik âyinleri de yer alıyordu.

Üzülerek belirtmeliyiz ki merhum Heper, güfte açısından işi daha olumsuz bir noktaya taşımıştır. Zaman zaman mısra ve beyitlerin manalarını, vezinlerini maalesef fena halde bozacak hatalar yapmıştır. (Halbuki Konservatuvar neşrinde okuma hataları oldukça azdır.) Yukarıdaki olumsuzlukların çoğu, onun neşri için de geçerlidir. Heper neşrinde, metinlerin tercümeleri yoktur.[2]

Son olarak Fatih Salgar Bey, Mevlevî Âyinleri isimli eserini İstanbul'da 2008 yılında neşretmiştir. Bu eserde Konservatuvar neşrinde bulunan 41 âyine ilâveten Selânikli Necib Dede'nin Sûzinâk, Rıfat Bey'in Ferahnâk, Bolahenk Nûri Bey'in Karcağar ve Ahmed Avni Bey'in Rûy-i Irâk âyinleri yer almaktadır.

Sayın Salgar, daha derli toplu bir çalışma ortaya koymuşsa da maalesef güftelerde birçok okuma ve imlâ hataları vardır. Bilhassa metinlere yapılmış isabetsiz müdâhaleler, tercümelerdeki başarısızlık ve yanlışlıklar, eser sahibinin emeği ve gayretiyle mütenâsip değildir. (**Örnek olarak krş. Nâyî Osman Dede'nin Hicaz, Eyyûbî Hüseyin Dede'nin Nühüft, Rıfat Bey'in Ferahnâk âyinleri.**)

Âyin neşri konusunda batılıların çalışmaları göz ardı edilemez. Bizde de Konservatuar neşrinden bu tarafa, müteferrik olarak bazı ayinler yayınlanmıştır; fakat bunlar önemli bir yekûna ulaşmamıştır. Ancak son yıllarda üniversitelerimizde yapılan veya öğretim üyelerinin işbirliğiyle gerçekleştirilen çalışmalar, dikkat çekici mahiyettedir.

Elimizde bugün Hz. Mevlâna'nın eserlerinin ilmî neşirleri, tercümeleri ve çeşitli indeksleri bulunduğu için zikrettiğimiz aksaklıkları azaltma şansına daha fazla sahip olduğumuz söylenebilir. Ancak halen diğer kaynaklardan çoğunun ilmî neşirlerinin bulunmadığı; eski dilleri ve kültürümüzü bilen, yeterli sayıda uzmanımız olmadığı da bir gerçektir.

Bu kitapta Niyaz âyini dahil 54 âyin bulunmaktadır. Zikredilen üç eserdeki bütün âyinlerin yanısıra Mustafa Câzim Dede'nin Hicazkâr, Rakım Elkutlu'nun Karcağar, Refik Fersan'ın Selmek, Bekir Sıdkı Sezgin'in Muhayyer Sünbüle, Cinucen Tanrıkorur'un Beyâtî Araban ve Hâfız Ahmet Çalışır'ın Hicazkâr âyinleri yer almaktadır.

B.GÜFTE KAYNAKLARI:

Söz konusu 54 âyinde (tekrarlar hariç) 325 çeşit manzûme (bir veya birden fazla beyitlerle rubailer)[3] bulunmaktadır.

Şiirlerin büyük çoğunluğu, Hz. Mevlâna'ya aittir. Kaynağına ulaşabildiğimiz 266 çeşit manzûmenin ekseri, Dîvân-ı Kebîr'den alınmıştır. Bunlardan Hz. Mevlâna'ya nispet edilen 26 manzûme, İranlı değerli âlim Bedîuzzaman Furûzanfer'in ilmî usûllerle neşrettiği Dîvân-ı Kebîr'de yoktur.[4]

1 Rauf Yektâ ve ark., *Mevlevî Âyinleri*, İstanbul Konservatuvarı neşri, İst., 1934-1939.

2 Eserin nota yönünden kısa bir eleştirisi için bkz. Gültekin Oransay, "Mevlevî Âyinleri", *Ankara Ün. İlahiyat Fak. Dergisi*, C.XXII (1978), s.381-382.

3 Rubailer, bütün manzûmelerin beşte biri kadardır. Verilen rakamlarda, dikkate rağmen görülebilecek bazı küçük farklılıkların, müsamahayla karşılanacağını ümit ediyoruz.

4 *Külliyyât-ı Şems yâ Dîvân-ı Kebîr*, nşr. Bedîuzzamân Furûzânfer, I-VIII, Tahran, 1336-1345 hş.; *Divan-ı Kebir (Tercümesi),* trc. Abdülbaki Gölpınarlı, I-VII, 2.bs., Ankara, 1992; *Rubailer*, trc. A.Gölpınarlı, Ankara, 1982.

Mevlâna'ya nispet edilen rubailerden birkaçı Horasan tasavvuf ekolünün önde gelen isimlerinden Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr'ın (440/1049) şiirleri arasında görülmektedir. Yine ünlü mutasavvıflardan Şeyh-i Câm ve Jindepîl diye anılan Ahmed-i Nâmıkî (536/1141), İbn-i Fârız (632/1235), Evhadüddîn-i Kirmânî'ye (635/1238) nispet edilen birkaç beyit ve manzûme de vardır. Irak ve Hüzzam âyinlerinde geçen ve birçok yerde Mevlâna'ya nispet edilen "Mâhest ne-mî dânem hurşîd ruhat yâ ne" manzûmesinin de Şeyhî'ye (1422 veya 1451) ait olduğu tespit edilmiştir.[5]

Eskiden ilmî neşir gibi bir teâmül olmadığından, herkes bir Dîvân-ı Kebîr nüshasından veya çeşitli mecmualardan istifade etmiş; bazı nüshalara başka şairlerin şiirleri karışmış olduğundan bir kısım farklılıklar böyle doğmuştur. Bu husus bilhassa rubailer için geçerlidir. İçlerinde genellikle mahlâs bulunmadığından, rubailerin kesin olarak kime ait olduğunu tespit, bazen mümkün olmamaktadır. Bu hususstaki karşıklık ve tedâhül, birçok şairin divanında görülmektedir.

Bir kısım gazellerin, besteye uyumlu olacak, akıcılık ve kolaylık sağlayacak metinler elde etme arzusuyla meydana getirilmiş olduğu tahmin edilebilir. Fakat, **söz konusu şiirler arasında, maalesef (bilhassa Alevîlik gayretiyle) Mevlâna adına uydurulmuş olanlar da bulunmaktadır.**[6] Aynı durum, na't-ı şerîf mecmualarında da görülmektedir.

Mustafa Câzim Dede'nin Hicazkâr ve Bekir Sıtkı Sezgin'in Muhayyer Sünbüle âyinlerinde, Ey ki hezâr… ve Sultân-ı menî… dışında Mesnevi beyitleri kullanılmıştır. Diğer âyinlerde ise Mesnevî'den alınan beyitler azdır. Arapça ve Türkçe sözler fazla değildir.[7]

Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerden başka, tespit edebildiğimiz kadarıyla diğer şairlere ait olan manzûme sayısı, 44'tür. (Türkçe manzûmelerden 10 tanesinin şairi tespit edilememiştir.)

Söz konusu beyit ve manzûmelerin ilk mısralarıyla bulundukları âyinler şunlardır:[8]

SULTAN VELED (712/1312):
Bâde bi-dih sâkiyâ k'an meh-i tâban resîd (37.Bûselik, 3.sl.)
Biş'nevîd ez nâle-i bang-i rebâb (18.Sabâ, 1.sl.)
Bülbül-i aşk ez seher âğâz kerd (22.Hüzzam, 3.sl.)
Der bâğ-ı cemâlî sanemâ çün gül-i ra'nâ (19.Nevâ, 3.sl.)
Dûş Mevlânâ be hâb ender me-râ (23.Ferah-fezâ, 3.sl.)
Ey an ki tüyî murâd u matlûb (22.Hüzzam, 3.sl.)
Ey gülşen-i bâğ-ı lâ-yezâlî (23.Ferah-fezâ, 3.sl.)
Ey rûy-i tü kıble-i cihân u dil-i men (19.Nevâ, 3.sl.)
Ey sâki-i aşk hîz ü pîş âr şerâb (37.Bûselik, 3.sl., XXXV,884)
İmrûz heme mest zi meyhâ-yi Hudâyîm (43.Dil-keşîde, 3.sl.)
Mevc-i aceb bin ki hâst ez dil-i deryâ-yi aşk (24.Şed., 3.sl.)
Rûyet çü gülzâr la'let güher-bâr (23.Ferah-fezâ, 3.sl.)
Tü mâh-i acîbî ki mislî ne-dârî (19.Nevâ, 3.sl.; 22.Hüzzam, 1.sl.)
Zehî aşk zehî aşk ki mâ râst Hudâyâ (22.Hüzzam, 3.sl.)

ULU ÂRİF ÇELEBİ (719/1320):
Âferîn ey mâh-rû ber can-i tü (19.Nevâ, 1.sl.)
Ey şâh-ı şehr-i akl ü can ber taht-ı dil hâkan tüyî (19.Nevâ, 2.sl.)
Ey tecellîgâh-i cânem rûy-i tü (19.Nevâ, 1.sl.)
Hurşîd-i sipihr-i lâ-mekânî dil-i mâst (19.Nevâ, 1.sl.)

AHMED EFLÂKÎ (761/1360):
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
(Bütün âyinlerin üçüncü selâmında yer alır.)

ABDURRAHMÂN-I CÂMÎ (898/1492):
An Ferîdûn-i cihân-ı ma'nevî (30.Mâye, 3.sl.)

5 Abdülbaki Gölpınarlı, *Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik*, 2.bs., İst., 1983, s.258, 462 vd.

6 Bediuzzaman Furûzanfer, Mevlâna Celâleddin, trc.F.Nâfiz Uzluk, 2.bs., İst., 1986, s.200 vd.; A. Gölpınarlı, *Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik*, s.459 vd.

7 Zekâî Dede'nin (1897) Sûzinâk âyini, Ey ki hezâr… ve Sultân-ı menî… manzûmeleri haricinde tamamen Arapça'dır.

8 Parantez içinde sırayla beyit veya manzûmenin yer aldığı âyinin bu eserdeki sıra numarası, ismi, kaçıncı selâmda bulunduğu zikredilmiştir. Manzûmelerin kaynakları hususunda, Beyit Fihristi ve Güfte Kaynakları'na bakınız.

DÎVÂNE MEHMED ÇELEBİ (SEMÂÎ, SULTAN DÎVÂNÎ) (936/1529):
Ey dil bu yeter iki cihanda sana iz'ân (6.Rast, 1.sl.; 27.Sûzinâk, 3.sl.; 28.Nev-eser, 3.sl.)
Gözüm ki kane boyandı şerâbı neyleyeyim (13.Irâk, 3.sl.)
Ne aşka sabreder oldum ne akl ile yârem (17.Şevk-ı tarab, 3.sl.; 27.Sûzinâk, 3.sl.)

ŞÂHİDÎ İBRAHİM DEDE (1550/957):
Hey hey ne acâib bezemiş hüsn ile Bârî (6.Rast, 3.sl.; 21.Sabâ Bûselik, 1.sl.; 30.Mâye, 3.sl.)

SAMTÎ DEDE (1040/1630):
Ben bilmez idim gizli ayan hep sen imişsin (18.Sabâ, 3.sl.; 17.Şevk-ı tarab, 3.sl.; 21.Sabâ Bûselik, 1.sl.; l.; 53.Hicazkâr/Çalışır, 3.sl.)

GAVSÎ AHMED DEDE (1109/1697):
Olduk yine biz secde-ber-i nâr-ı muhabbet (9.Hicâz/Nâyî, 3.sl.; 18.Sabâ, 3.sl.)
Yâ Rab harem-i hazretine râh bağışla (6.Rast, 3.sl.; 36.Dügâh-ı cedîd, 3.sl.)

DERVİŞ ÖMER (XI/XVII.yy):
Şem'i ruhuna cismimi pervane düşürdüm (54.Niyaz Ayini/Segâh İlâhi)
Dinle sözümü sana direm özge edadır (54.Niyaz Ayini/Segâh İlâhi)

ŞEYH GÂLİB (1799/1213):
Ey kâşif-i esrâr-ı Hudâ Mevlânâ (14.Sûz-i dilârâ, 3.sl.; 27.Sûzinâk/Necib D., 3.sl.; 34.Sûz-i dil, 3.sl.; 47.Karcağar/Elkutlu, 3.sl.; 52.Beyâtî Araban, 2.sl; 53.Hicazkâr/Çalışır, 3.sl.)
Ey maksad-ı âşıkîn olan Mevlânâ (18.Sabâ, 3.sl.; 42.Bûs. Aşîran, 3.sl.; 47.Karcağar/Elkutlu, 3.sl.)

MEHMED CELÂLEDDİN DEDE (1908):
Ey mefhar-i evvelîn olan Mevlânâ (49.Hisar Bûselik, 3.sl.)

ABDÜLBAKİ DEDE (1935):
Ey nağme-i nây-i kibriyâ Mevlânâ (40.Yegâh, 3.sl.)

VELED ÇELEBİ (1953):
Geçtim Hevesât-ı dünyevîden (54.Niyaz Ayini/Müsteâr İlâhi)

Şairlerini tespit edemediğimiz Türkçe manzûmeler ise şunlardır:

Ah güzelin aşkına hâlâtına (1.Pencgâh, 3.sl.; 14.Sûz-i dilârâ, 3.sl.; 15.Acem Bûselik, 3.sl.; 34.Sûz-i dil, 3.sl.)
Âşık oldum bilmedim yâr özgelerle yâr imiş (2.Dügâh-ı kadîm, 1.sl.)
Aşkınla senin kaldı gönül bî-per ü bâl (48.Selmek, 3.sl.)
Dilden ki her âh-ı miheni dinleyesin (48.Selmek, 3.sl.)
Ey aşkı bütün kalbi tutan sevdiceğim (48.Selmek, 3.sl.)
Ey mürşidimiz rehberimiz Mevlânâ (50.Nikriz, 3.sl.)
Gönlüm sana hep oldu (fedâ) sevdiceğim (48.Selmek, 3.sl.)
Ref' etmez ise şâhid-i maksûd nikâb (35.Râhatü'l-ervâh, 3.sl.)
Sanem-i girîz-pâyem geleyim dedi ne-yâmed (1.Pencgâh, 1.sl.)
Şevk-i hayâl-i dôst tenim cânı cân ider (9.Hicâz/Nâyî, 1.sl.; 36.Dügâh-ı cedîd, 1.sl.)

Güftelerde terennüm lafzı olarak mısra ve beyit başları veya sonlarında, âh, dôst, hey, yâr kelimeleri tek veya dôst dôst, yâr yâr, hey yâr, hey dôst vb. **şekilde tekrar** üzere zikredilir; ardından cân-ı men, cânân-ı men, hünkâr-ı men, mahbûb-i men, makbûl-i men, matlûb-i men, mergûb-i men, mîr-i men, murâd-ı men, pîr-i men, ra'nâ-yı men, sultân-i men, yâr-i men, zîbâ-yı men vb. terkipler yer alır. Bazen de başta zikredilen kelimelerden sonra canım, gülüm, mîrim, sultânım, sübhânım, zalım vb. kelimeler telâffuz edilir. Hak dôst, belî yâr, belî dost;

ihsan meded, gufran meded, sübhan meded gibi kelimeler de terennüm lafızlarındandır. Mısra içlerinde de bazen ey, ah, canım, dost gibi terennüm lafızları görülür.

Ayrıca Yunus Emre'nin "Yâr yüreğim yâr gör ki neler var" mısraı terennüm lâfzı olarak (bazen de "Yâr yüreğim del ciğerim gör ki neler var, yâre haber var" şeklinde) kullanılır.[9]

C.NAZIM ŞEKİLLERİ VE VEZİNLER:

Güftelerin genel olarak gazellerden alınan beyitlerle rubailerden müteşekkil olduğunu belirtmiştik. Gazellerden ekseriyetle 2-3 beyit alınmıştır ve ilk beyitler, hemen daima mısraları kafiyeli olan matla beyitleridir.

Mesnevî-i Şerîf'ten başka, mesnevi nazım şekliyle yazılmış beyitler azdır; terci-i bend, kıta gibi diğer nazım şekillerine ait beyitler nâdiren görülür.

Bilindiği üzere Fars ve Türk edebiyatlarında iki beyitten ibaret olan rubailer, çoğunlukla ses ve söz estetiğine; mana bütünlüğüne ve derinliğine sahiptir. Ayrıca rubai vezinlerinin her mısrada değişebilme özelliği vardır. Âyinlerdeki rubailer, genel olarak ahreb, yani Mef'ûlü tefilesiyle başlayan vezinlerle yazılmış olanlardır.

Güfte yoğunluğu birinci ve üçüncü selâmlardadır. Birinci selâmda çoğunlukla değişik vezinlerde 3-4 çeşit, üçüncü selâmda 5-6 çeşit manzûme kullanılmıştır. Sonraki dönemlerde bestelenen âyinlerin güftelerinde, çeşitlilik ve beyit sayısı bakımından nispeten bir azalma göze çarpmaktadır. Sonrakilerin, zaman zaman öncekilerin güftelerinden yararlandığı görülmektedir. S.Necib Dede'nin Sûzinâk âyininde olduğu gibi, güftenin tamamını, önceki âyinlerden alanlar da vardır.

Birinci selâmda tercih edilen vezinler, şunlardır:[10]

1.Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feil (Rubai/Hezec): %22
(mefâilün) (mefâîlün) (fa')

2.Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün (Remel): %21

3.Fâilâtün fâilâtün fâilün (Remel): %14

4.Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün (Hezec): %8

5.Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün (Recez): %7

6.Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün (Hezec): %6

7.Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün (Muzâri): %6

8.Diğerleri (12 çeşit vezin): %16

Görüldüğü üzere birinci selâmda çoğunlukla kapalı hecesi fazla olan vezinler tercih edilmiştir. Bir vezinde kapalı hecenin çokluğu ritmin yavaşlamasına, açık hecenin çokluğu ise süratlenmesine yol açar. Birinci selâmın ilk manzûmelerinde, rubailer (17 adet) ve remel bahrinden beyitler (19 adet) ağırlıktadır. Tarihi sıraya göre ilk dokuz âyinden sekizinin rubailerle başlamış olması, dikkat çekicidir.

İkinci selâmda, ekseriyetle (31 âyinde) Mevlâna'nın Sultân-ı menî diye başlayan gazelinin iki beyti güfte olarak yer alır. Bu manzûme bazen tek başına bulunur; bazen de kendisinden sonra çoğu kez Müstef'ilün **müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün vezninden bir beyit gelir. İkinci selâmda Sultân-ı menî manzûmesinin kullanılmadığı âyinlerde de Müstef'ilün…** vezni **ağırlıktadır.**

Üçüncü selâm güfte yoğunluğunun en fazla olduğu bölümdür. Vezin bakımından birinci selâmdan farklı karakter gösteren bu bölüm, ekseriyetle remel bahrinden Fâilâtün fâilâtün fâilün veya bunun uzun şekliyle başlar; ardından Eflâkî'nin Ey ki hezâr âferin… manzûmesi yer alır.[11] Çoğunlukla Fâilâtün… vezniyle başlanmasının sebebi, kanaatimizce onun, Ey ki hezâr veznine (Müfteilün fâilün müfteilün fâilün) yakınlığı ve ağırdan başlayıp hızlanırken, manzûmeler arasındaki geçişte kolaylık sağlamasıdır. Bundan sonra genellikle açık heceleri fazla olan vezinlerle bir mısrada iki kez tekrarlanan ve mekânik âhengi daha belirgin olan almaşık vezinler tercih edilir. Bu da ritmin iyice süratlendiği üçüncü selâmın yapısına uygundur.

Üçüncü selâmda kullanılan vezinler şunlardır:

1.Müfteilün fâilün müfteilün fâilün (Münserih): %23

2. Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feil (Rubai/Hezec): %18
(mefâilün) (mefâîlün) (fa')

3. Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün (Hezec): %14

4.Fâilâtün fâilâtün fâilün (Remel): %12

5.Mefâilün feilâtün mefâilün feilün (Müctes): %6

6.Müfteilün müfteilün fâilün (Serî): %5

7.Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün (Remel): %5

8.Müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün (Recez): %3

9 Dîdem Başar, *XIX. Yüzyıla Kadar Bestelenmiş Mevlevî Âyinlerinin Müzikal Analizi*, Marmara Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, İst., 1999, I,24.

10 Tefile değişmeleri dikkate alınmamıştır. Verilen yüzdelik rakamlara çeşitli âyinlerde tekrar edilmiş olan beyit ve manzûmeler dahildir.

11 Ey ki hezâr âferin… Segâh âyininin üçüncü selâmında, üçüncü manzûme olarak yer almıştır.

9.Diğerleri (13 çeşit vezin): %14

Dördüncü selâmda genel olarak yalnızca Sultân-ı menî… manzûmesi bulunur. Sadece Segâh, Neveser ve Müsteâr âyinlerinde, bu manzûmenin yerine Müstef'ilün… vezninde birer beyit kullanılmıştır.[12]

Zikredildiği üzere, güftelerin büyük bir kısmı Hz. Mevlâna'nındır. Sâir güfte sahipleri, genellikle mevlevîlik tarikatine mensup şairlerdir. Seçilmiş olan beyitler ve rubailer genellikle akıcı, beste için elverişli, mana bütünlüğüne sahip parçalardır. Besteleri kayıp olan veya yayın sahasına çıkmamış bulunan bazı ayinlerin güftelerinde de farklı manzûmeler ve Türkçe beyitler görülmektedir.

Dr.Yakup Şafak

12 Gerek bu kısımda aruzla ilgili konular ve terimler, gerekse Fars ve Türk şiirinde kullanılan vezinlerle mukayese için bkz.Yakup Şafak, "Fars ve Türk Edebiyatlarındaki Aruz Vezinlerinin Ritmik Yapıları Üzerine Düşünceler", *Yedi İklim*, S.70 , s.31-34 (İst., 1996); aynı müel. *Aruz Terimleri*, Konya, 2003, s.46 vd.

AYİN-İ ŞERİF LİSTESİ

1.PENÇGÂH: Beste-i Kadîm: *Şeh-bâz-ı Cenâb-ı Zü'l-celâlest semâ'*
2.DÜGÂH: Beste-i Kadîm: ***Aşkast tarîk u râh-i Peygamber-i mâ***
3.HÜSEYNÎ: Beste-i Kadîm: *Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû*
4.BEYATÎ: Köçek Mustafa Dede (1688): *Şâhâ zi kerem ber men-i dervîş niger*
5.SEGÂH: Buhûrîzâde Mustafa Itrî Efendi (1712): ***Ey âşık-ı rûy-i tü hezârân âşık***
6.RAST: Nâyî Osman Dede (1729): *İn hâne ki peyveste der ô çeng u çeğânest*
7.UŞŞÂK: Nâyî Osman Dede: *Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû*
8.ÇÂRGÂH: Nâyî Osman Dede: *Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû*
9.HİCAZ: Nâyî Osman Dede: ***Yâ men livâu aşkıke lâ zâle âliyâ***
10.BESTE-NİGÂR: B.Sâdık Ef. (1780,1790): ***Akbele's-sâkî aleynâ hâmilen ke'se'l-müdâm***
11.HİCAZ: Musâhib Ahmed Ağa (1794): ***Men şâh-bâz-ı kudsem ez lâ-mekan resîde***
12.NİHAVEND: Musâhib Ahmed Ağa: *Dûş ber dergâh-i izzet kûs-i sultânî zedem*
13.IRAK: Şeydâ Hâfız Dede (1799): ***Mâhest ne-mî dânem hurşîd ruhat yâ ne***
14.SÛZ-İ DİLÂRÂ: Sultan Selim III (1808): ***Dil-berî vü bî-dilî esrâr-ı mâst***
15.ACEM BÛSELİK: A. Nâsır Dede (1821): ***An kes ki tü-râ dâred ez îş şikem dâred***
16.HİCAZ: A. Künhî Dede (1831): ***Men âşık-ı an hüsnem aşkest münâcâtem***
17.ŞEVK-I TARÂB: İsmail Dede Efendi (1846): ***Ey hasret-i hûbân-ı cihan rûy-i hoşet***
18.SABÂ: İsmail Dede Efendi: ***Biş'nevîd ez nâle-i bang-i rebâb***
19.NEVÂ: İsmaîl Dede Efendi: ***Ey tecellîgâh-i cânem rûy-i tü***
20.BESTENİGÂR: İsmail Dede Efendi: ***Ey kıble-i ikbâl-i cihan hâk-i deret***
21.SABÂ BÛSELİK: İsmail Dede Efendi: *Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû*
22.HÜZZAM: İsmail Dede Efendi: ***Mâhest ne-mî dânem hurşîd ruhat yâ ne***
23.FERAH-FEZÂ: İsmail Dede Efendi: ***Biş'nev ez ney çün şikâyet mî küned***
24.ŞEDD-İ ARABAN: M. Nakşî Dede (1853): ***Ey Resûl-i Hazret-i Hak vey Habîb-i Kibriyâ***
25.NÜHÜFT: Eyyûbî Hüseyin Dede (1859'dan s.): ***Mâ râ reh-i dîgerest birun zi cihât***
26.HİCAZKÂR: M.Câzim Dede (1875): ***Mîm ü vâv u mîm ü nun teşrîf nîst***
27.SÛZİNÂK: S. Necib Dede (1883): ***Dûş reftem der meyân-i meclis-i sultân-ı hîş***
28.NEV-ESER: S. Rıfat Bey (1888) ***Mâ der dü cihan gayr-ı Hudâ yâr ne-dârîm***
29FERAHNÂK: S. Rıfat Bey: ***Mâ râ zi aşk-ı cânan esrâr-ı dil ayânest***
30.MÂYE: Zekâi Dede (1897): ***Ey Yûsuf-i meh-rûyan ey câh ü cemâlet hoş***
31.ISFAHAN: Zekâi Dede: ***Ey çeng perdehâ-yi Sipâhânem ârzûst***
32.SÛZİNÂK: Zekâi Dede: ***Yâ sâkıye'l-müdâmeti hayye ale's-salâ***
33.SABÂ ZEMZEME: Zekâi Dede: ***Her çîz ki an hoşest nehyest müdâm***
34.SÛZ-İ DİL: Zekâi Dede: ***Yâ sagîre's-sinni ya ratbe'l-beden***
35.RÂHATÜ'L-ERVÂH: A.Hüsâmeddin D. (1900): ***Atyebü'l-a'mâri ömrün fî tarîki'l-âşıkîn***
36.DÜGÂH: M. Celâleddin Dede (1908): ***Yâ men livâu aşkıke lâ zâle âliyâ***
37.BÛSELÎK: B. Nûri Bey (1910): ***An subh-i seâdethâ çün nûr-feşân âyed***
38.KARCIĞAR: B. Nûri Bey: ***An kes ki tü-râ dâred ez îş çi kem dâred***
39.ACEM-AŞÎRAN: H.Fahreddin Dede (1911): ***Her rûz bâmdâd selâmün aleykümâ***
40.YEGÂH: Rauf Yekta (1935): ***Ey nây-i hoş-nevây ki dil-dâr ü dil-hoşî***
41.SULTÂNÎ YEGÂH: Kâzım Uz (1938): ***Azm-i an dârem ki mihmânet künem***
42.BÛSELİK AŞÎRÂN:A.Avni Konuk (1938): ***Men âşık-ı aşk u ô şüde âşık-ı men***
43.DİL-KEŞÎDE: A.Avni Konuk: Şâhâ zi kerem ber men-i dervîş niger
44.RÛY-İ IRÂK: A.Avni Konuk: ***Ey der âverde cihânî râ zi pây***
45.BEYÂTÎ BÛSELİK: Z. Ahmed Irsoy (1943): ***Ey der âverde cihânî râ zi pây***
46.MÜSTEÂR: Z. Ahmed Irsoy: *Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû*
47.KARCAĞAR: Rakım Elkutlu (1948): *İmrûz çü her rûz harâbîm ü harâb*

48.SELMEK: Refik Fersan (1965): ***Dûş ber dergâh-i izzet kûs-i sultânî zedem***
49.HİSAR-BUSELİK: S.Heper (1980): ***Yek demî gavvâs bûdem ber leb-i deryâ-yı aşk***
50.NİKRİZ: H.K. Batanay (1981): *Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû*
51.MUHAYYER SÜNBÜLE: B.S.Sezgin (1996): ***An heme güftîm lîk ender besîç***
52.BEYATİ ARABAN: C.Tanrıkorur (2000): ***Ey çerâğ-ı âsümân ü rahmet-i Hak ber zemîn***
53.HİCAZKÂR:H.A.Çalışır (d.1966): *İn semâ-ı mevlevî mesmû' bâdâ tâ ebed*
54.NİYÂZ ÂYİNİ (SEGÂH İLÂHÎ): *Şem'i ruhuna cismimi pervâne düşürdüm / Dinle sözümü sana direm özge edâdır*

BEYİT FİHRİSTİ VE GÜFTE KAYNAKLARI

Fihriste, güftelerdeki manzûme veya beyitlerin ilk mısraları alınmış; her mısraın sonunda ilgili âyinin bu eserdeki sıra numarası, adı, kaçıncı selâmda yer aldığı verilmiş; rubailer (*) işaretiyle ayırt edilmiştir. Yine söz konusu manzûme ve beyitlerden bulunabilenlerin kaynakları dipnotlarda sunulmuş; alınan kaynağın künyesi ilk zikredilen yerde tam olarak, diğer yerlerde kısaltılarak verilmiştir.

Âferîn ey mâh-rû ber can-i tü (19.Nevâ, 1.sl.)[13]
Âfitâb imrûz ber şekl-i diger tâban şüdest (16.Hicâz/Künhî, 1.sl.)[14]
Ah güzelin aşkına hâlâtına (01.Pencgâh, 3.sl.)[15]
Ah güzelin aşkına hâlâtına (14.Sûz-i dilârâ, 3.sl.)
Ah güzelin aşkına hâlâtına (15.Acem Bûselik, 3.sl.)
Ah güzelin aşkına hâlâtına (34.Sûz-i dil, 3.sl.)
Âh ki bâr-i diğer âteşî der men fütâd (31.Isfahan, 3.sl.)[16]
Âh mine'l-aşk ve hâlâtihî (01.Pencgâh, 3.sl.)[17]
Akbele's-sâkî aleynâ hâmilen ke'se'l-müdâm (10.Beste-nigâr/Burs., 1.sl.)[18]
Âmed an mahbûb-i insan merhabâ (10.Beste-nigâr/Burs., 3.sl.)
Âmed an mahbûb-i insan merhabâ (53.Hicazkâr/A.Çalışır, 3.sl.)
Âmedeem ki ser nihem aşk-ı tü-râ be ser berem (40.Yegâh, 3.sl.)[19]
Âmed nidâ ez âsümân can râ ki bâz â es-salâ (06.Rast, 3.sl.)[20]
An Ferîdûn-i cihân-ı ma'nevî (30.Mâye, 3.sl.)[21]
An Ferîdûn-i cihân-ı ma'nevî (47.Karcağar/R.Elkutlu, 3.sl.)
An hâce-i hoş-likâ çi dâred (39.Acem Aşîran, 3.sl.)[22]
An heme güftîm lîk ender besîç (51.Muhayyer Sünbüle, 1.sl.) [23]
An kes ki tü-râ dâred ez îş çi kem dâred (15.Acem Bûselik, 1.sl.)[24]
An kes ki tü-râ dâred ez îş çi kem dâred (38.Karcağar/B.Nuri Bey, 1.sl.)
An pîş-revî ki cân-ı ô pîş-i safest (35.Râhatü'l-ervâh, 3.sl.)[25]*
An subh-i seâdethâ çün nûr-feşân âyed (37.Bûselik, 1.sl.)[26]
An surh-kabâyî ki çü meh-pâr ber âmed (04.Beyâtî, 3.sl.)[27]
Âşıkan der kûy-i cânân es-salâ (16.Hicâz/Künhî, 3.sl.)
Âşıkan der kûy-i cânân es-salâ (19.Nevâ, 3.sl.)
Âşıkan der kûy-i cânân es-salâ (24.Şedd-i Araban, 3.sl.)
Âşıkan der kûy-i cânân es-salâ (25.Nühüft, 3.sl.)
Âşıkan der kûy-i cânân es-salâ (38.Karcağar/B.Nuri Bey, 3.sl.)
Âşıkân evvel kadem ber her dü âlem mî zenend (11.Hicâz/Mus.)[28]
Âşıkân evvel kadem ber her dü âlem mî zenend (27.Sûzinâk/Necib D., 3.sl.)
Âşıkan lâf ez tebârek rabbüne'l-a'lâ zenend (15.Acem Bûselik, 3.sl.)

13 Ulu Ârif Çelebi'nindir (v.719/1320); bkz. Divan, Mevlâna Müzesi Ktp., no: 2616, yp.42a; krş. Abdülbaki Gölpınarlı, Konya Mevlâna Müzesi Yazmaları, Ankara, 1971, II,269.
14 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.398; trc.VII,624. [Külliyyât-ı Dîvân-ı Şems mutâbık-ı nusha-i tashîh şode-i Bedîuzzamân Furûzânfer, 2.bs., I-VIII, Tahran, 1379 hş.; Divan-ı Kebir (Tercümesi), trc. Abdülbaki Gölpınarlı, I-VII, 2.bs., Ankara, 1992; Rubailer, trc. A.Gölpınarlı, Ankara, 1982.]
15 Mevlâna'ya nispet edilen "Âh mine'el-aşk…" kıtasının manzum tercümesidir; kime ait olduğu bilinmemektedir. Bkz. Abdülbaki Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, 2.bs., İst., 1983, s.456.
16 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.881; trc.IV,342.
17 Hz. Mevlâna'ya nispet edilir; fakat Furûzanfer neşrinde yoktur. Bkz. A. Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.456.
18 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1780; trc.IV,5.
19 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1403; trc.VII,103.
20 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.17; trc.I,27.
21 İranlı büyük mutasavvıf ve şair Abdurrahmân-ı Câmî'nindir. (v.898/1492). Bkz.Şefik Can, Mevlâna Hayatı, Şahsiyeti, Fikirleri, İst., 1995, s.215.
22 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.701; trc.V,264.
23 Mesnevî, 1/1878 vd.
24 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.602; trc.II,56.
25 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.120; trc.t/16.
26 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.619; trc.II,66.
27 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.650; trc.VII,11. (Salâhaddîn-i Zerkûb hakkında söylenmiştir.)
28 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir; fakat onun değildir. Bkz. A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.460.

Âşıkan râ kıble dîdâr âmedest (12.Nihâvend, 3.sl.)
Âşıkan râ kıble dîdâr âmedest (48.Selmek, 3.sl.)
Âşıkan râ kıble dîdâr âmedest (49.Hisar Bûselik, 3.sl.)
Âşık heme sâl mest ü rüsvâ bâdâ (42.Bûselik Aşîran, 1.sl.)[29]*
Âşık-ı an kand-i tü cân-i şeker-hâ-yi mâst (45.Beyâtî Bûselik, 3.sl.)[30]
Âşıkî ger z'in ser ü ger z'an serest (39.Acem Aşîran, 3.sl.)[31]
Âşık ki tevâzu' ne-nümâyed çi küned (01.Pencgâh, 3.sl.)[32]*
Âşık oldum bilmedim yâr özgelerle yâr imiş (02.Dügâh/Kadim, 1.sl.)
Âşık oldum bilmedim yâr özgelerle yâr imiş (22.Hüzzam, 1.sl.)
Âşık şüdeî ey can sevdât mübârek bâd (29.Ferahnâk, 3.sl.)[33]
Aşkast ber âsuman perîden (23.Ferah-fezâ, 3.sl.)[34]
Aşkast ber âsuman perîden (47.Karcağar/R.Elkutlu, 3.sl.)
Aşkast tarîk u râh-i Peygamber-i mâ (02.Dügâh/Kadim, 1.sl.)[35]*
Aşkınla senin kaldı gönül bî-per ü bâl (48.Selmek, 3.sl.)*
Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû (01.Pencgâh, 1.sl.)[36]*
Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû (03.Hüseynî, 1.sl.)*
Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû (06.Rast, 1.sl.)*
Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû (07.Uşşâk, 1.sl.)*
Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû (08.Çârgâh, 1.sl.)*
Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû (11.Hicâz/Mus., 1.sl.)*
Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû (21.Sabâ Bûselik, 1.sl.)*
Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû (46.Müsteâr, 1.sl.)*
Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû (50.Nikriz, 1.sl.)*
Atyebü'l-a'mâri ömrün fî tarîki'l-âşıkîn (35.Râhatü'l-ervâh, 1.sl.)[37]
Azm-i an dârem ki mihmânet künem (41.Sultânî Yegâh, 1.sl.)
Bâ an ki ez peyvestegî men aşk geştem aşk men (08.Çârgâh, 1.sl.)[38]
Bâ an ki mî dânî me-râ hergiz ne-mî hânî me-râ (02.Dügâh/Kadim, 1.sl.)
Bâ aşk-i tü big'süste per ü bâl-i dilem (05.Segâh, 3.sl.)*
Bâde bi-dih sâkiyâ k'an meh-i tâban resîd (37.Bûselik, 3.sl.)[39]
Bâde bi-dih sâkiyâ k'an meh-i tâban resîd (38.Karcağar/B.Nuri Bey, 3.sl.)
Bâde dih an yâr-ı kadeh-bâre râ (34.Sûz-i dil, 3.sl.)[40]
Bahâr âmed bahâr âmed bahâr-ı hoş-izâr âmed (29.Ferahnâk, 2.sl.)[41]
Bâ men sanemâ dil yek dile kün (43.Dil-keşîde, 2.sl.)[42]
Bang ber âmed zi dil ü cân-ı men (46.Müsteâr, 3.sl.)[43]
Bâz âmedem bâz âmedem ez pîş-i an yâr âmedem (28.Nev-eser, 2.sl.)[44]

29 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.55; Şefik Can, Hz. Mevlâna'nın Rubâileri I-II, 2.bs., Konya, 2005, rub.nu.5.
30 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.460; trc.IV,326.
31 Mesnevî, 1/110-111. [The Mathnawi of Jalalu'ddin Rumi, nşr. İng. trc. ve şerh: Reynold A. Nicholson, I-VIII, London, 1925-1940; Mesnevi (Türkçe trc.) Veled İzbudak, I-VI, İst., 1942-1946.]
32 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.760; trc. d/204. Bu rubai, Horasan'ın ünlü mutasavvıflarından Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr'ın (v.440/1049) şiirleri arasında da yer almaktadır. Bkz. Suhenân-i Manzûm-i Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr, nşr. Saîd Nefîsî, 5.bs., Tahran, 1373 hş., s.35 (rub.no: 240).
33 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.623; trc.II,59.
34 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1919; trc.V,321.
35 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.57; trc. a/28.
36 Mevlâna çağındaki ünlü mutasavvıflardan Evhadüddîn-i Kirmânî'nin (v.635/1238) rubaileri arasında yer almaktadır. Bkz. Rubailer, trc.Mehmet Kanar, İstanbul, 1999, s.25-26.
37 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2125; trc.IV,68.
38 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1808; trc.I,33.
39 Dîvân-ı Sultan Veled, nşr. F. Nâfiz Uzluk, Ankara, 1941, s.54.
40 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.254; trc.V,5.
41 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.570; trc.V,415.
42 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2095; trc.VII,543.
43 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2114; trc.V,72.
44 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen bir gazelin matla beytidir; fakat Furûzanfer neşrinde yoktur.

Bâz ez an kûh-i kâf âmed ankâ-yi aşk (08.Çârgâh, 3.sl.)[45]
Bâz ez an kûh-i kâf âmed ankâ-yi aşk (15.Acem Bûselik, 3.sl.)
Bâz ez an kûh-i kâf âmed ankâ-yi aşk (28.Nev-eser, 1.sl.)
Bâz resîdîm zi mey-hâne mest (08.Çârgâh, 3.sl.)[46]
Bâz resîdîm zi mey-hâne mest (39.Acem Aşîran, 3.sl.)
Bâz ser-mestem zi bâlâ mî resem (24.Şedd-i Araban, 1.sl.)
Be hakk-ı an ki der in dil be-cüz velâ-yi tü nîst (45.Beyâtî Bûselik, 3.sl.)[47]
Be hakk-ı an ki der in dil be-cüz velâ-yi tü nîst (52.Beyâtî Araban, 3.sl.)
Ben bilmez idim gizli ayan hep sen imişsin (17.Şevk-ı tarab, 3.sl.)[48]
Ben bilmez idim gizli ayan hep sen imişsin (18.Sabâ, 3.sl.)
Ben bilmez idim gizli ayan hep sen imişsin (21.Sabâ Bûselik, 1.sl.)
Ben bilmez idim gizli ayan hep sen imişsin (53.Hicazkâr/A.Çalışır, 3.sl.)
Ben bilmez idim gizli ayan hep sen imişsin (54.Niyaz Ayini-2)
Ber çerh sehergâh yekî mâh ayan şüd (33.Sabâ Zemzeme, 3.sl.)[49]
Be şâh-ı nihânî resîdî ki nûşet (33.Sabâ Zemzeme, 1.sl.)[50]
Be zât-ı pâk-i tü yâ Rab be cân-ı pâk-i Resûl (25.Nühüft, 3.sl.)
Bî-aşk neşât u tarab efzun ne-şeved (07.Uşşâk, 1.sl.)[51]*
Bi-cûşîd bi-cûşîd ki mâ bahr-şiârîm (35.Râhatü'l-ervâh, 3.sl.)[52]
Bîdâr şev bîdâr şev vez in cihan bîzâr şev (20.Beste-nigâr/Ham., 3.sl.)[53]
Bîdâr şev hin vakt şüd bîdâr şev bîdâr şev (43.Dil-keşîde, 1.sl.)[54]
Bî-dil şüdeem behr-i dil-i tü (39.Acem Aşîran, 2.sl.)[55]
Billâhi aleyke yâ nesîme's-seheri (41.Sultânî Yegâh, 3.sl.)*
Bi-reft yâr-i men u yâdigâr mând me-râ (36.Dügâh/Cedid, 3.sl.)[56]
Biş'nev ez ney çün hikâyet mî küned (01.Pencgâh, 3.sl.)[57]
Biş'nev ez ney çün hikâyet mî küned (11.Hicâz/Mus., 1.sl.)[58]
Biş'nev ez ney çün hikâyet mî küned (33.Sabâ Zemzeme, 3.sl.)
Biş'nev ez ney çün şikâyet mî küned (23.Ferah-fezâ, 1.sl.)
Biş'nevîd ez nâle-i bang-i rebâb (18.Sabâ, 1.sl.)[59]
Biş'nev tü zi ney çihâ çihâ mî gûyed (08.Çârgâh, 3.sl.)[60]*
Biş'nev tü zi ney çihâ çihâ mî gûyed (12.Nihâvend, 3.sl.)*
Bi-yâ bi-yâ ki tüyî cân-ı cân-ı cân-ı semâ'(04.Beyâtî, 1.sl.)[61]
Bi-yâ k'ez aşk-ı tü dîvâne geştem (31.Isfahan, 1.sl.)[62]

45 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1311; trc.IV,376.
46 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.516; trc.V,35.
47 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.480; trc.III,95.
48 Bursalı Mehmed Tâhir Bey'in bildirdiğine ve Veled Çelebi'nin tahkîkatına göre Türkçe manzûmenin aslı, Câmî'nin Farsça bir rubaisidir. Tercümesi ise Sultan Veled'in değil,1040/1630'da Şam'da vefat eden Konyalı Samtî Dede'nindir. (Bkz. Osmanlı Müellifleri, İstanbul, 1333, II,280; ayrıca krş.Nail Tuman, Tuhfe-i Nâilî, II,565. Tıpkıbasım) Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.462'de bu görüşü benimseyen Gölpınarlı, Mevlevî Adap ve Erkânı isimli eserinde (2.bs., Konya, tsz., s.106) aynı manzûme hakkında "Dîvâne Mehmed Çelebi'nin, yahut Nev'î'nin Câmî'den yaptığı manzum tercüme(dir)" diyor. Fuad Köprülü de tercümenin, Nev'î'ye ait olduğunu söylüyor; bkz. Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar, 4.bs., Ankara, 1981, s.237.
49 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.649; trc.VII,12.
50 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.494; trc.VII,480.
51 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.598; trc.d/136.
52 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1475; trc.III,48.
53 Hz. Mevlâna'nın "Bîdâr şev bîdâr şev hin reft şeb bîdâr şev – Bîzâr şev bîzâr şev ve'z hîş hem bîzâr şev" matla'lı gazelinden esinlenilerek yazılmış olmalıdır. Krş.Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2133; trc.I,160. Na't-ı şerîf mecmualarında da geçer; bkz. Âyin ve Na't Mecmûası, Selçuk Ün. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi- SÜMAM, Y108, s.88.
54 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2133; trc.I,160.
55 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2252; trc.VI,554.
56 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.226; trc.III,61.
57 Mesnevi, 1/1-3
58 Mesnevî, 1/1,13.
59 Sultan Veled'in Rebâb-nâme'sinden alınmıştır; Bkz. Veyis Değirmençay, Sultan Veled ve Rebâb-nâme, Atatürk Ün. SBE, Basılmamış Doktora Tezi, Erzurum, 1996, s.2, 5, 233 (İlk beş beyiti vardır.) Ayrıca bkz. A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.49-50, 459.
60 Ş. Can, Hz. Mevlâna'nın Rubâileri, rub.nu.2214. (Furûzanfer neşrinde yoktur.)
61 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1295; trc.III,225.
62 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1499; trc.VI,224.

Bi-yâ k'imrûz mâ râ rûz-i îdest (45.Beyâtî Bûselik, 1.sl.)[63]
***Bi-yâ ki sâki-i aşk-ı şarâb-bâre resîd (37.Bûselik, 3.sl.)*[64]**
Bi-yâr mutrıb mâ râ kerîm bâş kerîm (30.Mâye, 3.sl.)[65]
Bi-yâyîd bi-yâyîd ki dil-dâr resîdest (08.Çârgâh, 1.sl.)[66]
Bi-yâyîd bi-yâyîd ki dil-dâr resîdest (50.Nikriz, 1.sl.)
Bülbül-i aşk ez seher âğâz kerd (22.Hüzzam, 3.sl.)[67]
Bülbül-i bâğ-ı ô menem akl kücâ vü men kücâ (10.Beste-nigâr/Burs., 3.sl.)
Bülbül-i bâğ-ı ô menem akl kücâ vü men kücâ (20.Beste-nigâr/Ham., 1.sl.)
Câme siyeh kerd küfr nûr-ı Muhammed resîd (04.Beyâtî, 3.sl.)[68]
Câme siyeh kerd küfr nûr-i Muhammed resîd (15.Acem Bûselik, 3.sl.)
Câme siyeh kerd küfr nûr-ı Muhammed resîd (50.Nikriz, 3.sl.)
Cânâ cemâl-i rûh besî hûb u bâ-ferest (06.Rast, 1.sl.)[69]
Cânâ nazarî fermâ çün cân-ı nazarhâî (43.Dil-keşîde, 1.sl.)[70]
Çeşmem hemî pered meger an yâr mî resed (35.Râhatü'l-ervâh, 3.sl.)[71]
Çü in sultân-ı mâ râ bende bâşî (04.Beyâtî, 2.sl.)[72]
Çün bende neî nidâ-yi şâhî mî zen (14.Sûz-i dilârâ, 1.sl.)[73]*
Çün bende neî nidâ-yi şâhî mî zen (16.Hicâz/Künhî, 3.sl.)*
Dâd dihî sâgar u peymâne râ (46.Müsteâr, 3.sl.)[74]
Dâdendem ezel secde ber-i rûy-i sanem râ (09.Hicâz/Nâyî, 1.sl.)
Dâdendem ezel secde ber-i rûy-i sanem râ (16.Hicâz/Künhî, 2.sl.)
Dâdendem ezel secde ber-i rûy-i sanem râ (36.Dügâh/Cedid, 1.sl.)
Dânî semâ' çib'ved savt-ı belî şenîden (12.Nihâvend, 3.sl.)[75]
Dem-be-dem ez reh-i dil peyk-i hayâleş resedem (33.Sabâ Zemzeme, 3.sl.)[76]
Dem-be-dem ez reh-i dil peyk-i hayâleş resedem (49.Hisar Bûs., 3.sl.)
Der bâğ-ı cemâlî sanemâ çün gül-i ra'nâ (19.Nevâ, 3.sl.)[77]
Der **çemen üftâd** nâle-i bülbül (02.Dügâh/Kadim, 1.sl.)
Der dil ü can hâne kerdî âkibet (13.Irâk, 3.sl.)[78]
Derd-i Şemseddin büved ser-mâye-i dermân-ı mâ (39.Acem Aşîran, 1.sl.)[79]
Derhâ heme besteend illâ der-i tü (07.Uşşâk, 3.sl.)[80]*
Der halka-i uşşâk be-nâgeh haber üftâd (45.Beyâtî Bûselik, 3.sl.) [81]
Der hâne hemî yâftem ez şâh nişânî (28.Nev-eser, 3.sl.)[82]
Der hezâran lokma yek hâşâk-i hurd (26.Hicazkâr/Câzim D., 2,sl.)[83]
Der kûy-i harâbât me-râ aşk keşan kerd (01.Pencgâh, 3.sl.)[84]
Der kûy-i harâbât me-râ aşk keşan kerd (07.Uşşâk, 3.sl.)

63 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.341; trc.VI,129.
64 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.915; trc.III,133.
65 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1744; trc.III,257.
66 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.329; trc.III,38.
67 Dîvân-ı Sultan Veled, s.407.
68 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.882; trc.IV,337.
69 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.449; trc.II,314.
70 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2617; trc.II,256.
71 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.870; trc.II,389.
72 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2653; trc.VI,343.
73 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1457; trc.n/33.
74 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.256; trc.V,10.
75 Mevlâna'ya nispet edilir; fakat Furûzanfer neşrinde yoktur. Bkz.Ş.Can, Mevlâna, s.264. Na't-ı şerîf mecmualarında da geçer; bkz. Âyin ve Na't Mecmûası, SÜMAM, Y108, s.40-41.
76 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1635; trc.VII,364.
77 Dîvân-ı Sultan Veled, s.300.
78 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.427; trc.IV,158.
79 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.150; trc.VII,621.
80 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1069; trc. v/11. (Mevlâna Dergâhı'nda, 54.Niyaz penceresinin üzerinde yazılıdır.)
81 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.641; trc.VII,13.
82 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2633; trc.VII,67.
83 Mesnevî, 1/302 vd.
84 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.643; trc.VII,14.

Der meyân-ı perde-i hun aşk râ gülzârhâ (46.Müsteâr, 3.sl.)[85]
Devletet pâyende bâdâ ey süvâr (22.Hüzzam, 2.sl.)[86]
Dîdem seher an şâh râ ber şâh-râh-i hel etâ (30.Mâye, 1.sl.)[87]
Dilâ nezd-i kesî bin'şin ki ô ez dil haber dâred (05.Segâh, 3.sl.)[88]
Dil-berî vü bî-dilî esrâr-ı mâst (14.Sûz-i dilârâ, 1.sl.)[89]
Dilden ki her âh-ı miheni dinleyesin (48.Selmek, 3.sl.)*
Dinle sözümü sana direm özge edadır (54.Niyaz Ayini/Segâh İlâhi)[90]
Dûş ber dergâh-i izzet kûs-i sultânî zedem (05.Segâh, 2.sl.)[91]
Dûş ber dergâh-i izzet kûs-i sultânî zedem (12.Nihâvend, 1.sl.)
Dûş ber dergâh-i izzet kûs-i sultânî zedem (17.Şevk-ı tarab, 2.sl.)
Dûş ber dergâh-i izzet kûs-i sultânî zedem (48.Selmek, 1.sl.)
Dûş der mehtâb dîdem meclisî ez dûr mest (29.Ferahnâk, 1.sl.)[92]
Dûş Mevlânâ be hâb ender me-râ (23.Ferah-fezâ, 3.sl.)[93]
Dûş reftem der meyân-i meclis-i sultân-ı hîş (13.Irâk, 1.sl.)[94]
Dûş reftem der meyân-i meclis-i sultân-ı hîş (27.Sûzinâk/Necib D., 1.sl.)
Dûş reftem der meyân-i meclis-i sultân-ı hîş (53.Hicazkâr/A.Çalışır, 1.sl.)
El-yevme mine'l-vasli nesîmün ve suûdû (32.Sûzinâk/Zekâi D., 1.sl.)[95]
Ender dil-i herkes ki ez in aşk eser nîst (40.Yegâh, 1.sl.)[96]
Ey an ki talebkâr-ı Hudâyîd hudâyîd (49.Hisar Bûselik, 3.sl.)[97]
Ey an ki tüyî murâd u matlûb (22.Hüzzam, 3.sl.)[98]
Ey âşıkân ey âşıkân âmed geh-i vasl u likâ (42.Bûselik Aşîran, 4.sl.)[99]
Ey âşıkân ey âşıkân an kes ki bîned rûy-i ô (05.Segâh, 4.sl.)[100]
Ey âşıkân ey âşıkân an kes ki bîned rûy-i ô (09.Hicâz/Nâyî, 2.sl.)
Ey âşıkân ey âşıkân an kes ki bîned rûy-i ô (36.Dügâh/Cedid, 2.sl.)
Ey âşıkân ey âşıkân ez âlem-i cân âmedem (05.Segâh, 2.sl.)
Ey âşıkân ey âşıkân ez âlem-i cân âmedem (50.Nikriz, 2.sl.)
Ey âşıkan ey âşıkan men âşık-ı dîrîneem (10.Beste-nigâr/Burs., 2.sl.) [101]
Ey âşıkan ey âşıkan men cân ü cânan yâftem (13.Irâk, 2.sl.)[102]
Ey âşıkan ey âşıkan men hâk râ gevher künem (02.Dügâh/Kadim, 2.sl.)[103]
Ey âşıkan ey âşıkan men hâk râ gevher künem (07.Uşşâk, 2.sl.)
Ey âşıkan ey âşıkan men hâk râ gevher künem (08.Çârgâh, 2.sl.)
Ey âşıkan ey âşıkan men hâk râ gevher künem (41.Sultânî Yegâh, 2.sl.)
Ey âşıkan ey âşıkan Mollâ-yı Rûmî mî resed (12.Nihâvend, 2.sl.)[104]
Ey âşıkan ey âşıkan Mollâ-yı Rûmî mî resed (28.Nev-eser, 4.sl.)

85 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.132; trc.III,374.
86 Mesnevî, 2/1696-1697.
87 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.32; trc.I,45.
88 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.563; trc.V,408.
89 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.424; trc.IV,160.
90 A.Gölpınarlı, 54.Niyaz Ayininde okunan bu ikinci parçanın muhtemelen hem güftesinin hem de bestesinin, XVII.yüzyılda yaşamış Derviş Ömer'e ait olması gerektiğini bildirmektedir.Bkz. Mevlâna Adap ve Erkânı, s.103 vd.
91 Mevlâna'ya nispet edilen şiirlenderdir; (krş.Âyin ve Na't Mecmûası, SÜMAM, Y108, s.77) Fakat Furûzanfer neşrinde yoktur.
92 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir; fakat Furûzanfer neşrinde yoktur.
93 Dîvân-ı Sultan Veled, s.352.
94 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1246; trc.III,470.
95 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2265; trc.VII,43.
96 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.333; trc.VII,4.
97 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir; (Mevlâna Müzesi Ktp., Mecmua, no: 2454, yp.11a.) fakat Furûzanfer neşrinde yoktur. İnhâ ki (veya Anhâ ki) talebkâr-ı Hudâyîd Hudâyîd şeklinde de geçer.
98 Dîvân-ı Sultan Veled, s.432.
99 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.34; trc.I,391.
100 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2130; trc.I,154.
101 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir. (Bkz. Âyin ve Na't Mecmûası, SÜMAM,Y108, s.73); fakat Furûzanfer neşrinde yoktur.
102 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir; fakat onun değildir. Bkz. A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.461.
103 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1374; trc.I,94.
104 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir; fakat onun değildir. Bkz. A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.460.

Ey âşıkan ey âşıkan Mollâ-yı Rûmî mî resed (48.Selmek, 2.sl.)
Ey âşıkân ey âşıkan peymâne râ güm kerdeem (06.Rast, 2.sl.)[105]
Ey âşık-ı rûy-i tü hezârân âşık (05.Segâh, 1.sl.)*
Ey aşkı bütün kalbi tutan sevdiceğim (48.Selmek, 3.sl.)*
Ey aşk-ı tü big'rifte serâpâ-yi dilem (05.Segâh, 3.sl.)*
Ey aşk-ı tü big'rifte serâpâ-yi dilem (53.Hicazkâr/A.Çalışır, 3.sl.)
Ey bi-güfte der dilem esrârhâ (28.Nev-eser, 3.sl.)[106]
Ey bî-vefâ yâr in-çünin bî-rahm ü sengin-dil me-bâş (02.Dügâh/Kadim, 1.sl.)
Ey büt-i nâzenîn-i men dest-i menest ü dâmenet (10.Beste-nigâr/Burs., 3.sl.)[107]
Ey cân-ı cân-ı cân-ı can mestan selâmet mî künend (30.Mâye, 1.sl.)[108]
Ey cân ü cihan cân ü cihan bâkî nîst (39.Acem Aşîran, 1.sl.)[109]*
Ey Cebraîl ez âsuman ez aşk-ı tü pâ kûfte (42.Bûselik Aşîran, 1.sl.)[110]
Ey cihan râ dil-güşâ ikbâl-i aşk (37.Bûselik, 3.sl.)[111]
Ey çeng perdehâ-yi Sipâhânem ârzûst (31.Isfahan, 1.sl.)[112]
Ey çerâğ-ı âsumân ü rahmet-i Hak ber zemin (12.Nihâvend, 1.sl.)[113]
Ey çerâğ-ı âsumân ü rahmet-i Hak ber zemin (48.Selmek, 1.sl.)
Ey çerâğ-ı âsumân ü rahmet-i Hak ber zemin (27.Sûzinâk/Necib D., 1.sl.)
Ey çerâğ-ı âsümân ü rahmet-i Hak ber zemîn (52.Beyâtî Araban, 1.sl.)
Ey der âverde cihânî râ zi pây (44.Rûy-i Irâk, 1.sl.)[114]
Ey der âverde cihânî râ zi pây (45.Beyâtî Bûselik, 1.sl.)
Ey dil bu yeter iki cihanda sana iz'ân (06.Rast, 1.sl.)[115]
Ey dil bu yeter iki cihanda sana iz'ân (27.Sûzinâk/Necib D., 3.sl.)
Ey dil bu yeter iki cihanda sana iz'ân (28.Nev-eser, 3.sl.)
Ey dil bu yeter iki cihanda sana iz'ân (52.Beyâtî Araban, 3.sl.)
Ey geşte fedâ-yi tü serâpâ-yı dilem (05.Segâh, 3.sl.)*
Ey geşte fedâ-yi tü serâpâ-yı dilem (53.Hicazkâr/A.Çalışır, 3.sl.)
Ey gıdâ-yı cân-ı mestem nâm-i tü (37.Bûselik, 1.sl.)[116]
Ey gülşen-i bâğ-ı lâ-yezâlî (23.Ferah-fezâ, 3.sl.)[117]
Ey hâlik-ı heft âsüman der mandeem feryâd res (13.Irâk, 1.sl.)[118]
Ey hâlik-ı heft âsüman der mandeem feryâd res (22.Hüzzam, 2.sl.)
Ey hâlik-ı heft âsüman der mandeem feryâd res (27.Sûzinâk/Necib D., 2.sl.)
Ey hasret-i hûbân-ı cihan rûy-i hoşet (17.Şevk-ı tarab, 1.sl.)[119]*
Ey, Hudâ ez âşıkan hoşnûd bâd (40.Yegâh, 3.sl.)[120]
Ey kâfile-i kâle-i tâât kücâyîd (52.Beyâtî Araban, 3.sl.)[121]
Ey kâşif-i esrâr-ı Hudâ Mevlânâ (14.Sûz-i dilârâ, 3.sl.)[122]*
Ey kâşif-i esrâr-ı Hudâ Mevlânâ (27.Sûzinâk/Necib D., 3.sl.)*

105 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1371; trc.I,95.
106 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.177; trc.IV,148.
107 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir; fakat Furûzanfer neşrinde yoktur.
108 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.534; trc.I,59.
109 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.183; trc.t/43.
110 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2276; trc.I,171.
111 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1309; trc.IV,210.
112 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.457; trc.II,299.
113 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1974; trc.IV,52.
114 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2902; trc.IV,267.
115 Dîvâne Mehmed Çelebi'nindir. (Sultân-ı Dîvânî, v.1529/936); bkz. A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.478.
116 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2229; trc.IV,261.
117 Dîvân-ı Sultan Veled, s.460.
118 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir (Âyin ve Na't Mecmuası, SÜMAM,Y108, s.62); fakat Furûzanfer neşrinde yoktur.
119 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.186; trc.t/39.
120 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.826; trc.IV,171.
121 Furûzanfer'in neşrettiği Divan-ı Kebir'de yoktur. "Ey kavm-i be hac refte kücâyîd kücâyîd" gazeliyle benzerliği dikkat çekicidir.
122 Şeyh Gâlib'in bir rubaisidir; bkz.A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.462.

Ey kâşif-i esrâr-ı Hudâ Mevlânâ (34.Sûz-i dil, 3.sl.)*
Ey kâşif-i esrâr-ı Hudâ Mevlânâ (47.Karcağar/R.Elkutlu, 3.sl.)*
Ey kâşif-i esrâr-ı Hudâ Mevlânâ (53.Hicazkâr/A.Çalışır, 3.sl.)*
Ey kavm-i be hac refte kücâyîd kücâyîd (01.Pencgâh, 3.sl.)[123]
Ey kavm-i be hac refte kücâyîd kücâyîd (07.Uşşâk, 3.sl.)
Ey kavm-i be hac refte kücâyîd kücâyîd (30.Mâye, 3.sl.)
Ey kıble-i ikbâl-i cihan hâk-i deret (20.Beste-nigâr/Ham., 1.sl.)*
Ey ki çü zühre mî zenî çeng ber âsumân-ı men (43.Dil-keşîde, 3.sl.)
Ey ki ez hurşîd bihter rûy-i tü (15.Acem Bûselik, 1.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (01.Pencgâh, 3.sl.)[124]
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (02.Dügâh/Kadim, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (04.Beyâtî, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (05.Segâh, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (06.Rast, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (07.Uşşâk, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (08.Çârgâh, 3.sl.)
[Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (09.Hicâz/Nâyî, 3.sl.)][125]
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (10.Beste-nigâr/Burs., 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (11.Hicâz/Mus., 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (12.Nihâvend, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (13.Irâk, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (14.Sûz-i dilârâ, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (15.Acem Bûselik, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (16.Hicâz/Künhî, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (17.Şevk-ı tarab, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (18.Sabâ, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (19.Nevâ, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (22.Hüzzam, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (23.Ferah-fezâ, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (24.Şedd-i Araban,, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (25.Nühüft, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (26.Hicazkâr/Câzim D.
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (27.Sûzinâk/Necib D., 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (28.Nev-eser, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (29.Ferahnâk, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (30.Mâye, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (31.Isfahan, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (32.Sûzinâk/Zekâi D., 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (33.Sabâ Zemzeme, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (34.Sûz-i dil, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (35.Râhatü'l-ervâh, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (36.Dügâh/Cedid, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (37.Bûselik, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (38.Karcağar/B.Nuri Bey, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (39.Acem Aşîran, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (40.Yegâh, 3.sl.)

123 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.648; trc.VII,14.
124 Ahmed Eflâkî'nindir; bkz. Dîvân-ı Türkî-i Sultan Veled, nşr. Veled Çelebi, İst., 1341, s.120-122; A. Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.456.
125 Sadece güftesi vardır.

Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (41.Sultânî Yegâh, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (42.Bûselik Aşîran, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (43.Dil-keşîde, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (44.Rûy-i Irâk, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (45.Beyâtî Bûselik, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (46.Müsteâr, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (47.Karcağar/R.Elkutlu, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (46.Müsteâr, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (48.Selmek, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (50.Nikriz, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (51.Muhayyer Sünbüle, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (52.Beyâtî Araban, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (53.Hicazkâr/A.Çalışır, 3.sl.)
Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur (54.Niyaz Ayini-2)
Ey maksad-ı âşıkîn olan Mevlânâ (18.Sabâ, 3.sl.)[126]*
Ey maksad-ı âşıkîn olan Mevlânâ (42.Bûselik Aşîran, 3.sl.)*
Ey maksad-ı âşıkîn olan Mevlânâ (47.Karcağar/R.Elkutlu, 3.sl.)*
Ey mefhar-i evvelîn olan Mevlânâ (49.Hisar Bûselik, 3.sl.)[127] *
Ey mest şüde ez nazaret ism ü müsemmâ (30.Mâye, 3.sl.)[128]
Ey mîr âb bügşâ an çeşme-i revan râ (24.Şedd-i Araban, 3.sl.)[129]
Ey mutribân ey mutribân kû an semâ-ı can-fezâ (42.Bûselik Aşîran, 2.sl.)
Ey mürşidimiz rehberimiz Mevlânâ (50.Nikriz, 3.sl.)*
Ey nağme-i nây-i kibriyâ Mevlânâ (40.Yegâh, 3.sl.)[130]*
Ey nâle-i aşk-ı tü rebâb-ı dil-i men (31.Isfahan, 3.sl.)[131]*
Ey nây-i hoş-nevây ki dil-dâr ü dil-hoşî (40.Yegâh, 1.sl.)[132]
Ey nûş kerde nîş râ bî-hîş kün bâ-hîş râ (45.Beyâtî Bûselik, 1.sl.)[133]
Ey Resûl-i Hazret-i Hak vey habîb-i Kibriyâ (24.Şedd-i Araban, 1.sl.)[134]
Ey Resûl-i Hazret-i Hak vey Habîb-i Kibriyâ (53.Hicazkâr/A.Çalışır, 1.sl.)
Ey rûy-i tü kıble-i cihân u dil-i men (19.Nevâ, 3.sl.)[135]*
Ey rûy-i tü nev-behâr-i handan (19.Nevâ, 1.sl.)[136]*
Ey sabâ bûyî zi hatt u hâl-i Şemseddin bi-yâr (17.Şevk-ı tarab, 3.sl.)[137]
Ey sâki-i aşk hîz ü pîş âr şerâb (37.Bûselik, 3.sl.)[138]*
Ey sâki-i aşk hîz ü pîş âr şerâb (38.Karcağar/B.Nuri Bey, 3.sl.)
Ey sancak-ı nasrullah vey meş'ale-i yâsîn (29.Ferahnâk, 1.sl.)[139]
Ey sôfi-i ehl-i safâ ez can bi-gû Allâh hû (05.Segâh, 1.sl.)[140]
[Ey subh-i saâdet zi cebîn-i tü hüveydâ (09.Hicâz/Nâyî, 3.sl.)][141]
Ey subh-i saâdet zi cebîn-i tü hüveydâ (16.Hicâz/Künhî, 3.sl.)

126 Şeyh Gâlib'in başka bir rubaisidir; bkz.A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.462.
127 Yenikapı Mevlevîhanesi şeyhi Mehmed Celâleddin Dede'nin (v.1908) bu rubaisi için bkz. Mevlevî Ayinleri (Kons.neşri), İst., 1934-1939, s.870; S.Nüzhet Ergun, Türk Şairleri, İst., 1936-1945, II,943.
128 Dîvân-ı Kebîr, tercî.nu.32; trc.VII,72 vd.
129 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.186; trc.I,226.
130 Yenikapı Mevlevihanesi son postnişini Abdülbâki Dede'nin (Baykara, v.1935) bir rubaisidir. Bkz.İbnülemin M.K.İnal, Son Asır Türk Şairleri, İst., 1930-1942, I,159.
131 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1428; Ş. Can, Hz. Mevlâna'nın Rubâileri, nu.1652.
132 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2994; trc.II,446.
133 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.15; trc.I,23.
134 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir; fakat onun değildir. Bkz. A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.460. Nat mecmualarında da vardır.
135 Dîvân-ı Sultan Veled, s.603. (Rub.nu.348)
136 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1924; trc.V,321.
137 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1081; trc.III,453.
138 Dîvân-ı Sultan Veled, s.563 (Rub.nu.30)
139 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1863; trc.II,151.
140 A.Gölpınarlı'ya göre Mevlâna'ya nispet edilir, fakat onun değildir; bkz. Mevlâna Müzesi Yazmaları Katologu, I-IV, Ankara, 1971 vd., III,245; SÜMAM,Y108, s.69.
141 Sadece güftesi vardır.

Ey subh-i saâdet zi cebîn-i tü hüveydâ (36.Dügâh/Cedid, 3.sl.)
Ey şâh-ı şehr-i akl ü can ber taht-ı dil hâkan tüyî (19.Nevâ, 2.sl.)[142]
Ey şehd-nûşîn-i lebet pâk ez heme âlûdegî (02Dügâh/Kadim, 3.sl.)
Ey şehd-nûşîn-i lebet pâk ez heme âlûdegî (07.Uşşâk, 3.sl.)
Ey şehd-nûşîn-i lebet pâk ez heme âlûdegî (08.Çârgâh, 3.sl.)
Ey tâirân-ı kuds râ aşkat füzûde bâlhâ (24.Şedd-i Araban,, 2.sl.)[143]
Ey tecellîgâh-i cânem rûy-i tü (19.Nevâ, 1.sl.)[144]
Ey tûti-i Îsî-nefes vey bülbül-i şirin-nevâ (17.Şevk-ı tarab, 2.sl.)[145]
Ey tü cân-ı sad gülistan ez semen pinhan şüdî (35.Râhatü'l-ervâh, 1.sl.)[146]
Ey Yûsuf âhir pîş-i in Ya'kûb-i nâ-bînâ bi-yâ (17.Şevk-ı tarab, 1.sl.)[147]
Ey Yûsuf-i meh-rûyan ey câh ü cemâlet hoş (30.Mâye, 1.sl.)[148]
Eyyühâ ehle'l-ferâdîs ikraû menşûrenâ (32.Sûzinâk/Zekâi D., 3.sl.)[149]
Eyyühe'l-uşşâk âteş geşte çün istâreîm (24.Şedd-i Araban,, 1.sl.)[150]
Ey zi hicrân ü firâket âsüman big'rîste (05.Segâh, 1.sl.)[151]
Ey zi hicrânet zemin u âsüman big'rîste (27.Sûzinâk/Necib D., 1.sl.)
Ey zi Hindistân-ı zülfet reh-zenan ber hâste (25.Nühüft, 1.sl.)[152]
Ez an rûzî ki yâr-i men hayâleş kerd mihmânem (40.Yegâh, 1.sl.)
Ez evvel-i imrûz çü âşüfte vü mestîm (39.Acem Aşîran, 3.sl.)[153]
Ez evvel-i imrûz harîfân-ı harâbât (46.Müsteâr, 3.sl.)[154]
Ez firkat-i mihr-i ruhat ey şem'-i dil-ârâ (41.Sultânî Yegâh, 3.sl.)
Ez kenâr-ı hîş yâbem her demî men bûy-i yâr (07.Uşşâk, 1.sl.)[155]
Ez Şems-i Tebrîzî eger bâde resed mestem küned (25.Nühüft, 2.sl.)[156]
Fahr-i cümle sâkıyânî sâgarat der kâr bâd (30.Mâye, 1.sl.)[157]
Geçtim Hevesât-ı dünyevîden (54.Niyaz Ayini/Müsteâr İlâhi)[158]
Geh çerh-zenan hem-çün felekem (30.Mâye, 1.sl.)[159]
Geh çerh-zenan hem-çün felekem (34.Sûz-i dil, 2.sl.)
(Ger) sebzeî râ nî me-râ gül-berg-i ter(î) (03.Hüseynî, 1.sl.)
Ger tü heme serteser aşk u hevâî bi-gû (44.Rûy-i Irâk, 3.sl.)
Ger tü hestî tâlib-i gevher biyâ (43.Dil-keşîde, 3.sl.)
Gönlüm sana hep oldu (fedâ) sevdiceğim (48.Selmek, 3.sl.)*
Gözüm ki kane boyandı şerâbı neyleyeyim (13.Irâk, 3.sl.)[160]
Gûşî ki be hak bâz büved der heme cây (11.Hicâz/Mus., 3.sl.)*
Gûşî ki be hak bâz büved der heme cây (36.Dügâh/Cedid, 3.sl.)*

142 Ulu Ârif Çelebi'nindir; bkz. Divan, Mevlâna Müzesi Ktp., no: 2616, yp.52b; krş.A.Gölpınarlı, Mevlâna Müzesi Yazmaları Katalogu, II,269.
143 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2; trc.I,7.
144 Ulu Ârif Çelebi'nindir. (v.719/1320); bkz. Divan, Mevlâna Müzesi Ktp., no: 2616, yp.42a; krş.A.Gölpınarlı, Mevlâna Müzesi Yazmalar Katoloğu, Ankara, 1971, II,269.
145 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.11; trc.I,12.
146 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2795; trc.IV,106.
147 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.16; trc.I,24.
148 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1228; trc.II,91.
149 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.274; trc.III,377.
150 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1594; trc.IV,9.
151 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2364; trc.IV,89. (Salâhaddîn-i Zerkûb'un vefatı üzerine söylenmiştir.)
152 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2363; trc.IV,88.
153 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1477; trc.VII,26.
154 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.334; trc.VII,4.
155 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1077; trc.III,44.
156 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1375; trc.I,105.
157 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.748; trc.III,421.
158 İstanbul Belediyesi Konservatuvarı, Mevlevi Ayinleri, VI,370'te şu açıklama vardır: "Hicrî 1327 (1909)'den itibaren yapılan 54.Niyaz âyinlerinde, 'Şem'i ruhuna…' ilâhisi yerine, Veled Çelebi Hz.nin eseri olan Müstear makamında bir ilâhinin okunması mutat olmuştu; bu ilâhiden sonra yine 'Dinle sözümü…' ilâhisi okunurdu." Bu kıta için ayrıca bkz. Metin Akar, Veled Çelebi İzbudak, Ankara, 1999, s.63.
159 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1749; trc.VII,541.
160 A.Gölpınarlı'nın ifadesince "Dîvâne Mehmed Çelebi'nin olduğu söylenen, fakat hiçbir yerde bu hususa ait bir kayıt bulunmayan" beyitler için bkz., Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.462-463,489.

[Gûşî ki be hak mest büved der heme cây (09.Hicâz/Nâyî, 3.sl.)*][161]
Güftem dûş aşk râ ey tü karîn ü yâr-i men (24.Şedd-i Araban, 3.sl.)[162]
Haber kün ey sitâre yâr-i mâ râ (39.Acem Aşîran, 1.sl.)[163]
Hâk-i kademet saâdet-i cân-ı menest (17.Şevk-ı tarab, 1.sl.)[164]*
Hem-çü Âdem her velî nûr-i Hudâst (18.Sabâ, 3.sl.)
Her âh ki ez derd-i dilem mî şinevî (05.Segâh, 3.sl.)*
Her âh ki ez derd-i dilem mî şinevî (11.Hicâz/Mus., 3.sl.)*
Her can ki ez an dilber-i mâ şâdânest (25.Nühüft, 3.sl.)[165]*
Her çîz ki an hoşest nehyest müdâm (33.Sabâ Zemzeme, 1.sl.)[166]*
Her ki cûyed rûz u şeb râh-i rızâ-yi Mustafâ (10.Beste-nigâr/Burs., 1.sl.)[167]
Her ki cûyed rûz u şeb râh-ı rızâ-yi Mustafâ (53.Hicazkâr/A.Çalışır, 1.sl.)
Her ki ruhsâr-ı tü bîned be gülistan ne-reved (10.Beste-nigâr/Burs., 3.sl.)[168]
Her ki zi uşşâk girîzan şeved (04.Beyâtî, 3.sl.)[169]
Her ki zi uşşâk girîzan şeved (13.Irâk, 3.sl.)
Her rûz bâmdâd selâmün aleykümâ (39.Acem Aşîran, 1.sl.)[170]
Her rûz be-nev ber âyed in dilber-i aşk (42.Bûselik Aşîran, 3.sl.)*[171]
Hey hey ne acâib bezemiş hüsn ile Bârî (06.Rast, 3.sl.)[172]
Hey hey ne acâib bezemiş hüsn ile Bârî (21.Sabâ Bûselik, 1.sl.)
Hey hey ne acâib bezemiş hüsn ile Bârî (30.Mâye, 3.sl.)
Hîç mî dânî çi mî gûyed rebâb (31.Isfahan, 1.sl.)[173]
Hîz ki imrûz cihân, ân-i mâst (14.Sûz-i dilârâ, 3.sl.)[174]
Hod râ çü demî zi yâr hurrem yâbî (07.Uşşâk, 3.sl.)[175]*
Hurşîd-i sipihr-i lâ-mekânî dil-i mâst (19.Nevâ, 1.sl.)[176]*
Hû zenem ber kudsiyan her şeb zi dil hû hû zenem (05.Segâh, 3.sl.)[177]
Hû zenem ber kudsiyan her şeb zi dil hû hû zenem (50.Nikriz, 3.sl.)
Hüsn yekî hasen yekî yâr yekî sühan yekî (09.Hicâz/Nâyî, 3.sl.)
Hüsn yekî hasen yekî yâr yekî sühan yekî (22.Hüzzam, 1.sl.)
Hüsn yekî hasen yekî yâr yekî sühan yekî (36.Dügâh/Cedid, 3.sl.)
İlticâ-yi mâ be şâh-ı evliyâst (25.Nühüft, 1.sl.)[178]
İlticâ-yi mâ be şâh-ı evliyâst (52.Beyâtî Araban, 3.sl.)
İmrûz cemâl-i tü ber dîde mübârek bâd (23.Ferah-fezâ, 1.sl.)[179]
İmrûz cemâl-i tü sîmâ-yi diger dâred (15.Acem-bûselik, 1.sl.)[180]
İmrûz çi rûzest ki hurşîd dü-tâst (07.Uşşâk, 1.sl.)[181]*

161 Sadece güftesi vardır.
162 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1829; trc.VII,119. (Furûzanfer ve Gölpınarlı'da son beyit yoktur.)
163 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.104; trc.VI,105.
164 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.294; trc.t/81.
165 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.435; trc.t/46.
166 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1140; Ş. Can, Hz. Mevlâna'nın Rubâileri, nu.1244.
167 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir (Âyin ve Na't Mecmuası, SÜMAM,Y108, s.30); fakat Furûzanfer neşrinde yoktur.
168 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir (Mevlâna Müzesi Ktp., Mecmua, no: 2454, yp.11a.); fakat Furûzanfer neşrinde yoktur.Bu şiir, ünlü mutasavvıflardan Şeyh-i Câm ve Jinde Pîl diye anılan Ahmed-i Nâmıkî'ye de (v.536/1141) nispet edilmektedir. (persianblog.ir)
169 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1005; trc.V,41.
170 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.202; trc.II,283.
171 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1072; trc.k/5.
172 Şâhidî İbrahim Dede'nindir. (v.1550/957); bkz. A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.462 ,108-107.
173 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.304; trc.IV,154.
174 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.504; trc.V,25.
175 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1849; trc. y/77.
176 Ulu Ârif Çelebi'nin rubailerindendir; bkz. Divan, Mevlâna Müzesi Ktp., no: 2616, yp.54a; krş.A.Gölpınarlı, Mevlâna Müzesi Yazmalar Katoloğu, II,269; Ulu Ârif Çelebi'nin Rubaileri, nşr.ve trc. Feridun Nafiz Uzluk, İst., 1949, s.120-121 (rub.no:13).
177 Mevlâna'ya nispet edilen şiirlenderdir (Konya Mevlâna Müzesi Ktp., Mecmûa, no:2454, yp.23b); fakat Furûzanfer neşrinde yoktur.
178 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir; fakat onun değildir. Bkz. A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.460.
179 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.597; trc.II,75.
180 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.594; trc.II,36.
181 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.163; trc. t/169.

İmrûz çi rûzest ki hurşîd dü-tâst (52.Beyâtî Araban, 1.sl.)*
İmrûz çü her rûz harâbîm ü harâb (07.Uşşâk, 3.sl.)[182]*
İmrûz çü her rûz harâbîm ü harâb (47.Karcağar/R.Elkutlu, 3.sl.)*
İmrûz handânîm ü hoş k'an baht-i handan mî resed (46.Müsteâr, 1.sl.)[183]
İmrûz heme mest zi meyhâ-yi Hudâyîm (43.Dil-keşîde, 3.sl.)[184]
İmrûz nigârest ü semâast ü surâhî (37.Bûselik, 3.sl.)[185]
İmrûz semâast semâast semâ' (03.Hüseynî, 1.sl.)[186]*
İmrûz semâast ü müdâmest ü sakâyî (08.Çârgâh, 1.sl.)[187]
İmrûz semâast ü müdâmest ü sekâyî (13.Irâk, 3.sl.)
İmrûz semâast ü müdâmest ü sekâyî (38.Karcağar/B.Nuri Bey, 3.sl.)
İn aşk kemâlest ü kemâlest ü kemâl (14.Sûz-i dilârâ, 1.sl.)[188]*
İnhâ ki talebkâr-ı Hudâyîd hudâyîd (28.Nev-eser, 3.sl.)[189]
İn hâne ki peyveste der ô çeng u çeğânest (06.Rast, 1.sl.)[190]
İn hâne ki peyveste der ô çeng u çeğânest (08.Çârgâh, 3.sl.)
İn kîst in in kîst in şîrîn ü zîbâ âmede (34.Sûz-i dil, 1.sl.)[191]
İn semâ-ı mevlevî mesmû' bâdâ tâ ebed (10.Beste-nigâr/Burs., 1.sl.)
İn semâ-ı mevlevî mesmû' bâdâ tâ ebed (53.Hicazkâr/A.Çalışır, 1.sl.)
Kad eşrekati'd-dünyâ min nûri humeyyânâ (04.Beyâtî, 3.sl.)[192]
[Kad eşrekati'd-dünyâ min nûri humeyyânâ (09.Hicâz/Nâyî, 3.sl.)][193]
Kad eşrekati'd-dünyâ min nûri humeyyânâ (10.Beste-nigâr/Burs., 3.sl.)
Kad eşrekati'd-dünyâ min nûri humeyyânâ (11.Hicâz/Mus., 3.sl.)
Kad eşrekati'd-dünyâ min nûri humeyyânâ (15.Acem Bûselik, 3.sl.)
Kad sabbahanallâhü bi-ıyşin ve müdâm (32.Sûzinâk, 1.sl.)[194]*
Kâr ne-dârem cüz in kârgeh ü kârem ôst (14.Sûz-i dilârâ, 3.sl.)[195]
Katre-i dâniş ki bahşîdî zi pîş (51.Muhayyer Sünbüle, 2.sl.)[196]
Kurretü'l-ayn-i menî ez can belî (09.Hicâz/Nâyî, 1.sl.)[197]
Kurretü'l-ayn-i menî ez can belî (36.Dügâh/Cedid, 1.sl.)
Kücâst mutrib-i dil tâ zi na'rehâ-yi salâ (08.Çârgâh, 3.sl.)[198]
Kücâst mutrib-i dil tâ zi na'rehâ-yi salâ (16.Hicâz/Künhî, 3.sl.)
Kücâst mutrib-i dil tâ zi na'rehâ-yi salâ (38.Karcağar/B.Nuri Bey, 3.sl.)
Mâ âyîne-i cemâl-i yârîm (43.Dil-keşîde, 3.sl.)
Mâ be harmengâh-ı can bâz âmedîm (42.Bûselik Aşîran, 3.sl.)[199]
Mâ der dü cihan gayr-i Hudâ yâr ne-dârîm (13.Irâk, 3.sl.)[200]
Mâ der dü cihan gayr-ı Hudâ yâr ne-dârîm (28.Nev-eser, 1.sl.)
Mâ der dü cihan gayr-i Hudâ yâr ne-dârîm (51.Bey. Araban, 1.sl.)

182 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.82; trc. d/19.
183 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.530; trc.I,61.
184 Dîvân-ı Sultan Veled, s.304.
185 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2637; trc.VII,54.(Furûzanfer ve Gölpınarlı'da ikinci beyit yoktur.)
186 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1049; trc. a/5.
187 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2635; trc.VII,70.
188 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1083; trc.I/4.
189 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir; (Mevlâna Müzesi Ktp., Mecmua, no: 2454, yp.11a.) fakat Furûzanfer neşrinde yoktur. Anhâ ki (veya Ey an ki) talebkâr-ı Hudâyîd Hudâyîd şeklinde de geçer.
190 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.332; trc.VII,6.
191 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2278; trc.I,175.
192 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.267; trc.II,24.
193 Sadece güftesi vardır.
194 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1270; trc.m/79.
195 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.465; trc.IV,314.
196 Mesnevî, 1/1882 vd.
197 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2896; trc.IV,281.
198 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.223; trc.III,82.
199 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1670; trc.IV,219.
200 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir; fakat Furûzanfer neşrinde yoktur.

Mâhest ne-mî dânem hurşîd ruhat yâ ne (13.Irâk, 1.sl.)[201]
Mâhest ne-mî dânem hurşîd ruhat yâ ne (22.Hüzzam, 1.sl.)
Mâ mest ü harâb ez mey-i maʻşûk-i elestîm (44.Rûy-i Irâk, 3.sl.)
Mâ mest ü harâb ez pey-i maʻşûk-ı elestîm (24.Şedd-i Araban,, 3.sl.)
Mâ mest ü harâb ez pey-i maʻşûk-ı elestîm (47.Karcağar/R.Elkutlu, 3.sl.)
Mâ râ reh-i dîgerest birun zi cihât (25.Nühüft, 1.sl.)*
Mâ râ zi aşk-ı cânan esrâr-ı dil ayânest (29.Ferahnâk, 1.sl.)
Mazhar-ı Hak bâşed ô râ in cihân (28.Nev-eser, 1.sl.)
Mâ zi bâlâyîm ü bâlâ mî revîm (35.Râhatü'l-ervâh, 3.sl.)[202]
Mâ zi bâlâyîm ü bâlâ mî revîm (42.Bûselik Aşîran, 1.sl.)
Mecnûn u perîşân-ı tüem destem gîr (17.Şevk-ı tarab, 3.sl.) [203]*
Mecnûn u perîşân-ı tüem destem gîr (20.Beste-nigâr/Ham., 1.sl.) *
Mecnûn u perîşân-ı tüem destem gîr (27.Sûzinâk/Necib D., 3.sl.)
Men âşık-ı an hüsnem aşkest münâcâtem (16.Hicâz/Künhî, 1.sl.)
Men âşık-ı aşk u ô şüde âşık-ı men (42.Bûselik Aşîran, 1.sl.)*[204]
[Men bâ tü çünânem ey nigâr-i Hotenî (09.Hicâz/Nâyî, 3.sl.)] [205]*
Men bâ tü çünânem ey nigâr-i Hotenî (12.Nihâvend, 3.sl.) *
Men bâ tü çünânem ey nigâr-i Hotenî (16.Hicâz/Künhî, 3.sl.)*
Men bâ tü çünânem ey nigâr-i Hotenî (36.Dügâh/Cedid, 3.sl.)*
Men bende-i Kur'ânem eğer can dârem (02.Dügâh/Kadim, 1.sl.)[206]*
Men bende-i sultânem sultân-ı cihânbânem (05.Segâh, 1.sl.)[207]
Men bende-i sultânem sultân-ı cihanbânem (16.Hicâz/Künhî, 1.sl.)
Men bende-i sultânem sultân-ı cihânbânem (50.Nikriz, 1.sl.)
Men bî ser ü sâmânem hasret-keş-i cânânem (20.Beste-nigâr/Ham., 1.sl.)
Men dem ne-zenem lîk dem-i nahnü nefahnâ (45.Beyâtî Bûselik, 3.sl.)[208]
Men ez iklîm-i bâlâyem ser-i âlem ne-mî dârem (23.Ferah-fezâ, 1.sl.)[209]
[Men ez kücâ gam ü şâdî-i in cihan zi kücâ (09.Hicâz/Nâyî, 3.sl.)][210]
Men şâh-bâz-ı kudsem ez lâ-mekan resîde (11.Hicâz/Mus., 1.sl.)[211]
Me-râ ahdîst bâ şâdî ki şâdî ân-ı men bâşed (35.Râhatü'l-ervâh, 1.sl.)[212]
Merdân-ı râh-ı aşk kadem bî-riyâ zenend (40.Yegâh, 1.sl.)
Merhabâ ey cân-ı bâkî pâdişâh-ı kâmkâr (28.Nev-eser, 1.sl.)[213]
Merhabâ ey cân-ı bâkî pâdişâh-ı kâmkâr (37.Bûselik, 1.sl.)
Merhabâ ey cân-ı bâkî pâdişâh-ı kâmkâr (38.Karcağar/B.Nuri Bey, 1.sl.)
Mevc-i aceb bin ki hâst ez dil-i deryâ-yi aşk (24.Şedd-i Araban,, 3.sl.)[214]
Mevlâye ene't-tâibü mimmâ selefâ (08.Çârgâh, 3.sl.)[215]*
Mevlâye ene't-tâibü mimmâ selefâ (16.Hicâz/Künhî, 3.sl.)*
Mevlâye ene't-tâibü mimmâ selefâ (50.Nikriz, 3.sl.)*

201 Birçok eserde Hz. Mevlâna'ya nispet edilen bu mülemma gazel, Abdülbaki Gölpınarlı'nın tesbitine göre Şeyhî'nindir. (öl.1422); bkz. Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.258, 462.
202 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1674; trc.IV,229.
203 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.919; trc.r/20. Bu rubai, Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr'ın şiirleri arasında da yer almaktadır. Bkz. Suhenân-i Manzûm-i Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr, s.47 (rub.no: 327).
204 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1516; trc.n/68.
205 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1976; trc.y/244. (Hicâz/Nâyî'de sadece güftesi vardır). Bu rubai, Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr'ın şiirleri arasında da yer almaktadır. Bkz. Suhenân-i Manzûm-i Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr, s.96 (rub.no: 658). Orada ikinci beyitte kısmen farklılık vardır ve birinci beyitle ikinci beyit yer değiştirmiştir. Aynı değişiklik Furûzanfer neşrinde de mevcuttur.
206 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1331; trc. m/112.
207 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir (A. Gölpınarlı, Konya Mevlâna Müzesi Yazmaları, II,367; Âyin ve Na't Mecmuası, SÜMAM,Y108, s.66); fakat Furûzanfer neşrinde yoktur.
208 Dîvân-ı Kebîr, tercî nu.22; trc.VII,9.
209 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1427; trc.V,441.
210 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.215; trc.III,74. (Hicâz/Nâyî'de sadece güftesi vardır.)
211 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir (Âyin ve Na't Mecmuası, SÜMAM,Y108, s.76); fakat Furûzanfer neşrinde yoktur.
212 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.578; trc.V,406.
213 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1066; trc.III,444.
214 Dîvân-ı Sultan Veled, s.65.
215 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.73; trc. a/37.

Mî güzeştem subh-dem der arsa-i bâzâr mest (41.Sultânî Yegâh, 3.sl.)
Mîm ü vâv u mîm ü nun teşrîf nîst (26.Hicazkâr/Câzim D., 1,sl.) [216]
Mutribâ an perde zen k'an yâr-ı mâ mest âmedest (23.Ferah-fezâ, 2.sl.)[217]
Mutribâ esrâr-i mâ râ bâz gû (14.Sûz-i dilârâ, 3.sl.)[218]
Mutribâ esrâr-i mâ râ bâz gû (24.Şedd-i Araban,, 1.sl.)
Mutribâ esrâr-i mâ râ bâz gû (38.Karcağar/B.Nuri Bey, 1.sl.)
Mutribâ esrâr-i mâ râ bâz gû (46.Müsteâr, 1.sl.)
Mutribâ esrâr-i mâ râ bâz gû (49.Hisar Bûs., 1.sl.)
Mutribâ in perde zen k'an yâr-ı mâ mest âmedest (33.Sabâ Zemzeme, 1.sl.)[219]
Nâgihân anber-feşân âmed sabâ (04.Beyâtî, 3.sl.)
Ne aşka sabreder oldum ne akl ile yârem (17.Şevk-ı tarab, 3.sl.)[220]
Ne aşka sabreder oldum ne akl ile yârem (27.Sûzinâk/Necib D., 3.sl.)
Ne-dâred pây-ı aşk-ı ô dil-i bî-dest ü bî-pâyem (34.Sûz-i dil, 1.sl.)[221]
Neyem zi kâr-i tü fâriğ hemîşe der kârem (43.Dil-keşîde, 3.sl.)[222]
[Olduk yine biz secde-ber-i nâr-ı muhabbet (09.Hicâz/Nâyî, 3.sl.)] [223]
Olduk yine biz secde-ber-i nâr-ı muhabbet (18.Sabâ, 3.sl.)
Penbe zi gûş dûr kün bang-i necât mî resed (33.Sabâ Zemzeme, 3.sl.)[224]
Penbe zi gûş dûr kün bang-i necât mî resed (49.Hisar Bûs., 1.sl.)
Perde-i dîğer me-zen cüz perde-i dildâr-ı mâ (34.Sûz-i dil, 3.sl.)[225]
Peyveste zi Hak mest şev ü bâkî bâş (06.Rast, 3.sl.)[226]*
Pinhan me-şev ki rûy-i tü ber mâ mübârekest (17.Şevk-ı tarab, 3.sl.)[227]
Pîr-i men ü murâd-i men derd-i men ü devâ-yi men (42.Bûselik Aşîran, 3.sl.)
Pîş ez an k'in hâkhâ hasfeş küned (51.Muhayyer Sünbüle, 3.sl.)[228]
Ref' etmez ise şâhid-i maksûd nikâb (35.Râhatü'l-ervâh, 3.sl.)*
Resîdem ber leb-i deryâ bi-dîdem hû vü yâ men hû (11.Hicâz/Mus., 2.sl.)
Resîdem ber leb-i deryâ bi-dîdem hû vü yâ men hû (21.Sabâ Bûselik, 1.sl.)
Rindan selâmet mî künend can râ gulâmet mî künend (45.Beyâtî Bûselik, 2.sl.)[229]
Rûhî le-ke yâ zâirü fi'l-leyli fedâ (32.Sûzinâk, 3.sl.)[230]*
Rûyet çü gülzâr la'let güher-bâr (23.Ferah-fezâ, 3.sl.)[231]
Sad hezâran zıdd zıd râ mî küşed (50.Muh. Sünbüle, 3.sl.)[232]
Salâ canha-yı müştâkan ki yek dil-dâr-ı hûb âmed (45.Beyâtî Bûselik, 3.sl.)[233]
Samt u cû u seher ü uzlet ü zikr-i be-devâm (09.Hicâz/Nâyî, 1.sl.)
Samt u cû u seher ü uzlet ü zikr-i be-devâm (36.Dügâh/Cedid, 1.sl.)
Sanem-i girîz-pâyem geleyim dedi ne-yâmed (01.Pencgâh, 1.sl.)
Semâ ârâm-ı cân-ı bî-karârest (29.Ferahnâk, 3.sl.)[234]

216 Mesnevî, 1/292 vd.
217 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.391; trc.III,400.
218 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2227; trc.IV,258.
219 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.391; trc.III,400.
220 Sultan Dîvânî'nindir. Bkz. A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.463, 477.
221 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1438; trc.V,444.
222 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1723; trc.III,262.
223 Galata Mevlevihânesi şeyhlerinden Gavsî Ahmed Dede'nindir. (v.1109/1697); bkz.A.Gölpınarlı,. Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.462. Gavsî Ahmed Dede ve söz konusu şiiri için bkz.N.Tuman, Tuhfe-i Nâilî, II,734. (Hicâz/Nâyî'de sadece güftesi vardır).
224 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.550; trc.VII,91.
225 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.136; trc.III,391.
226 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1028; Ş. Can, Hz. Mevlâna'nın Rubâileri, rub.nu.1168.
227 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.451; trc.II,305.
228 Mesnevî, 1/1884 vd.
229 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.533; trc.I,57.
230 Ünlü mutasavvıf şair İbn-i Fârız'ındır. (v.632/1235) (arab.ewriters.com, cb.rayaheen.net)
231 Dîvân-ı Sultan Veled, s.338.
232 Mesnevî, 1/1888 vd.
233 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.587; trc.V,408.
234 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.339; trc.VI,134. (Birinci mısra için 338 nolu gazele bkz. Son beyit Furûzanfer neşrinde yoktur.)

Semâ ârâm-i cân-i âşıkânest (14.Sûz-i dilârâ, 1.sl.)[235]
Semâ-ı sôfiyan mî der ne-gîred (44.Rûy-i Irâk, 1.sl.)[236]
Ser be girîban dürüst sôfi-i esrâr râ (34.Sûz-i dil, 3.sl.)[237]
Ser-mest-i câm-i aşkam bî-sâgar u piyâle (12.Nihâvend, 3.sl.)[238]
[Ser-rişte-i devlet ey birâder be kef âr (09.Hicâz/Nâyî, 3.sl.)][239]*
Sıhhat-i in his zi maʿmûrî-i ten (26.Hicazkâr/Câzim D., 3,sl.)[240]
Sırr-ı dil-i âşıkan zi mutrıb şinevîd (30.Mâye, 3.sl.)[241]*
Sîmin-zekanâ seng-dilâ lâle-izârâ (01.Pencgâh, 2.sl.)
Sîmin-zekanâ seng-dilâ lâle-izârâ (47.Karcağar/R.Elkutlu, 3.sl.)
Sôfiyânîm âmede der kûy-i tü (31.Isfahan, 3.sl.)[242]
Sultân-ı menî sultân-ı menî (01.Pencgâh, 4.sl.) [243]
Sultân-ı menî sultân-ı menî (02.Dügâh/Kadim, 2.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (04.Beyâtî, 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (06.Rast, 2.ve 4,sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (07.Uşşâk, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (08.Çârgâh, 2.ve 4.sl.)
[Sultân-ı menî sultân-ı menî (09.Hicâz/Nâyî, 2.ve 4.sl.)][244]
Sultân-ı menî sultân-ı menî (10.Beste-nigâr/Burs., 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (11.Hicâz/Mus., 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (12.Nihâvend, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (13.Irâk, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (14.Sûz-i dilârâ, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (15.Acem Bûselik, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (16.Hicâz/Künhî, 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (17.Şevk-ı tarab, 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (18.Sabâ, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (19.Nevâ, 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (20.Beste-nigâr/Ham., 2.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (22.Hüzzam, 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (23.Ferah-fezâ, 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (24.Şedd-i Araban, 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (25.Nühüft, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (26.Hicazkâr/Câzim D., 2. ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (27.Sûzinâk/Necib D., 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (29.Ferahnâk, 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (30.Mâye, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (31.Isfahan, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (32.Sûzinâk/Zekâi D., 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (33.Sabâ Zemzeme, 2. ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (34.Sûz-i dil, 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (35.Râhatü'l-ervâh, 2.ve 4.sl.)

235 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.339; trc.VI,134.
236 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.667; trc.VI,167.
237 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.204; trc.IV,312.
238 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir; fakat onun değildir. Bkz. A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.460.
239 Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr'ın rubaileri arasında yer almaktadır. Bkz. Suhenân-i Manzûm-i Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr, s.45 (rub.no: 308). (Hicâz/Nâyî'de sadece güftesi vardır).
240 Mesnevî, 1/305 vd.
241 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.730; trc.d/191.
242 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2230; trc.IV,255.
243 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.3137; trc.VII,558.
244 Sadece güftesi vardır.

Sultân-ı menî sultân-ı menî (36.Dügâh/Cedid, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (37.Bûselik, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (38.Karcağar/B.Nuri Bey, 2. ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (39.Acem Aşîran, 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (40.Yegâh, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (41.Sultânî Yegâh, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (43.Dil-keşîde, 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (44.Rûy-i Irâk, 2. ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (45.Beyâtî Bûselik, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (46.Müsteâr, 2.ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (47.Karcağar/R.Elkutlu, 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (48.Selmek, 2. ve 4. sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (49.Hisar Bûselik, 2. ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (50.Nikriz, 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (51.Muhayyer Sünbüle, 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (52.Beyâtî Araban, 2. ve 4.sl.)
Sultân-ı menî sultân-ı menî (53.Hicazkâr/A.Çalışır, 2. ve 4.sl.)
Sultân-ı rusül şeh-i arefnâk (44.Rûy-i Irâk, 3.sl.)
Sûre-i Ve'l-leyli dîdem vasf-ı gîsû-yi şümâst (08.Çârgâh, 1.sl.)[245]
Sûy-i an sultân-ı hûbân er-rahîl (44.Rûy-i Irâk, 3.sl.)[246]
Şâhâ zi kerem ber men-i dervîş niger (04.Beyâtî, 1.sl.)[247]*
Şâhâ zi kerem ber men-i dervîş niger (43.Dil-keşîde, 1.sl.)*
Şâh-ı mâ şâhîst nâmeş Murtazâst (29.Ferahnâk, 3.sl.)[248]
Şeh-bâz-ı Cenâb-ı zü'l-celâlest semâ' (01.Pencgâh, 1.sl.)*
Şem'i ruhuna cismimi pervane düşürdüm (54.Niyaz Ayini/Segâh İlâhi)[249]
Şevk-i hayâl-i dôst tenim cânı cân ider (09.Hicâz/Nâyî, 1.sl.)
Şevk-i hayâl-i dôst tenim cânı cân ider (36.Dügâh/Cedid, 1.sl.)
Şimşîr-i ezel be dest-i merdân-i Hudâst (06.Rast, 3.sl.)[250]*
Şüd zi gamet hâne-i sevdâ dilem (31.Isfahan, 3.sl.)[251]
Tâ arş zi sevdâ-yi ruhaş velvelehâst (15.Acem Bûselik, 3.sl.)[252]*
Tâ âşık-ı an yârem bî-kârem u bâ kârem (34.Sûz-i dil, 1.sl.)[253]
Tâ bende zi hod fâni-yi mutlak ne-şeved (16.Hicâz/Künhî, 1.sl.)[254]*
Tâ ez ser-i kûy-i tü makâmest me-râ (05.Segâh, 3.sl.)*
Tâ men bi-dîdem rûy-i tü ey şem' ü mâh-ı rûşenem (23.Ferah-fezâ, 1.sl.)[255]
Tâ rûy bedin kıble-i cân âverdîm (06.Rast, 1.sl.)*
Teâlev küllünâ ze'l-yevme sekrâ (32.Sûzinâk/Zekâi D., 1.sl.)[256]
Teâli yâ mededе'l-ıyşi ve's-surûri teâl (32.Sûzinâk/Zekâi D.,, 3.sl.)[257]
Telhî ne-küned şîrin-zekanem (37.Bûselik, 1.sl.)[258]

245 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir; fakat onun değildir. Bkz. A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.461.
246 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1347; trc.IV,214.
247 Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr'ın rubaileri arasında yer almaktadır. Bkz. Suhenân-i Manzûm-i Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr, s.46 (rub.no: 316).
248 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir; fakat onun değildir. Bkz. A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, s.461.
249 A.Gölpınarlı, Sultan Veled'e nispet edilen bu müseddesin (güftesinin), XVII.yüzyılda yaşamış Derviş Ömer'e ait olduğunu bildirmektedir; bkz. Mevlâna Adap ve Erkânı, s.103 vd.; Mevlâna Müzesi Yazmaları Katologu, III,244.
250 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.356; Ş. Can, Hz. Mevlâna'nın Rubâileri, rub.nu.454.
251 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1771; trc.V,65.
252 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.266; trc.t/59.
253 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1459; trc.II,111.
254 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.604; trc.d/138.
255 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1383; trc.I,107.
256 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.271; trc.VI,118.
257 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1369; trc.III,233.
258 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1750; trc.VII,541.

Telhî ne-küned şîrin-zekanem (38.Karcağar/B.Nuri Bey, 1.sl.)
Tü mâh-i acîbî ki mislî ne-dârî (19.Nevâ, 3.sl.)[259]
Tü mâh-i acîbî ki mislî ne-dârî (22.Hüzzam, 1.sl.)
Tü nûr-ı dîde-i can yâ dü dîde-i mâî (40.Yegâh, 3.sl.) [260]
Ümmîd-i men be fadl-ı Hüdâvend-i ekberest (17.Şevk-ı tarab, 1.sl.)
Vechüke mislü'l-kamer kalbüke mislü'l-hacer (32.Sûzinâk/Zekâi D., 3.sl.)[261]
Vesvese-i ten güzeşt gulgule-i can resîd (13.Irâk, 3.sl.)[262]
Yâ men livâu aşkıke lâ zâle âliyâ (09.Hicâz/Nâyî, 1.sl.)[263]
Yâ men livâu aşkıke lâ zâle âliyâ (36.Dügâh/Cedid, 1.sl.)
Yâ men nü(a)mâhü gayru ma'dûd (32.Sûzinâk/Zekâi D., 3.sl.)[264]
Yâ Rab harem-i hazretine râh bağışla (06.Rast, 3.sl.)[265]
Yâ Rab harem-i hazretine râh bağışla (36.Dügâh/Cedid, 3.sl.)
Yâ Rab tü me-râ be nefs-i tannâz me-dih (16.Hicâz/Künhî, 1.sl.)[266]*
Yâ Rab zi dü kevn bî-niyâzem gerdan (04.Beyâtî, 1.sl.)[267]*
Yâ Rab zi dü kevn bî-niyâzem gerdan (11.Hicâz/Mus., 3.sl.)*
Yâ Rab zi dü kevn bî-niyâzem gerdan (50.Nikriz, 1.sl.)
Yâ Rab zi günâh-i zişt-i hod münfailem (39.Acem Aşîran, 3.sl.)[268]*
Yâr âmed be sulh ey ahbâb (46.Müsteâr, 3.sl.)[269]
Yâr-i mâ dil-dâr-i mâ âlim-i esrâr-i mâ (45.Beyâtî Bûselik, 1.sl.)[270]
Yâr me-râ gâr me-râ aşk-ı ciğer-hâr me-râ (23.Ferah-fezâ, 3.sl.)[271]
Yâr yüreğim yâr gör ki neler var (Terennüm lâfzı)[272]
Yâ sagîre's-sinni ya ratbe'l-beden (34.Sûz-i dil, 1.sl.)[273]
Yâ sâkıye'l-müdâmeti hayye ale's-salâ (32.Sûzinâk, 1.sl.)[274]
Yek cür'a zi câm-ı tü temâmest ü temâm (31.Isfahan, 1.sl.)[275]*
Yek demî gavvâs bûdem ber leb-i deryâ-yı aşk (12.Nihâvend, 1.sl.)[276]
Yek demî gavvâs bûdem ber leb-i deryâ-yı aşk (48.Selmek, 1.sl.)
Yek demî gavvâs bûdem ber leb-i deryâ-yı aşk (49.Hisar Bûs., 1.sl.)
Z'an şâh ki ô râ heves-i tabl u alem **nîst (25.Nühüft, 3.sl.)**[277]
Zehî aşk zehî aşk ki mâ râst Hudâyâ (22.Hüzzam, 3.sl.)[278]
Zehî livâ vü alem **lâ ilâhe illallah (25.Nühüft, 3.sl.)**[279]
)[280]*

259 Dîvân-ı Sultan Veled, s.333-334.
260 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.3080; trc.III,362.
261 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1127; trc.IV,352.
262 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.895; trc.IV,343.
263 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.282; trc.II,290.
264 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.1008; trc.V,248.
265 Gavsî Dede'nindir; bkz. Mevlâna Müzesi Yazmaları Katologu, II,269.
266 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1653; trc.h/44.
267 Şefik Can, Hz. Mevlâna'nın Rubâileri, Konya, 2005, rub.nu.1688. (Furûzanfer ve Gölpınarlı'da yoktur.)Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr'ın rubaileri arasında da yer almaktadır. Bkz. Suhenân-i Manzûm-i Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr, s.72 (rub.no: 495).
268 Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr'ın rubaileri arasında yer almaktadır. Bkz. Suhenân-i Manzûm-i Ebû Saîd-i Ebu'l-Hayr, s.64 (rub.no: 438).
269 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.317; trc.V,112.
270 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.237; trc.VII,509.
271 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.37; trc.VII,182.
272 Yunus Emre'ye nispet edilen mısradır; "Yâr yüreğim del ciğerim gör ki neler var, yâre haber var" şeklinde de kullanılır; bkz. A.Gölpınarlı, Mevlâna'dan Sonra Mevlevîlik, 463; Yunus Emre Divanı, nşr. Mustafa Tatçı, Ankara, 1990, II,79.
273 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2127; trc.IV,251.
274 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.281; trc.II,282.
275 Dîvân-ı Kebîr, rub.nu.1375; trc.m/132.
276 Hz.Mevlâna'ya nispet edilen şiirlerdendir (Âyin ve Na't Mecmuası, SÜMAM,Y108, s.23); fakat Furûzanfer neşrinde yoktur.
277 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.331; trc.III,7; krş. Ulu Ârif Çelebi Divanı, Mevlâna Müzesi Ktp., no: 2616, yp.12b.
278 Dîvân-ı Sultan Veled, s.320. Hz.Mevlâna'nın "Zehî aşk zehî aşk ki mâ râst Hudâyâ" mısraıyla başlayan gazeline nazîredir. Krş.Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.95; trc.III,37.
279 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.2407; trc.III,292.
280 Dîvân-ı Kebîr, gz.nu.474; trc.III,106.

Rast

RAST NA'T-İ MEVLÂNÂ

Güfte: Hz. Mevlânâ
Beste: Buhûrîzâde Mustafa Itrî

NA'T-I ŞERÎF

Yâ Habîballah rasûl-i Hâlık-ı yektâ tüyî
Ber güzîn-i Zülcelâl-i pâk ü bî-hemtâ tüyî

Nâzenîn-i Hazret-i Hak sadr u bedr-i kâinât
Nûr-i çeşm-i enbiyâ çeşm-i çerâğ-i mâ tüyî

Der şeb-i mi'râc bûde Cebraîl ender rikâb
Pâ nihâde ber ser-i nüh künbed-i hazrâ tüyî

Yâ Rasûlallah tü dânî ümmetânet âcizend
Rehnümâ-yı âcizân-i bî-ser ü bî-pâ tüyî

Serv-i bostân-ı risâlet nevbahâr-ı ma'rifet
Gülbün-i bâğ-ı şerîat sünbül-i bâlâ tüyî

Şems-i Tebrîzî ki dâred na't-ı Peygamber zi ber
Mustafâ vü müctebâ an seyyid-i a'lâ tüyî
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün[Remel]

TERCÜMESİ:

Ey Allah'ın sevgilisi! Bir olan yaratıcının elçisi sensin. Sen, noksanlıktan, kusurlardan münezzeh olan, eşi benzeri bulunmayan yüce Mevlâ'nın seçtiği kişisin.

Hak teâlânın nazlısı, kâinâtın baş köşedeki büyüğü ve dolunayı; peygamberlerin gözünün nuru, bizim de kandilimizin ışığı sensin.

*** Bekir Sıtkı Sezgin'in icrasından notaya alınmıştır.**

Miraç gecesinde Cebrail (a.s.)'ın refakatinde dokuz kat yeşil kubbenin başına ayağını koyan, sensin.

Ey Allah'ın Resûlü! Sen bilirsin ki ümmetlerin âcizdirler. Elsiz, ayaksız âcizlere yol gösteren, sensin.

Nübüvvet bahçesinin servisi, marifet baharı, şeriat bağının gülfidanı, yüksek sünbül sensin.

Peygamberin övgüsünü ezberden okuyan Tebrizli Şems (der ki): Ey beğenilmiş ve seçilmiş kişi! O yüce efendi, sensin.

Pençgâh

PENCGÂH PEŞREV

01.PENÇGÂH ÂYÎN-İ ŞERÎFİ (Beste-i Kadîm)

BİRİNCİ SELÂM

1.Şeh-bâz-ı Cenâb-ı Zü'l-celâlest semâ'
Ferrâş-ı kulûb-i ehl-i hâlest semâ'
Der mezheb-i münkirân harâmest semâ'
Der mezheb-i âşıkân helâlest semâ'
Vezni: Mef'ûlü mefâilün mefâilü feûl [Hezec/Rub.]

[Semâ, yücelik sahibi Allah'ın iri doğanıdır; hâl ehlinin kalplerinin süpürgecisidir. Semâ, münkirlerin mezhebinde haramdır (ama) âşıkların mezhebinde helaldir.]
2.Sanem-i girîz-pâyem geleyim dedi ne-yâmed
Meh-i âfitâb-râyem geleyim dedi ne-yâmed

Vezni: Feilâtü fâilâtün feilâtü fâilâtün [Remel]

[Benim kaçak sevgilim, "gelirim" dedi; (ama) gelmedi. Parlak düşünceli ay (yüzlüm), "gelirim" dedi; (ama) gelmedi.]

3.Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
Kûteh ne-küned menzil-i mâ illâ hû
Ger âlemiyan cümle tabîban bâşend
Hallî ne-küned müşkil-i mâ illâ hû
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlün fâ' [Hezec/Rub.]

[Bizim gönlümüzü tutuşturan odur (hû'dur) ancak. Yolumuzu kısaltan odur ancak. Bütün insanlar hekim olsa, (yine de) derdimize deva olan odur ancak.]

PENCGAH MEVLEVI AYIN-I ŞERIF'I

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân

İKİNCİ SELÂM

1.Sîmin-zekanâ seng-dilâ lâle-izârâ
Hoş kün be nigâhî dil-i gam-perver-i mâ râ

İn kâlib-i fersûde ger ez kûy-i tü dûrest
El-kalbü alâ bâbike leylen ve nehârâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ey gümüş çeneli, taş yürekli, lâle yanaklı (güzel)! Bir bakışınla gam dolu yüreğimizi sevindir. Bu solmuş beden, senin yurdundan uzak olsa da gece gündüz kalbi senin kapındadır.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Biş'nev ez ney çün hikâyet mî küned[1]
Ez cüdâyîhâ şikâyet mî küned

K'ez neyistan tâ me-râ büb'rîdeend
Ez nefîrem merd ü zen nâlîdeend
Sîne hâhem şerha şerha ez firâk
Tâ bi-gûyem şerh-i derd-i iştiyâk
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün (fâilât) [Remel]

[Dinle neyden nasıl şikayet ediyor? Ayrılıkları nasıl anlatıyor? (Diyor ki) beni kamışlıktan kestiklerinden beri feryadımdan

1 Mesnevi'nin ilk beyti "Bişnev ez ney çün hikâyet mî küned - Ez cüdâyîhâ şikâyet mî küned" olarak meşhur olmuşsa da en eski ve muteber nüshalarda ilk beyit "Bişnev in ney çün şikâyet mî küned - Ez cüdâyîhâ hikâyet mî küned " şeklinde yer almaktadır. (Bkz. 677 tarihli Mevlâna Müzesi'ndeki nüsha; Nicholson'un Mesnevi neşrinde izahlar kısmı, C.III, s.1-2)

İKİNCİ SELÂM

Evfer

kadın-erkek (herkes) ağlayıp inledi. Ayrılıktan parça parça olmuş (bir) kalp isterim ki özlem derdini ona açıklayayım.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise bey olur, bey ise sultan olur.]

3.Ey kavm(-i) be hac refte kücâyîd kücâyîd
Dil-dâr hemin câst bi-yâyîd bi-yâyîd
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

ÜÇÜNCÜ SELAM

Devr-i Kebîr

[Ey hacca giden topluluk! Nerdesiniz, nerdesiniz? Sevgili burada, gelin gelin!]
4.Âşık ki tevâzu' ne-nümâyed çi küned
Şebhâ ber-i kûy-i tü ne-yâyed çi küned
Ger bûse dihed zülf-i tü-râ tîre me-şev
Dîvâne ki zencîr ne-hâyed çi küned
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Aşık tevazu göstermesin de ne yapsın? Geceleri senin mahallene gelmesin de ne yapsın? Zülfünü öperse kızma; divane zinciri dişlemesin de ne yapsın?]

5.Ah güzelin aşkına hâlâtına
Yandı yürek aşk harârâtına

And içeyim gayrı güzel sevmeyim
Tanrı'ya vü Tanrı'nın âyâtına

Vezni: Müfteilün müfteilün fâilün [Serî]

6.Âh mine'l-aşk ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

Mâ nazara'l-aynü ilâ gayriküm
Uksimü bi'llâhi ve âyâtihî
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilün [Serî]

[Ah, aşktan ve hallerinden! (Onun aşkının) ateşleriyle yüreğim yandı. Allah'a ve âyetlerine yemin ederim ki gözüm başka birisine bakmadı.]

7.Der kûy-i harâbât me-râ aşk keşan kerd
V'an dil-ber-i ayyâr me-râ dîd ü nişan kerd

Men der pey-i an dil-ber-i ayyâr bi-reftem
Ô rûy-i hod an lahza zi men bâz nihan kerd

Sultân-ı arefnâk büdeş mahrem-i esrâr
An sırr-ı tecellî-i ezel cümle beyan kerd
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Aşk, harâbât semtine sürükledi; o hilekâr dilber de görüp bana işaret etti. Ben o hilekâr dilberin peşinden gittim; o ise hemen yüzünü sakladı benden. (Hakk'ın) sırlarına mahrem olan "arafnâk" sultanı, ezel tecellîsinin sırrını tamamen açıkladı.][2]
DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî

2 "Yarabbi! Seni hakkıyla bilemedik!" diyen Peygamber (s.a.v.)'e işaret edilmektedir.

Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

SON PEŞREV

(Segâh Karabatak Peşrev)

Düyek — Hızır Ağa

Düğah

UŞŞAK PEŞREV

02.DÜGÂH ÂYÎN-İ ŞERÎFİ (Beste-i Kadîm)

BİRİNCİ SELÂM

1.Aşkast tarîk u râh-i Peygamber-i mâ
Mâ zâde-i aşkîm ü aşk mâder-i mâ
Ey mâder-i mâ nühüfte der çâder-i mâ
Pinhan şüde der tabîat-ı kâfer-i mâ
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]

[Bizim Peygamberimizin yolu aşktır. Biz aşkın çocuğuyuz; aşk bizim anamızdır. Ey bizim örtümüz altında gizlenmiş olan annemiz! (Sen) bizim inkârcı tabiatımızda saklanmışsın.]

2.Men bende-i Kur'ânem eğer can dârem
Men hâk-i reh-i Muhammed-i muhtârem
Ger nakl küned cüz in kes ez güftârem
Bîzârem ez ô ve zin sühan bîzârem
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlün fa' [Hezec/Rub.]

[Ben, yaşadığım müddetçe Kuran'ın kölesiyim; seçilmiş Muhammed'in ayağının tozuyum. Kim benden, bundan başka bir söz naklederse o kişiden de şikâyetçiyim, o sözden de...]

3.Bâ an ki mî dânî me-râ hergiz ne-mî hânî me-râ
Hestem segî z'in âsitan ez der çi mî rânî me-râ
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

DÜGÂH MEVLEVÎ ÂYİN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân

[Beni tanıdığın halde hiç beni istemiyorsun. Bu dergâha ait bir köpeğim; niçin beni kapıdan kovuyorsun?]

4.Âşık oldum bilmedim yâr özgelerle yâr imiş
Allah Allah âşıka bunca cefâlar var imiş
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Sevgilinin, başkalarıyla dost olduğunu bilmeden âşık oldum. Allah, Allah! Demek ki âşıkların böyle cefâları varmış!]

5.Bî-vefâ yâr in-çünin bî-rahm ü sengin-dil me-bâş
Derdmendân-ı tüîm ez hâl-i mâ gâfil me-bâş
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilân [Recez]

[(Ey) vefasız sevgili, böyle merhametsiz ve taş kalpli olma! Senin derdini çekiyoruz, hâlimizden gâfil olma!]

6.Der çemen üftâd nâle-i bülbül[1]
Tâ tü der âyî der hayme-i gül

[Çimenlikte, "Gül çadırına gir" diye (bir) bülbül nağmesi geldi.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî

1 Vezni anlaşılamayan bu beytin, zamanla bozulmuş olduğu anlaşılmaktadır. Bkz. *Mevlevî Âyinleri* (İst. Kons. Neşriyatı, 1934), II, 290.

İKİNCİ SELÂM

Evfer

Ender-i dil ü can îmân-ı menî
Der men bi-demî men zinde şevem
Yek can çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

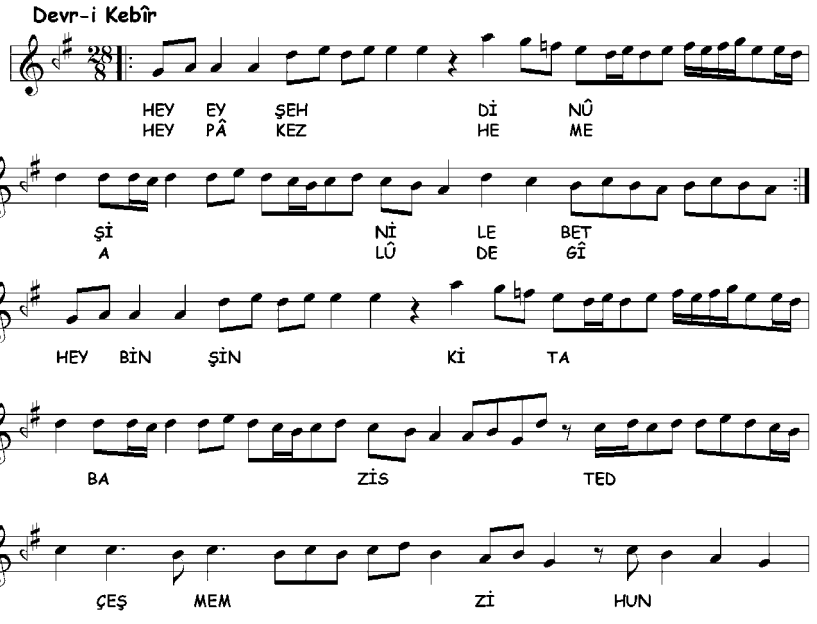
2.Ey âşıkan ey âşıkan men hâk râ gevher künem
Ey mutriban ey mutriban deff-i şümâ pür-zer künem
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey âşıklar, ey âşıklar, ben toprağı mücevher yaparım; ey

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

mutripler ey mutripler, definizi altınla doldururum.]
ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Ey şehd-nûşîn-i lebet pâk ez heme âlûdegî
Bin'şin ki tâ bâz îsted çeşmem zi hun-pâlûdegî
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey (sevgili)! Dudağının tatlı balı, bulanıklıktan tamamen arınmıştır. (Karşımda) otur ki gözüm kana boyanmaktan kurtulsun.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ey kavm(-i) be hac refte kücâyîd kücâyîd[2]
Dil-dâr hemin câst bi-yâyîd bi-yâyîd
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

2 Bu âyîn-i şerîf, bu beyitten itibaren Pencgâh âyiniyle tamamlanmıştır.

[Ey hacca giden topluluk! Nerdesiniz, nerdesiniz? Sevgili burada, gelin gelin!]

4.Âşık ki tevâzu' ne-nümâyed çi küned
Şebhâ ber-i kûy-i tü ne-yâyed çi küned
Ger bûse dihed zülf-i tü-râ tîre me-şev
Dîvâne ki zencîr ne-hâyed çi küned
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Aşık tevazu göstermesin de ne yapsın? Geceleri senin mahallene gelmesin de ne yapsın? Zülfünü öperse kızma; divane zincire sarılmasın da ne yapsın?]

5.Ah güzelin aşkına hâlâtına
Yandı yürek aşk harârâtına

And içeyim gayrı güzel sevmeyim
Tanrı'ya vü Tanrı'nın âyâtına
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilün [Serî]

6.Âh mine'l-aşk ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

Mâ nazara'l-aynü ilâ gayriküm
Uksimü bi'llâhi ve âyâtihî

Vezni: Müfteilün müfteilün fâilün [Serî]
[Ah, aşktan ve hallerinden! (Onun aşkının) ateşleriyle yüreğim yandı. Allah'a ve âyetlerine yemin ederim ki gözüm başka birisine bakmadı.]

7.Der kûy-i harâbât me-râ aşk keşan kerd
V'an dil-ber-i ayyâr me-râ dîd ü nişan kerd

Men der pey-i an dil-ber-i ayyâr bi-reftem
Ô rûy-i hod an lahza zi men bâz nihan kerd

Sultân-ı arefnâk büdeş mahrem-i esrâr
An sırr-ı tecellî-i ezel cümle beyan kerd

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]
[Aşk, harâbât semtine sürükledi; o hilekâr dilber de görüp bana işaret etti. Ben o hilekâr dilberin peşinden gittim; o ise hemen yüzünü sakladı benden. (Hakk'ın) sırlarına mahrem olan "arafnâk" sultanı, ezel tecellîsinin sırrını tamamen açıkladı.][3]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem

3 "Yarabbi! Seni hakkıyla bilemedik!" diyen Peygamber (s.a.v.)'e işaret edilmektedir.

SON YÜRÜK

Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

(Segâh Karabatak Peşrev)

Düyek

Hızır Ağa

Hüseyni

HÜSEYNÎ PEŞREV

03.HÜSEYNÎ ÂYÎN-İ ŞERÎFİ (Beste-i Kadîm)

BİRİNCİ SELÂM

1.Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
Kûteh ne-küned menzil-i mâ illâ hû
Ger âlemiyan cümle tabîban bâşed
Hallî ne-küned müşkil-i mâ illâ hû
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlün fâ' [Hezec/Rub.]

[Bizim gönlümüzü tutuşturan odur (hû'dur) ancak. Yolumuzu kısaltan odur ancak. Bütün insanlar hekim olsa, (yine de) derdimize deva olan odur ancak.]

2.(Ger) sebzeî râ nî me-râ gül-berg-i ter(î)
Şâdmânem ki resed ender murâd-ı hoş
(Velî ey çâreî ender murâd yâr-i men)[1]

[Benim taze gül yaprağım, muradımca gelir diye sevinçliyim. ?]

3.İmrûz semâast semâast semâ'
Nûrest şuâast şuâast şuâ'
İn aşk metâast metâast metâ'
Ez akl vedâast vedâast vedâ'
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûl[Hezec/Rub.]

1 Vezin ve mana bakımından sahih olmayan, ancak remel bahrinden olduğunu tahmin ettiğimiz bu beytin de zamanla bozulduğu anlaşılmaktadır. Bkz. *Mevlevî Âyinleri* (İst. Kons. Neşriyatı, 1934), III, 300.

HÜSEYNÎ MEVLEVÎ ÂYİN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân

[Bugün semâ var, semâ var, semâ; nur var, ışık var, ışık var, ışık. Bu aşk metâdır, metâdır, metâ; akla vedâdır, vedâdır, vedâ.]

4.Ey bî-vefâ yâr in-çünin bî-rahm ü sengin-dil me-bâş[2]
Ey derdmendân-ı tüîm ez hâl-i mâ gâfil me-bâş
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilân [Recez]

[Ey vefasız sevgili, böyle merhametsiz ve taş kalpli olma! Senin derdini çekiyoruz, hâlimizden gâfil olma!]

5.Der çemen üftâd nâle-i bülbül[3]
Tâ tü der âyî der hayme-i gül

[Çimenlikte, "Gül çadırına gir" diye (bir) bülbül nağmesi geldi.]

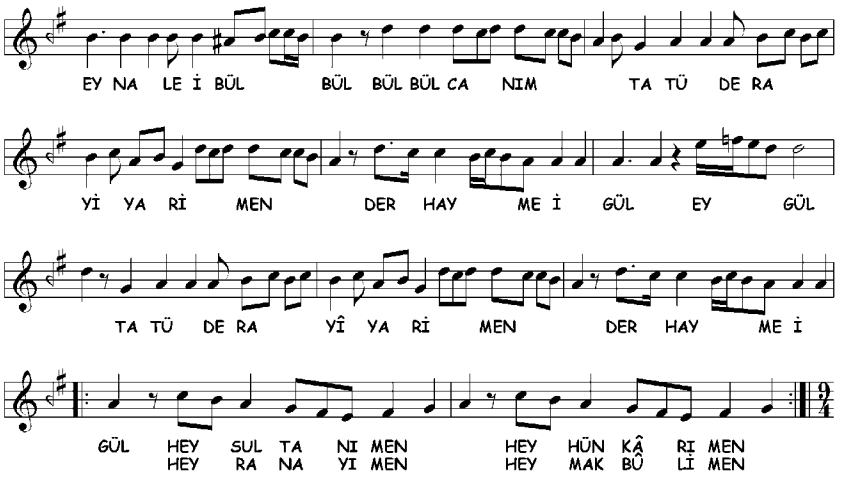
İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender-i dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem

2 Bu âyîn-i şerîfte bu beyitten, "Ey kavm(-i) be hac refte..." beytine kadar olan kısım, Dügâh âyininden alınmıştır.

3 Vezni anlaşılamayan bu beytin, zamanla bozulmuş olduğu anlaşılmaktadır. Bkz. *Mevlevî Âyinleri* (İst. Kons. Neşriyatı, 1934), II, 290.

İKİNCİ SELÂM

Evfer

Yek can çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

2.Ey âşıkan ey âşıkan men hâk râ gevher künem
Ey mutriban ey mutriban deff-i şümâ pür-zer künem
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey âşıklar, ey âşıklar, ben toprağı mücevher yaparım; ey mutripler ey mutripler, definizi altınla doldururum.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Ey şehd-nûşîn-i lebet pâk ez heme âlûdegî
Bin'şin ki tâ bâz îsted çeşmem zi hun-pâlûdegî
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey (sevgili)! Dudağının tatlı balı, bulanıklıktan tamamen arınmıştır. (Karşımda) otur ki gözüm kana boyanmaktan kurtulsun.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ey kavm be hac refte kücâyîd kücâyîd[4]
Dil-dâr hemin câst bi-yâyîd bi-yâyîd
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

4 Bu âyîn-i şerîf, bu beyitten, sonuna kadar Pencgâh âyini ile tamamlanmıştır.

[Ey hacca giden topluluk! Nerdesiniz, nerdesiniz? Sevgili burada, gelin gelin!]

4.Âşık ki tevâzu' ne-nümâyed çi küned
Şebhâ ber-i kûy-i tü ne-yâyed çi küned
Ger bûse dihed zülf-i tü-râ tîre me-şev
Dîvâne ki zencîr ne-hâyed çi küned
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Aşık tevazu göstermesin de ne yapsın? Geceleri senin mahallene gelmesin de ne yapsın? Zülfünü öperse kızma; divane zincire sarılmasın da ne yapsın?]

5.Ah güzelin aşkına hâlâtına
Yandı yürek aşk harârâtına

And içeyim gayrı güzel sevmeyim
Tanrı'ya vü Tanrı'nın âyâtına
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilün [Serî]

6.Âh mine'l-aşk ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

Mâ nazara'l-aynü ilâ gayriküm
Uksimü bi'llâhi ve âyâtihî

Vezni: Müfteilün müfteilün fâilün [Serî]

[Ah, aşktan ve hallerinden! (Onun aşkının) ateşleriyle yüreğim yandı. Allah'a ve âyetlerine yemin ederim ki gözüm başka birisine bakmadı.]

7.Der kûy-i harâbât me-râ aşk keşan kerd
V'an dil-ber-i ayyâr me-râ dîd ü nişan kerd

Men der pey-i an dil-ber-i ayyâr bi-reftem
Ô rûy-i hod an lahza zi men bâz nihan kerd

Sultân-ı arefnâk büdeş mahrem-i esrâr

An sırr-ı tecellî-i ezel cümle beyan kerd
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Aşk, harâbât semtine sürükledi; o hilekâr dilber de görüp bana işaret etti. Ben o hilekâr dilberin peşinden gittim; o ise hemen yüzünü sakladı benden. (Hakk'ın) sırlarına mahrem olan "arafnâk" sultanı, ezel tecellîsinin sırrını tamamen açıkladı.][5]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

5 "Yarabbi! Seni hakkıyla bilemedik!" diyen Peygamber (s.a.v.)'e işaret edilmektedir.

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

SON PEŞREV

(Segâh Karabatak Peşrev)

Düyek — Hızır Ağa

Beyati

04.BEYATÎ ÂYÎN-İ ŞERÎFİ (Beste: Köçek Mustafa Dede, v.1110/1688)

BİRİNCİ SELÂM

1.Şâhâ zi kerem ber men-i dervîş niger
Ber hâl-i men-i hâste-i dil-rîş niger
Her çend neyem lâyık-ı bahşâyiş-i tü
Ber men me-niger ber kerem-i hîş niger
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Ey Padişah! Kereminle bu fakire, gönlü yaralı hastanın haline (bir) bak.Her ne kadar senin lûtfuna lâyık değilsem de bana bakma, kendi keremine bak.]

2.Yâ Rab zi dü kevn bî-niyâzem gerdan
V'ez efser-i fakr ser-firâzem gerdan
Ender haremet mahrem-i râzem gerdan
An reh ki ne sûy-i tüst bâzem gerdan
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün (mefâîlü) mefâîlün fa' [Hezec/Rub.]

[Yârabbi! Beni iki dünyadan da âzat eyle.Yokluk (fakr) tacı ile benim başımı yücelt. Senin hareminde beni sırra mahrem eyle. Sana doğru olmayan yoldan beni geri çevir.]

3.Bi-yâ bi-yâ ki tüyî cân-ı cân-ı cân-ı semâ'
Bi-yâ ki serv-i revânî be bûstân-ı semâ'

BAYÂTÎ MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân

Köçek Derviş Mustafa Dede

Bi-yâ ki çeşme-i hurşîd zîr-i sâye-i tüst
Hezâr zühre tü dârî ber âsümân-ı semâ'
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün feilât [Müctes]

[Gel gel ki sen semâın canının canının canısın. Gel ki sen semâ bahçesinde salınan (bir) servisin. Gel ki güneşin kaynağı, senin gölgenin altındadır. (Güneş, ışığını senden alır.) Sen semâ âsumanında binlerce zühreye sahipsin.]

İKİNCİ SELAM

1.Çü in sultân-ı mâ râ bende bâşî
Heme giryende tü der hande bâşî

Eger pür-gam şeved etrâf-ı âlem
Tü şâd ü hurrem ü ferhande bâşî

Be aşk-ı Şems-i Tebrîzî bi-dih câm
Ki der mülk-i Hüdâ pâyende bâşî
Vezni: Mefâîlün mefâîlün feûlün [Hezec]

[Bizim sultanımıza kul olursan, herkes ağlarken sen gülen olursun. Bütün alem gam içinde kalsa da, sen mesut, neşeli ve kutlu olursun. Şems-i Tebrîzî aşkı için bize (bir) kadeh ver ki Hakk'ın mülkünde ebedî olasın.]

İKİNCİ SELÂM

Evfer

ÜÇÜNCÜ SELAM

1.Nâgihân anber-feşân âmed sabâ
Bûy-i müşk ü zağferân âmed sabâ

Gül şüküfte ender in sahn-ı çemen
Sad nevâ-yı bülbülân âmed sabâ

Şems-i Tebrîzî sabâhu'l-aşk güft
Aşıkan râ cân-ı can âmed sabâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Sabâ rüzgârı, ansızın anber saçarak geldi; misk ve zağferan kokuları getirdi; güllerin açtığı bu çimenlik, yüzlerce bülbül nağmesiyle doldu. Şems-i Tebrîzî, "Sabahınız aşkla olsun" deyince sabâ rüzgârı âşıkların canının canı oldu.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler husrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse,

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.An surh-kabâyî ki çü meh-pâr ber âmed
İmsâl der in hırka-i jengâr ber âmed

Şemsü'l-Hak-ı Tebrîz resîdest bi-gûyîd
K'ez çerh-i safâ an meh-i envâr ber âmed
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[O kırmızı elbise giymiş (sevgili), bu sene yeşil renkli hırkasında bir ay parçası gibi çıkageldi. Tebrizli Hak güneşi geldi deyin; safâ göğünde nurlar saçan ay çıkageldi.]

4.Her ki zi uşşâk girîzan şeved
Bâr-i diger hâce peşîman şeved

Her ki sebû-yi tü keşed âkıbet
Der harem-i işret-i sultan şeved
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilün [Serî]

[Ey efendi! Âşıklardan kaçan sonunda pişman olur. Senin destini taşıyan kişi, nihayet sultan meclisine mahrem olur.]

5.Kad eşrekati'd-dünyâ min nûri humeyyânâ
Ve'l-bedrü alâ sâkî ve'l-ke'sü süreyyânâ

Es sabvetü îmânî ve'l-halvetü bostânî
Ve'l-meşcirü nedmânî ve'l-verdü muhayyânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Dünya, ateşimizin ışığıyla aydınlandı. Dolunay bize sâki, Ülker de kadehimiz. Kalp temizliği inancımdır, yalnızlık bahçem, alev alev yanan ateş, kadeh arkadaşım; gül bahçesi de neşe yerimiz.]

6.Câme siyeh kerd küfr nûr-ı Muhammed resîd
Tabl-ı bekâ kûftend milk-i muhalled resîd

Dil çü suturlâb şüd âyet-i heft âsüman
Şerh-i dil-i Ahmedî heft mücelled resîd

Tabl-ı kıyâmet zedend sûr-i haşr mî demend
Vakt şüd ey mürdegân haşr-i mücedded resîd

Ez pey-i nâ-mahremân kufl zedem ber dehan
Hîz bi-gû mutribâ işret-i sermed resîd
Vezni: Müfteilün fâilât (fâilün) müfteilün fâilât (fâilün) [Münserih]

[Küfür karaları giyindi; (çünkü) Muhammed (a.s.)'ın nûru erişti. Bekâ davulunu çaldılar; (çünkü) ebedî saltanat geldi. Gönül, yedi göğü gösteren üstürlâb (gibi) olunca Muhammed (a.s.)'ın hallerinin (iç dünyasının) şerhi, yedi cilde ulaştı. Kıyamet

DÖRDÜNCÜ SELÂM

davulunu çaldılar, mahşer surunu üflediler; ey ölüler! Vakit geldi, yeni (ikinci) diriliş geldi. Mahrem olmayanlar (sırra erişmesin) diye ağzıma kilit vurdum. Ey mutrip, kalk, söyle! Ebedî sarhoşluk (zamanı) geldi.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü cân îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

SON YÜRÜK

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV
(Zer Mahbub)

Düyek

Segâh

SEGÂH PEŞREV

05.SEGÂH ÂYÎN-İ ŞERÎFİ (Beste: Buhûrîzâde Mustafa Itrî Efendi, v.1124/1712)

BİRİNCİ SELÂM

1.Ey âşık-ı rûy-i tü hezârân âşık
Rû kerde be sûy-i tü hezârân âşık
Tenhâ ne menem âşık-ı rûy-i tü ki hest
Der her ser-i mûy-i tü hezârân âşık
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlün fa' [Hezec/Rub.]

[Ey yüzüne binlercesinin âşık olduğu (sevgili)! Binlerce âşık sana yönelmiş. Yüzüne aşık olan sadece ben değilim; saçının her telinde binlerce âşık (var).]

2.Ey sôfi-i ehl-i safâ ez can bi-gû Allâh hû
V'ey âşık-ı aşk u vefâ ez can bi-gû Allâh hû

Hâhî ki cümle can şevî tâ lâyık-ı cânân şevî
Tü her çi hâhî an şevî ez can bi-gû Allâh hû

Dünyâ rehâ kün din bi-cû dest ez heme âlem bi-şû
Ne an bi-gû ne in bi-gû ez can bi-gû Allâh hû
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey safâ ehlinin sûfîsi, ey aşka ve vefâya âşık olan! Can u

SEGÂH MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revan — Buhûrîzâde Mustafa Itrî Ef.

gönülden Allah Hû de. Tamamen can kesilip sevgiliye layık olmak, her istediğine erişmek istersen can u gönülden Allah Hû de. Dünyayı bırak, dini ara; âlemden elini çek; ne onu de, ne bunu de; can u gönülden Allah Hû de.]

3.Men bende-i sultânem sultân-ı cihânbânem
Z'an dem ki ruhaş dîdem şûrîde vü hayrânem

Men ô şüdem ô men şüd ez cân ü dilem ten şüd
Peyveste çirâ bâşed in nâle vü efgânem
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Ben sultanın, dünya sultanının kuluyum. Onun yüzünü gördüğümden beri şaşkınım, hayranım. Ben o oldum, o da ben. Candan, gönülden bedenim gitti; bu feryad, figan niçin çıkıp duruyor?]

4.Ey zi hicrân ü firâket âsüman big'rîste
Dil meyân-i hun nişeste akl u cân big'rîste

Cebraîl u kudsiyan râ bâl u perhâ sûhte
Enbiyâ vü evliyâ râ dîdegan big'rîste

Ey dirîğâ ey dirîğâ ey dirîğâ ey dirîğ
Ber çünan çeşm-i ayan çeşm-i güman big'rîste

Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey ayrılığıyla yeryüzünü de, gökyüzünü de ağlatan (sevgili)! Gönül, kanlar içinde oturakalmış, akılla can, ağlamaya koyulmuş. Cebrail'le meleklerin kanatları yandı; peygamberlerin gözleri de yaşlar döküyor, erenlerin gözleri de. Ah yazık, eyvah yazık, yazıklar olsun, yazık; öyle bir can gözüne baş gözü, ağlamaya koyulmuş.]

İKİNCİ SELÂM

1.Ey âşıkân ey âşıkân ez âlem-i cân âmedem
Ser der fiken can der taleb cûyâ-yı cânân âmedem

Ey mutribân ey mutriban savt ez nevâ âverdeem
Çün andelîb ez şevk-i gül her dem gazelhân âmedem
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey aşıklar, ey aşıklar, can aleminden geldim. Başım önde, gönül heveste; sevgiliyi aramaya geldim. Ey mutribler, ey mutribler, Sesim, nevâ makamından çıkıyor. Gülün şevkiyle bülbül gibi hep gazel okuyarak geldim.]

2.Dûş ber dergâh-i izzet kûs-i sultânî zedem
Hayme ber bâlâ-yi dârü'l-mülk-i rabbânî zedem
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

İKİNCİ SELÂM

[Dün gece yüce dergâhta padişahlık davulunu çaldım. İlahî pâyitahtın üzerinde çadır kurdum.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Hû zenem ber kudsiyan her şeb zi dil hû hû zenem
Ber cemâl-i Hak heme yâhû ve yâ men hû zenem

Dil çü cây-i Hak büved Hak bâ menest ü men be Hak
Hak be Hak vâsıl şüde ber hîşten hû hû zenem
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Her gece meleklere gönülden hû hû derim. Hakk'ın cemâline

hep hû, yâ hû derim. Gönül Hakk'ın yeri olunca Hak benimledir, ben Hakk ile. Hak Hakk'a kavuşunca, kendime hû hû derim.]

2.Dilâ nezd-i kesî bin'şin ki ô ez dil haber dâred
Be zîr-i an dirahtî rev ki ô gülhâ-yi ter dâred

Bi-nâl ey bülbül-i destan ki zîrâ nâle-i mestân
Meyân-i sahra vü hârâ eser dâred eser dâred
Vezni: Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün [Hezec]

[Ey gönül, gönülden haberi olanla otur; terü taze çiçekleri olan ağacın altına git. Feryat et, ey destanlar okuyan bülbül; çünkü sarhoşların feryatlan kayalara, mermerlere bile etki eder.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

3.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

4.Ey aşk-ı tü big'rifte serâpâ-yi dilem
V'ey vasl-ı ruhat geşte temennâ-yı dilem
Ger dâd-ı dil-i sûhte-i men ne-dihî
Ey vây dilem vây dilem vây dilem
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Ey aşkı, baştan ayağa gönlümü kaplayan! Gönlümün arzusu, senin yüzünü görmektir. Benim yanık gönlümün hakkını vermezsen vah gönlüme! Vah gönlüme! Vah gönlüme!]

5.Ey geşte fedâ-yi tü serâpâ-yı dilem
Şüd zülf-i çü hindû-yi tü me'vâ-yı dilem

Ger hindu-yi zulf-i tü dilem vâ ne-dihed
Ey vây dilem vây dilem vây dilem
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Ey baştan ayağa gönlümün fedâ olduğu (güzel)! Simsiyah saçların gönlümün barınağı oldu. Siyah saçlarında gönlüme yer vermezsen vah gönlüme! Vah gönlüme! Vah gönlüme!]

6.Her âh ki ez derd-i dilem mî şinevî
Ez âh-i dilem gerd-i gilem mî şinevî
Ger gûş be hâl-i dil-i men bâz künî
Dâim zi dilem dilem dilem mî şinevî
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

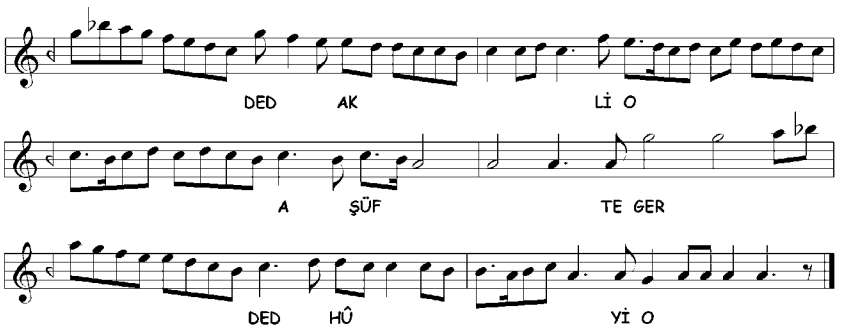

DÖRDÜNCÜ SELÂM

[Gönlümün derdinden işittiğin her âhtan toprağımın tozunun (sesini) duyarsın. Şayet gönlümün haline kulak verirsen, gönlümden "gönlüm gönlüm!" (iniltisini) dinlersin.]

7.Bâ aşk-i tü big'süste per ü bâl-i dilem
N'âmed zi cihan derd nikû fâl-i dilem
Ey cân ü dilem bi-pürs ahvâl-i dilem
Hâl-i dil-i kes me-bâd çün hâl-i dilem
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Gönlümün kolu, kanadı senin aşkınla kırıldı; dert âleminde gönlüme iyi bir fal çıkmaz. Ey canım, ey gönlüm! Gönlümün

SON PEŞREV

(Bülbül Uşşâkı)

hâlini bir sor. Kimsenin gönlünün hali benim gönlümün hali gibi olmasın.]

8.Tâ ez ser-i kûy-i tü makâmest me-râ
Der sâgar-ı dîde hun müdâmest me-râ
Ez vasl ü firâk-ı tü künûn âzâdem
Ez tü gam-ı aşk-ı tü temâmest me-râ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâîlün) mefâîlü feil (mefâîlün fa') [Hezec/Rub.]

[Senin sokağının başı benim karargâhım olduğundan beri hep kan var göz kadehimde. Şimdi sana kavuşmaktan da ayrı olmaktan da kurtuldum; senden (gelen) aşk elemi, yeterlidir bana.]

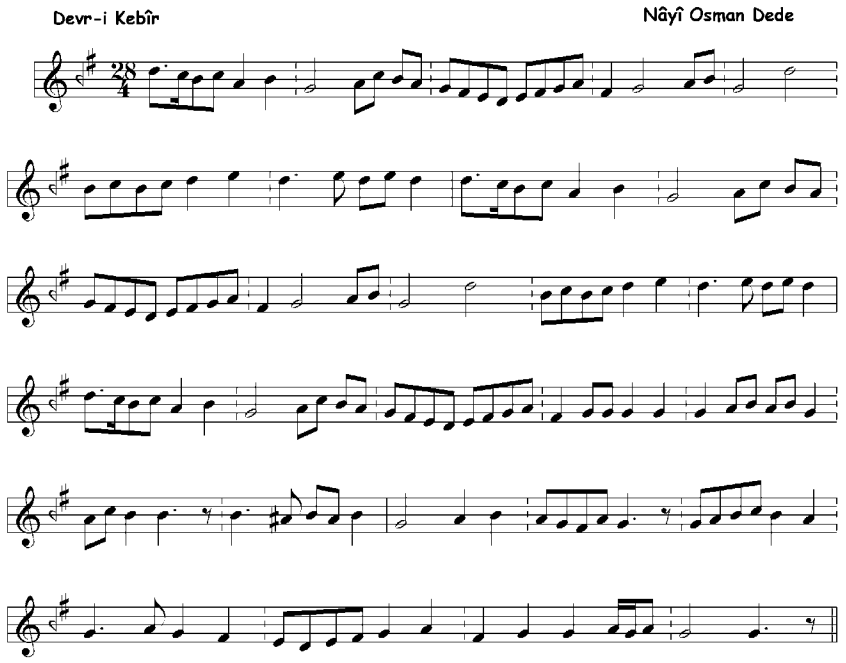
DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Ey âşıkân ey âşıkân an kes ki bîned rûy-i ô
Şûride gerded akl-i ô âşufte gerded hûy-i ô
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey âşıklar, ey âşıklar! Onun yüzünü görenin aklı karışır, huyu değişir.]

Rast

RAST PEŞREV

06.RAST ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Bestekârı: Nâyî Osman Dede, v.1142/1729)

BİRİNCİ SELÂM

1.İn hâne ki peyveste der ô çeng u çeğânest
Ez hâce bi-pürsîd ki in hâne çi hânest

Çün rûz-i kıyâmet ki kesî râ ser-i kes nîst
Ez zevk ne-dânist ü fülânest ü fülânest
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Bu ev bir ev ki içinde devamlı cenk çalınıyor, müzik dinleniyor; ev sahibine sorun: Nasıl ev, bu ev? Mahşer günü gibi kimsenin kimseye baktığı yok; zevkten kimse bilmiyor ki falan kimdir, filan kimdir?]

2.Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
Kûteh ne-küned menzil-i mâ illâ hû
Ger âlemiyan cümle tabîban bâşend
Hallî ne-küned müşkil-i mâ illâ hû
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlün fâ' [Hezec/Rub.]

[Bizim gönlümüzü tutuşturan odur (hû'dur) ancak. Yolumuzu kısaltan odur ancak. Bütün insanlar hekim olsa, (yine de) derdimize deva olan odur ancak.]

RAST MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Ağır Düyek

Nâyî Osman Dede

3.Cânâ cemâl-i rûh besî hûb u bâ-ferest
Lîkin cemâl ü hüsn-i tü hod çîz-i dîgerest

Mandem dehân bâz zi ta'zîm-i an cemâl
Her lahza ber zebân ü dil Allâhü ekberest

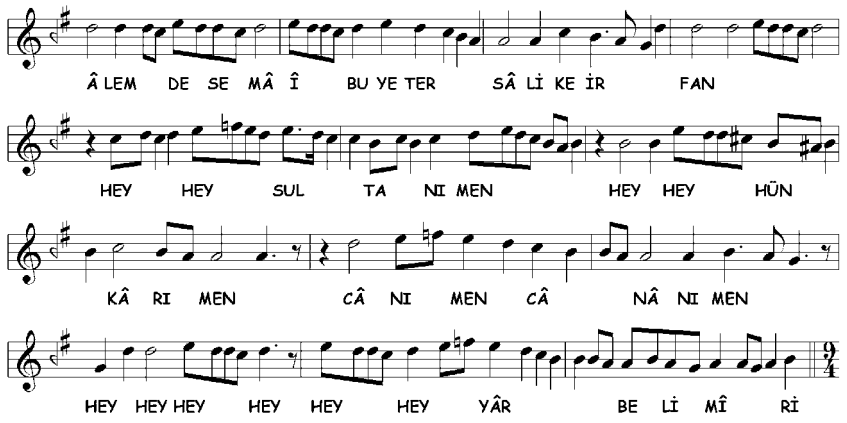
Hem-çün kamer bi-tâft zi Tebrîz Şems-i Dîn
Nî çün kamer çi bâşed k'an rûy-i akmerest
Vezni: Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilât [Muzâri]

[Sevgili, canın yüzü pek güzel, pek parlak; fakat senin yüzün, senin güzelliğin, büsbütün başka bir şey. O güzelliği, o yüzü görünce ağzı açık kaldım, her an, dilimde de gönlümde de Allahu ekber sözü var. Şemseddîn, Tebriz'den Ay gibi doğdu, parladı; Ay gibi de ne oluyor ki? Onun yüzü Aydan da parlak, Aydan da güzel.]

4.Tâ rûy bedin kıble-i cân âverdîm
Sıdk-ı dil ü ikrâr-i zebân âverdîm
Çün mazhar-i Âdemest in şâh-ı cihân
Mâ hem-çü melek secde ez ân âverdîm
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlün fâ' (mefâîlü feûl) [Hezec/Rub.]

[Bu can kıblesine yöneldiğimizden beri (bağlılığımızı) kalp ile tasdik, dil ile ikrar ettik. Bu dünya padişahı Adem'in mazharı olduğu için biz de melek gibi ona secde ettik.]

İKİNCİ SELÂM

5.Ey dil bu yeter iki cihanda sana iz'ân
Birdir bir iki olmaya yok bilmiş ol imkân

Hak söyleyicek sende senin ortada nen var?
Âlemde heman ben dediğindir sana noksan

Sa'y eyle rızâ gözle ko ıtlâk ile kaydı
Âlemde Semâî bu yeter sâlike irfan
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Ey gönül! İki dünyada da inanç olarak sana şu yeter: Bil ki Allah birdir; birin iki olmasına imkân yoktur. Sende Allah konuşunca senin ortada neyin kalır? "Ben (yapıyorum)" demen, senin noksanlığını (gösterir). Gayret et, (Hakk'ın) rızasını gözet, dünya ile bağını kopar. Ey Semâî! Hikmet olarak âlemde sûfiye, bu yeter.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Frenkçin

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

2.Ey âşıkân ey âşıkan peymâne râ güm kerdeem
Z'an mey ki der peymânehâ an dem ne-günced hordeem
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey âşıklar, ey âşıklar! Kadehi kaybettim. O an kadehlere sığmayan o meyden içtim.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Âmed nidâ ez âsümân can râ ki bâz â es-salâ

Can güft ey nâdî-i hoş ehlen ve sehlen merhabâ

Sem'an ve tav'an ey nidâ her dem dü sad cânet fedâ
Yek bâr dîger bang zen tâ ber perem ber hel etâ
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Gökyüzünden cana, "haydi, geri gel" diye bir ses geldi. Can da "Ey güzel dâvetçi merhaba (geliyorum)" diye seslendi. "Başüstüne ey nidâ! Her an sana iki yüz can feda olsun; bir kere daha çağır da

Hel etâ makamına dek uçayım."][1]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Şimşîr-i ezel be dest-i merdân-i Hudâst
Gûy-i ebedî der ham-i çevgân-i Hudâst
An ten ki çü kûh-i Tûr rûşen âmed
Nûr-i hod ez ô taleb ki ô kân-i Hudâst
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlü feûl (mefâîlün fa') [Hezec/Rub.]

[Ezel kılıcı Allah erlerinin elindedir. Ebedîlik topu Hakk'ın çevgeninin kıvrımındadır. Tûr dağı gibi parlayan o bedenden

1 Abdülbaki Gölpınarlı, konuyla ilgili olarak şu izahı yapıyor: "Kuran'da İnsan Sûresi (76) Hel etâ sözüyle başlar. İlk âyetin meâli şöyledir: 'Gerçekten de insana, zamanın bir çağı gelmişti ki anılır bir şey bile değildi insan.' Bu sûrede Ali, Fâtıma, Hasan ve Huseyn'in üstünlükleri anılmada ve Ehl-i Beyt övülmededir. Bu bakımdan 'Hel etâ', her şeyden önce Âli'yi ve bu münasebetle de olgun insanı hatıra getirir." *Divan-ı Kebir (Tercümesi)*, I, 416.

-9-

-10-

kendi nurunu ara; çünkü o, Hakk'ın madenidir.]

4.Peyveste zi Hak mest şev ü bâkî bâş
Müstağrak-i aşk u sûz-i muştâkî bâş
Çün bâde bi-cûş der hum-i kâleb-i hod
V'angâh be hod harîf u hem sâkî bâş
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlün fâ' (mefâîlü feil) [Hezec/Rub.]

[Daima Hak'tan mest ol da ebedîlik bul. Aşka dal ve özlem acısı içinde yan. Beden küpünde şarap gibi kayna da kendine hem arkadaş, hem sâki ol.]

5.Zi aşk-i rûy-i tü rûşen dil-i benîn ü benât
Bi-yâ ki ez tü şeved seyyiâtihim hasenât

Hayâl-i tü çü der âyed be sîne-i âşık
Derûn-i hâne-i ten pür şeved çerâğ-i hayât
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün feilât [Müctes]

[Oğullann gönülleri de yüzünün aşkıyla aydın, kızların gönülleri de; gel de senin yüzünden suçlan sevab olsun. Hayâlin, âşığın gönlüne geldi mi beden evinin içi, kandillerle dolar.]

6.Hey hey ne acâib bezemiş hüsn ile Bârî
(Bu sûret-i yârı, bu nakş u nigârı)

DÖRDÜNCÜ SELÂM

SON PEŞREV

SON YÜRÜK

Her ehl-i nazar kim göre tahsîn ola kârı
(Bu çeşm ü izârı, kalmaya karârı)

[Allah, sevgilinin sûretin, şekl ü şemâilini ne güzel süslemiş! Bu gözü, bu yanağı gören gönül ehlinin sükûnu gider de işi (yaratıcıyı) övmek olur.]

Ey mutrib-i dil-keş ele al çeng ü rebâbı
(Çâk eyle hicâbı, ref eyle nikâbı)
Ey sâki-yi mehveş taşa çal şîşe-i ârı
(Sun câm-ı ikârı, def' eyle humârı)

[Ey gönül okşayan mutrip! Çengi, rebabı eline al da örtüyü yırt, perdeyi kaldır. Ey ay (yüzlü) sâki! Ar şişesini taşa çal da şarap kadehini sun, baş ağrısını gider.]

Ey zâhid-i zerrâk u müzevvir ko riyâyı
(Tut râh-ı fenâyı, derkeyle Hudâ'yı)
Şast-ı şehe düş mâhi-i aşk ol ko kenârı
(Bul şâh-ı şikârı, terkeyle feşârı)

[Ey ikiyüzlü zâhid! Riyâyı bırak da fenâ yolunu tut, Allah'ı bul. Aşk balığı ol da padişahın oltasına düş, kenara kaçma. Av sultanını bul, direnmeyi terket.]
Hey hey nedir ol hâl-i muanber ruh-i enver
(Ol sâki-yi kevser, ol rûh-i musavver)

Seyret nice cem eylemiş ol nûr ile nârı
(Zî sanʻat-ı cârî, zî kudret-i Bârî)

[Ah! Nedir o anber kokulu ben, o nur gibi yüz, o Kevser sâkisi, o şekle girmiş ruh! Seyret de (yaratan) nûr ile ateşi nasıl bir araya getirmiş (gör). Ne güzel icrâ edilmiş sanat! Hakk'ın ne (yüce) kudreti!]

Uşşâkı katar eyledi aşk içre Muhammed
(Ol şâh-ı mümecced, ol matlab u maksad)
Ey üştür-i dil sen olagör pîş-i katârî
(Çek aşk ile bârı, bî-verd ile hârı)

[Muhammed (a.s.), o yüce, arzu edilen padişah, âşıkları aşk içinde katar katar (yola koydu). Ey gönül devesi! Sen o kataın önüne düş de aşkla yükü çek, gülsüz diken (ye).]

Ey Şâhidi ey vâlih ü şûrîde vü şeydâ
(Ey bî-ser ü bî-pâ, dîvâne vü rüsvâ)
Derd ile belâ ile geçir leyl ü nehârı
(Kıl nâle vü zârı, nûş eyle bihârı)
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün
Mef'ûlü feûlün mef'ûlü feûlün [Hezec]

[Ey Şâhidî, ey âşık, hayran, kendinden bîhaber, dîvâne ve rüsvâ! Geceyi, gündüzü dertle, sıkıntıyla geçir; ah u figan eyle, denizleri kana kana iç!]

7.Yâ Rab harem-i hazretine râh bağışla
Yâ derd ile bir âh-ı sehergâh bağışla

Aldın dil-i güm-râhımı koydun beni bî-dil
Bârî yerine bir dil-i âgâh bağışla
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Yâ rabbi! Mahrem olan dergâhına (erişmem için bana) bir yol lutfet; yahut seher vaktinde dertli bir ah bağışla. Yolunu kaybetmiş gönlümü aldın da beni gönülsüz bıraktın. Bâri yerine uyanık bir gönül bağışla.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender-i dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek can çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Uşşak

UŞŞAK PEŞREV

07.UŞŞÂK ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Nâyî Osman Dede, v.1142/1729)

BİRİNCİ SELÂM

1.Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
Kûteh ne-küned menzil-i mâ illâ hû
Ger âlemiyan cümle tabîban bâşend
Hallî ne-küned müşkil-i mâ illâ hû
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlün fâ' [Hezec/Rub.]

[Bizim gönlümüzü tutuşturan odur (hû'dur) ancak. Yolumuzu kısaltan odur ancak. Bütün insanlar hekim olsa, (yine de) derdimize deva olan odur ancak.]

2.İmrûz çi rûzest ki hurşîd dü-tâst
İmrûz zi rûzhâ birûnest ü cüdâst
Ez çerh be hâkiyan nisârest ü sadâst
K'ey dil-şüdegân müjde ki in rûz-i şümâst
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]

[Bugün nasıl bir gün ki güneş iki kat (güçlü)! Bugün (diğer) günlerden farklı; başka (bir gün)! Gökten, yerdekilere, "Ey âşıklar, müjde! Bugün sizin gününüz" diye nidâ geliyor, (saçı) saçılıyor.]

UŞŞAK MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Nâyî Osman Dede

3.Bî-aşk neşât u tarab efzun ne-şeved
Bî-aşk vücûd hûb u mevzun ne-şeved
Sad katra zi ebr eger be deryâ bâred
Bî-cünbiş-i aşk dürr-i meknun ne-şeved
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil (mefâîlün fa') [Hezec/Rub.]

[Aşksız neşe, eğlence artmaz. Aşksız vücut, güzel ve ölçülü olmaz. Buluttan denize yüz damla düşse, aşk hareketliliği olmaksızın gizli inci olmaz.]

4.Ez kenâr-ı hîş yâbem her demî men bûy-i yâr
Çün nigâr-ı hîş râ men mî keşem ender kenâr
Ruh çü âteş mey çü âteş aşk âteş her se hoş
Can zi âteşhâ-yi der-hem ber figân eyne'l-firâr
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Her an kendi kendimi sevgilim gibi kucaklayınca, kendimde sevgilinin kokusunu buldum. Yüz, şarap, aşk ateş gibi, üçü de hoş. Can bu içiçe girmiş ateşler yüzünden, feryat içinde, "nereye kaçayım?" deyip duruyor.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî

-3-

Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

2.Ey âşıkan ey âşıkan men hâk râ gevher künem
Ey mutriban ey mutriban deff-i şümâ pür-zer künem
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

-4-

[Ey âşıklar, ey âşıklar, ben toprağı mücevher yaparım; ey mutripler ey mutripler, definizi altınla doldururum.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Ey şehd-nûşîn-i lebet pâk ez heme âlûdegî
Bin'şin ki tâ bâz îsted çeşmem zi hun-pâlûdegî
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Dudağından bal içen bulaşıklıktan tamamen temizdir. Otur ki gözüm kana boyanmaktan geri dursun.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur

Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ey kavm(-i) be hac refte kücâyîd kücâyîd
Dil-dâr hemin câst bi-yâyîd bi-yâyîd
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Ey hacca giden topluluk! Nerdesiniz, nerdesiniz? Sevgili burada, gelin gelin!]

4.İmrûz çü her rûz harâbîm ü harâb
Meg'şâ der-i endîşe vü ber gîr rebâb
Sad gûne nemâzest ü rükûest ü sücûd
An râ ki cemâl-i dôst bâşed mihrâb
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feûl (mefâîlün fâ') [Hezec/Rub.]

[Bugün her günkü gibi harabız, harap. Düşünce kapısını açma; rebabı (eline) al. Sevgilinin (güzel) yüzünü mihrap edinen için

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

yüz türlü namaz var, (yüz türlü) rükû ve sücûd.]

5.Hod râ çü demî zi yâr hurrem yâbî
Der ömr nasîb-i hîş an dem yâbî
Zinhâr tü zâyi ‘ ne-künî an dem râ
Zîrâ ki çünan demî diger kem yâbî
Vezni: Mef‘ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlün fa‘ [Hezec/Rub.]

[Kendini bir an sevgiliden yana sevinçli bulursan ömründe nasîbini o anda bulursun. O anı sakın zâyi etme. Zira öyle bir anı bir daha bulamazsın.]

6. Derhâ heme besteend illâ der-i tü

Tâ reh ne-bered garîb illâ ber-i tü
Ey der kerem ü izzet ü nûr-efşânî
Hurşîd ü meh ü sitâregân çâker-i tü
Vezni: Mef‘ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlü feil (mefâîlün fa‘) [Hezec/Rub.]

[Garip kimse, başka bir yol bulamasın diye bütün kapılar kapalı; ancak senin kapın açıktır. Ey keremde, yücelikte, nur saçmada güneşin, ayın, yıldızların kölesi olduğu (sevgili)!]

7.Der kûy-i harâbât me-râ aşk keşan kerd
V’an dil-ber-i ayyâr me-râ dîd ü nişan kerd

Men der pey-i an dil-ber-i ayyâr bi-reftem
Ô rûy-i hod an lahza zi men bâz nihan kerd

Sultân-ı arefnâk büdeş mahrem-i esrâr
An sırr-ı tecellî-i ezel cümle beyan kerd
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Aşk, harâbât semtine sürükledi; o hilekâr dilber de görüp bana işaret etti. Ben o hilekâr dilberin peşinden gittim; o ise hemen yüzünü sakladı benden. (Hakk'ın) sırlarına mahrem olan

"arafnâk" sultanı, ezel tecellîsinin sırrını tamamen açıkladı.][1]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

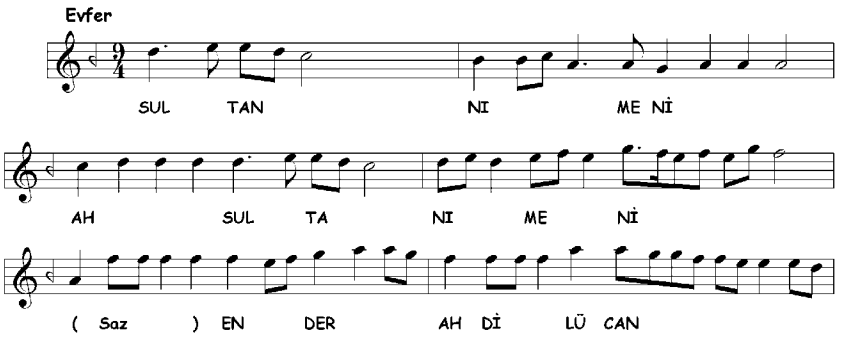
1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

1 "Yarabbi! Seni hakkıyla bilemedik!" diyen Peygamber (s.a.v.)'e işaret edilmektedir.

DÖRDÜNCÜ SELÂM

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Çargâh

ÇARGÂH PEŞREV

08.ÇÂRGÂH ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Nâyî Osman Dede, v.1142/1729)

BİRİNCİ SELÂM

1.Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
Kûteh ne-küned menzil-i mâ illâ hû
Ger âlemiyan cümle tabîban bâşend
Hallî ne-küned müşkil-i mâ illâ hû
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlün fâ' [Hezec/Rub.]

[Bizim gönlümüzü tutuşturan odur (hû'dur) ancak. Yolumuzu kısaltan odur ancak. Bütün insanlar hekim olsa, (yine de) derdimize deva olan odur ancak.]

2.Bâ an ki ez peyvestegî men aşk geştem aşk men
Bîgâne mî bâşem çünin bâ aşk ez dest-i fiten
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[(Aşkla) o kadar birleştim ki ben aşk oldum, aşk da ben... Böylece aşkla fitneler elinden kurtuluyorum]

3.İmrûz semâast ü müdâmest ü sakâyî
Gerdan şüde ber cem' kadehhâ-yı atâyî

Fermân-i sakallâh resîdest bi-nûşîd

ÇARGÂH MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Nâyî Osman Dede

İn ten heme can şevk zi ihvân-ı safâyî
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Bugün semâ var, şarap var, sâki var; sunulan kadehler, mecliste döndürülüyor. Hakk'ın "İçiniz" buyruğu erişti; âfiyet olsun. Safâ ehli olan kardeşlerin şevkiyle bu beden tamamiyle can (kesildi).]

4.Bi-yâyîd bi-yâyîd ki dil-dâr resîdest
Bi-yâyîd bi-yâyîd ki gülzâr demîdest
Vezni: Mefâîlü mefâîl(ü) mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Gelin, gelin sevgili geldi; gelin gelin gül bahçesi şenlendi.]

5.Sûre-i Ve'l-leyli dîdem vasf-ı gîsû-yi şümâst
Ve'd-duhâ handem serâser nüsha-i rûy-i şümâst

Âyet âyet tâ be sûy-i kâbe kavseyn âmedem
Çün nazar kerdem bi-dîdem tâ ki ebrû-yi şümâst
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Senin zülfünün vasfını, Ve'l-leyli Sûresi'nde gördüm. Yüzündeki nüshada baştan başa Ve'd-duhâ (Sûresi'ni) okudum. Âyet âyet "Kâbe kavseyn"e kadar geldim; bakınca gördüm ki (o) sizin kaşınız imiş.]

6.Bi-yâyîd bi-yâyîd ki dil-dâr resîdest

Bi-yâyîd bi-yâyîd ki gülzâr demîdest
Vezni: Mefâîlü mefâî(ü) mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Gelin, gelin sevgili geldi; gelin gelin gül bahçesi şenlendi.]

7.Bâ an ki ez peyvestegî men aşk geştem aşk men
Bîgâne mî bâşem çünin bâ aşk ez dest-i fiten
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[(Aşkla) o kadar birleştim ki ben aşk oldum, aşk da ben... Böylece aşkla fitneler elinden kurtuluyorum.]

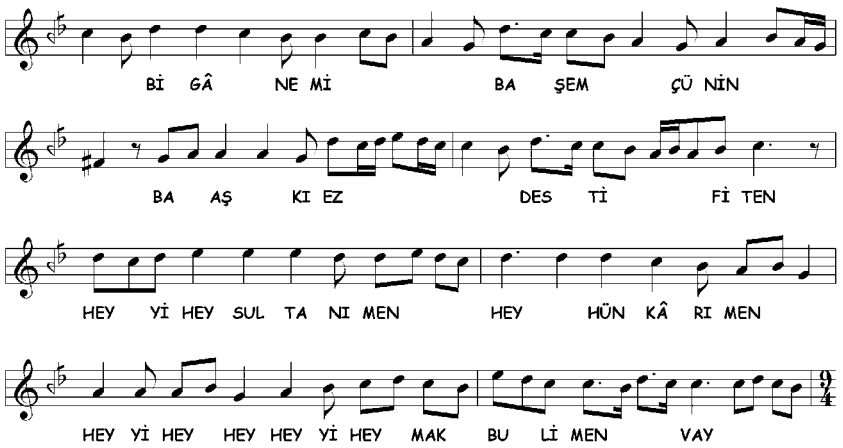
İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

2.Ey âşıkan ey âşıkan men hâk râ gevher künem

İKİNCİ SELÂM

Ey mutriban ey mutriban deff-i şümâ pür-zer künem
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey âşıklar, ey âşıklar, ben toprağı mücevher yaparım; ey mutripler ey mutripler, definizi altınla doldururum.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Ey şehd-nûşîn-i lebet pâk ez heme âlûdegî
Bin'şin ki tâ bâz îsted çeşmem zi hun-pâlûdegî
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey (sevgili)! Dudağının tatlı balı, bulanıklıktan tamamen

arınmıştır. (Karşımda) otur ki gözüm kana boyanmaktan kurtulsun.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

3.İn hâne ki peyveste der ô çeng u çeğânest
Ez hâce bi-pürsîd ki in hâne çi hânest

Çün rûz-i kıyâmet ki kesî râ ser-i kes nîst
Ez zevk ne-dânist ü fülânest ü fülânest
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Bu ev bir ev ki içinde devamlı cenk çalınıyor, müzik dinleniyor; ev sahibine sorun: Nasıl ev, bu ev? Mahşer günü gibi kimsenin kimseye baktığı yok; zevkten kimse bilmiyor ki falan kimdir, filan kimdir?]

4.Biş'nev tü zi ney çihâ çihâ mî gûyed
Esrâr-ı nühüfte kibriyâ mî gûyed
Ruh zerd derun tehî vü ser dâde be bâd
Bî-nutk-ı zeban Hudâ Hudâ mî gûyed
Vezni: Mef'ûlü mefâilün mefâilün fâ' (mefâîlü feil)[Hezec/Rub.]

[Dinle neyden; neler neler söylüyor; gizli sırları, (ilâhî) yüceliği anlatıyor. Yüzü sararmış, içi boşalmış, başını (neyzenin) nefesine vermiş; dili konuşmaksızın Hüdâ Hüdâ diyor.]

5.Mevlâye ene't-tâibü mimmâ selefâ
Hel yukbelü özrü âşıkın kad telefâ

İn kâne nedâmetî sudûran ve cefâ
Mevlâye afallâhu afallâhu afâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Ey Allah! Geçmiş günahlarıma tevbe ediyorum. Kendinden geçmiş bir âşığın özrünü kabul eder misin? Benim pişmanlığım bile bir (varlık) ifadesi ve eziyet ise de ey Mevlâm sen affet, sen affet, sen affet!]

6.Bâz resîdîm zi mey-hâne mest
Bâz rehîdîm zi bâlâ vü pest
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilât [Serî]

[Yine meyhaneden sarhoş geldik; yine yukarıdan, aşağıdan kurtulduk.]

7.Bâz ez an kûh-i kâf âmed ankâ-yi aşk
Bâz ber âmed zi can na'ra-i heyhâ-yi aşk

Aşk nidâ-yi bülend kerd be âvâz-i pest
K'ey dil-i bâlâ niger der kad-i bâlâ-yi aşk
Vezni: Müfteilün fâilât (fâilün) müfteilün fâilât [Münserih]

[Yine aşk ankası, o kaf dağından çıkageldi; yine candan, aşk hayhuyunun narası çıkmaya başladı. Aşk, hafif bir sesle yüce bir seslenişte bulundu; (dedi ki) ey yüce gönül! Aşkın yüce boyuna

DÖRDÜNCÜ SELÂM

bak.]

8.Kücâst mutrib-i dil tâ zi na'rehâ-yi salâ
Der efkened dem-i ô der hezâr ser sevdâ

Çü âfitâb-ı cemâlet ber âmed ez meşrik
Zi zerre zerre şinîdem ki ni'me mevlânâ
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün fa'lün [Müctes]

[Gönül çalgıcısı nerede ki haydi seslerinden binlerce baş, sevdalarla dolsun. Güneş (gibi) yüzün doğudan doğunca zerre-zerre (her şeyden), "ne de güzel efendimiz!" (sesini) duydum.]

SON PEŞREV

SON YÜRÜK

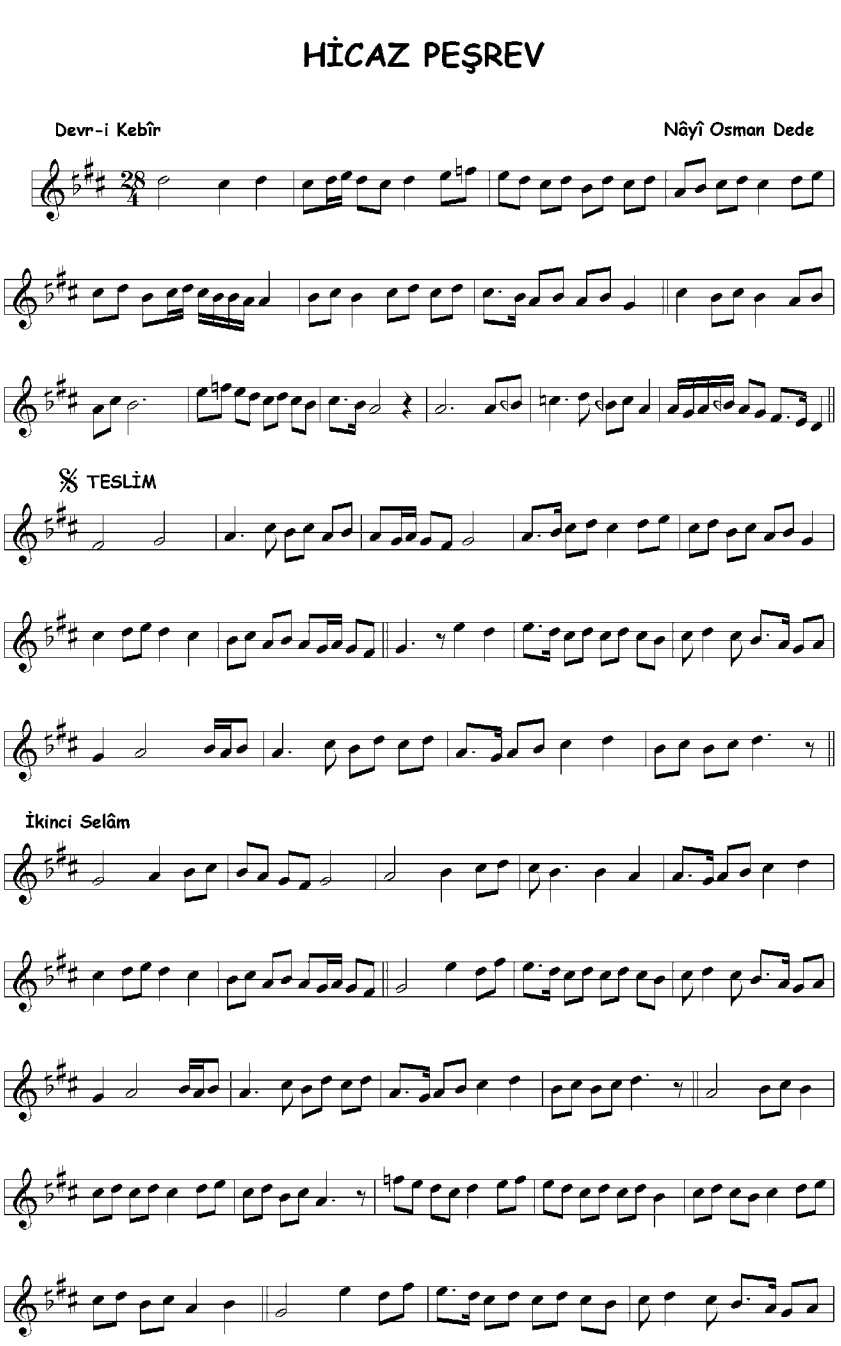
DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Hicaz

09.HİCAZ ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Nâyî Osman Dede, v.1142/1729)

BİRİNCİ SELÂM

1.Yâ men livâu aşkıke lâ zâle âliyâ
Kad hâbe men yekûnü mine'l-aşkı hâliyâ

Nâdâ nesîmü aşkıke fî enfüsi'l-verâ
Ahyâkümû celâliyye celle celâliyâ
Vezni: Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün [Muzâri]

[Ey aşkının bayrağı dalgalanan (güzel)! Yüceliğin dâim olsun. Aşktan habersiz olan kişi ondan kaçar. Aşk nesîmin, insanların nefislerine seslendi: "Sizleri celâlim diriltir, yüceldikçe yücelsin!"]

2.Kurretü'l-ayn-i menî ey can belî
Mâh-ı bedrî gird-i mâ gerdan belî

Sad hezâran âferin ber rûy-i tü
Mî firisted hûri vü rıdvan belî
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey can! Evet gözümün nûrusun. Evet, bizim etrafımızda dolaşan dolunaysın. Hûri ve rıdvan da senin yüzüne yüz binlerce âferin gönderiyor, evet.]

HİCAZ MEVLEVÎ ÂYİN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Düyek — Nâyî Osman Dede

3.Samt u cû u seher ü uzlet ü zikr-i be-devâm
Nâ-temâmân-ı cihan râ bi-küned kâr-ı temâm

Asl-ı in cümle kemâlât be-cüz mürşid nîst
Sadr-ı sâhib-dil ü kâmil-sıfat ü bahr-âşâm
Vezni: Fâilâtün feilâtün feilâtün feilât (fa'lân) [Remel]

[Sükût, açlık, seher vakti (ibadet), halvet ve dâimî zikir, dünyadaki noksanları kâmil eyler. Bütün bu kemâlâtın aslı, gönül ehli, kâmil sıfatlı, denizler içen mürşid olmadan olmaz.]

4.Şevk-i hayâl-i dôst tenim cân-ı cân ider

Sûd ü ziyân ü zevk ü gamı bî-nişân ider

Gâhî tebessüm ile selâmı temâm-i nâz
Aşk âşinâye secdeye âyet beyân ider

Bir tâb var ki şu'le-i ruhsâr-ı yârda
Cibrîli aşk lem'asına dîdebân ider
Vezni: Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün [Muzâri]

[Sevgilinin hayâlinin şevki bedenimi, canın canı yapar. Yüz türlü faydayı zararı, zevki üzüntüyü etkisiz bırakır. Bazen de bir tebessüm ile naz dolu selâmı, aşk ehli için secdeye işaret olur. Sevgilinin parlayan yanağında bir ışık var ki Cebrâil'i, aşkın

parıltısına gözcü yapar.]

5.Dâdendem ezel secde ber-i rûy-i sanem râ
Ber bâm-i felek bürdem ez an rûy alem râ

Mu'ciz bi-nümâ ez leb-i la'let çü Mesîhâ
Tâ zinde künî mürde-i sad-sâle-i gam râ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ezelde bana sevgilinin yüzüne karşı secdeyi takdir ettiler. O yüzden göğün zirvesine bayrağı diktim. Lâl dudağınla İsa (a.s.) gibi mucize göster de üzüntüden dolayı yüz yıldır ölmüş olan

İKİNCİ SELÂM

gamı dirilt.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

2.Ey âşıkân ey âşıkân an kes ki bîned rûy-i ô
Şûrîde gerded akl-i ô âşüfte gerded hûy-i ô
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey âşıklar, ey âşıklar! Onun yüzünü görenin aklı karışır, huyu değişir.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Hüsn yekî hasen yekî yâr yekî sühan yekî
Rûh yekî beden yekî yâr yekî sühan yekî

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Yâr-ı dil-i hazin yekî tâ dem-i âteşin yekî
Milket-i aşk u din yekî yâr yekî sühan yekî

Ayn-ı heme ayan yekî mâni-i her beyan yekî
Zikr-i dil ü zeban yekî yâr yekî sühan yekî

Aşk u melâletem yekî sakm u selâmetem yekî
Men' ü melâmetem yekî yâr yekî sühan yekî
Vezni: Müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün [Recez]

[Güzellik bir, güzel bir, sevgili bir, söz bir. Ruh bir, beden bir, sevgili bir, söz bir. Hüzünlü gönlün sevdiği bir, ateşli ah bir; aşk ve din mülkü bir, sevgili bir, söz bir. Her görülenin aslı bir, her

ifadenin manası bir; gönlün ve dilin zikrettiği bir, sevgili bir, söz bir. Aşkım ve bıkkınlığım bir, hastalığım ve iyiliğim bir; kovulmam ve kınanmam bir, sevgili bir, söz bir.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına)

yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ey subh-i saâdet zi cebîn-i tü hüveydâ
An hüsn çi hüsnest tekaddes ve teâlâ

An cây ki cismest be küllî heme ismest
An cây ki cânest ne ism ü ne müsemmâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ey (sevgili)! Mutluluk sabahı, senin alnında görünmektedir. O güzellik, ne güzelliktir! Mübârek olsun ve yücelsin! Cismin olduğu yer, tamamen isimden ibarettir; canın olduğu yerde ise ne isim vardır, ne müsemmâ (isim almış nesne).]

4.Çün bende neî nidâ-yi şâhî mî zen
Tîr-i nazâr an-çünan ki hâhî mî zen
Çün ez hod u gayr-i hod müsellem geştî
Bî-hod bi-nişin kûs-i ilahî mî zen
Vezni: Mef'ûlü mefâilün mefâilün fa' [Hezec/Rub.]

[Mademki kul değilsin, padişahlığını ilân et; bakış okunu, nasıl diliyorsan öyle at. Mademki kendinden ve başkalarından kurtuldun, kendinden geçmiş bir halde ilahî kösü çal.]

5.Men bâ tü çünânem ey nigâr-i Hotenî
K'ender galatam ki men tüem yâ tü menî

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Nî men menem ü nî tü tüyî nî tü menî
Hem men menem ü hem tü tüyî hem tü menî
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâilü) mefâilü feil [Hezec/Rub.]

[Ey Hoten'li güzel! Ben seninle o haldeyim ki ben sen miyim, sen ben misin bilemiyorum. Ne ben benim, ne sen sensin, ne sen bensin; hem ben benim, hem sen sensin, hem sen bensin.]

6.Mevlâye ene't-tâibü mimmâ selefâ
Hel yukbelü özrü âşıkın kad telefâ
İn kâne nedâmetî sudûden ve cefâ
Mevlâye afallâhu afallâhu afâ
Vezni: Mef'ûlü mefâilü (mefâilün) mefâilü feil [Hezec/Rub.]

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

[Ey Allah! Geçmiş günahlarıma tevbe ediyorum. Kendinden geçmiş bir âşığın özrünü kabul eder misin? Benim pişmanlığım bile bir (varlık) ifadesi ve eziyet ise de ey Mevlâm sen affet, sen affet, sen affet!]

7.Kücâst mutrib-i dil tâ zi na'rehâ-yi salâ
Der efkened dem-i ô der hezâr ser sevdâ

Çü âfitâb-i cemâlet ber âmed ez meşrık
Zi zerre zerre şinîdem ki ni'me mevlânâ
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün feilün [Müctes]

SON PEŞREV
(Zer Mahbub)

Düyek

[Gönül çalgıcısı nerede! Onun nefesi, "haydi" (diye) haykırışlarından binlerce başı sevdaya düşürsün. Güneş gibi yüzün doğudan doğunca bütün zerrelerden "Efendimiz ne güzel!" (sözünü) duydum.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.][1]

1 Bu âyîn-i şerîfin notaları Ey ki hezâr'a kadar mevcut olduğundan, oradan itibaren Abdürrahim Künhî Dede'nin Hicaz âyiniyle tamamlanmıştır. (Bazen de Musâhib Ahmed Ağa'nın Hicaz âyiniyle tamamlanır; bkz. Mevlevî Âyinleri (İst. Konservatuvarı neşriyatı), 1934, IX, 428-429. Nâyî Osman Dede'nin Hicaz âyini güftesinin, bestesi bulunamayan kısmı (Ey ki hezâr ve Sultân-ı menî haricinde) şöyledir:
Gûşî ki be hak mest büved der heme cây
Ô hîç suhan neş'neved illâ be Hudây
V'an dîde k'ez ô nûr pezîred ô râ
Her zerre büved âyine-i dôst-nümây
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]
[Hak ile mest olan kulak, hiçbir yerde Allah'tan başkasının sözünü duymaz. O'ndan nûrunu alan göz için her zerre, sevgiliyi gösteren ayna olur.]
Ser-rişte-i devlet ey birâder be kef âr
V'in ömr-i girâmî be hasâret me-güzâr
Dâim heme câ bâ heme kes der heme hâl
Mî dâr nühüfte çeşm-i dil cânib-i yâr
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]
[Ey kardeş, talih ipinin ucunu tut ve bu değerli ömrü, zararla geçirme! Her yerde, her durumda, herkesin yanında, daima gönül gözünü, gizlice sevgili tarafına çevir.]
Olduk yine biz secde-ber-i nâr-ı muhabbet
Olmaz dilimiz beste-i efkâr-ı muhabbet
Cân u dilimi eyler idim gamzene teslîm
Mahrûmi-i gam olsa dil-i zâr-ı muhabbet
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]
[Biz yine aşk ateşine secde eder olduk; (zaten) gönlümüz aşk düşüncelerine kapalı olmaz. Aşktan inleyen gönlüm, gamdan mahrum olsaydı canımı, gönlümü yan bakışına teslim ederdim.]
Ey subh-i saâdet zi cebîn-i tü hüveydâ
An hüsn çi hüsnest tekaddes ve teâlâ
An cây ki cismest be küllî heme ismest
An cây ki cânest ne ism ü ne müsemmâ
(Vezni ve tercümesi metinde vardır.)
Men bâ tü çünânem ey nigâr-i Hotenî
K'ender galatam ki men tüem yâ tü menî
Nî men menem ü nî tü tüyî nî tü menî
Hem men menem ü hem tü tüyî hem tü menî
(Vezni ve tercümesi metinde vardır.)
Men ez kücâ gam ü şâdî-i in cihan zi kücâ
Men ez kücâ gam-ı bârân ü nâvidan zi kücâ
Tü mürg-i çâr-perî tâ ber âsüman bi-perî
Tü ez kücâ vü reh-i bâm ü nerdüban zi kücâ
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün feilün [Müctes]
[Bu dünyanın kederi, sevinci nerede, ben nerede? Yağmurun, oluğun üzüntüsü nerede, ben nerede? Sen dört kanatlı kuşsun, göğün tâ üzerine uçarsın; damın yolu, merdiven nerede, sen nerede?]
Kad eşrekati'd-dünyâ min nûri humeyyânâ
Ve'l-bedrü alâ sâkî ve'l-ke'sü süreyyânâ
Es sabvetü îmânî ve'l-halvetü bostânî
Ve'l-meşcirü nedmânî ve'l-verdü muhayyânâ
Men kâne le-hû aynün yestabsıru an gaybin
Fe'l-ye'ti alâ şevkın fî hıdmeti mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]
[Dünya, ateşimizin ışığıyla aydınlandı. Dolunay bize sâki, Ülker de kadehimiz. Kalp temizliği inancımdır, yalnızlık bahçem, alev alev yanan ateş, kadeh arkadaşım; gül bahçesi de neşe yerimiz. Gayb âlemini görecek gözü olyan, şevkle efendimizin huzuruna gelsin.] Bu manzûme Konservatuvar neşrinde üç beyitse de âyin mecmualarında iki beyit (1.ve3.) olarak görülmüştür.

Bestenigâr

BESTENİGÂR PEŞREV

10.BESTENİGÂR ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Bursalı Sâdık Efendi, öl. 1194/1780 veya 1204/1790)

1.Akbele's-sâkî aleynâ hâmilen ke'se'l-müdâm
Fe'şrabû min ke'si huldin ve'trükû ekle't-taâm

Yâ nedîmî selsebîlen nahnü aynü's-selsebîl
Kum lenâ neftah cinânen min cinânin yâ gulâm
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Sâki, (elinde) şarap kadehi olduğu halde bizi karşıladı; (dedi ki): Ebedîlik kâsesinden için ve yemeği bırakın. Ey dostum! Bir sebil akıt. Biz selsebil kaynağıyız. Bizim için kalk, ey hizmetçi! Cennetlerden bir cennet açalım.]

2.İn semâ-ı mevlevî mesmû' bâdâ tâ ebed
V'in livâ-i ma'nevî merfû' bâdâ tâ ebed

Âşıkân-ı feyz-i Hak râ ictimâ u istimâ
İn semâ-ı mevlevî mesmû' bâdâ tâ ebed
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Bu mevlevî semâı ebediyen dinlenir olsun, bu manevî bayrak ebediyen dalgalansın. Cemiyetler, âyinler, Hak'tan feyiz alan âşıklar içindir. Bu mevlevî semâı ebediyen dinlenir olsun.]

BESTENİGÂR MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Bursalı Sadık Efendi

3.Her ki cûyed rûz u şeb râh-i rızâ-yi Mustafâ
Lâ-cerem râzî büved ez vey Hüdâ-yi Mustafâ

Ez berâ-yi rahmet-i mecmû-i âlem âmedest
Mustafâ ber âlem ü âlem berâ-yi Mustafâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Her kim gece gündüz Muhammed Mustafâ (a.s)'ın rızâsını kazanmaya çalışırsa, şüphesiz ondan Mustafâ (a.s.)'ın rabbi de razı olur. Muhammed Mustafâ, bütün âleme rahmet olarak gelmiştir; Mustafâ âlem için, âlem Mustafâ için.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

2.Ey âşıkan ey âşıkan men âşık-ı dîrîneem

Ey sâdıkan ey sâdıkan men âşık-ı dîrîneem
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey âşıklar, ey âşıklar! Ben eski (bir) âşığım. Ey sâdıklar, ey sâdıklar! Ben eski (bir) âşığım.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

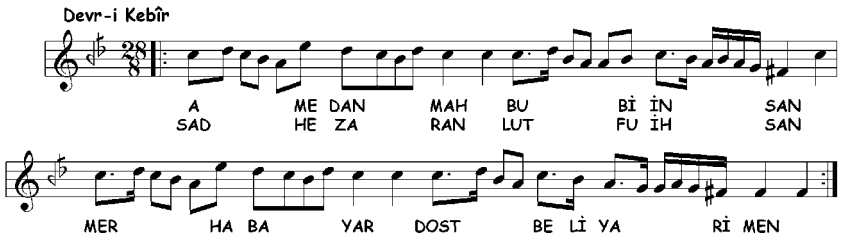
1.Âmed an mahbûb-i insan merhabâ
Sad hezâran lutf u ihsan merhabâ

Âmed an mahbûb-i cümle kâinât
Bâ kemâl ü fazl-ı Rahman merhabâ

İKİNCİ SELÂM

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Âmed an serdâr-ı ehl-i ma'rifet
Der sıfât-ı çâr erkân merhabâ

Şems-i Tebrîzî bi-han ez levh-i dil
Âyet-i can der sad elhan merhabâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[O insanların sevgilisi, yüz binlerce lütuf ve ihsanla geldi, hoş geldi! O bütün kâinatın sevgilisi, Hakk'ın keremiyle, kemâl üzere geldi, hoş geldi! O marifet ehlinin kumandanı, dört erkân sıfatında geldi, hoş geldi. Ey Şems-i Tebrîzî! Can âyetini, yüz nağmeyle gönül sazından oku.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ey büt-i nâzenîn-i men dest-i menest ü dâmenet

Serv ü semen-berîn-i men dest-i menest ü dâmenet

Kıble-i dil serâ-yi tü ka'be-i can hevâ-yi tü
Rûy-i menest pây-i tü dest-i menest ü dâmenet
Vezni: Müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün [Recez]

[Ey benim nazlı sevgilim! Benim elim senin eteğindedir. Ey benim servi (boylum), yasemin tenlim! Benim elim senin eteğindedir. Senin evin, gönlümün kıblesi, aşkın canımın kabesidir. Benim yüzüm, senin ayağının altındadır. Benim elim senin eteğindedir.]

4.Bülbül-i bâğ-ı ô menem akl kücâ vü men kücâ

Çeşm-i çerâğ-ı ô menem akl kücâ vü men kücâ

Hesti-i Hak havâleem bahr büved nevâleem
Keşti-i Nuh piyâleem akl kücâ vü men kücâ
Vezni: Müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün [Recez]

[Onun bahçesinin bülbülü benim; akıl nerede, ben nerede?
Onun kandilinin ışığı benim; akıl nerede, ben nerede?
Hakk'ın varlığı, benim dayanağım; deniz, içeceğim, Nûh'un gemisi kadehim; akıl nerede, ben nerede?]

5.Her ki ruhsâr-ı tü bîned be gülistan ne-reved
Her ki derd-i tü keşed cânib-i derman ne-reved

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Her ki der hâne demî bâ tü be halvet bi-nişest
Be temâşâ-yi gül ü lâle vü reyhan ne-reved
Vezni: Fâilâtün feilâtün feilâtün feilün [Remel]

[Senin yüzünü gören, gül bahçesine gitmez. Senin derdini çeken, derman (aramaya) gitmez. Seninle bir an için evde başbaşa kalan, gül, lâle ve reyhan seyretmeye gitmez.]

6.Kad eşrekati'd-dünyâ min nûri humeyyânâ
Ve'l-bedrü alâ sâkî ve'l-ke'sü süreyyânâ

Men leyse le-hû aynün yestebsırû an gaybi

Fe'lye'ti alâ şevkın fî hıdmeti mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün[Hezec]

[Dünya, ateşimizin ışığıyla aydınlandı. Dolunay bize sâki, Ülker de kadehimiz. Gayb âlemini görecek gözü olmayan, şevkle bizim efendimizin huzûruna gelsin.]

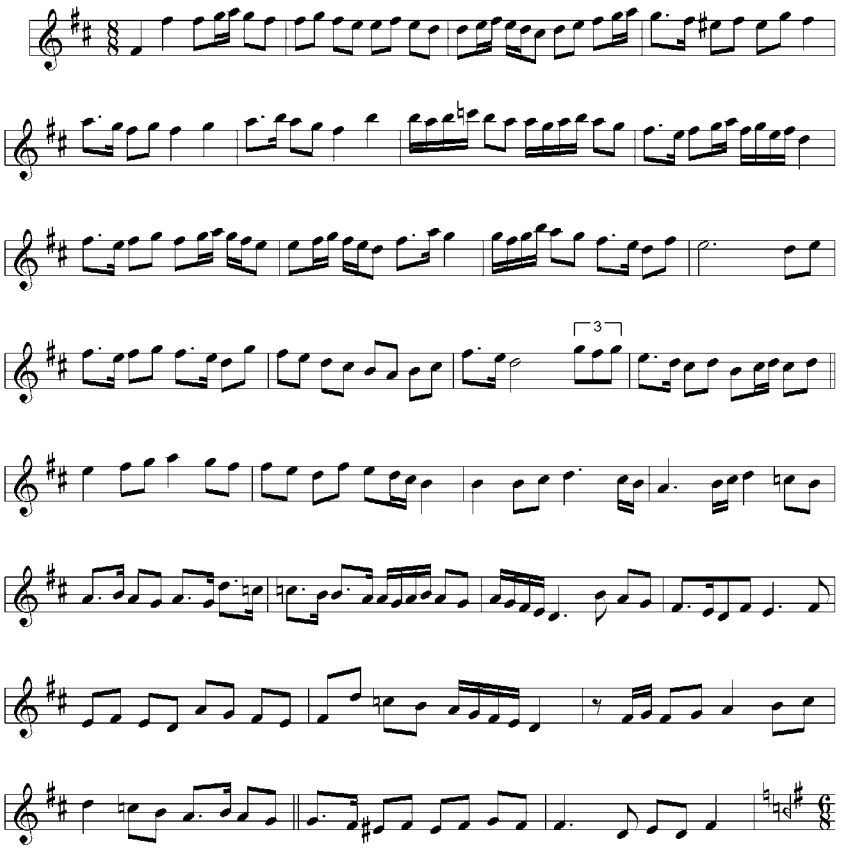
DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Hicaz

HİCAZ PEŞREV

Devr-i Kebîr

Musahib Ahmet Ağa

11.HİCAZ ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Musâhib Ahmed Ağa, v.1209/1794)

BİRİNCİ SELÂM

1.Men şâh-bâz-ı kudsem ez lâ-mekan resîde
Behr-i şikâr-ı saydî der kâleb âremîde

Sîmürg-i kâf-i kurbem ez dâm ü kevn ceste
Tâvûs-i bâğ-ı arşem ez âşiyan perîde
Vezni: Mef'ûlü fâilâtün mef'ûlü fâilâtün [Muzâri]

[Ben mekânsızlık (âleminden) gelmiş kutsal iri doğanım; avcının avı için kalıba girmişim. Kurbiyyet Kaf'ının ankâsıyım; tuzaktan, varlıktan kurtulmuşum. Arş-ı âlâ bahçesinin, yuvadan uçmuş tavusuyum.]

2.Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
Kûteh ne-küned menzil-i mâ illâ hû
Ger âlemiyan cümle tabîban bâşend
Hallî ne-küned müşkil-i mâ illâ hû
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlün fâ' [Hezec/Rub.]

[Bizim gönlümüzü tutuşturan odur (hû'dur) ancak. Yolumuzu kısaltan odur ancak. Bütün insanlar hekim olsa, (yine de) derdimize deva olan odur ancak.]

Dördüncü Hane

HİCAZ MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Musâhib Seyyid Ahmed Ağa

3.Biş'nev ez ney çün hikâyet mî küned[1]
Ez cüdâyîhâ şikâyet mî küned

Ney hadîs-i râh-i pür-hun mî küned
Kıssahâ-yi aşk-ı Mecnun mî küned
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Dinle neyden nasıl şikayet ediyor? Ayrılıkları nasıl anlatıyor? Ney kan dolu bir yoldan bahsediyor; Mecnun'un aşk hikâyelerini söylüyor.]

İKİNCİ SELÂM

1.Resîdem ber leb-i deryâ bi-dîdem hû vü yâ men hû
Taallül mî künem her dem heme yâ hû vü yâ men hû

Şinîdî Şems-i Tebrîzî bi-yâyed ber ser-i bâzâr
Bi-dîdî mâh-ı meh-rûyeş heme yâ hû vü yâ men hû
Vezni: Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün [Hezec]

[Denizin kenarına vardım, hû ve yâ men hû dediğini gördüm; (ben de) her an hû ve yâ men hû diyerek (muradımı arıyorum.)

1 Mesnevi'nin ilk beyti "Bişnev ez ney çün hikâyet mî küned - Ez cüdâyîhâ şikâyet mî küned" olarak meşhur olmuşsa da en eski ve muteber nüshalarda ilk beyit "Bişnev in ney çün şikâyet mî küned - Ez cüdâyîhâ hikâyet mî küned " şeklinde yer almaktadır. (Bkz. 677 tarihli Mevlâna Müzesi'ndeki nüsha; Nicholson'un Mesnevi neşrinde izahlar kısmı, C.III, s.1-2)

Şems-i Tebrîzî'nin çarşıya geldiğini işitirsen, o ay yüzlü güzelin bütünüyle hû ve yâ men hû olduğunu görürsün.][2]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Âşıkân evvel kadem ber her dü âlem mî zenend
Ba'd ez an der kûy-i aşk ez âşıkî dem mî zenend

Tâ ber âyed ez gedâyî nâm-i mâ der kûy-i dôst
Kûs-i sultânî-i mâ der her düâlem mî zenend

2 Hz. Ali'den gelen rivayetlere göre "yâ hû yâ men hû yâ men lâ hû illâ hû" ism-i azam duasıdır. Bkz. Tâhirü'l-Mevlevî, *Nisâbü'l-mevlevî Tercümesi*, Konya, 2005, s.69-70.

Sâkinân-ı âsitân-ı aşk-ı Mollâ-yı Celâl
Ez ferâğat püşt-i pâ der milket-i Cem mî zenend
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Âşıklar önce ayaklarını iki âlemin üzerine koyar, sonra da aşk diyârında âşıklıktan söz ederler. Sevgilinin mahallesinde, bir dilenci tarafından adımız anılsın diye padişahlık davulumuzu her iki âlemde de çalarlar. Molla Celâleddin'in aşk dergâhının sâkinleri, Cemşid'in mülkünü hiçe sayıp ayaklarının arkasıyla tekmelerler.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur

İKİNCİ SELÂM

Evfer

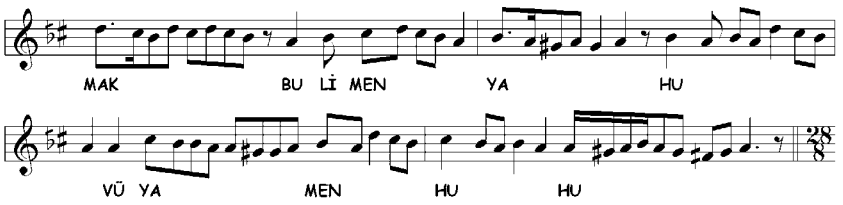

Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise bey olur, bey ise sultan olur.]

3.Gûşî ki be hak bâz büved der heme cây
Ô hîç suhan neş'neved illâ be Hudây
V'an dîde k'ez ô nûr pezîred ô râ

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

Her zerre büved âyine-i dôst-nümây
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]

[Hak ile açık olan kulak, hiçbir yerde Allah'tan başkasının sözünü duymaz. O'ndan nûrunu alan göz için her zerre, sevgiliyi gösteren ayna olur.]

4.Yâ Rab zi dü kevn bî-niyâzem gerdan
V'ez efser-i fakr ser-firâzem gerdan
Ender haremet mahrem-i râzem gerdan
An reh ki ne sûy-i tüst bâzem gerdan
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlün fâ' [Hezec/Rub.]

[Yârabbi! Beni iki dünyadan da âzat eyle.Yokluk (fakr) tacı ile benim başımı yücelt. Senin hareminde beni sırra mahrem eyle. Sana doğru olmayan yoldan beni geri çevir.]

5.Her âh ki ez derd-i dilem mî şinevî
Ez âh-i dilem gerd-i gilem mî şinevî
Ger gûş be hâl-i dil-i men bâz künî
Dâim zi dilem dilem dilem mî şinevî
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Gönlümün derdinden işittiğin her âhtan toprağımın tozunun (sesini) duyarsın. Şayet gönlümün haline kulak verirsen, gönlümden "gönlüm gönlüm!" (iniltisini) dinlersin.]

6.Kad eşrekati'd-dünyâ min nûri humeyyânâ
Ve'l-bedrü alâ sâkî ve'l-ke'sü süreyyânâ

Men leyse le-hû aynün yestebsırû an gaybi
Fe'lye'ti alâ şevkın fî hıdmeti mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Dünya, ateşimizin ışığıyla aydınlandı. Dolunay bize sâki, Ülker de kadehimiz. Gayb âlemini görecek gözü olmayan, şevkle bizim efendimizin huzûruna gelsin.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

SON PEŞREV

Düyek

Nihavend

NİHÂVEND PEŞREV

12.NİHAVEND ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Musâhib Ahmed Ağa, v.1209/1794)

BİRİNCİ SELÂM

1.Dûş ber dergâh-i izzet kûs-i sultânî zedem
Hayme ber bâlâ-yi dârü'l-mülk-i rabbânî zedem

Ber firâz-i arş-i himmet ez kef-i ma'şûk-i dil
Bâde-i vahdet zi rıtl-ı câm-ı sübhânî zedem
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Dün gece yüce dergâhta padişahlık davulu çaldım; ilâhî pâyitahtın üzerine çadır kurdum. Himmet arşının yokuşunda, gönül maşûkunun eliyle, vahdet şarabını ilâhî kadehten içtim.]

2.Ey çerâğ-ı âsumân ü rahmet-i Hak ber zemin
Nâle-i men gûş dâr ü derd-i hâl-i men bi-bin

Yâ murâd-i men bi-dih yâ fârigam kün ez murâd
Va'de-i ferdâ rehâ kün yâ çünan kün yâ çünin
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Ey gökyüzünün ışığı ve Hakk'ın yeryüzündeki rahmeti! Benim feryadımı duy, dertli hâlimi gör. Ya muradımı ver, ya da beni (bu) murattan âzâde kıl. (İşimi) yarına bırakma; ya öyle yap ya

NİHÂVEND MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Musâhib Seyyid Ahmed Ağa

böyle.]

3.Yek demî gavvâs bûdem ber leb-i deryâ-yı aşk
Sad hezâran dürr ü gevher dîdem ez deryâ-yı aşk

Nâgihân ez kudret-i Hak yek nazar kerdem der ô
Âlemî ser-geşte dîdem mande-i deryâ-yı aşk
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Bir zaman aşk denizinin kıyısında dalgıç oldum; (içinde) yüz binlerce inci, mücevher gördüm. Ansızın Hakk'ın kudretiyle ona bir baktım ki (bütün) bir âlem, aşk denizinde başı dönmüş, kalmış.]

İKİNCİ SELÂM

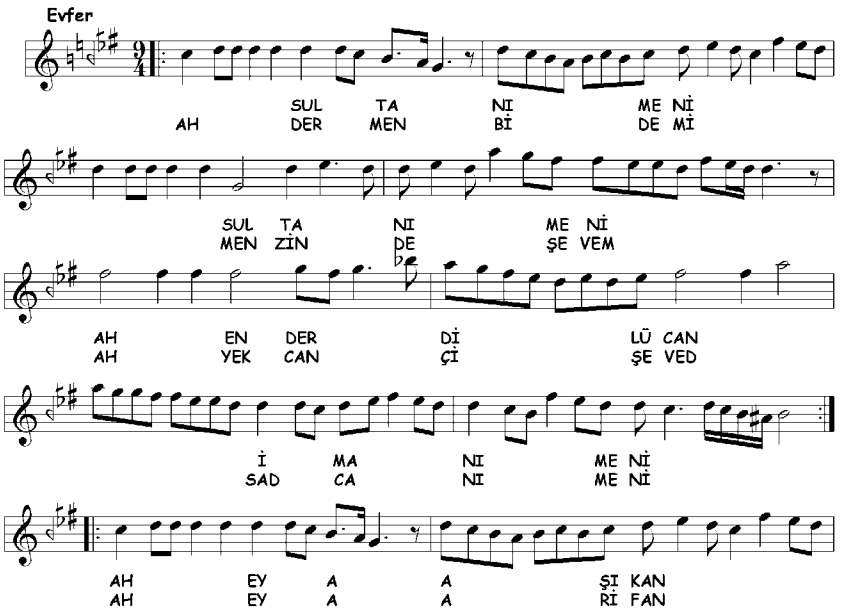
1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

İKİNCİ SELÂM

2.Ey âşıkan ey âşıkan Mollâ-yı Rûmî mî resed
Ey ârifan ey ârifan Mollâ-yı Rûmî mî resed
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

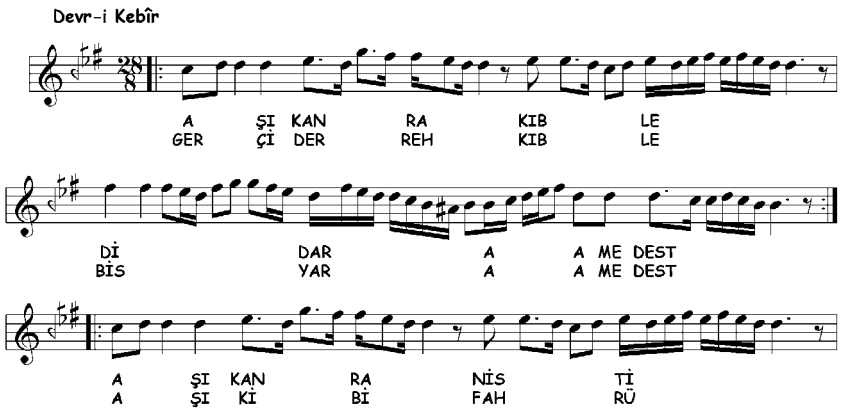
[Ey âşıklar, ey âşıklar! Mollâ-yı Rûmî (Mevlâna Celâleddin) geliyor. Ey ârifler, ey ârifler! Mollâ-yı Rûmî geliyor.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Âşıkan râ kıble dîdâr âmedest
Gerçi der reh kıble bisyâr âmedest

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Âşıkan râ nîst fikr ü ârzû
Âşıkî bî-fahr ü bî-âr âmedest

Şems-i Tebrîzî heme güftâr-i tü
Der hakîkat dürr-i şehvâr âmedest
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Yolda kıble çoktur ama âşıklar için kıble, (sevgilinin) yüzüdür. Âşıklarda düşünce ve istek olmaz; âşıklık, övünmeden, utanmadan uzaktır. Ey Tebrizli Şems! Senin sözün, hakikatte padişahlara lâyık mücevherdir.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur

Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Biş'nev tü zi ney çihâ çihâ mî gûyed
Esrâr-ı nühüfte kibriyâ mî gûyed
Ruh zerd derun tehî vü ser-dâde be bâd

Bî nutk-i zeban Hüdâ Hüdâ mî gûyed
Vezni: Mef'ûlü mefâilün mefâilün fa' (mefâîlü feil) [Hezec/Rub.]

[Dinle neyden, (bak) neler neler söylüyor. Hakk'ın gizli sırlarını söylüyor. Yüzü sararmış, içi boşalmış ve başını rüzgâra (neyzenin nefesine) vermiş olduğu halde konuşmaksızın "Hüdâ Hüdâ" diyor.]

4.Men bâ tü çünânem ey nigâr-i Hotenî
K'ender galatam ki men tüem yâ tü menî
Nî men menem ü nî tü tüyî nî tü menî
Hem men menem ü hem tü tüyî hem tü menî
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Ey Hoten'li güzel! Ben seninle o haldeyim ki ben sen miyim, sen ben misin bilemiyorum. Ne ben benim, ne sen sensin, ne sen bensin; hem ben benim, hem sen sensin, hem sen bensin.]

5.Dânî semâ' çib'ved savt-ı belî şenîden
Ez hîşten bürîden bâ vasl-ı ô resîden

Dânî semâ' çib'ved bî-hod şüden zi hestî
Ender fenâ-yı mutlak zevk-ı bekâ çeşîden
Vezni: Mef'ûlü fâilâtün mef'ûlü fâilâtün [Muzâri]

[Biliyor musun, semâ nedir? (Elest bezmindeki) belâ (evet rabbimizsin) sesini işitmek, kendinden ayrılıp ona kavuşmaktır. Biliyor musun, semâ nedir? Varlıktan (benlikten) geçmek, mutlak fenâda, bekâ zevkini tatmaktır.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

6.Ser-mest-i câm-i aşkam bî-sâgar u piyâle
Güftem zi men çi hâhî güftâ ki sûz-i nâle

Men în ü an ne-dânem ser-mest-i Şems-i Dîn'em
Mutrib bi-zen nevâyî sâkî bi-dih piyâle
Vezni: Mef'ûlü fâilâtün mef'ûlü fâilâtün [Muzâri]

[Kadeh, kâse olmaksızın aşk kadehinin sarhoşuyum. Dedim ki "benden ne istiyorsun?" Dedi ki "acı (bir) feryat." Ben onu,

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

bunu tanımam; Şems-i (Tebrîzî)'nin sarhoşuyum. Ey mutrib, bir nağme çal; ey sâkî kadeh ver.]

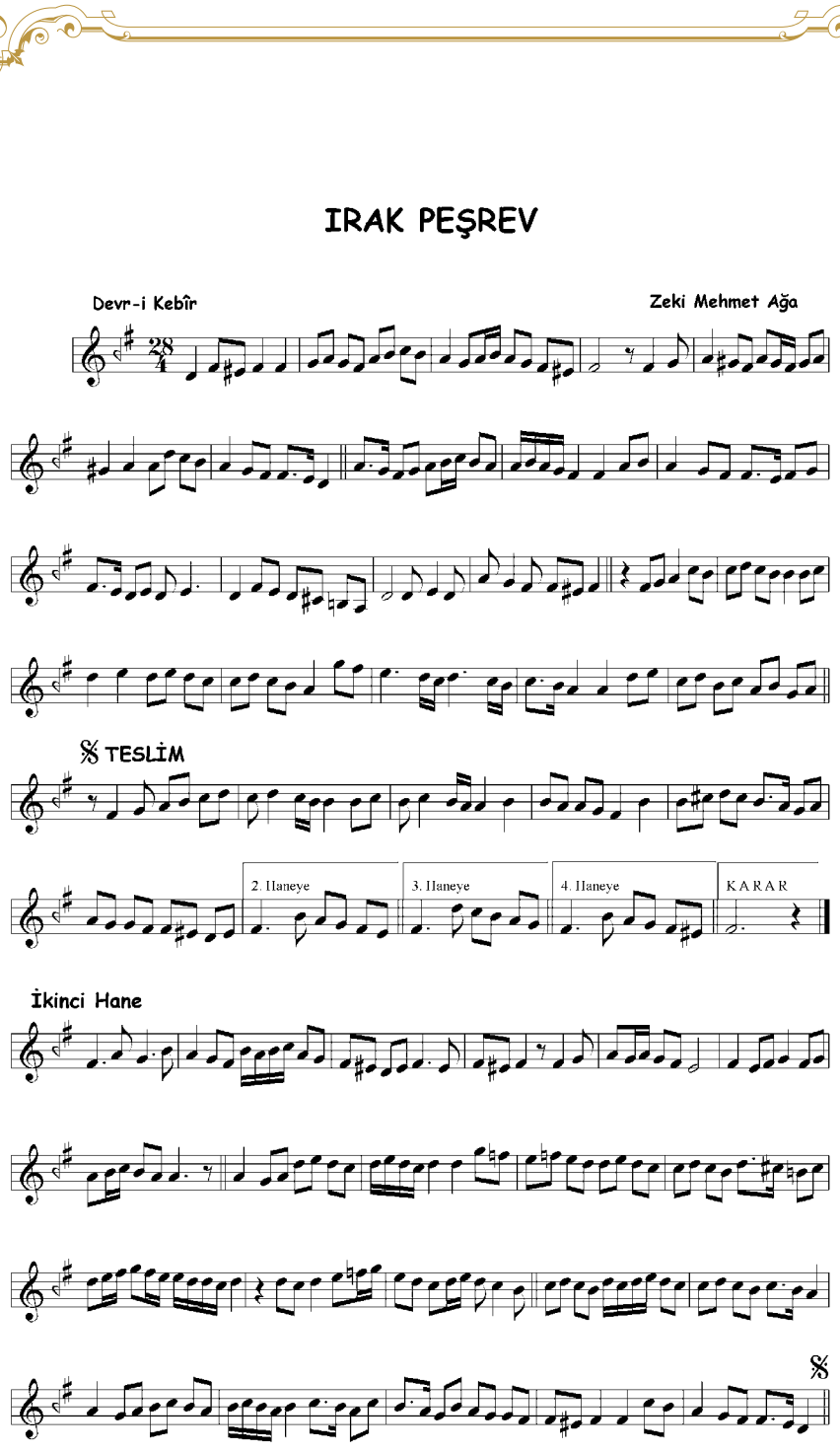
DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Irak

13.IRAK ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Şeydâ Hâfız Dede, öl.1799)

BİRİNCİ SELÂM

1.Mâhest ne-mî dânem hurşîd ruhat yâ ne
Bu ayrılık oduna cânım nice bir yane

Sevdâ-yı ruh-ı Leylî şüd hâsıl-ı mâ haylî
Mecnun gibi vâveylî oldum deli dîvâne
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Yüzün ay mıdır, güneş mi, bilmiyorum. Bu ayrılık ateşine canım (daha) ne kadar yanacak? Çok (zamandır) elimizde kalan, (sadece) Leylâ'nın yüzünün sevdâsıdır; eyvah Mecnun gibi deli divane oldum.]

2.Ey hâlik-ı heft âsüman der mandeem feryâd res
V'ey râzık-ı pîr ü civan der mandeem feryâd res

Ey kâdir-i her ins ü can dânende-i râz ü nihan
Dârende-i kevn ü mekân der mandeem feryâd res

Ey nâm-ı tü ber kâm-ı leb hânem tü-râ her rûz u şeb
Ey kâr-sâz-ı her sebeb der mandeem feryâd res
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

IRAK MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Abdürrahim Şeydâ Dede

[Ey yedi göğü yaratan! Aciz kaldım, imdada yetiş. Ey yaşlının da gencin de rızkını veren! Aciz kaldım, imdada yetiş. Ey kudreti bütün insan ve cinlerin üzerinde olan; (her) sırrı ve gizli şeyi bilen; kâinâta tasarruf eden! Aciz kaldım, imdada yetiş. Ey ismini, gece gündüz zikrettiğim; ey her sebebin yaratıcısı! Aciz kaldım, imdada yetiş.]

3.Dûş reftem der meyân-i meclis-i sultân-ı hîş
Der kef-i sâkî bi-dîdem der sürâhî cân-ı hîş

Güftemeş ey cân-ı cân-ı sâkiyan behr-i Hudâ
Pür künî peymâneî vü meş'kenî peymân-ı hîş

Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Dün gece sultanımın meclisine katıldım; sâkinin elindeki sürahide kendi canımı gördüm. Ona dedim ki ey sâkilerin canının canı! Allah için bir kadeh doldur da ahdini bozma.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî

İKİNCİ SELÂM

Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

2.Ey âşıkan ey âşıkan men cân ü cânan yâftem
Ey sâdıkan ey sâdıkan men nûr-i îman yâftem
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey âşıklar, ey âşıklar! Ben canı ve cananı buldum. Ey sâdıklar, ey sâdıklar! Ben iman nurunu buldum.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Der dil ü can hâne kerdî âkibet
Her dü râ dîvâne kerdî âkibet

Âmedî k'âteş der in âlem zenî
Vâ ne-geştî tâ ne-gerdî âkibet

Ey zi aşkat âlemî vîran şüde
Kasd-ı in vîrâne kerdî âkibet

Ey dil-i mecnûn ez Mecnun beter
Merdi vü merdâne kerdî âkibet

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Sonunda gönülde, canda yurt edindin de her ikisini de deli divâne ettin. Şu âlemi ateşlere yakmaya geldin; sonunda da dediğini yapmadan dönmedin. Ey aşkıyla dünyayı yakıp yıkan; sonunda şu yıkık yere de kasdettin. Ey deli gönül, ey deliden de beter gönül! Ersin, sonunda erlik gösterdin.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur

Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Mâ der dü cihan gayr-i Hudâ yâr ne-dârîm
Cüz yâd-ı Hudâ hîç diger kâr ne-dârîm
Müştâk-ı dil ü cân-i tü Şemsü'l-Hak-ı Tebrîz
Der âyine cüz vâye-i dîdâr ne-dârîm
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Bizim iki dünyada da Hak'tan başka yârimiz, Hakk'ı

zikretmekten başka işimiz yoktur. Tebrizli Hak Güneşi, senin gönlünün ve canının özlem çekenidir. (Gönül) aynasındaki yüzünden başka nasibimiz yoktur.]

4.İmrûz semâast ü müdâmest ü sekâyî
Gerdan şüde ber cem‘ kadehhâ-yi atâyî

Fermân-i sekallâh resîdest bi-nûşîd
Ey ten heme can şev ki zi ihvân-ı safâyî
Vezni: Mef‘ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Bugün semâ var, şarap var; devamlı sunulmada. İhsan edilen kadehler mecliste döndürülmede. “Allah sulasın” buyruğu

erişti, (afiyetle) için! Ey beden bütünüyle can ol; zira safâ ehli kardeşlerdensin.]

5.Her ki zi uşşâk girîzan şeved
Bâr-i diger hâce peşîman şeved

Her ki sebû-yi tü keşed âkıbet
Der harem-i işret-i sultan şeved
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilün [Serî]

[Ey efendi! Âşıklardan kaçan sonunda pişman olur. Senin destini taşıyan kişi, nihayet sultan meclisine mahrem olur.]

6.Vesvese-i ten güzeşt gulgule-i can resîd
Mûr fürû şüd be gûr hayl-i Süleyman resîd

İn felek-i âteşî çend küned ser-keşî
Nûh be keştî nişest cûşiş-i tûfan resîd

Çend muhannes tü-râ da'vi-i merdî küned
Rüstem hançer keşîd Sâm ü Nerîman resîd

Mihnet-i Eyyûb râ fâka-i Ya'kûb râ
Çâre-i dîger ne-bûd rahmet-i Rahman resîd
Vezni: Müfteilün fâilât (fâilün) müfteilün fâilât (fâilün)
[Münserih]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

[Beden, vesvesesi geçti, can gürültüsü geldi çattı; karıncalar yuvalarına girdi, Süleyman'ın ordusu geldi. Şu ateşli gök, niceye bir serkeşlik edecek? Nûh gemiye bindi, tufan coşmaya başladı. Bayağı kişi, sana karşı daha ne kadar mertlik dâvasına girişecek? Rüstem hançer çekti, Sam'la Neriman geldi. Eyyub'un mihnetine, Yâkub'un yoksulluğuna başka bir çare yoktu da merhametli Allah'ın rahmeti geldi.]

7.Gözüm ki kane boyandı şerâbı neyleyeyim
Ciger ki odlara yandı kebâbı neyleyeyim

Ne yâre yaradı cismim ne bana bilmem hiç

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

SON PEŞREV

Düyek

İlâhi ben bu bir avuç türâbı neyleyeyim
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün feilün [Müctes]

[Gözüm kanlara boyandı, şarabı ne edeyim? Ciğer ateşlere yandı, kebabı neyleyeyim? Vücudum ne sevgiliye yaradı, ne bana. Yarabbi, bu bir avuç toprağı neyleyeyim?]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem

Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Suz-i Dilâra

SÛZİDİLÂRÂ PEŞREV

Devr-i Kebîr

Sultan Üçüncü Selim

İkinci Hane

Üçüncü Hane

Dördüncü Hane

14.SÛZ-İ DİLÂRÂ ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Sultan Selim III, v.1223/1808)

BİRİNCİ SELÂM

1.Dil-berî vü bî-dilî esrâr-ı mâst
Kâr kâr-i mâst çün ô yâr-i mâst

Nevbet-i köhne-fürûşan der güzeşt
Nev-fûrûşânîm ü in bâzâr-i mâst
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

"Âşıklık ve maşukluk bizim sırrımızdır. O bizim sevgilimizdir; onun için bizim işimiz, iştir. Eski şeyler satanların devri geçti. Biz yeni şeyler satıyoruz; bu, bizim pazarımızdır."

2.Semâ ârâm-i cân-i âşıkânest
Kesî dâned ki û râ cân-ı cânest

Husûsâ halkâî k'ender semâand
Hemî gerdend ü Kâ'be der meyânest
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Semâ, âşıkların canlarına huzur verir. Canında can olan, bilir bunu. Hele Kabe'nin etrafında dönen (hacılara benzeyen) semâ halkası yok mu!]

SÛZİDİLÂRA MEVLEVÎ ÂYİN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Ağır Düyek — Sultan Üçüncü Selim

3.İn aşk kemâlest ü kemâlest ü kemâl
V'in akl hayâlest ü hayâlest ü hayâl
Dîdâr-ı cemâlest ü cemâlest ü cemâl
Nûrest ü visâlest ü visâlest ü visâl
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]

[Bu aşk, olgunluktur, olgunluktur, olgunluktur. Bu akıl ise hayâldir, hayâldir, hayaldir. (Aşk, sevgilinin) cemâlini görmektir, görmektir, görmektir; nurdur, kavuşmadır, kavuşmadır, kavuşmadır.]

4.Çün bende neî nidâ-yi şâhî mî zen
Tîr-i nazâr an-çünan ki hâhî mî zen
Çün ez hod u gayr-i hod müsellem geştî
Bî-hod bi-nişin kûs-i ilahî mî zen
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün (mefâîlü) mefâîlün fa' [Hezec/Rub.]

[Mademki kul değilsin, padişahlığını ilân et; bakış okunu, nasıl diliyorsan öyle at. Mademki kendinden ve başkalarından kurtuldun, kendinden geçmiş bir halde ilahî kösü çal.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Mutribâ esrâr-i mâ râ bâz gû
Kıssahâ-yi can-fezâ râ bâz gû

İKİNCİ SELÂM

Mahzen-i innâ fetahnâ ber güşâ
Sırr-ı cân-ı Mustafâ râ bâz gû
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey çalgıcı! Bizim sırlarımızı söyle; cana can katan hikâyeleri anlat. Fetih Sûresi'ndeki hazinenin (kapısını) aç; rûh-ı Muhammedî'nin sırrını anlat.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur

Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Kâr ne-dârem cüz in kârgeh ü kârem ôst
Lâf zenem lâf lâf z'an ki harîdârem ôst

Cân ü dilem sâkinest çünki dil ü cânem ôst
Kâfileem eymenest kâfile-sâlârem ôst
Vezni: Müfteilün fâilât müfteilün fâilât [Münserih]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

[Bundan başka işim yok; işim de O, iş yerim de O. (Bol bol) konuşuyorum (zikrediyorum); çünkü alıcısı O'dur. Gönlüm de canım da sükûn içerisinde; zira gönlüm de O canım da O. Kervanım, emniyet içinde; çünkü kervanbaşım O'dur.]

4.Hîz ki imrûz cihân, ân-i mâst
Cân ü cihan sâki vü mihmân-i mâst

Zühre vü meh defzen ü şâdî-yi mâst
Bülbül-i cân mest-i gülistân-i mâst
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilât [Remel]

[Kalk, çünkü bugün dünya bizimdir. Can ve dünya, bizim

sakimiz ve konuğumuzdur. Zühre ile ay, bizim neşemizle def çalmakta. Can bülbülü ise gülbahçemizin sarhoşudur.]

5.Ah güzelin aşkına hâlâtına
Yandı yürek aşk harârâtına

And içeyim gayrı güzel sevmeyim
Tanrı'ya vü Tanrı'nın âyâtına
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ah, güzelin aşkından ve hallerinden! (Onun aşkının) ateşleriyle yüreğim yandı. Allah'a ve âyetlerine yemin ederim ki artık güzel

sevmeyeceğim.]

6.Ey kâşif-i esrâr-ı Hudâ Mevlânâ
Sultân-ı fenâ şâh-ı bekâ Mevlânâ
Aşk etmededir Hazretine böyle hitâb
Mevlâ-yı gürûh-ı evliyâ Mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlün fa' (mefâîlü feil) [Hezec/Rub.]

[Ey ilâhi sırların kâşifi Mevlânâ! Fenâ ve bekâ sultanı Mevlânâ! Aşk, zâtına böyle hitap etmektedir: Veliler topluluğunun efendisi Mevlânâ!]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Acembuselik

15.ACEMBÛSELİK ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Abdülbâki Nâsır Dede, v.1237/1821)

BİRİNCİ SELÂM

1.An kes ki tü-râ dâred ez îş şikem dâred
V'an kes ki tü-râ bîned ey mâh çi gam dâred

Bes âşık-ı âşüfte âsûde vü hoş hufte
Der sâye-i an zülfî kû halka vü ham dâred
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Sana sahip olanın içi, yaşam (sevinciyle) dolar. Ey ay yüzlü! Seni görenin ne derdi olur? Nice perişan âşık, o kıvrımlı, büklümlü saçlarının gölgesinde mutlu ve huzurlu bir şekilde uyumuştur.]

2.İmrûz cemâl-i tü sîmâ-yi diger dâred
İmrûz leb-i nûşet halvâ-yi diger dâred

İmrûz gül-i la'let ez şâh-ı diger rüste
İmrûz kad-i servet bâlâ-yi diger dâred
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Bugün yüzün başka bir güzelliğe sahip; bugün tatlı dudakların, başka bir tada sahip. Bugün lâl yanakların, başka bir daldan bitmiş; bugün servi boyun, başka bir yüceliğe sahip.]

ACEMBÛSELİK MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Abdülbâkî Nâsır Dede

3.Ey ki ez hurşîd bihter rûy-i tü
Men gulâm-i zülf-i çün Hindû-yi tü

Bînem an rûzî ki bâşem ey sanem
Ser nihâde mest ber zânû-yi tü
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey yüzü güneşten daha güzel olan (sevgili)! Ben Hintli gibi (kara) saçlarına köleyim. Ey güzel! Sarhoş bir halde başımı dizine koyduğum günü görecek miyim?]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

İKİNCİ SELÂM

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Âşıkan lâf ez tebârek rabbüne'l-a'lâ zenend
Sâdıkan lebbeyk vahyullâhi mâ evhâ zenend

Lâ cerem ez âşıkân ü sâdıkân ez sûz-i dil
Darbhâ ber tabl-ı sübhâne'llezî esrâ zenend
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Âşıklar, "Yüce Rabbimiz pâk ve münezzehtir" der; sâdıklar, Hakk'ın vahyettiği için "buyur" derler. Şüphesiz âşıklar da sâdıklar da gönülleri yanarak "(Kulunu bir gece Mescid-i

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya) götüren Allah'ın şânı ne yücedir" davulunu çalarlar.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Kad eşrekati'd-dünyâ min nûri humeyyânâ
Ve'l-bedrü alâ sâkî ve'l-ke'sü süreyyânâ

Es sabvetü îmânî ve'l-halvetü bostânî
Ve'l-meşcirü nedmânî ve'l-verdü muhayyenâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Dünya, ateşimizin ışığıyla aydınlandı. Dolunay bize sâki, Ülker de kadehimiz. Kalp temizliği inancımdır, yalnızlık bahçem, alev alev yanan ateş, kadeh arkadaşım; gül bahçesi de neşe yerimiz.]

4.Ah güzelin aşkına hâlâtına

Yandı yürek aşk harârâtına

And içeyim gayrı güzel sevmeyim
Tanrı'ya vü Tanrı'nın âyâtına
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilün [Serî]

[Ah, güzelin aşkından ve hallerinden! (Onun aşkının) ateşleriyle yüreğim yandı. Allah'a ve âyetlerine yemin ederim ki artık güzel sevmeyeceğim.]

5.Tâ arş zi sevdâ-yi ruhaş velvelehâst
Der sîne zi bâzâr-i ruhaş gulgulehâst
Ez bâde-i ô ber kef-i can bülbülehâst

Ber gerden-i dil zi zülf-i ô silsilehâst
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]

[Onun yüzünün sevdasından arşa kadar iniltiler yükseliyor; gönülde, yüzünün pazarından dolayı seslenişler var. Canın elinde, onun şarabından (doldurulmuş) sürahiler bulunuyor; gönlün boynuna, onun zülfünden zincirler (vurulmuş).]

6.Bâz ez an kûh-i kâf âmed ankâ-yi aşk
Bâz ber âmed zi can na're-i heyhâ-yi aşk

Aşk nidâ-yi bülend kerd be âvâz-i pest
K'ey dil-i bâlâ niger der kad-i bâlâ-yi aşk

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Vezni: Müfteilün fâilât müfteilün fâilât [Münserih]

[Yine aşk ankâsı, o kaf dağından geldi; aşkın heyheyi, narası candan koptu. Aşk alçak sesle yüksek bir nidâda bulundu: "Ey yüce gönül! Aşkın yüksek boyuna bak!"]

7.Câme siyeh kerd küfr nûr-i Muhammed resîd
Tabl-ı bekâ kûftend milk-i muhalled resîd

Ez pey-i nâ-mahreman kufl zedem ber dehan
Hîz bi-gû mutribâ işret-i sermed resîd
Vezni: Müfteilün fâilât müfteilün fâilât [Münserih]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

[Küfür, karalar giyindi; (çünkü) Muhammed (a.s.)'ın nuru geldi. Ölümsüzlük davulunu çaldılar, ebedî saltanat (devri) geldi. (Sırra) mahrem olmayanlar anlamasın diye ağzıma kilit vurdum. Ey çalgıcı! Kalk, söyle; sonsuz işret (vakti) geldi.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

YUKARIDAKİ SAĞDAKİ SAYFA FAZLALIK ABİ!!

Hicaz

16.HİCAZ ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Abdürrahîm Künhî Dede, v.1247/1831)

BİRİNCİ SELÂM

1.Men âşık-ı an hüsnem aşkest münâcâtem
Ez savmaa bîrûnem der kûy-i harâbâtem
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Ben o güzelliğe âşığım. Aşk benim yakarışımdır. Mabette değil, harâbat semtindeyim.]

2.Men bende-i sultânem sultân-ı cihanbânem
Z'an dem ki ruhaş dîdem şûrîde vü hayrânem
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Ben sultanın, dünya sultanının kuluyum. Onun yüzünü gördüğümden beri şaşkınım, hayranım.]

3.Tâ bende zi hod fâni-yi mutlak ne-şeved
Tevhîd be nezd-i ô muhakkak ne-şeved
Tevhîd hulûl nîst nâ-bûden-i tüst
Ver-ne be güzâf bâtılî hak ne-şeved
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Kul, tamamen kendinden geçmedikçe, onun katında tevhid

HİCAZ MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Abdürrahim Künhî Dede

gerçekleşmez. Tevhid, hulûl (yani ruhun başka bir varlığa girmesi) değildir; senin yok olmandır. Yoksa bâtıl bir şey, boş lâfla hak olmaz.]

4.Âfitâb imrûz ber şekl-i diger tâban şüdest
Ber şuâaş hemçü zerre cân-i men raksan şüdest

Müşterî der tâliast ü Mâh ü Zühre der huzûr
Tâ ki bâ çevgân-i zülf ô mîr-i an meydan şüdest
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Güneş, bugün başka türlü parlıyor; ışınlarında benim canım zerre gibi raksediyor. Zülfünün çevgânıyla (sevgili), o meydanın beyi olsun diye müşteri gezegeni tâlihte (doğmakta), ay ve zühre de huzurdadır.]

5.Yâ Rab tü me-râ be nefs-i tannâz me-dih
Bâ her çi cüz ez tüst me-râ sâz me-dih
Men der tü hemî girîzem ez fitne-i hîş
Men ân-i tüem me-râ be men bâz me-dih
Vezni: Mef'ûlü mefâilün mefâilü feil [Hezec/Rub.]

[Yârabbi, beni (kendini beğenen ve herkesle eğlenen) nefsin (eline) bırakma. Senden başka hiçbir şeye beni râm etme. Ben, hep kendi (nefsimin) fitnesinden kaçıyorum. Ben sana aitim; beni, bana bırakma.]

İKİNCİ SELÂM

1.Dâdendem ezel secde ber-i rûy-i sanem râ
Ber bâm-i felek bürdem ez an rûy alem râ

Mu'ciz bi-nümâ ez leb-i la'let çü Mesîhâ
Tâ zinde künî mürde-i sad-sâle-i gam râ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ezelde bana sevgilinin yüzüne karşı secdeyi takdir ettiler. O yüzden göğün zirvesine bayrağı diktim. Lâl dudağınla İsa (a.s.) gibi mucize göster de üzüntüden dolayı yüz yıldır ölmüş olan gamı dirilt.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Âşıkan der kûy-i cânân es-salâ
Sûy-i an hurşîd-i tâbân es-salâ

Es-salâ ey âşıkan der kûy-i dôst
Es-salâ cân es-salâ cân es-salâ

Şems-i Tebrîzî zi bâlâ-yi felek
Her zamânî mî keşed hân es-salâ

İKİNCİ SELÂM

Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Sevgilinin mahallesinde olan âşıklar, haydi (gelin)! O parlak güneşin semtine selâm olsun! Sevgilinin mahallesinde olan âşıklar haydi! Haydi ey can, haydi ey can haydi! Tebrizli Şems, gökyüzünün zirvesinden her zaman (sizi) davet ediyor.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ey subh-i saâdet zi cebîn-i tü hüveydâ
An hüsn çi hüsnest tekaddes ve teâlâ

An cây ki cismest be küllî heme ismest
An cây ki cânest ne ism ü ne müsemmâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ey (sevgili)! Mutluluk sabahı, senin alnında görünmektedir.

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

O güzellik, ne güzelliktir! Mübârek olsun ve yücelsin! Cismin olduğu yer, tamamen isimden ibarettir; canın olduğu yerde ise ne isim vardır, ne müsemmâ (isim almış nesne).]

4.Çün bende neî nidâ-yi şâhî mî zen
Tîr-i nazâr an-çünan ki hâhî mî zen
Çün ez hod u gayr-i hod müsellem geştî
Bî-hod bi-nişin kûs-i ilahî mî zen
Vezni: Mef'ûlü mefâilün mefâîlün fa' [Hezec/Rub.]

[Mademki kul değilsin, padişahlığını ilân et; bakış okunu, nasıl diliyorsan öyle at. Mademki kendinden ve başkalarından kurtuldun, kendinden geçmiş bir halde ilahî kösü çal.]

5.Men bâ tü çünânem ey nigâr-i Hotenî
K'ender galatam ki men tüem yâ tü menî
Nî men menem ü nî tü tüyî nî tü menî
Hem men menem ü hem tü tüyî hem tü menî
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Ey Hoten'li güzel! Ben seninle o haldeyim ki ben sen miyim, sen ben misin bilemiyorum. Ne ben benim, ne sen sensin, ne sen bensin; hem ben benim, hem sen sensin, hem sen bensin.]

6.Mevlâye ene't-tâibü mimmâ selefâ
Hel yukbelü özrü âşıkın kad telefâ

İn kâne nedâmetî sudûden ve cefâ
Mevlâye afallâhu afallâhu afâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Ey Allah! Geçmiş günahlarıma tevbe ediyorum. Kendinden geçmiş bir âşığın özrünü kabul eder misin? Benim pişmanlığım bile bir (varlık) ifadesi ve eziyet ise de ey Mevlâm sen affet, sen affet, sen affet!]

7.Kücâst mutrib-i dil tâ zi na'rehâ-yi salâ
Der efkened dem-i ô der hezâr ser sevdâ

Çü âfitâb-i cemâlet ber âmed ez meşrık

Zi zerre zerre şinîdem ki ni'me mevlânâ
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün feilün [Müctes]

[Gönül çalgıcısı nerede! Onun nefesi, "haydi" (diye) haykırışlarından binlerce başı sevdaya düşürsün. Güneş gibi yüzün doğudan doğunca bütün zerrelerden "Efendimiz ne güzel!" (sözünü) duydum.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

SON PEŞREV
(Zer Mahbub)

Düyek

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Sevkitarab

17.ŞEVK-I TARÂB ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Hammâmîzâde İsmail Dede Efendi, v.1262/1846)

BİRİNCİ SELÂM

1.Ey hasret-i hûbân-ı cihan rûy-i hoşet
Vey kıble-i zâhidan dü ebrû-yi hoşet
Ez cümle sıfât-ı hîş üryan geştem
Tâ gavta horem birehne der cûy-i hoşet
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil (mefâîlün fâ') [Hezec/Rub.]

[Ey güzel yüzüne dünya güzellerinin hasret çektiği; iki kaşı, zâhidlerin kıblesi olan (güzel)! Senin güzel ırmağına çıplak olarak dalabilmek için bütün sıfatlarımdan soyundum.]

2.Ey Yûsuf âhir pîş-i in Ya'kûb-i nâ-bînâ bi-yâ
Ey Îsi-yi pinhan şüde ber târem-i mînâ bi-yâ

Ey kâbe kavseyn-mertebet vey devlet-i bâ-mekrümet
Kes nîst şâhâ mahremet der kurb-ı ev ednâ bi-yâ

Mahdûm-i cânem Şems-i dîn ez câhet ey Rûhü'l-Emîn
Tebrîz çün Arş-ı mekîn ez Mescid-i Aksâ bi-yâ
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

ŞEVKUTARAB MEVLEVÎ ÂYİN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Düyek

Hammâmîzâde İsmâil Dede

[Ey Yusuf! Artık bu gözleri görmeyen Yakub'un yanına gel. Ey gizlenmiş İsa! Şu gökkubbeye gel! Ey "Kâbe kavseyn" mertebesine, yücelik devletine (sahip) olan padişah! Kimse sana mahrem olamaz; "ev ednâ" yakınlığına gel. Ey din güneşi, ey Rûhu'l-emîn! Tebriz senin makamından dolayı arş-ı mekîn gibidir; Mescid-i Aksâ'dan gel.][1]

3.Ümmîd-i men be fadl-ı Hüdâvend-i ekberest
Ârâm-ı cân-ı mâ be senâ-yı Peyamberest

1 Miraç hadisesinde Hz. Peygamber'in Mekke'den Kudüs'e gidişi, İsrâ sûresinin 1. âyetinde; göklere çıkışı ise Necm sûresinin 7-18. âyetlerinde bildirilmiştir. Beyitte iktibas yapılan 9. âyetin manası şöyledir: "(Araları) iki yay kadar veya daha yakın oluverdi."

Fahrem bedan Resûl ki nâmeş Muhammedest
Rûyeş çü mâhtâb ü kadeş çün sanevberest
Vezni: Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilât [Muzâri]

[Benim ümidim, yüce Mevlâ'nın kereminedir. Ruhumuzun sükûnu, Peygamber'e salât ü selâm (okumak) iledir. Adı Muhammed (övülmüş), yüzü ay ışığı, boyu sanavber gibi olan o Peygamber, medâr-ı iftihârımdır.]

4.Hâk-i kademet saâdet-i cân-ı menest
Hâk ez kademet heme gül ü yâsemenest
Ser tâ kademet hâk-i tü ber mî rûyed
Z'an hâk-i kadem çi rûy ber dâştenest

Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]

[Senin ayağının toprağı, benim canımın saadetidir. Toprak, senin ayağından dolayı gül ve yaseminle dolmuştur. (Senin bastığın) toprak, baştan ayağa yeşerir. Öyle bir ayağın toprağından yüz, nasıl kaldırılır?]

İKİNCİ SELÂM

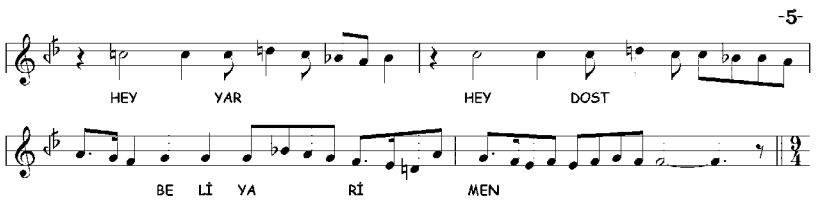
1.Ey tûti-i Îsî-nefes vey bülbül-i şirin-nevâ
Hin Zühre râ kâlîve kün z'an nağmehâ-yi can-fezâ

Sâkî tü mâ râ yâd kün sad hîk râ pür-bâd kün
Ervâh râ Ferhâd kün der aşk-ı an Şîrin-likâ
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey İsa nefesli papağan, ey güzel ötüşlü bülbül! Haydi o cana can katan nağmelerinle Zühre'yi şaşkına çevir. Ey sâki! Bizi hatırla; yüzlerce tulumu hava (âh) ile doldur; o güzel yüzlü (sevgilinin) aşkında canları, Ferhad'a döndür.]

2.Dûş ber dergâh-i izzet kûs-i sultânî zedem
Hayme ber bâlâ-yi dârü'l-mülk-i rabbânî zedem
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Dün gece yüce dergâhta padişahlık davulunu çaldım. İlahî

İKİNCİ SELÂM

Evfer

pâyitahtın üzerinde çadır kurdum.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1. Ey sabâ bûyî zi hatt u hâl-i Şemseddin bi-yâr
Nefha-i müşk-i Huten ez Çin be Kostantin bi-yâr

Mâ be bûy-i Şems-i din serhoş şüdîm ü mîrevîm
Mâ zi câm-ı Şems-i din mestîm sâkî mey bi-yâr
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Ey seher yeli! Şemseddin'in yüzünden, beninden bir koku getir; Hoten miskinin kokusunu Çin'den İstanbul'a ilet. Biz Şems'in

kokusuyla sarhoş olmuş gidiyoruz. Biz Şems'in kadehinden mest olduk; ey saki, şarap getir.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

3.Mecnûn u perîşân-ı tüem destem gîr
Ser-geşte vü hayrân-ı tüem destem gîr

Her bî-ser ü pây dest-gîrî dâred
Men bî-ser ü sâmân-ı tüem destem gîr
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil (mefâîlün fâ') [Hezec/Rub.]

[Ben senin mecnûnunum, perişanım, elimden tut. Senin (uğrunda) şaşkın ve başı dönmüş bir haldeyim, elimden tut. Her düşkünün elinden tutan biri vardır; ben senin için her şeyimi kaybettim, elimden tut.]

4.Ben bilmez idim gizli ayan hep sen imişsin
Tenlerde vü canlarda nihan hep sen imişsin

Senden bu cihân içre nişân ister idim ben
Âhir bunu bildim ki cihan hep sen imişsin
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ben bilmezdim, görünen de görünmeyen de hep sen imişsin; bedenlerde ve canlarda gizlenen hep sen imişsin. Bu dünyada senden bir işaret arardım; sonunda anladım ki, cihan hep sen imişsin.]

5.Pinhan me-şev ki rûy-i tü ber mâ mübârekest
Nazzâre-î tü ber heme canhâ mübârekest

Ey bestegân-ı ten be temâşâ-yı can revîd
K'âhir Resûl güft temâşâ mübârekest
Vezni: Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilât [Muzâri]

[(Ey sevgili) gizlenme! Yüzün bizim için mübârektir. Seni seyretmek, bütün canlar için kutludur. Ey beden kaydında olanlar! Canı seyretmeye gidin; Peygamber (a.s.) "Temâşâ mübarektir" buyurmadı mı?]

6.Ne aşka sabreder oldum ne akl ile yârem
Ne kârı başa çıkardım ne belli bî-kârem

Belâ-yı aşk ile hakkâ ki n'olduğum bilmem
Bu anlanur elemimden ki âşık-ı zârem

Semâi gibi ben ol bî-hudem ki âlemde
Ne keyf ile mütekeyyif ne mest ü hüşyârem
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün fa'lün [Müctes]

[Ne aşka sabredebiliyorum, ne akıl ile dostum; ne işi halledebildim, ne başarısız olduğum belli! Aşk belâsından dolayı, hakikaten ne olduğumu bilmiyorum. (Ancak) ıstırabımdan

DÖRDÜNCÜ SELÂM

şu anlaşılıyor ki inleyen bir âşığım. Ben de Semâî gibi (öyle) kendimden geçmişim ki ne bir keyif ile neşeliyim, ne sarhoşum, ne de ayık!]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

SON PEŞREV

SON YÜRÜK

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Saba

SABÂ PEŞREV

18.SABÂ ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Hammâmîzâde İsmail Dede Efendi, v.1262/1846)

BİRİNCİ SELÂM

1.Bişnevîd ez nâle-i bang-i rebâb
Nüktehâ-yi aşk der her gûne bâb

Bâ figân u nevha gûyed dâimâ
Ey Hudâ vü ey Hudâ vü ey Hudâ

Taht ü fevk ez aşk âmed der vücûd
Hem zemîn-i tîre hem çerh-i kebûd

Ez mehabbet zâd hestî der cihân
Behr-i hikmet tâ şeved Hâlık ayân

Der tarîkat evvel ân bâşed ki dil
Der derûn-i ten şeved sâfî zi gil

Aşk-ı merdan berter ez aşk-ı Hudâst
Zan ki der merdan Hudâ râ sırrhâst

Hest Hak ma'bûd-i cümle der cihan
Nîst kes ez bendegî-i ô cehân
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

SABÂ MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Hammamîzâde İsmâil Dede

[Rebabın sesindeki iniltiden, her türlü konuda aşk nüktelerini dinleyin. Feryâd u figanla hep ey Hudâ, ey Hudâ diyor. Yükseklik ve alçaklık, aşktan dolayı kara toprak ve mavi gök olarak varlık (hüviyetine büründü.) Âlemdeki mahlûkat, aşktan doğdu. (Allah) yaratıcısı bilinsin diye hikmetinden (varlığı yarattı.) Tarikatte önceliği olan (husus), bedenin içindeki kalbin, topraktan arınmasıdır. Mecâzî aşk, ilâhi aşktan (bir nümûnedir); çünkü insanlarda Hakk'ın sırları vardır. Allah, dünyadaki bütün (mahlûkatın) mabûdudur; kimse O'nun kulluğundan dışarı çıkamaz.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

İKİNCİ SELÂM

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1. Hem-çü Âdem her velî nûr-i Hudâst
Tâ ne-pindârî ki Hak ez vey cüdâst

Zan melâik secde ârendeş zi can
Kan der ô dîdend nûr-i bî-keran

Hak halîfeş kerd der arz u semâ
Tâ ki gerded sûy-i menzil reh-nümâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Âdem (a.s.) gibi her velî, Hakk'ın nûrudur; sakın Hakk'ı ondan ayrı sanmayasın. Bu sebeple melekler ona, cân u gönülden secde ettiler; zira onda sonsuz nûru gördüler. Allah onu, menzile doğru kılavuz olsun diye yerde ve gökte halife yaptı.]

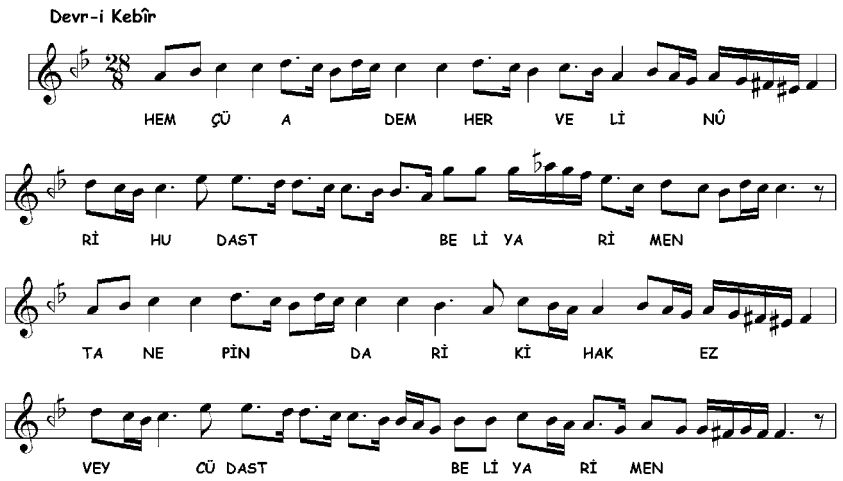
2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse,

ÜÇÜNCÜ SELÂM

fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3. Ben bilmez idim gizli ayan hep sen imişsin
Tenlerde vü canlarda nihan hep sen imişsin

Senden bu cihân içre nişân ister idim ben
Âhir bunu bildim ki cihan hep sen imişsin
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ben bilmezdim, görünen de görünmeyen de hep sen imişsin; bedenlerde ve canlarda gizlenen hep sen imişsin. Bu dünyada senden bir işaret arardım; sonunda anladım ki, cihan hep sen imişsin.]

4.Olduk yine biz secde-ber-i nâr-ı muhabbet
Olmaz dilimiz beste-i efkâr-ı muhabbet

Cân u dilimi eyler idim gamzene teslîm
Mahrûmi-i gam olsa dil-i zâr-ı muhabbet
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Biz yine aşk ateşine secde eder olduk; (zaten) gönlümüz aşk düşüncelerine kapalı olmaz. Aşktan inleyen gönlüm, gamdan mahrum olsaydı canımı, gönlümü yan bakışına teslim ederdim.]

5.Ey maksad-ı âşıkîn olan Mevlânâ

Vey neş'e-i mü'minîn olan Mevlânâ
Bî-çâreleriz hâlimize rahm eyle
Bî-çârelere muîn olan Mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlün fa' [Hezec/Rub.]

[Ey âşıkların erişmek istediği, mü'minlerin neşesi olan Mevlâna! Biz çaresiz kimseleriz, halimize acı; ey çaresizlerin yardımcısı olan Mevlâna!]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî

Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

YA Rİ YA Rİ MEN VEY NEŞ VE İ MÜ' Mİ NİN O LAN MEV LA NA
YA Rİ YA Rİ MEN Bİ ÇA RE LE RE MU İN O LAN MEV LA NA

YAR YAR YA Rİ YA Rİ MEN BÎ
YAR YAR YA Rİ YA Rİ MEN

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

SUL TA NI ME Nİ
Nİ SUL TA NI ME Nİ
(S a z) EN DER Dİ LÜ CAN
CAN İ MA NI ME Nİ
AH DER MEN Bİ DE Mİ
Mİ MEN ZİN DE ŞE VEM
(S a z) YEK CAN Çİ ŞE VED
VED SAD CA NI ME Nİ
AH İ MA NI ME Nİ

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

SON PEŞREV

Düyek

Neva

19.NEVÂ ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Hammâmîzâde İsmaîl Dede Efendi, v.1262/1846)

BİRİNCİ SELÂM

1.Ey tecellîgâh-i cânem rûy-i tü
Vey dilem râ meyl-i külli sûy-i tü

Sad hezarân cân ü dil âvihte
Dîdem ey dil-ber zi yektâ mûy-i tü
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey (sevgili)! Benim ruhumun tecellî yeri, senin yüzündür. Gönlümün meyli, tamamen sana doğrudur. Ey gönlü alıp götüren (güzel)! Gördüm ki senin saçının bir tek teline, yüz binlerce can ve gönül asılmış!]

2.Hurşîd-i sipihr-i lâ-mekânî dil-i mâst
Keyhusrev-i milk-i dil ü cânî dil-i mâst
Ta der dil-i mâ aşk-ı tü menzil kerdest
Ser-çeşme-i âb-ı zindegânî dil-i mâst
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlü feûl (mefâîlün fâ') [Hezec/Rub.]

[Mekânsızlık göğünün güneşi, bizim gönlümüzdür. Gönül ve can ülkesinin padişahı bizim gönlümüzdür. Senin aşkın, bizim

NEVÂ MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Hammamîzâde İsmâil Dede

gönlümüzü konak edindiğinden beri, âb-ı hayat kaynağı bizim gönlümüzdür.]

3.Âferîn ey mâh-rû ber can-i tü
Ber cemâl-i bî had ü pâyân-i tü

Tûti-yi cânem bi-şüd hayrân ü zâr
Z'an şeker-hand ü leb-i handân-i tü
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

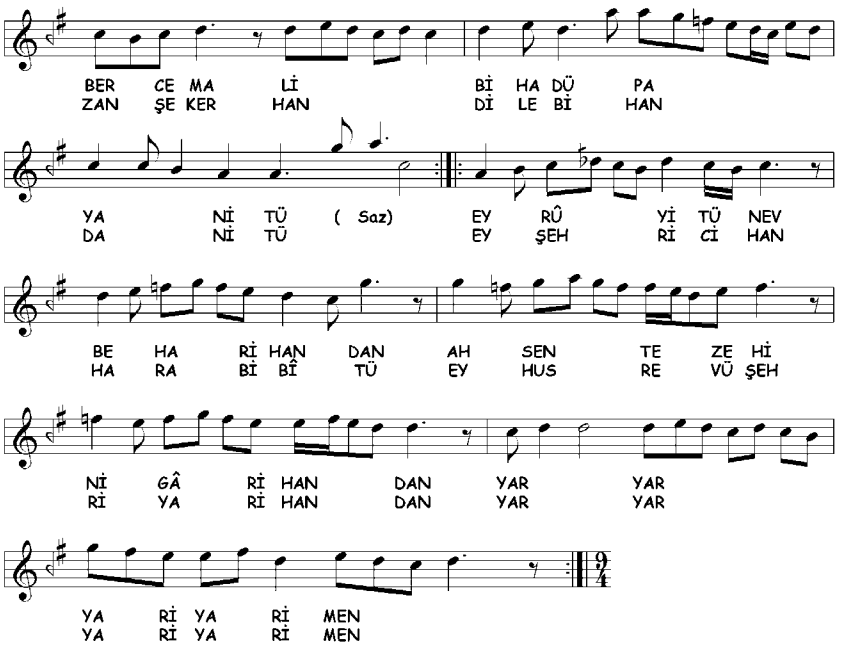
[Ey ay yüzlü! Senin canına; sınırsız, sonsuz güzelliğine maşallah! Can papağanım, tatlı gülüşüne ve gülümseyen dudaklarına hayran olmuş, inlemektedir.]

4.Ey rûy-i tü nev-behâr-i handân
Ahsente zehî nigâr-i handân

Ey şehr-i cihan harâb bî-tü
Ey husrev ü şehriyâr-i handân
Vezni: Mef'ûlü mefâilün mefâil [Hezec]

[Ey yüzü, gülen bahar (gibi olan) güzel! Maşallah, ne güzel gülen bir sevgilisin! Senin yokluğunda dünya şehirleri haraptır; ey ülkenin padişahı, gülen sultanı!]

İKİNCİ SELÂM

İKİNCİ SELÂM

1.Ey şâh-ı şehr-i akl ü can ber taht-ı dil hâkan tüyî
Ender zemîn ü âsuman sultân-ı sultânan tüyî

Der cân-i mâ cânan tüyî der kân-i mâ nî kan tüyî
Cennet tüyî şerbet tüyî sâkî tüyî rıdvan tüyî

Bâ âşık ez dünyâ me-gû v'ez milket-i ukbâ me-gû
Cüz hasret-i Mevlâ me-gû mî gû ki în ü an tüyî
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey akıl ve can ülkesinin padişahı! Gönül tahtında hakan sensin. Yerde ve gökte sultanların sultanı sensin. Canımızdaki sevgili

sensin. Ocağımızdaki maden sen değil misin? Cennet sensin, şerbet sensin, sâki sensin, rıdvan sensin. Aşığa dünyadan, ahiret mülkünden bahsetme; (ona) sevgilinin hasretinden başka (bir şey) söyleme; de ki: Bu da, o da sensin.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Âşıkan der kûy-i cânân es-salâ
Sûy-i an hurşîd-i tâbân es-salâ

Şems-i Tebrîzî zi bâlâ-yi felek
Her zamânî mî keşed hân es-salâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Sevgilinin mahallesinde olan âşıklar, haydi (gelin)! O parlak güneşin semtine selâm olsun! Tebrizli Şems, gökyüzünün zirvesinden her zaman (sizi) davet ediyor.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar,

padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Der bâğ-ı cemâlî sanemâ çün gül-i ra'nâ
Der çeşm çü nûrî vü çü cân der heme a'zâ

Men bülbül-i gülzârem ü der dâm-i tü zârem
Ez çîst aceb bâ tü me-râ in heme sevdâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ey sevgili! Sen güzellik bahçesinde hoş bir gül gibisin. Gözdeki ışık gibisin, bütün uzuvlardaki can gibisin. Ben gül bahçesinin bülbülüyüm, senin tuzağında inliyorum. Sana karşı olan bütün

bu sevdam, neden acaba?]

4.Ey rûy-i tü kıble-i cihân u dil-i men
V'an der dü cihân emn ü emân-i dil-i men
Hem cân-ı tenî vü hem tü cân-i dil-i men
Ey gevher-i deryâ-yi nihân-i dil-i men
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Ey (sevgili)! Senin yüzün, dünyanın ve benim gönlümün kıblesidir; iki cihanda kalbimin emniyeti ve sığınağıdır. Hem bedenimin canısın, hem gönlümün canı; ey gönlümde saklı olan denizin incisi!]

5.Tü mâh-i acîbî ki mislî ne-dârî
Be her cilve cânâ der âteş sipârî

Be zülfeyn ü ebrû be çeşmân-i âhû
Pey-i dil-rübâyî çü şîr-i şikârî

Meh ü hur gulâmet zi can geşt râmet
Dü âlem be dâmet çi zîbâ nigârî

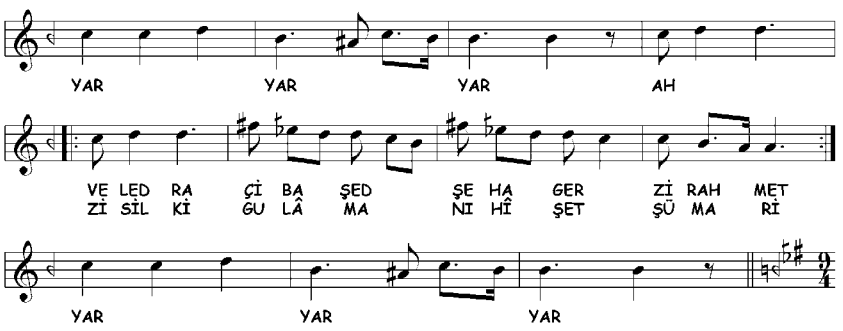
Nazîret ne-dîdem ne ez kes şinîdem
Dil ü din bi-bürdî çi ayyâr yârî

Veled râ çi bâşed şehâ ger zi rahmet

Zi silk-i gulâmân-i hîşet şümârî
Vezni: Feûlün feûlün feûlün feûlün [Mütekârib]

[Sen (öyle) güzel, şaşırtıcı bir aysın ki benzerin yok. Her cilvede (aşığın) canını ateşe atarsın. Kâküllerinle, kaşlarınla, ceylan gibi gözlerinle ava giden arslan gibi gönül avlamaya çıkmışsın. Ay ve güneş, sana râm olmuş kölelerindir. İki dünya da senin tuzağındadır; ne hoş sevgilisin! Benzerini ne gördüm, ne kimseden işittim. Gönlü ve dini alıp götürdün; ne hilekâr bir dostsun! Ey sultan! Lûtfunla Veled'i de kölelerinin sırasına koysan ne olur?]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

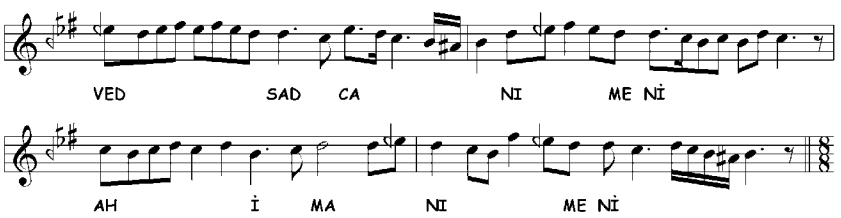

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Bestenigâr

20. BESTENİGÂR ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Hammâmîzâde İsmail Dede Efendi, v.1262/1846)

BİRİNCİ SELÂM

1.Ey kıble-i ikbâl-i cihan hâk-i deret
Ser-mâye-i mukbilan kabûl-i nazaret
İmrûz tüyî sâki-i bezm-i tevhîd
Ferdâ be kenâr-ı havz-ı kevser bederet
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil (mefâîlün fâ') [Hezec/Rub.]

[Ey kapısının toprağı, dünyadaki talih kıblesi olan! Kabûl nazarın (bakışınla onaylaman) ikbâl sahiplerinin sermayesidir. Bugün tevhid meclisinin sâkisi sensin; yarın kapında, Kevser Havuzu'nun kenarında (olduğu gibi).]

2.Bülbül-i bâğ-ı ô menem akl kücâ vü men kücâ
Çeşm-i çerâğ-ı ô menem akl kücâ vü men kücâ

Hesti-i Hak havâleem bahr büved nevâleem
Keşti-i Nuh piyâleem akl kücâ vü men kücâ
Vezni: Müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün [Recez]

[Onun bahçesinin bülbülü benim; akıl nerede, ben nerede?
Onun kandilinin ışığı benim; akıl nerede, ben nerede? Hakk'ın

BESTENİGÂR MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân

Hammamîzâde
İsmâil Dede Efendi

varlığı, benim dayanağım; deniz, içeceğim, Nûh'un gemisi kadehim; akıl nerede, ben nerede?]

3.Mecnûn u perîşân-ı tüem destem gîr
Ser-geşte vü hayrân-ı tüem destem gîr
Her bî-ser ü pây dest-gîrî dâred
Men bî-ser ü sâmân-ı tüem destem gîr
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlün fâ' [Hezec/Rub.]

[Ben senin mecnûnunum, perişanım, elimden tut. Senin (uğrunda) şaşkın ve başı dönmüş bir haldeyim, elimden tut. Her düşkünün elinden tutan biri vardır; ben senin için her şeyimi kaybettim, elimden tut.]

4.Men bî ser ü sâmânem hasret-keş-i cânânem
Gûyende-i Mevlânâ hem bende-i fermânem

[Ben hiçbir şeye sahip değilim; sadece sevgiliyi özlemekteyim. Mevlâna'nın şâiri, hem de fermânının kölesiyim.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem

Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Bîdâr şev bîdâr şev vez in cihan bîzâr şev
Der kâr-i Hak der-kâr şev ey dil demî bîdâr şev

Bâ dil bi-güftem der seher ey ez kıyâmet bî-haber
Ber hîz der âlem niger ey dil demî bîdâr şev

İKİNCİ SELÂM

Ey hufte-i refte revan ey mürde-i nâ-dâde can
Ber cih ki refte kârvan ey dil demî bîdâr şev

Mûy-i siyeh kerdî sefîd câsûs-i merg âmed bedîd
Geştî zi dünyâ nâ-ümîd ey dil demî bîdâr şev

Ey şâh-ı Şemseddin-likâ ez Hak resîde in atâ
Bâşed biyâmürzed Hudâ ey dil demî bîdâr şev

[Uyanık ol, uyanık ol, bu dünyadan kaçın; Hak yolunda çalış. Ey gönül, bir an (olsun) uyanık ol! Seher vakti gönüle dedim ki: Ey kıyametten gâfil olan! Kalk, âleme bak. Ey gönül, bir an (olsun)

uyanık ol! Ey uyuyup ruhu gitmiş olan! Ey canını teslim etmemiş ölü! Sıçra (kalk), kervan gitmiş! Ey gönül, bir an (olsun) uyanık ol! Siyah saçı ağarttın, ölüm câsusu göründü; dünyadan ümidini kestin. Ey gönül, bir an (olsun) uyanık ol! Ey Şemseddin görünüşlü padişah! Bu lütuf Hak'tan geldi. Umulur ki Allah bağışlar. Ey gönül, bir an (olsun) uyanık ol!]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur[1]
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre

1 Bu âyîn-i şerîf, buradan itibaren Sabâ âyiniyle tamamlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Frenkçin

Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3. Ben bilmez idim gizli ayan hep sen imişsin
Tenlerde vü canlarda nihan hep sen imişsin

Senden bu cihân içre nişân ister idim ben
Âhir bunu bildim ki cihan hep sen imişsin

[Ben bilmezdim, görünen de görünmeyen de hep sen imişsin; bedenlerde ve canlarda gizlenen hep sen imişsin. Bu dünyada senden bir işaret arardım; sonunda anladım ki, cihan hep sen imişsin.]

4.Olduk yine biz secde-ber-i nâr-ı muhabbet
Olmaz dilimiz beste-i efkâr-ı muhabbet

Cân u dilimi eyler idim gamzene teslîm
Mahrûmi-i gam olsa dil-i zâr-ı muhabbet

[Biz yine aşk ateşine secde eder olduk; (zaten) gönlümüz aşk düşüncelerine kapalı olmaz. Aşktan inleyen gönlüm, gamdan

mahrum olsaydı canımı, gönlümü yan bakışına teslim ederdim.]

5.Ey maksad-ı âşıkîn olan Mevlânâ
Vey neş'e-i mü'minîn olan Mevlânâ
Bî-çâreleriz hâlimize rahm eyle
Bî-çârelere muîn olan Mevlânâ

[Ey âşıkların erişmek istediği, mü'minlerin neşesi olan Mevlâna! Biz çaresiz kimseleriz, halimize acı; ey çaresizlerin yardımcısı olan Mevlâna!]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

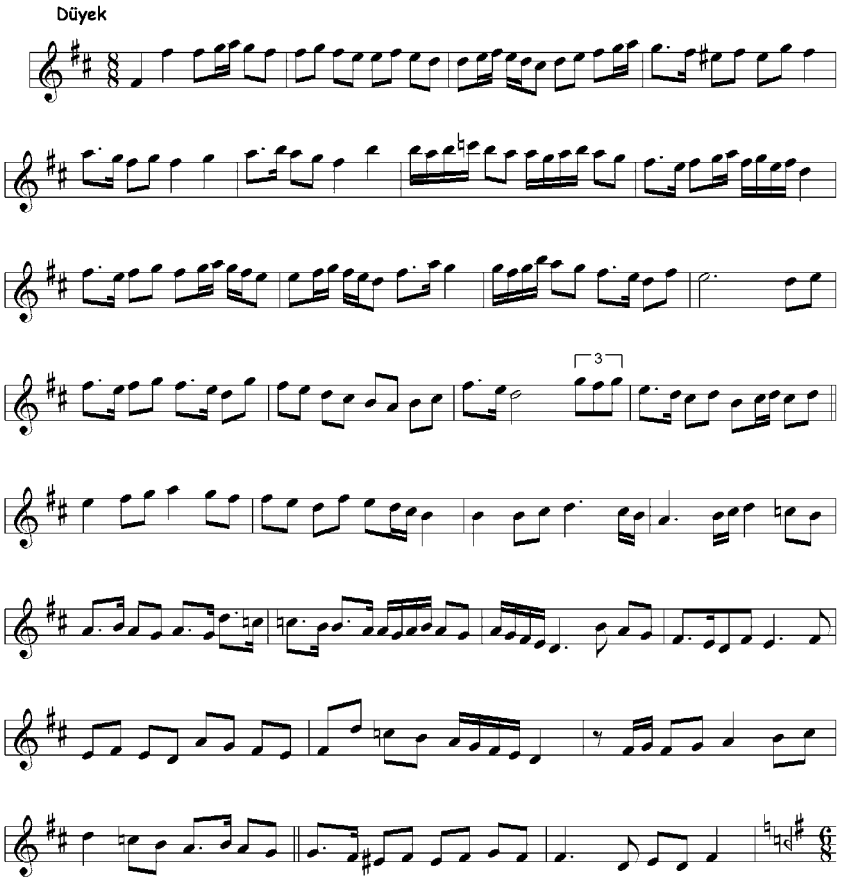
DÖRDÜNCÜ SELÂM

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Buselik

SABÂBÛSELİK PEŞREV

Devr-i Kebîr — Hammâmîzâde İsmâil Dede

İkinci Hane

Üçüncü Hane

Dördüncü Hane

21.SABÂ BÛSELİK ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste:Hammamîzâde İsmail Dede Efendi, v.1262/1846)

BİRİNCİ SELÂM

1.Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
Kûteh ne-küned menzil-i mâ illâ hû
Ger âlemiyan cümle tabîban bâşend
Hallî ne-küned müşkil-i mâ illâ hû
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlün fâ' [Hezec/Rub.]

[Bizim gönlümüzü tutuşturan odur (hû'dur) ancak. Yolumuzu kısaltan odur ancak. Bütün insanlar hekim olsa, (yine de) derdimize deva olan odur ancak.]

2.Hey hey ne acâib bezemiş hüsn ile Bârî
(Bu sûret-i yârı, bu nakş u nigârı)
Her ehl-i nazar kim göre tahsîn ola kârı
(Bu çeşm ü izârı, kalmaya karârı)
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]
(Mef'ûlü feûlün mef'ûlü feûlün)

[Allah, sevgilinin sûretin, şekl ü şemâilini ne güzel süslemiş! Bu gözü, bu yanağı gören gönül ehlinin sükûnu gider de işi (yaratıcıyı) övmek olur.]

SABÂBÛSELİK MEVLEVÎ ÂYİN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Düyek — Hammâmîzâde İsmâil Dede

Uşşâkı katar eyledi aşk içre Muhammed
(Ol şâh-ı mümecced, ol matlab u maksad)
Ey üştür-i dil sen olagör pîş-i katârî
(Çek aşk ile bârı, bî-verd ile hârı)

[Muhammed (a.s.), o yüce, arzu edilen padişah, âşıkları aşk içinde katar katar (yola koydu). Ey gönül devesi! Sen o kataın önüne düş de aşkla yükü çek, gülsüz diken (ye).]

3.Ben bilmez idim gizli ayan hep sen imişsin
Tenlerde vü canlarda nihan hep sen imişsin

Senden bu cihân içre nişân ister idim ben
Âhir bunu bildim ki cihan hep sen imişsin
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ben bilmezdim, görünen de görünmeyen de hep sen imişsin; bedenlerde ve canlarda gizlenen hep sen imişsin. Bu dünyada senden bir işaret arardım; sonunda anladım ki, cihan hep sen imişsin.]

4.Resîdem ber leb-i deryâ bi-dîdem hû vü yâ men hû
Taallül mî künem her dem heme yâ hû vü yâ men hû

Şinîdî Şems-i Tebrîzî bi-yâyed ber ser-i bâzâr
Bi-dîdî mâh-ı meh-rûyeş heme yâ hû vü yâ men hû

Vezni: Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün [Hezec]

[Denizin kenarına vardım, hû ve yâ men hû dediğini gördüm; (ben de) her an hû ve yâ men hû diyerek (muradımı arıyorum.) Şems-i Tebrîzî'nin çarşıya geldiğini işitirsen, o ay yüzlü güzelin bütünüyle hû ve yâ men hû olduğunu görürsün.]

İKİNCİ SELÂM[1]

1.Ey şâh-ı şehr-i akl ü can ber taht-ı dil hâkan tüyî
Ender zemîn ü âsuman sultân-ı sultânan tüyî

1 Bu âyîn-i şerîf, ikinci selâmdan itibaren Nevâ âyiniyle tamamlanmıştır.

Der cân-i mâ cânan tüyî der kân-i mâ nî kan tüyî
Cennet tüyî şerbet tüyî sâkî tüyî rıdvan tüyî

Bâ âşık ez dünyâ me-gû v'ez milket-i ukbâ me-gû
Cüz hasret-i Mevlâ me-gû mî gû ki în ü an tüyî
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey akıl ve can ülkesinin padişahı! Gönül tahtında hakan sensin. Yerde ve gökte sultanların sultanı sensin. Canımızdaki sevgili sensin. Ocağımızdaki maden sen değil misin? Cennet sensin, şerbet sensin, sâki sensin, rıdvan sensin. Aşığa dünyadan, ahiret mülkünden bahsetme; (ona) sevgilinin hasretinden başka (bir

İKİNCİ SELÂM

Evfer

şey) söyleme; de ki: Bu da, o da sensin.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Âşıkan der kûy-i cânân es-salâ
Sûy-i an hurşîd-i tâbân es-salâ

Şems-i Tebrîzî zi bâlâ-yi felek
Her zamânî mî keşed hân es-salâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Sevgilinin mahallesinde olan âşıklar, haydi (gelin)! O parlak güneşin semtine selâm olsun! Tebrizli Şems, gökyüzünün

zirvesinden her zaman (sizi) davet ediyor.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

3.Der bâğ-ı cemâlî sanemâ çün gül-i raʻnâ
Der çeşm çü nûrî vü çü cân der heme aʻzâ
Men bülbül-i gülzârem ü der dâm-i tü zârem
Ez çîst aceb bâ tü me-râ in heme sevdâ
Vezni: Mefʻûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ey sevgili! Sen güzellik bahçesinde hoş bir gül gibisin. Gözdeki ışık gibisin, bütün uzuvlardaki can gibisin. Ben gül bahçesinin bülbülüyüm, senin tuzağında inliyorum. Sana karşı olan bütün bu sevdam, neden acaba?]

4.Ey rûy-i tü kıble-i cihân u dil-i men
V'an der dü cihân emn ü emân-i dil-i men

Hem cân ü tenî vü hem tü cân-i dil-i men
Ey gevher-i deryâ-yi nihân-i dil-i men
Vezni: Mefʻûlü mefâîlün (mefâîlü) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Ey (sevgili)! Senin yüzün, dünyanın ve benim gönlümün kıblesidir; iki cihanda kalbimin emniyeti ve sığınağıdır. Hem cansın, hem beden, hem gönlümün canı; ey gönlümde saklı olan denizin incisi!]

5.Tü mâh-i acîbî ki mislî ne-dârî
Be her cilve cânâ der âteş sipârî

Be zülfeyn ü ebrû be çeşmân-i âhû

Pey-i dil-rübâyî çü şîr-i şikârî

Meh ü hur gulâmet zi can geşt râmet
Dü âlem be dâmet çi zîbâ nigârî

Nazîret ne-dîdem ne ez kes şinîdem
Dil ü din bi-bürdî çi ayyâr yârî

Veled râ çi bâşed şehâ ger zi rahmet
Zi silk-i gulâmân-i hîşet şümârî
Vezni: Feûlün feûlün feûlün feûlün [Mütekârib]

[Sen (öyle) güzel, şaşırtıcı bir aysın ki benzerin yok. Her cilvede (aşığın) canını ateşe atarsın. Kâküllerinle, kaşlarınla, ceylan gibi gözlerinle ava giden arslan gibi gönül avlamaya çıkmışsın. Ay ve güneş, sana râm olmuş kölelerindir. İki dünya da senin tuzağındadır; ne hoş sevgilisin! Benzerini ne gördüm, ne kimseden işittim. Gönlü ve dini alıp götürdün; ne hilekâr bir dostsun! Ey sultan! Lûtfunla Veled'i de kölelerinin sırasına koysan ne olur?]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Hüzzam

22.HÜZZAM ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Hammâmîzâde İsmail Dede Efendi, öl.1846)

BİRİNCİ SELÂM

1.Mâhest ne-mî dânem hurşîd ruhat yâ ne
Bu ayrılık oduna cânım nice bir yane

Sevdâ-yı ruh-ı Leylî şüd hâsıl-ı mâ haylî
Mecnun gibi vâ veylî oldum deli dîvâne
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Yüzün ay mıdır, güneş mi, bilmiyorum. Bu ayrılık ateşine canım (daha) ne kadar yanacak? Çok (zamandır) elimizde kalan, (sadece) Leylâ'nın yüzünün sevdâsıdır; eyvah Mecnun gibi deli divane oldum.]

2.Âşık oldum bilmedim yâr özgelerle yâr imiş
Allah Allah âşıka bunca cefâlar var imiş
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Sevgilinin, başkalarıyla dost olduğunu bilmeden âşık oldum. Allah, Allah! Demek ki âşıkların böyle cefâları varmış!]

3.Tü mâh-i acîbî ki mislî ne-dârî
Be her cilve cânâ der âteş sipârî

HÜZZAM MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Hammâmîzâde İsmâil Dede

Be zülfeyn ü ebrû be çeşmân-i âhû
Pey-i dil-rübâyî çü şîr-i şikârî

Meh ü hur gulâmet zi can geşt râmet
Dü âlem be dâmet çi zîbâ nigârî

Nazîret ne-dîdem ne ez kes şinîdem
Dil ü din bi-bürdî çi ayyâr yârî

Veled râ çi bâşed şehâ ger zi rahmet
Zi silk-i gulâmân-i hîşet şümârî
Vezni: Feûlün feûlün feûlün feûlün [Mütekârib]

[Sen (öyle) güzel, şaşırtıcı bir aysın ki benzerin yok. Her cilvede (aşığın) canını ateşe atarsın. Kâküllerinle, kaşlarınla, ceylan gibi gözlerinle ava giden arslan gibi gönül avlamaya çıkmışsın. Ay ve güneş, sana râm olmuş kölelerindir. İki dünya da senin tuzağındadır; ne hoş sevgilisin! Benzerini ne gördüm, ne kimseden işittim. Gönlü ve dini alıp götürdün; ne hilekâr bir dostsun! Ey sultan! Lûtfunla Veled'i de kölelerinin sırasına koysan ne olur?]

4.Hüsn yekî hasen yekî yâr yekî sühan yekî
Rûh yekî beden yekî yâr yekî sühan yekî

Yâr-ı dil-i hazin yekî tâ dem-i âteşin yekî
Milket-i aşk u din yekî yâr yekî sühan yekî

Aşk u melâletem yekî sakm u selâmetem yekî
Men‘ ü melâmetem yekî yâr yekî sühan yekî
Vezni: Müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün [Recez]

[Güzellik bir, güzel bir, sevgili bir, söz bir. Ruh bir, beden bir, sevgili bir, söz bir. Hüzünlü gönlün sevdiği bir, ateşli ah bir; aşk ve din mülkü bir, sevgili bir, söz bir. Aşkım ve bıkkınlığım bir, hastalığım ve iyiliğim bir; kovulmam ve kınanmam bir, sevgili bir, söz bir.]

İKİNCİ SELÂM

İKİNCİ SELÂM

1.Ey hâlik-ı heft âsüman der mandeem feryâd res
Vey râzık-ı pîr ü civan der mandeem feryâd res

Ey rahm-i tü ber nîk ü bed ihsân-ı tü bî-hadd ü add
Her lahza gûyem ey Hudâ der mandeem feryâd res
Vezni: Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün [Recez]

[Ey yedi göğü yaratan! Âciz kaldım, imdada yetiş. Ey yaşlının da gencin de rızkını veren! Âciz kaldım, imdada yetiş. Ey merhameti, iyiye de kötüye de (şâmil bulunan)! Her an, “Ey bir olan Allah, âciz kaldım, imdada yetiş” diyorum.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Devletet pâyende bâdâ ey süvâr
Rahm kün ber âşıkan ma'zûr dâr

Çün taleb kerdî be cid âmed nazar
Cid hatâ nek'ned çünin âmed haber
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Ey süvâri! Talihin ebedî olsun. Âşıklara acı, onları mazur gör. (İyice) arayıp dikkatle (işe) yönelirsen, (aradığını bulursun); "Gayret (eden) yanılmaz" denilmiştir.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Zehî aşk zehî aşk ki mâ râst Hudâyâ

Ki mâ râ vü cihan râ bi-yârâst Hudâyâ

Çi bezmest çi sâkîst çi bâdest ki hordîm
Çi naklest çi nuklest çi hurmâst Hudâyâ

Çi lutfest çi zevkest çi bûyest çi rûyest
Çi halkast çi hulkast çi sîmâst Hudâyâ

Veled râ mesel-i gûy devânîş be çevgân
Bedan sû ki ne deryâ ne sahrâst Hudâyâ
Vezni: Mefâîlü feûlün (mefâîl) mefâîlü feûlün (mefâîl) [Hezec]

[Bizdeki ne güzel aşk, ne güzel aşk yarabbi! Bizi ve âlemi süslüyor yarabbi!
(Bu) ne meclis, ne sâki! İçtiğimiz ne bâdedir! Ne sohbet, ne meze, ne hurma yarabbi! Ne lütuf, ne zevk, ne koku, ne yüz! Ne yaratılış, ne tabiat, ne sîma yarabbi! Veled'i top gibi çevganla, ne denizin ne ovanın olduğu tarafa koşturuyorsun, yarabbi!][1]

4.Ey an ki tüyî murâd u matlûb
Hestî ber-i cümle halk mahbûb

Ey Yûsuf-i hüsn ez firâkat
Der nâle vü giryeem çü Ya'kûb

1 Çevgan, atlara binilerek topla oynanan oyunda (polo) kullanılan ucu eğri sopanın adıdır.

Tecrîd bi-cû Veled zi âlem
Tâ hem-çü mücerredan şevî hûb
Vezni: Mef'ûlü mefâilün mefâil [Hezec]

[Ey maksadımız, muradımız olan (yâr)! Bütün halkın nezdinde sevgilisin (sen). Ey güzellikte Yusuf gibi olan! Senin ayrılığından Yakup gibi ağlayıp inlemekteyim. Ey Veled, dünyadan ayrılmaya bak ki mücerredler gibi iyi (güzel) olasın.][2]

5.Bülbül-i aşk ez seher âğâz kerd

2 Mücerred sözlükte, yalnız, katışıksız, soyut, bekâr manalarına gelir.

Pîş-i gülistan semer âğâz kerd

Ez pes-i her perde vü nağme ki güft
Nağme-i hûb-i diger âğâz kerd
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilât [Serî]

[Gülbahçesi, meyveye durunca aşk bülbülü seher vaktinde (ötmeye) başladı. Söylediği her perde ve nağmenin ardından, başka (türlü) güzel bir nağmeye başladı.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Ferahleza

22.FERAH-FEZÂ ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Hammâmîzâde İsmail Dede Efendi, v.1262/1846)

BİRİNCİ SELÂM

1. Biş'nev ez ney çün şikâyet mî küned[1]
Ez cüdâyîhâ hikâyet mî küned

K'ez neyistan tâ me-râ büb'rîdeend
Ez nefîrem merd ü zen nâlîdeend

Sîne hâhem şerha şerha ez firâk
Tâ bi-gûyem şerh-i derd-i iştiyâk
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Dinle neyden nasıl şikayet ediyor? Ayrılıkları nasıl anlatıyor? (Diyor ki) beni kamışlıktan kestiklerinden beri feryadımdan kadın-erkek (herkes) ağlayıp inledi. Ayrılıktan parça parça olmuş (bir) kalp isterim ki özlem derdini ona açıklayayım.]

2.İmrûz cemâl-i tü ber dîde mübârek bâd
Ber mâ heves-i tâze pîçîde mübârek bâd

1 Mesnevi'nin ilk beyti "Bişnev ez ney çün hikâyet mî küned - Ez cüdâyîhâ şikâyet mî küned" olarak meşhur olmuşsa da en eski ve muteber nüshalarda ilk beyit "Bişnev in ney çün şikâyet mî küned - Ez cüdâyîhâ hikâyet mî küned " şeklinde yer almaktadır. (Bkz. 677 tarihli Mevlâna Müzesi'ndeki nüsha; Nicholson'un Mesnevi neşrinde izahlar kısmı, C.III, s.1-2)

FERAHFEZÂ MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân

Hammâmîzâde İsmâil Dede

Gülhâ çü meyan bendend ber cümle cihan handend
Ey ber gül ü sad çün gül handîde mübârek bâd
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlân [Hezec]

[Bugün senin güzelliğin, göze kutlu olsun! (Başımıza) dolanan yeni heves kutlu olsun! Güller bellerini bağlayınca bütün cihan halkına gülümserler. Ey güle de gül gibi yüzlercesine de (gülümseyen)! Gülüşün kutlu olsun!]

3.Tâ men bi-dîdem rûy-i tü ey şem' ü mâh-ı rûşenem
Her câ nişînem hurremem her câ revem der gülşenem

Her câ hayâl-i şeh büved bâğ-ı temâşâgeh büved

Der her makâmî ki revem ber işretî ber mî tenem

Derhâ eğer beste şeved z'in hânıkâh-ı şeş-derî
An mâh-rû ez lâ-mekân ser der küned der revzenem
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey parlak mum ve ay (gibi olan sevgilim)! Senin yüzünü gördüğümden beri nerede otursam sevinçliyim; nereye gitsem (orası) gülbahçesi (gibidir). Padişahın hayâlinin göründüğü her yer, bağdır, seyran yeridir (bana). Gittiğim her yerde bir işrete oturur (gibiyim). Şu altı kapılı tekkenin kapıları kapalı olsa bile o ay yüzlü (güzel), mekânsızlık âleminden (gelip) başını penceremden uzatıverir.]

4.Men ez iklîm-i bâlâyem ser-i âlem ne-mî dârem
Ne ez âbem ne ez hâkem ser-i âdem ne-mî dârem

Der an şerbet ki can sâzed dil-i müştâk can bâzed
Hıred hâhed ki der bâzed meneş mahrem ne-mî dârem
Vezni: Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün [Hezec]

[Ben yüceler ülkesindenim, bu dünya ile işim yok. Ne sudanım, ne topraktan; insanla işim yok benim. Canın yaptığı şarapta, sevgiliyi özleyen gönül, canıyla oynar. Akıl da oynamak ister ama ben onu lâyık görmüyorum.]

İKİNCİ SELÂM

1.Mutribâ an perde zen k'an yâr-ı mâ mest âmedest
An hayât-ı bâ-safâ vü bâ-vefâ mest âmedest

Aşk-ı bî-çün bin ki can râ çün kadeh pür mî küned
Rûy-i sâkî bin ki handân ez bekâ mest âmedest
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

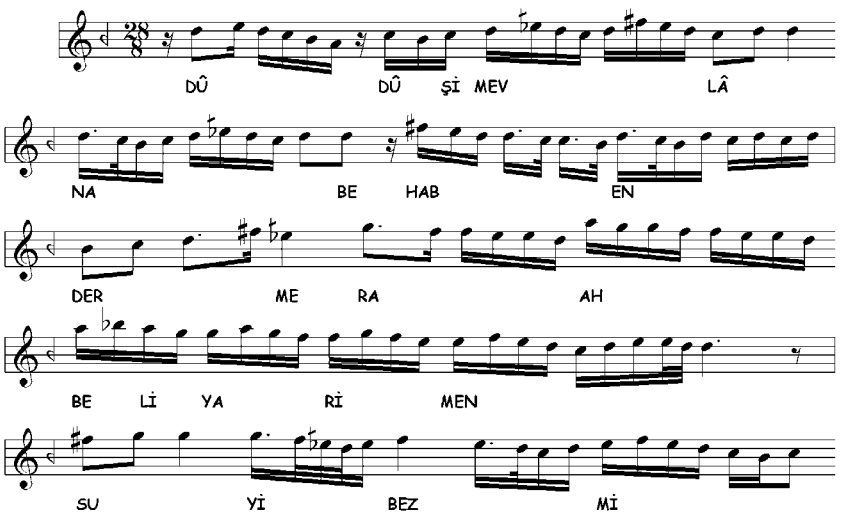
[Ey çalgıcı! Sevgilimiz sarhoşça geldi; o perdeden çal. O safâlı, vefâlı hayat (kaynağı) sarhoşça geldi. Keyfiyeti bilinmeyen aşka bak; canı, kadeh gibi (nasıl) dolduruyor. Sâkinin yüzüne bak; ebedîlik âleminden (nasıl) gülümseyerek geliyor.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Dûş Mevlânâ be hâb ender me-râ
Sûy-i bezm-i hîş mî zed es-salâ[2]

Perdehâ-yi can-fezâ ber dâşte
Der hicâz u rast ü segâh u nevâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

2 S. Heper'de ilk beytin yerinde kafiyesi farklı olan şu beyit vardır: Nüh felek mer âşıkan râ bende bâd - Devlet-i in âşıkan pâyende bâd [Dokuz gök, âşıklara köle olsun; bu âşıkların tâlihi ebedî olsun.] (Dîvân-ı Kebîr, 827; Terc. IV, 179).

[Dün gece Mevlâna'yı rüyamda gördüm, (beni) meclisine doğru çağırıyordu. Hicaz, rast, segâh ve nevâ makamlarında, cana can katan perdeler kaldırmıştı.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar,

padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse, fakir ise bey olur, bey ise sultan olur.]

3.Yâr me-râ gâr me-râ aşk-ı ciğer-hâr me-râ
Yâr tüyî gâr tüyî hâce-i nigehdâr me-râ

Nûh tüyî rûh tüyî fâtih ü meftûh tüyî
Sîne-i meşrûh tüyî ber der-i esrâr me-râ

Nûr tüyî sûr tüyî devlet-i mansûr tüyî
Mürg-i küh-i Tûr tüyî haste be minkâr me-râ
Vezni: Müfteilün müfteilün müfteilün müfteilün [Recez]

[Dostum, mağaram, ciğerimi eriten aşkım! Dostum da, mağaram da (sensin); benim koruyup gözeten efendim! Nuh da sensin ruh da sen; açan da sensin, açılan da sen… Sırlar kapısında genişlemiş gönül de sen… Nur da sensin, sur (düğün) da sen; yardıma erişmiş talih de sen… Tur dağının kuşu da sen; beni gagasıyla yaralayan da sen…]

4.Rûyet çü gülzâr la'let güher-bâr
Cânî vü dil-dâr dil râ nigeh-dâr

Ey yâr-ı meh-rû bâ çeşm-i âhû
Hûbî vü hoş-hû dil râ nigeh dâr
Vezni: Fa'lün mefâîl fa'lün mefâîl [Mütekârib]

[Yüzün gül bahçesine (benziyor), lâl gibi (dudakların) inci saçıyor. Cansın, gönül alansın, kalbin muhafızısın. Ey ay yüzlü sevgili! Ceylan gözlerinle güzelsin, hoş huylusun; gönlümüze (iyi) bak.]

5.Aşkast ber âsuman perîden
Sad perde be her nefes derîden

Güftem ki dilâ mübâreket bâd
Der halka-i âşıkan resîden
Vezni: Mef'ûlü mefâilün feûlün[Hezec]

[Aşk, göğe doğru uçmak; her nefeste yüz perde yırtmaktır. Dedim ki ey gönül, aşıkların halkasına katılman, mübarek olsun.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

6.Ey gülşen-i bâğ-ı lâ-yezâlî
Ber çerh-i safâ meh-i kemâlî

İn meclis ü in semâ-ı pür-nûr
Ez hazret-i tü me-bâd hâlî
Vezni: Mef'ûlü mefâilün feûlün[Hezec]

[Ey ölümsüz gül bahçesi! Sen safâ göğünde dolunaysın. Bu meclis, bu nur dolu semâ, senden hâlî olmasın.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Şeddiaraban

ŞEDARABAN PEŞREV

24.ŞEDD-İ ARABAN ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Mustafa Nakşî Dede, v.1270/1853)

BİRİNCİ SELÂM

1.Ey Resûl-i Hazret-i Hak vey Habîb-i Kibriyâ
Vey ziyâ-yi ayn-i âlem vey imâm-i enbiyâ

Yek piyâle mey bi-dih ey sâki-yi bezm-i elest
Ber men-i miskin nazar kün ey sirâc-ı pür-ziyâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey Hak teâlâ'nın elçisi! Yüce Allah'ın sevgilisi! Ey âlemin gözünün ışığı! Ey peygamberlerin önderi! Ey elest meclisinin sâkisi! Ben zavallıya nazar eyle de bir kadeh bâde ver. Ey ışık dolu kandil!]

2.Bâz ser-mestem zi bâlâ mî resem
V'ez cemâl-i Hak teâlâ mî resem

Der gülistânî ki cây-i Mustafâ
İn çünin gûyâ vü bûyâ mî resem
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Yine sarhoşum; yukarıdan, yüce Mevlâ'nın cemal sıfatından geliyorum. Mustafa (a.s.)'ın mekânı olan gül bahçesinde, böylece

ŞEDARABAN ÂYİN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revan — Mustafa Nakşî Dede

söyleyerek ve koklayarak dolaşıyorum.]

3.Eyyühe'l-uşşâk âteş geşte çün istâreîm
Lâ-cerem raksan heme şeb gird-i an meh-pâreîm

Her seher peygâm-i in peygamber-i hûban resed
K'es-salâ ey âşıkan mâ âşıkan râ çâreîm
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Ey âşıklar! Yıldız gibi ateş olmuş, çaresiz o ay parçasının etrafında, bütün gece dolaşmaktayız. Her sabah güzeller önderinin, "Gelin ey âşıklar! Biz âşıklar için çareyiz" mesajı ulaşmakta.]

4.Mutribâ esrâr-i mâ râ bâz gû
Kıssahâ-yi can-fezâ râ bâz gû

Mahzen-i innâ fetahnâ ber güşâ
Sırr-ı cân-ı Mustafâ râ bâz gû

Çün Salâhaddin salâh-i cân hâst
Tâ salâh-i cânha râ bâz gû
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey çalgıcı! Bizim sırlarımızı söyle; cana can katan hikâyeleri anlat. Fetih Sûresi'ndeki hazinenin (kapısını) aç; rûh-ı

Muhammedî'nin sırrını anlat. Çünkü Salâhaddin, canın huzur bulmasını istiyor; canların huzuru için anlat.]

İKİNCİ SELÂM

1.Ey tâirân-ı kuds râ aşkat füzûde bâlhâ
Der halka-i sevdâ-yi tü rûhâniyan râ hâlhâ

Âb-ı hayât âmed sehun k'âyed zi ilm-i min ledün
Can râ ez ô hâlî me-kün tâ ber dihed a'mâlhâ
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey (sevgili)! Senin aşkın ilâhi kuşlara kanat açtırmış; senin sevdanla halkalanmış olan melekler, (türlü) hallere (girmişler). İlâhi ilimden gelen söz, âb-ı hayattır. Ruhu ondan mahrum bırakma ki ameller meyve versin.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Âşıkan der kûy-i cânân es-salâ
Sûy-i an hurşîd-i tâbân es-salâ

Ez nigârem âteşî der men fütâd
Es-salâ der âteş-i cân es-salâ

Şems-i Tebrîzî zi bâlâ-yi felek

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

A ŞI KAN DER KÛ Yİ CA NAN
ES SA LÂ BE Lİ YA Rİ MEN DOST
SÛ Yİ AN HUR Şİ Dİ TÂ BAN
ES SA LÂ BE Lİ YA Rİ MEN DOST
ŞEM Sİ TEB Rİ Zİ Zİ BA LÂ
YI FE LEK BE Lİ YA Rİ MEN DOST
HER ZE MAN Mİ KE ŞED HAN

Her zamânî mî keşed hân es-salâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Sevgilinin mahallesinde olan âşıklar, haydi (gelin)! O parlak güneşin semtine selâm olsun! Sevgiliden bana bir ateş düştü; can ateşinde olanlar haydi! Tebrizli Şems, gökyüzünün zirvesinden her zaman (sizi) davet ediyor.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur

ES SA LÂ
YA Rİ YAR EY Kİ HE ZAR A FE RİN AH BU Nİ CE SUL
DOST DOST HER Kİ BU GÜN VE LE DE AH İ NA NU BEN
TAN O LUR AH KU LI O LAN Kİ Şİ LER
YÜZ SÜ RE AH YOK SUL İ SE BAY O LUR
CA NIM HUS RE VÜ HA KAN O LUR
CA NIM BAY İ SE SUL TAN O LUR
YA Rİ YAR HUS RE VÜ HA KAN O LUR
YA Rİ YAR BAY İ SE SUL TAN O LUR
EY Mİ Rİ A Bİ BÜG ŞA AN ÇEŞ ME İ RE VAN RA
TA ÇEŞ ME HA GÜ ŞA YED ZİŞ KÛ FE BÛ Sİ TAN RA
MA SÛ Fİ YA NI RA HİM MA TAB LA HA Rİ ŞA HİM

Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ey mîr âb büg'şâ an çeşme-i revan râ
Tâ çeşmehâ güşâyed ziş'kûfe bûstan râ

Mâ sûfiyân-ı râhîm mâ tabla-hâr-ı şâhîm
Pâyende dâr yâ Rab in kâse râ vü han râ
Vezni: Mef'ûlü fâilâtün mef'ûlü fâilâtün [Muzâri]

[Ey su emîri! O akan pınarın (suyunu) aç ki akan sular bahçede tomurcukları açtırsın. Biz (vahdet) yolunun sûfileriyiz; (hakikat) padişahının sofrasından yiyenleriz. Yâ Rabbi! Bu sofrayı ve kâseyi ebedî kıl.]

4.Mevc-i aceb bin ki hâst ez dil-i deryâ-yi aşk
Reft be bâlâ ki bin bin'geri bâlâ-yi aşk

Bûd Veled bâ kadîm pîş zi âlem nedîm
Horde zi câm-ı bekâ bî-leb-i deryâ-yi aşk
Vezni: Müfteilün fâilât müfteilün fâilât [Münserih]

[Aşk denizinin ortasından kopan acaip dalgaya bak! Öyle bir yükseldi ki bak da aşkın boyunu gör. Veled, âlem (yaratılmadan) önce ezelî (sevgiliye) nedim idi. Kıyısı (görünmeyen) aşk denizinde, ebedîlik kadehinden içti.]

5.Mâ mest ü harâb ez pey-i ma'şûk-ı elestîm
Mâ mest-i elestîm çü ma'şûk-perestîm

Mestân-ı harâbîm bi-gû pîr-i harâbât
Tâ bâde bi-yârend ki mâ âşık-ı mestîm
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Biz elest meclisindeki sevgili uğrunda sarhoş ve perişan haldeyiz. Biz, sevgiliye taptığımız için elest bezminin sarhoşuyuz.

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

Biz, harap olmuş sarhoşlarız. Ey harâbât pîri! Söyle de şarap versinler; çünkü biz, sarhoş âşıklarız.]

6.Güftem dûş aşk râ ey tü karîn ü yâr-i men
Hîç me-bâş yek zeman gâib ez in kenâr-i men

İn ten-i men harâb-i tü dîde-i men sehâb-i tü
Zerre-i âfitâb-i tü in ten-i bî-karâr-i men

Mürde büdem zi bûy-i tü zinde şüd in Şems-i din
Ey tü hayât-i cânhâ ey şeh-i kâmgâr-i men
Vezni: Müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün [Münserih]

SON PEŞREV

Düyek — Kul Mehmet

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

[Dün gece aşka dedim ki: Ey benim dostum, sevgilim! Bir an olsun benim yanımdan ayrılma. Benim vücûdum, senin için harap oldu; gözlerim senin için buluta döndü. Bir yerde duramayan bu bedenim, senin güneş (gibi yüzünün karşısında bir) zerredir. Senin (güzel) kokundan dolayı ben öldüm de bu Şemseddin dirildi. Ey canların canı, ey benim talihli padişahım!]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem

Şeddiaraban

25.NÜHÜFT ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Eyyûbî Hüseyin Dede, v.1276/1859'dan sonra)

BİRİNCİ SELÂM

1.Mâ râ reh-i dîgerest birun zi cihât
Menzil ne-künîm hîç der şehr-i sıfât
Mâ zâde-i zâtîm ü ber-i zât revîm
Ber reften-i yâr şüd zi yâran salavât
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]

[Bizim (şu bilinen) yönlerin dışında başka bir yolumuz var. Sıfatlar diyarında hiç konaklamayız. Biz Zât'a mensubuz ve O'nun yanına gidiyoruz. Sevgiliye gidene, dostlardan selâmlar!]

2.İlticâ-yi mâ be şâh-ı evliyâst
Z'an ki nûreş müştak ez nûr-i Hudâst

Ey ki dârî dîde-i rûşen bi-bin
Cism ü câneş cism ü cân-i Mustafâst
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Biz Veliler Sultanı'na sığınıyoruz; çünkü onun nûru, Hakk'ın nûrundan çıkmıştır. Ey aydın göze sahip olan kişi! O'nun cismi ve canı, (Muhammed) Mustafa'nın cismi ve canıdır.]

ŞEDARABAN ÂYİN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revan — Mustafa Nakşî Dede

3.Ey zi Hindistân-ı zülfet reh-zenan ber hâste
Na're ez meydân-ı merd ü ez zenan ber hâste

Cûyhâ-yi şîr ü mey pünhan revan kerde zi can
V'ez meânî sâkiyân-ı hemçü can ber hâste

Âteş-i ruhsâr-ı tü der bîşe-i canhâ zede
Dûd-i canhâ ber şüde heft âsüman ber hâste

Şems-i Tebrîzî çü kân-i aşk-ı bâkî râ nümûd
Hûn-i dil yâkûtvâr ez aks-i an ber hâste
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Saçlarının Hindistan'ından yol kesiciler kalkıp görününce, erkek ve kadınlar meydanından bir feryat koptu. Manalar (âleminden) can gibi sâkiler göründü de görünmez süt ve şarap ırmakları akıttılar. Yanağının ateşi canların ormanını sarınca, onlardan çıkan duman, yedi göğü de sardı. Tebrizli Şems, ölümsüz aşk mâdenini gösterince onun aksinden, yâkut gibi olan gönül kanı aktı.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

-3-

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

2.Ez Şems-i Tebrîzî eger bâde resed mestem küned
Men lâübâlîvâr hod üstûn-i keyvan biş'kenem
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Eğer Şems-i Tebrîzî'den şarap gelirse, beni mesteder; ben de rintçe Zühal (gezegeninin) direğini kırarım.]

İKİNCİ SELÂM

-4-

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Âşıkan der kûy-i cânân es-salâ
Sûy-i an hurşîd-i tâbân es-salâ

Şems-i Tebrîzî zi bâlâ-yi felek
Her zamânî mî keşed hân es-salâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Sevgilinin mahallesinde olan âşıklar, haydi (gelin)! O parlak güneşin semtine selâm olsun! Tebrizli Şems, gökyüzünün zirvesinden her zaman (sizi) davet ediyor.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Her can ki ez an dilber-i mâ şâdânest
Peyveste sereş sebz ü lebeş handânest
Endâze-i can nîst çünan lutf ü cemâl
Âheste bi-gûyîm meger cânânest
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlün fâ' (mefâîlü feûl) [Hezec/Rub.]

[Bizim o sevgilimizden dolayı neşeli olan her canın başı daima yeşerir, dudakları hep gülümser. Öyle bir letafet ve güzellik ki canda olamaz. Yavaşça söyleyeim: "Olsa olsa canandır o."]

4.Zehî livâ vü alem lâ ilâhe illallah
Ki zed ber evc kadem lâ ilâhe illallah

Bihişt-i lutf u bülendî hidîv Şemseddin

Zehî şifâ-yi sakam lâ ilâhe illallah
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün fa'lân [Müctes]

[Allah Allah! Zirveye dikilmiş ne güzel bir sancak ve bayrak! Ulu Şemseddin, lütuf ve yücelik cennetidir; Allah Allah! Hastalığa ne güzel şifâ!]

5.Be zât-ı pâk-i tü yâ Rab be cân-ı pâk-i Resûl
Be Çâr-yâr-ı güzîn ü be kurreteyn-i Betûl

Be Âl ü Sahb-ı kirâm ü be Tâbiîn-i izâm
Me-ran zi dergeh-i lutfet me-râ hazîn ü melûl
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün feilât [Müctes]

[Ya Rabbi! Senin zâtın hürmetine, Hz. Muhammed'in mübarek ruhu hürmetine, çehar yâr-ı güzîn olan (râşid halifeler) hürmetine, (Peygamberin) gözünün ışığı olan Fâtımatü'l-Betûl hürmetine, yüce ve âlicenap ehl-i beyt, ashab ve tâbiin hürmetine, beni lütuf kapından mahzun ve ümitsiz çevirme.]

6.Z'an şâh ki ô râ heves-i tabl u alem nîst
Sevdâ-yi gulâmân ü gam-ı hayl ü haşem nîst

Âşüfte vü şûrîde vü dîvâne şüdestem
Zîrâ ki be dîvâne vü sermest kalem nîst
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

[Davula, bayrağa hevesi olmayan; hizmetçileriyle öğünmeyen; ordunun, maiyetinin endişesini duymayan bir padişah (yüzünden) şaşkın (bir hale düştüm), deli divane oldum. Zaten deli divaneye kalem olmaz (suçu yazılmaz onun).]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî

SON PEŞREV

Düyek — Kul Mehmet

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Hicazkar

HİCAZKÂR PEŞREV

26.HİCAZKÂR ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Mustafa Câzim Dede, v.1875)

BİRİNCİ SELÂM

1.Mîm ü vâv u mîm ü nun teşrîf nîst[1]
Lafz-ı mü'min cüz pey-i ta'rîf nîst

Çün münâfık hâniyeş in nâm-i dûn
Hemçü kejdüm mî haled der enderûn

Ger ne in nâm iştikâk-ı dûzahest
Pes çirâ der vey mezâk-ı dûzahest

Zişti-i in nâm-ı bed ez harf nîst
Telhi-i an âb-ı bahr ez zarf nîst

Harf zarf âmed der ô ma'nâ çü âb
Bahr-i ma'nâ ındehû ümmü'l-kitâb

Bahr-i telh u bahr-i şîrin der cihân
Der miyanşan berzahun lâ yebgıyân

Dan ki in her dü zi yek aslî revân

1 Sultân-ı menî… ve Ey ki hezâr… kısımları dışındaki beyitler Mesnevî'den alınmıştır.(1/292-312). Vezni: *Fâilâtün fâilâtün fâilât (fâilün)[Remel]*

HİCAZKÂR MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Mustafa Câzim Dede

Devr-i Revân

Ber güzer z'in her dü rev tâ asl-i ân

Zerr-i kalb ü zerr-i nîkû der ayâr
Bî-mihek hergiz ne-dânî zi'tibâr

Her ki râ der can Hudâ bin'hed mihek
Mer yakin râ bâz dâned ô zi şek

Der dehân-i zinde hâşâkî cehed
An geh ârâmed ki bîrûneş nihed

[*Mü'min kelimesi sadece tarif içindir; (yoksa onu meydana getiren) mim, vav, mim ve nun harflerinde bir yücelik yoktur. *(Birisine) münâfık dersen, o aşağılık isim, içine akrep gibi batar. *O isim cehennemden gelmediyse, niçin onda cehennem tadı var? *O kötü adın çirkinliği, harflerinden değildir; o deniz suyunun acılığı da kabından dolayı değildir. *Harfler kap, onun içindeki mâna su gibidir; mâna denizi ise Allah katındaki "ümmü'l-kitâb"dır.[2] *Dünyada acı deniz de vardır, tatlı su da... Aralarında "bir engel vardır, birbirlerine karışmazlar."[3] *Bil ki her ikisi de bir kaynaktan gelir; (bunun için) onları bırak, asıllarına bak. *Kalp altınla hâlis altının ayarını mihenk taşına vurmadan, tahminde bulunarak bilemezsin. *Allah kimin rûhuna mihenk taşı koyarsa,

2 Lûgat manası "Kitabın aslı, anası" demek olan Ümmü'l-kitâb (veya diğer isimleriyle levh-i mahfûz, ilm-i mutlak), olmuş ve olacak her şeyin, Allah'ın ezelî ilminde bulunduğunu ifade eden bir kavramdır.

3 Rahman Sûresi, 19. âyetten iktibas yapılmıştır.

İKİNCİ SELÂM

Evfer

o kişi yakîni (kesin ve gerçek bilgiyi) şüpheden ayırt edebilir. *Bir canlının ağzına bir çöp kaçsa, (o ancak) onu çıkarınca rahatlar.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Frenkçin

üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

2.Der hezâran lokma yek hâşâk-i hurd
Çün der âmed hiss-i zinde pey bi-bürd

Hiss-i dünyâ nerdübân-i in cihân
Hiss-i dînî nerdübân-i âsüman

Sıhhat-i in his bi-cûyîd ez tabîb
Sıhhat-i an his bi-cûyîd ez habîb

[*Binlerce lokma arasında küçük bir çöp parçası (ağza) girse, canlının hissi onu farkeder. *Dünya hissi bu cihanın, din hissi ise göklerin merdivenidir. *Bu hissin sıhhatini hekimden arayın, o hissin sıhhatini sevgiliden...]

1.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur[4]
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

4 Terennüm lafzı: "Tilkise arslan olur."

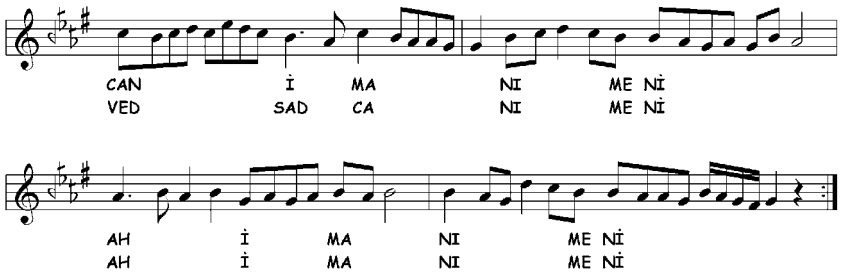
[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

2.Sıhhat-i in his zi ma'mûrî-i ten
Sıhhat-i an his zi vîrâniy beden

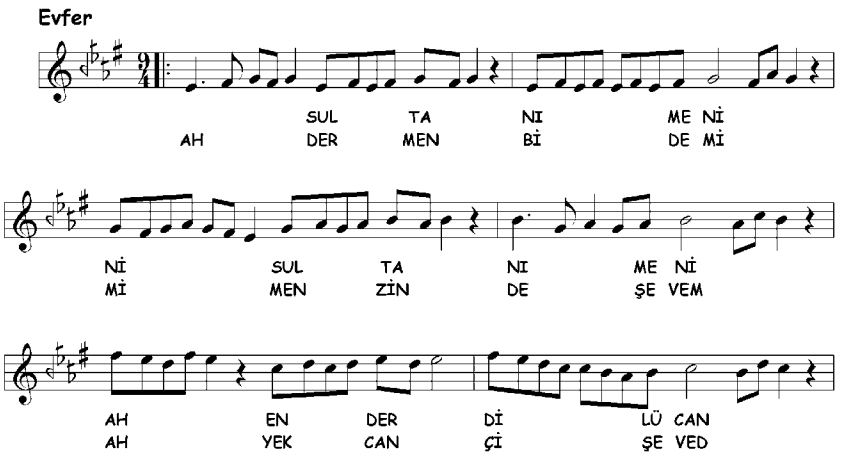
Râh-i can mer cism râ vîran küned
Ba'd ez an vîrâni âbâdan küned

Ey hunük cânî ki der aşk-ı meâl
Bezl kerd ô hân ü mân u mülk ü mâl

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Kerd vîran hâne behr-i genc-i zer
V'ez heman genceş küned ma'mûrter

Âb râ bib'rîd ü cû râ pâk kerd
Ba'd ez an der cû revan kerd âb-hord

Pôst râ biş'kâft peykan râ keşîd
Pôst-i tâze ba'd ez aneş ber demîd

Kal'a vîran kerd ü ez kâfir sited
Ba'd ez an ber sâhteş sad bürc ü sed

Kâr-i bî-çün râ ki keyfiyyed nihed
İn ki güftem in zarûret mî dihed

Geh çünan bin'mâyed ü gâhî çünîn
Cüz ki hayrânî ne-bâşed kâr-ı dîn

[*Bu hissin sıhhati, bedenin âfiyetindedir; o hissin sıhhati ise vücûdu harap etmededir. *Can yolu, cismi (önce) harap eder; sonra da o harâbeyi mâmur eder. *Ne mutlu o cana ki yüce aşk uğrunda evini barkını, malını mülkünü yağma eder. *(Bir kimse) altın (dolu) define için (bir) evi yıksa, o hazineyle daha güzel bir ev yapar. *(Bir kimse de) suyu kesip yatağını temizler, ondan sonra

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

oradan içilecek su akıtır. *(Birisi) deriyi yarıp (saplanmış) oku çıkarır, ondan sonra orada yeni bir deri meydana gelir. *(Birisi) kaleyi yıkarak kâfirden alır, sonra oraya yüz burç ve set yapar. *Niteliği ve nasıllığı (bilinmeyen Allah'ın) işini kim (hakkıyla) tanımlayabilir? Bu söylediklerim de zarûret gereğidir. *Bazen öyle gösterir, bazen öyle... (Onun için) din işinde ancak şaşkınlık ve hayret vardır.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

SON PEŞREV

Düyek

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Suzinak

27.SÛZİNÂK ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Selânikli Necib Dede, öl.1883)

BİRİNCİ SELÂM

1.Dûş reftem der meyân-i meclis-i sultân-ı hîş
Der kef-i sâkî bi-dîdem der sürâhî cân-ı hîş

Güftemeş ey cân-ı cân-ı sâkiyan behr-i Hudâ
Pür künî peymâneî vü neş'kenî peymân-ı hîş
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Dün gece sultanımın meclisine katıldım; sâkinin elindeki sürahide kendi canımı gördüm. Ona dedim ki ey sâkilerin canının canı! Allah için bir kadeh doldur da ahdini bozma.]

2.Ey zi hicrân ü firâket âsüman big'rîste
Dil meyân-i hun nişeste akl u cân big'rîste

Cebraîl u kudsiyan râ bâl u per ezrak şüde
Enbiyâ vü evliyâ râ dîdegan big'rîste
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey ayrılığıyla yeryüzünü de, gökyüzünü de ağlatan (sevgili)! Gönül, kanlar içinde oturakalmış, akılla can, ağlamaya koyulmuş. Cebrail'le meleklerin kanatları, morarmış; peygamberlerin gözleri de

SÛZİNÂK MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Selânikli Necib Dede

yaşlar döküyor, erenlerin gözleri de.]

3.Ey çerâğ-ı âsumân ü rahmet-i Hak ber zemin
Nâle-i men gûş dâr ü derd-i hâl-i men bi-bin

Yâ murâd-i men bi-dih yâ fârigam kün ez murâd
Va'de-i ferdâ rehâ kün yâ çünan kün yâ çünin
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Ey gökyüzünün ışığı ve Hakk'ın yeryüzündeki rahmeti! Benim feryadımı duy, dertli hâlimi gör. Ya muradımı ver, ya da beni (bu) murattan âzâde kıl. (İşimi) yarına bırakma; ya öyle yap ya böyle.]

İKİNCİ SELÂM

1.Ey hâlik-ı heft âsüman der mandeem feryâd res
Vey râzık-ı pîr ü civan der mandeem feryâd res

Ey rahm-i tü ber nîk ü bed ihsân-ı tü bî-hadd ü add
Her lahza gûyem ey Hudâ der mandeem feryâd res
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey yedi göğü yaratan! Âciz kaldım, imdada yetiş. Ey yaşlının da gencin de rızkını veren! Âciz kaldım, imdada yetiş. Ey merhameti, iyiye de kötüye de (şâmil bulunan)! Her an, "Ey bir olan Allah,

İKİNCİ SELÂM

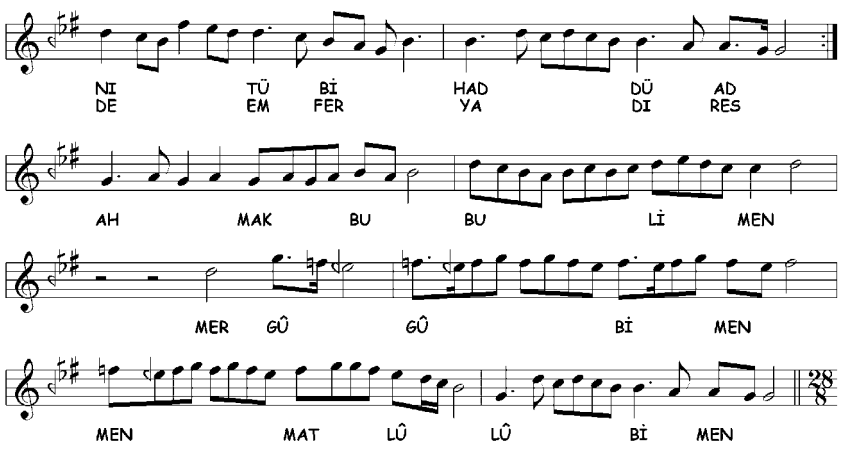
âciz kaldım, imdada yetiş" diyorum.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Âşıkân evvel kadem ber her dü âlem mî zenend
Ba'd ez an der kûy-i aşk ez âşıkî dem mî zenend

Sâkinân-ı âsitân-ı aşk-ı Mevlânâ Celâl
Ez ferâğat püşt-i pâ der milket-i Cem mî zenend
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Âşıklar önce ayaklarını iki âlemin üzerine koyar, sonra da aşk diyârında âşıklıktan söz ederler. Mevlâna Celâleddin'in aşk

ÜÇÜNCÜ SELÂM

dergâhının sâkinleri, Cemşid'in mülkünü hiçe sayıp ayaklarının arkasıyla tekmelerler.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ey dil bu yeter iki cihanda sana iz'ân
Birdir bir iki olmaya yok bilmiş ol imkân

Hak söyleyicek sende senin ortada nen var?
Âlemde heman ben dediğindir sana noksan

Sa'y eyle rızâ gözle ko ıtlâk ile kaydı
Âlemde Semâî bu yeter sâlike irfan
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Ey gönül! İki dünyada da inanç olarak sana şu yeter: Bil ki Allah birdir; birin iki olmasına imkân yoktur. Sende Allah konuşunca

senin ortada neyin kalır? "Ben (yapıyorum)" demen, senin noksanlığını (gösterir). Gayret et, (Hakk'ın) rızasını gözet, dünya ile bağını kopar. Ey Semâî! Hikmet olarak âlemde sûfiye, bu yeter.]

4.Ne aşka sabreder oldum ne akl ile yârem
Ne kârı başa çıkardım ne belli bî-kârem

Belâ-yı aşk ile hakkâ ki n'olduğum bilmem
Bu anlanur elemimden ki âşık-ı zârem

Semâi gibi ben ol bî-hudem ki âlemde
Ne keyf ile mütekeyyif ne mest ü hüşyârem
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün fa'lün [Müctes]

[Ne aşka sabredebiliyorum, ne akıl ile dostum; ne işi halledebildim, ne başarısız olduğum belli! Aşk belâsından dolayı, hakikaten ne olduğumu bilmiyorum. (Ancak) ıstırabımdan şu anlaşılıyor ki inleyen bir âşığım. Ben de Semâî gibi (öyle) kendimden geçmişim ki ne bir keyif ile neşeliyim, ne sarhoşum, ne de ayık!]

5.Mecnûn u perîşân-ı tüem destem gîr
Ser-geşte vü hayrân-ı tüem destem gîr
Her bî-ser ü pây dest-gîrî dâred
Men bî-ser ü sâmân-ı tüem destem gîr
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil (mefâîlün fâ')

DÖRDÜNCÜ SELÂM

[Hezec/Rub.]

[Ben senin mecnûnunum, perişanım, elimden tut. Senin (uğrunda) şaşkın ve başı dönmüş bir haldeyim, elimden tut. Her düşkünün elinden tutan biri vardır; ben senin için her şeyimi kaybettim, elimden tut.]

6.Ey kâşif-i esrâr-ı Hudâ Mevlânâ
Sultân-ı bekâ şâh-ı fenâ Mevlânâ
Aşk etmededir Hazretine böyle hitâb
Mevlâ-yı gürûh-ı evliyâ Mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlün fa' (mefâîlü feil)
[Hezec/Rub.]

[Ey ilâhi sırların kâşifi Mevlânâ! Fenâ ve bekâ sultanı Mevlânâ! Aşk, zâtına böyle hitap etmektedir: Veliler topluluğunun efendisi Mevlânâ!]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Neveser

NEVESER PEŞREV

28.NEV-ESER ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Rıfat Bey, öl. 1888)

BİRİNCİ SELÂM

1.Mâ der dü cihan gayr-ı Hudâ yâr ne-dârîm
Cüz yâd-ı Hudâ hîç diger kâr ne-dârîm

Müştâk-ı dil ü cân-i tü Şemsü'l-Hak-ı Tebrîz
Der âyine cüz vâye-i dîdâr ne-dârîm
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Bizim iki dünyada da Hak'tan başka yârimiz, Hakk'ı zikretmekten başka işimiz yoktur. Tebrizli Hak Güneşi, senin gönlünün ve canının özlem çekenidir. (Gönül) aynasındaki yüzünden başka nasibimiz yoktur.]

2.Mazhar-ı Hak bâşed ô râ in cihân
Dem be dem bîned cemâl-i Hak ayân

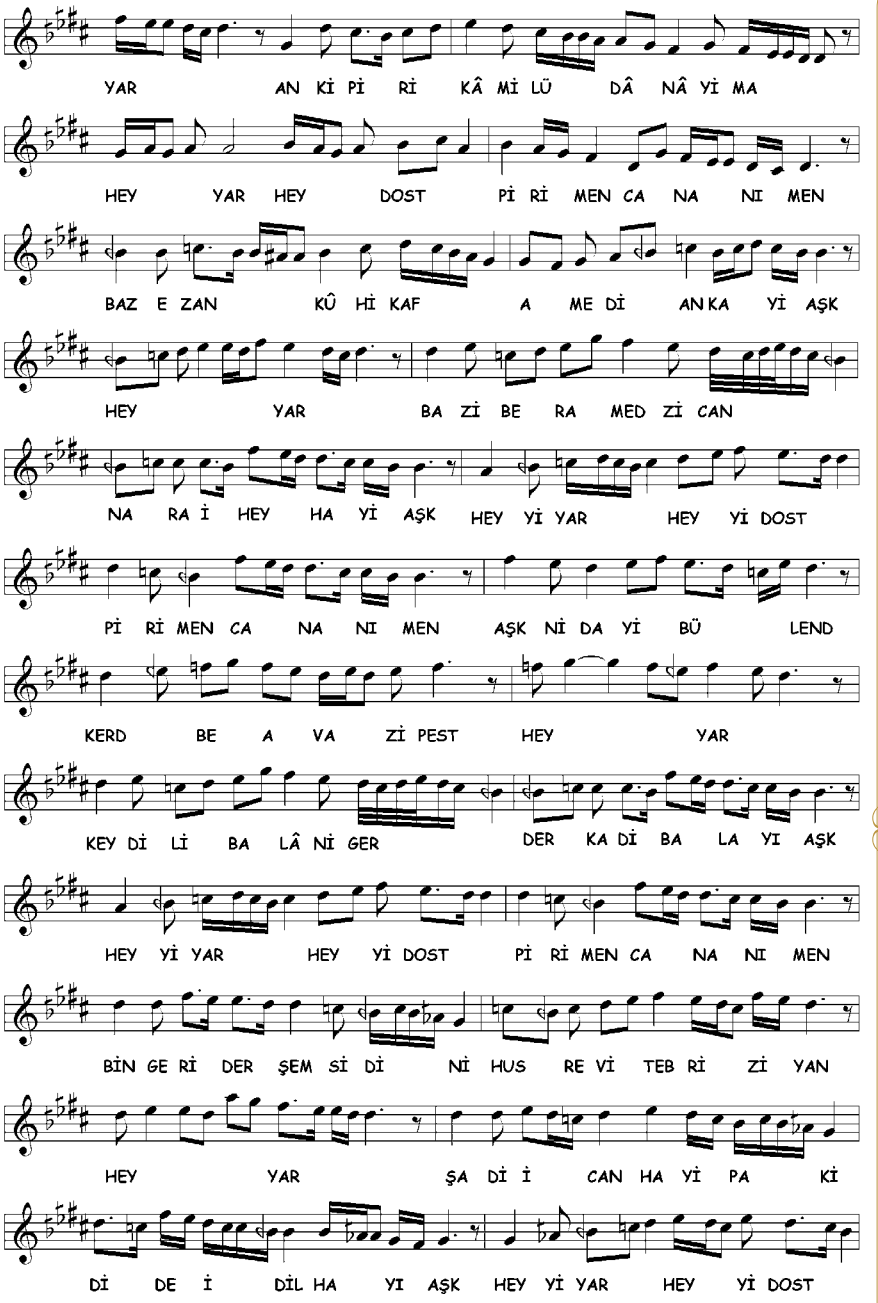
İn-çünan ki güft Mevlânâ-yı mâ
An ki pîr-i kâmil ü dânâ-yı mâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Bizim Mevlâna'mızın, o kâmil ve ârif pîrimizin söylediği gibi bu âlem, Hakk'ın mazharı olan kişinin olur; (o kimse) her an açıkça

NEVESER MEVLEVÎ AYÎN-İ ŞERÎF'İ

Devr-i Kebîr — Sermüezzin Rif'at Bey

Tanrı'nın cemal (sıfatını) müşâhede eder.]

3.Bâz ez an kûh-i kâf âmed ankâ-yi aşk
Bâz ber âmed zi can na'ra-i heyhâ-yi aşk

Aşk nidâ-yi bülend kerd be âvâz-i pest
K'ey dil-i bâlâ niger der kad-i bâlâ-yi aşk

Bin'ger der Şems-i din hüsrev-i Tebrîziyân
Şâdi-i canhâ-yı pâk dîde-i dilhâ-yı aşk
Vezni: Müfteilün fâilât müfteilün fâilât [Münserih]

[Yine aşk ankası, o kaf dağından çıkageldi; yine candan, aşk hayhuyunun narası çıkmaya başladı. Aşk, hafif bir sesle yüce bir seslenişte bulundu; (dedi ki) ey yüce gönül! Aşkın yüce boyuna bak. Din güneşine (Şemseddin'e), Tebrizlilerin padişahına bak da arınmış ruhların mutluluğunu, aşka (düşmüş) gönüllerin gözlerini (gör).]

4.Merhabâ ey cân-ı bâkî pâdişâh-ı kâmkâr
Rûh-bahş-i her kırân ü âfitâb-i her diyâr

İn cihân ü an cihan her dü gulâm-i emr-i tüst
Ger ne-hâhî ber hemeş zen v'er hemî hâhî bi-dâr

Cism-i hâk ez Şems-i Tebrîzî çi külli kîmyâst

İKİNCİ SELÂM

Tâbiş-i in kîmyâ râ ber mis-i îşan güzâr
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Ey ebedî can, muradına ermiş padişah! Sana selâm olsun. Ey her kırâna ruh veren![1] (Ey) her diyârın güneşi! Bu dünya da, o dünya da senin emrine köledir. İstersen tut, istemezsen hepsini birbirine vur (kır, at.) Toprağa mensup beden, Şems-i Tebrîzî'den dolayı nasıl tamamen iksir oldu! Bu iksirin parıltısını, onların da bakır (gibi vücutlarına) koy.]

1 Kıran, iki gezegenin aynı burçta bulunmasına, özel olarak da Zühre (Venüs) ile Müşteri (Jüpiter) gibi kutlu sayılan iki gezegenin beraberliğine denir. Böyle bir zamanda dünyaya gelen padişaha, talihli, kutlu anlamında sâhib-kırân adı verilirdi.

İKİNCİ SELÂM

1.Bâz âmedem bâz âmedem ez pîş-i an yâr âmedem
Der men niger der men niger behr-i tü gam-hâr âmedem
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Yine geldim, yine geldim; o sevgilinin yanından geldim. Bana bak, bana bak; senin derdine ortak olmaya geldim.]
ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Ey bi-güfte der dilem esrârhâ
Ey ki dâred bâ fakîran kârhâ

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

Ey hayâlet gam-güsâr-ı sînehâ
Vey cemâlet revnak-ı gülzârhâ

Şems-i Tebrîzî be şehr-i aşk-ı tü
Geşt eymen ez heme ağyârhâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey gönlüme sırlar söyleyen! Ey dervişlerle ünsiyet eden! Ey hayâli, gönüllere tesellî veren! Ey güzelliği, gül bahçelerini süsleyen! Tebrizli Şems, senin aşk şehrinde, bütün yabancılardan emin oldu.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur

Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.İnhâ ki talebkâr-ı Hudâyîd hudâyîd
Hâcet be taleb nîst şümâyîd şümâyîd

Harfîd ü kelâmîd ü hurûfîd ü kitâbîd
Cibrîl ü Burâkîd ü resûlân-ı Hudâyîd
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[(Ey) Tanrı'yı arayanlar! Aramaya gerek yok, (o) sizsiniz, sizsiniz! Harf, kelime, kelâm, kitap da (sizsiniz); Cebrâil, Burak ve Tanrı'nın elçileri de…]

4.Der hâne hemî yâftem ez şâh nişânî
Engüşter-i la'lin kemer-i hâsa-i kânî

Dûş âmede bûdest ü me-râ hâb rubûde
An şâh-ı dil-ârâmem ü an mahrem-i cânî

Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Evde padişahtan bir iz buldum; lâl taşından bir yüzük ve mücevher dolu, (padişahlara) mahsus bir kemer. O gönle huzur veren sultan, o can mahremim dün gece gelmiş; ben ise uykuya dalmışım.]

5.Ey dil bu yeter iki cihanda sana iz'ân
Birdir bir iki olmaya yok bilmiş ol imkân

Hak söyleyicek sende senin ortada nen var?
Âlemde heman ben dediğindir sana noksan

DÖRDÜNCÜ SELÂM

SON PEŞREV

SON YÜRÜK

Sa'y eyle rızâ gözle ko ıtlâk ile kaydı
Âlemde Semâî bu yeter sâlike irfan
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Ey gönül! İki dünyada da inanç olarak sana şu yeter: Bil ki Allah birdir; birin iki olmasına imkân yoktur. Sende Allah konuşunca senin ortada neyin kalır? "Ben (yapıyorum)" demen, senin noksanlığını (gösterir). Gayret et, (Hakk'ın) rızasını gözet, dünya ile bağını kopar. Ey Semâî! Hikmet olarak âlemde sûfiye, bu yeter.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Ey âşıkan ey âşıkan Mollâ-yı Rûmî mî resed
Ey ârifan ey ârifan Mollâ-yı Rûmî mî resed
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey âşıklar, ey âşıklar! Mollâ-yı Rûmî (Mevlâna Celâleddin) geliyor. Ey ârifler, ey ârifler! Mollâ-yı Rûmî geliyor.]

Ferahnak

FERAHNÂK PEŞREV

Devr-i Kebîr

İkinci Hane

Üçüncü Hane

Dördüncü Hane

29.FERAHNÂK ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Sermüezzin Rıfat Bey, öl. 1888)

BİRİNCİ SELÂM

1.Mâ râ zi aşk-ı cânan esrâr-ı dil ayânest
Gerçi ber ehl-i sûret ma'nâ-yı an nihânest

Ger z'an ki merd-i râhî hâhî cemâl-i cânan
Ez sıdk-ı dil taleb kün ki cây-i imtihânest
Vezni: Mef'ûlü fâilâtün mef'ûlü fâilâtün [Muzâri]

[Sevgilinin aşkına dair bizim gönlümüzdeki sırlar, zâhir ehline mânası gizli olsa da, âşikârdır. Yol ehli isen, sevgilinin yüzünü (görmek) istiyorsan, (onu) samimi bir gönülle ara; zira (burası) imtihan yeridir.]

2.Ey sancak-ı nasrullah vey meş'ale-i yâsîn
Yâ Rab çi sebük-rûhî ber çeşm ü serem bin'şin

Ey tâc-ı hünermendî mi'râc-ı hıredmendî
Ta'rîf ne-mî bâyed çün cümle tüyî ta'yîn
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Ey Allah'ın yardımını (müjdeleyen) sancak! Ey Yâsin (hitabına mazhar olan Peygamber'in) meşalesi! Aman Allah! Ne hafif

FERAHNÂK MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Sermüezzin Rif'at Bey

ruhlusun! Ey marifet tacı! Ey akıllılık mirâcı! (Seni) anlatmak gerekmez; çünkü sen bütünüyle âşikârsın.]

3.Dûş der mehtâb dîdem meclisî ez dûr mest
Tıfl mest ü pîr mest ü mutrib-i tanbûr mest

Mâh dâde âsuman râ cür'aî z'an câm-ı mey
Mâh mest ü mihr mest ü sâye mest ü nûr mest
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Dün gece uzaktan, mehtapta mest olmuş bir meclis gördüm. Çocuk mest, yaşlı mest, tanbur çalan mest… Ay, o şarap kadehinden gökyüzüne bir yudum vermiş; ay mest, güneş mest, gölge mest, ışık mest…]

İKİNCİ SELÂM

1.Bahâr âmed bahâr âmed bahâr-ı hoş-izâr âmed
Hoş u ser-sebz şüd âlem evân-ı lâlezâr âmed

Zi sûsen biş'nev ey reyhan ki sûsen deh-zeban dâred
Be deşt-i âb u gil bin'ger ki pür-nakş u nigâr âmed
Vezni: Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün [Hezec]

[Bahar geldi, bahar geldi; güzel yüzlü bahar geldi. Dünya, (ne) hoş, yemyeşil oldu; lâle çağı geldi. Ey reyhan! Onlarca dili olan

İKİNCİ SELÂM

süsenden dinle (mâcerâyı); bak, toprak ve sudan ibaret ova, (nasıl) güzelliklerle bezendi.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

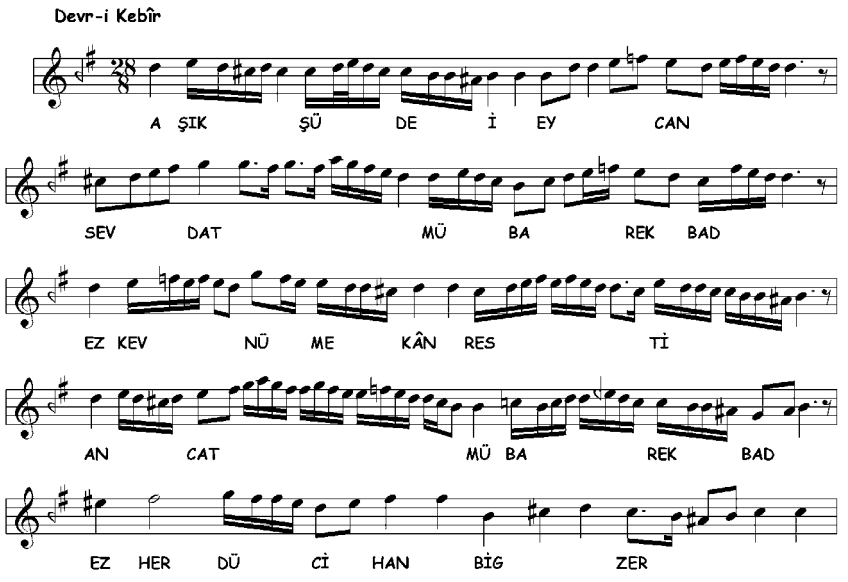
1.Âşık şüdeî ey can sevdât mübârek bâd
Ez kevn ü mekân restî ancât mübârek bâd

Ez her dü cihan big'zer tenhâ zen ü tenhâ hor
Tâ mülk ü melek gûyed tenhât mübârek bâd
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlân [Hezec]

[Ey can! Âşık olmuşsun; sevdan mübârek olsun. Varlıktan, bu

ÜÇÜNCÜ SELÂM

âlemden kurtulmuşsun; orası sana mübârek olsun. İki dünyadan geç; yalnız çal, yalnız iç; melekler de, gökyüzü de desin ki yalnızlığın mübârek olsun!]

2.Ey ki hezâr âferin **bu nice sultân olur**
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına)

yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Şâh-ı mâ şâhîst nâmeş Murtazâst
Her dü âlem şâh-ı mâ şîr-i Hudâst

Mustafâ râ gayr ez ô hemdem me-dân
Der hakîkat râz-dâr-ı Mustafâst

Şems-i Tebrîzî tü hem dânisteî
Dîn-i mâ yâ Mustafâ yâ Murtazâst
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Bizim padişahımız, adı Murtaza (kendisinden razı olunmuş) olan padişahtır; (O), iki âlemde de Allah'ın arslanıdır. Mustafâ (a.s.) için ondan başka dost bilme (en yakın dostu odur); hakikatte O'nun sırdaşıdır. Ey Tebrizli Şems! Sen de bilirsin ki bizim yolumuz, "Yâ Mustafâ, yâ Murtazâ" (demektir).]

4.Semâ ârâm-ı cân-ı bî-karârest
Sebük ber ceh çi cây-ı intizârest

Çü merd-i ceng bang-i tabl biş'nîd
Der an sâat hezâr ender hezârest

Şenîdî tabl ber keş zûd şemşîr
Ki cân-ı tü gılâf-i Zülfikârest

DÖRDÜNCÜ SELÂM

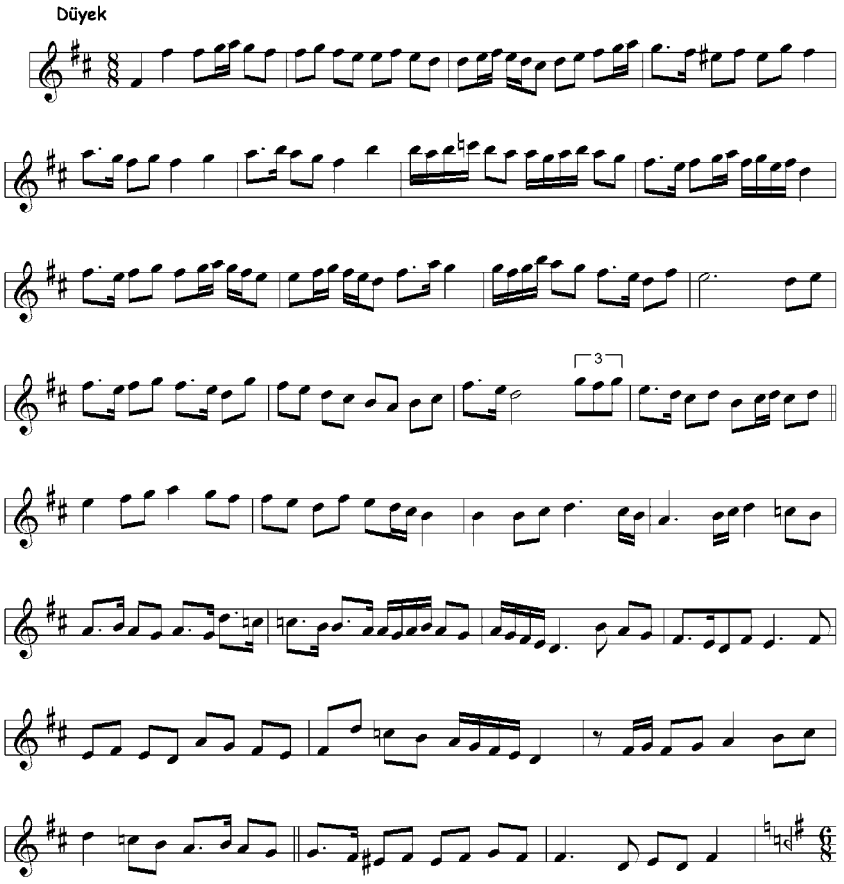

Hüseyn-i Kerbelâyî âb big'zâr
Ki âb imrûz tîğ-i âbdârest

Fedâ kün can tü Şems-i dîn-i Tebrîz
Eğer cân-ı tü ez Hak kâmkârest
Vezni: Mefâîlün mefâîlün mefâîl [Hezec]

[Semâ, yerinde duramayan cana sükûnettir; hemen sıçra, beklemenin yeri değildir. Savaş eri, davulun sesinin duydu mu, o anda binlerce (duyguya, heyecana) kapılır. Davulun sesini duyunca (sen de) çek hemen kılıcını; zaten senin canın, Zülfikâr'ın kınındadır. Kerbelâ'daki Hüseyin'sin (sen), suyu bırak; bugün su, parlayan kılıçtadır. Ey Tebrizli din güneşi! Hak'kın rızasını arıyorsan, canını feda et.]

SON PEŞREV

SON YÜRÜK

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-**ı menî**

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved **sad cân-ı menî**
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Maye

30. MÂYE ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Zekâi Dede, v.1302/1897)

BİRİNCİ SELÂM

1.Ey Yûsuf-i meh-rûyan ey câh ü cemâlet hoş
Ey husrev ü ey şîrin ey nakş ü hayâlet hoş

Ey çehre-i tü mehveş âbest ü der û âteş
Hem âteş-i tü nâdir hem âb-ı zülâlet hoş

Ey sûret-i lutf-i Hak nakş-i tü hoşest el-hak
Ey nakş-i tü rûhânî vey nûr-i celâlet hoş

Tebrîz bi-gû âhir bâ gamze-i Şems-i din
K'ey fitne-i câdûyan ey sihr-i halâlet hoş
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Ey ay yüzlü (güzellerin) Yusuf'u! Mertebesi de güzel, yüzü de güzel (sevgili)! Ey Husrev, ey Şîrin; ey endâmı da hayâli de güzel (sevgili)!Yüzün ay gibi; suya benziyor; (ama sanki o) suda ateş var. Hem ateşin nâdir, hem berrak suya benzeyen (yüzün) güzel!Ey ilâhi lutfun mücessem hâli! Gerçekten şeklin, sûretin hoş... Ey şekli, rûhânî; yücelik ışığı, hoş olan (güzel)! Ey Tebriz, artık Şemseddin'in yan bakışına, "Ey büyücülere fitne olan, ey helâl sihri hoş olan!" de.]

MÂYE MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Zekâî Dede

2.Dîdem seher an şâh râ ber şâh-râh-i hel etâ
Der hâb-ı gaflet bî-haber z'û Bü'l-Alî vü Bü'l-Alâ

Z'an mey ki der ser dâştem men sâgarî ber dâştem
Der pîş-i ô mî dâştem güftem ki ey şâh es-salâ
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Seher vaktinde o sultanı, hel etâ caddesinde gördüm; ondan Ebu'l-Alî'nin de Ebu'l-Alâ'nın da haberi yoktu, gaflet uykusundaydılar. Başımda taşıdığım şaraptan bir kadeh alıp ona "Ey padişah, buyur!" diye uzattım.][1]

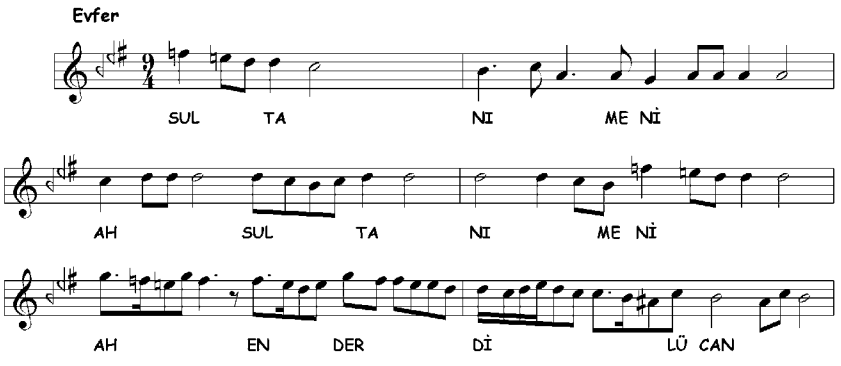
3.Ey cân-ı cân-ı cân-ı can mestan selâmet mî künend
Ey tü çünîn ü sad çünan mestan selâmet mî künend
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilân [Recez]

[Ey canın canının canının canı! Sarhoşlar sana selâm ediyorlar. Ey böyle (bir güzelliğe) ve öyle yüzlerce (güzelliğe sahip olan)! Sarhoşlar sana selâm ediyorlar.]

1 Kur'ân-ı Kerîm'de İnsan Sûresi, Hel etâ lafzıyla başlar. İlk âyetin meâli şöyledir: "Gerçekten de insana, zamanın bir çağı gelmişti ki insan anılır bir şey bile değildi." Ebu'l-Alî, meşhur Türk filozofu İbn-i Sina(öl.1037); Ebu'l-Alâ da ünlü Arap şairi el-Maarrî (öl.1057)'dir.

İKİNCİ SELÂM

4.Fahr-i cümle sâkıyânî sâgarat der kâr bâd
Çeşm-i tü mahmûr bâd ü cân-i mâ hammâr bâd

Ey zi nûşânûş-i bezmet hûşhâ bî-hûş bâd
Vey zi cûşâcûş-i aşkat akl bî-destâr bâd
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[(Sen) bütün sâkilerin övünç (kaynağısın); kadehin hep işlesin! Senin gözlerin mahmûr, bizim canımız ise şarap satan olsun. Meclisinde (şarap) içildikçe içilsin de akıllar baştan gitsin. Senin aşkının coşkusundan akıl, kavuğunu (yitirsin).]

5.Geh çerh-zenan hem-çün felekem
Geh bâl-zenan hem-çün melekem

Çerham pey-i Hak raksam pey-i Hak
Men z'ân-ı veyem nî müşterekem
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Kâh gökyüzü gibi dönmedeyim, kâh melek gibi kanat çırpmada… Dönüşüm de Allah için, oynamam da Allah için. Ben O'ndanım (ama, onunla) birleşmiş (ortak) değilim.]

İKİNCİ SELÂM

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.An Ferîdûn-i cihân-ı ma'nevî
Bes büved bürhân-ı kadreş Mesnevî

Men çi gûyem vasf-ı an âlî-cenâb
Nîst peygamber velî dâred kitâb
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[O, mâna âleminin padişahıdır; kadrinin (yüceliğine) delil olarak Mesnevi yeter. O yüce zât hakkında ben ne diyeyim? Peygamber değil ama kitabı var.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3. Ey kavm(-i) be hac refte kücâyîd kücâyîd
Ma'şûk hemin câst bi-yâyîd bi-yâyîd

Ger sûret-i bî-sûret-i ma'şûk bi-bînîd

Hem hâce vü hem hâne vü hem Ka'be şümâyîd
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Ey hacca giden topluluk! Nerdesiniz, nerdesiniz? Sevgili burada, gelin gelin! Sevgilinin vasfa (sığmayan) yüzünü görürseniz efendi de sizsiniz, ev de sizsiniz, Kâbe de siz!]

4.Sırr-ı dil-i âşıkan zi mutrıb şinevîd
Bâ nâle-i ô be gird-i dilhâ bi-revîd
Der perde çi güft eğer bedû mî girevîd
Ya'nî ki zi perde hîç bîrun me-revîd
Vezni: Mef'ûlü mefâilün mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]

[Âşıkların içlerindeki sırrı, çalgıcıdan dinleyin. Onun nağmeleriyle gönüllerin etrafında dönün. Eğer inanırsanız perdede ne dediğini (söyliyeyim). Diyor ki perdeden dışarı hiç çıkmayın!]

5.Bi-yâr mutrıb mâ râ kerîm bâş kerîm
Be kûy-i haste-dilânî rahîm bâş rahîm

Dilem çü âteş çün der demî şeved zinde
Çü dil me-bâş misâfir mukîm bâş mukîm
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün feilât [Müctes]

[Çalgıcıyı getir, bize (bir) ikramda bulun. Gönlü yaralı olanların

DÖRDÜNCÜ SELÂM

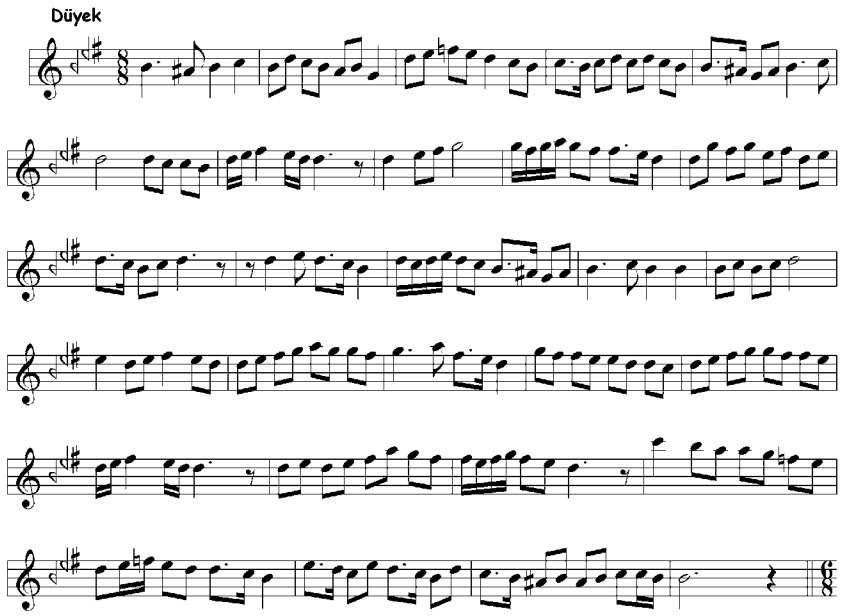
semtindesin, merhametli ol. Gönlüm ateş gibi bir anda dirilir; gönül gibi geçip gitme; karar kıl (burada).]

6. Hey hey ne acâib bezemiş hüsn ile Bârî
(Bu sûret-i yârı, bu nakş u nigârı)
Her ehl-i nazar kim göre tahsîn ola kârı
(Bu çeşm ü izârı, kalmaya karârı)
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]
(Mef'ûlü feûlün mef'ûlü feûlün)

[Allah, sevgilinin sûretin, şekl ü şemâilini ne güzel süslemiş! Bu gözü, bu yanağı gören gönül ehlinin sükûnu gider de işi (yaratıcıyı) övmek olur.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Ey mutrib-i dil-keş ele al çeng ü rebâbı
(Çâk eyle hicâbı, ref eyle nikâbı)
Ey sâki-yi mehveş taşa çal şîşe-i ârı
(Sun câm-ı ikârı, def' eyle humârı)

[Ey gönül okşayan mutrip! Çengi, rebabı eline al da örtüyü yırt, perdeyi kaldır. Ey ay (yüzlü) sâki! Ar şişesini taşa çal da şarap kadehini sun, baş ağrısını gider.]

Ey zâhid-i zerrâk u müzevvir ko riyâyı
(Tut râh-ı fenâyı, derkeyle Hudâ'yı)
Şast-ı şehe düş mâhi-i aşk ol ko kenârı
(Bul şâh-ı şikârı, terkeyle feşârı)

[Ey ikiyüzlü zâhid! Riyâyı bırak da fenâ yolunu tut, Allah'ı bul. Aşk balığı ol da padişahın oltasına düş, kenara kaçma. Av sultanını bul, direnmeyi terket.]
Hey hey nedir ol hâl-i muanber ruh-i enver
(Ol sâki-yi kevser, ol rûh-i musavver)
Seyret nice cem eylemiş ol nûr ile nârı
(Zî san'at-ı cârî, zî kudret-i Bârî)

[Ah! Nedir o anber kokulu ben, o nur gibi yüz, o Kevser sâkisi, o şekle girmiş ruh! Seyret de (yaratan) nûr ile ateşi nasıl bir araya getirmiş (gör). Ne güzel icrâ edilmiş sanat! Hakk'ın ne (yüce)

Isfahan

ISFAHAN PEŞREV

ISFAHAN MEVLEVÎ ÂYİN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

31. ISFAHAN ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Zekâi Dede, v.1302/1897)

BİRİNCİ SELÂM

1.Ey çeng perdehâ-yi Sipâhânem ârzûst
Vey nây nâle-i hoş-i sûzânem ârzûst

Ey bâd-i hoş ki der çemen-i aşk mî resî
Ber men güzer ki bûy-i gülistânem ârzûst
Vezni: Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilât [Muzâri]

[Ey çenk! Isfahan perdesini istiyorum. Ey ney! Yakıcı, hoş bir nağme istiyorum. Ey aşk çimenliğine ulaşan güzel rüzgâr! Bana doğru es; gülistan kokusu istiyorum.]

2.Hîç mî dânî çi mî gûyed rebâb
Z'eşk-i çeşm ü ez ciğerhâ-yi kebâb

Mâ garîbân-ı firâkîm ey şehân
Bişnevîd ez mâ ilallâhi'l-meâb
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Hiç biliyor musun, rebap, gözü yaşlı ve ciğerleri kavrulmuş halde ne diyor? (Diyor ki) "Ey padişahlar! Biz, (aslımızdan) ayrı (düşmüş) garipleriz. Duyun bizi; dönüş Allah'adır.]

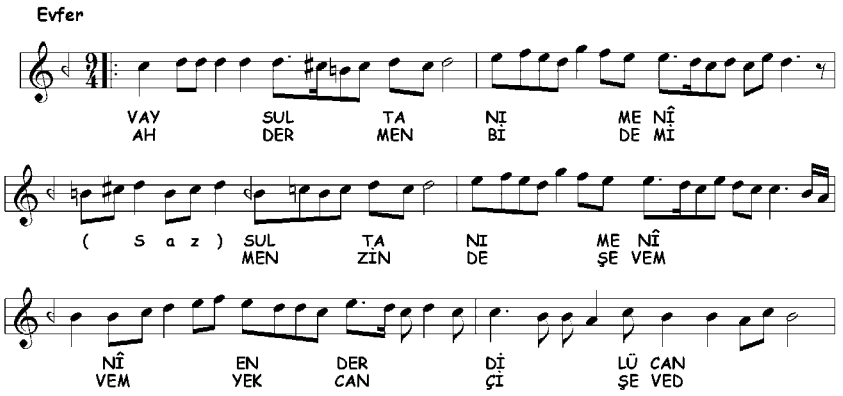
3.Yek cür'a zi câm-ı tü temâmest ü temâm
Cüz aşk-ı tü der dilem küdâmest ü küdâm
Der aşk-ı tü hûn-i dil halâlest ü halâl
Âsûdegî-i aşk harâmest ü harâm
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]

[Senin kadehinden bir yudum yeter mi yeter. Kalbimde senin aşkından başka ne var, ne var? Senin aşkının (yolunda) gönül kanı helâldir, helâl! Sükûn bulmak haramdır, haram!]

4.Bi-yâ k'ez aşk-ı tü dîvâne geştem
Ve ger şehrî büdem vîrâne geştem

İKİNCİ SELÂM

Zi aşk-ı tü zi hân u man bürîdem
Be derd-i aşk-ı tü hem-hâne geştem
Vezni: Mefâîlün mefâîlün feûlün [Hezec]

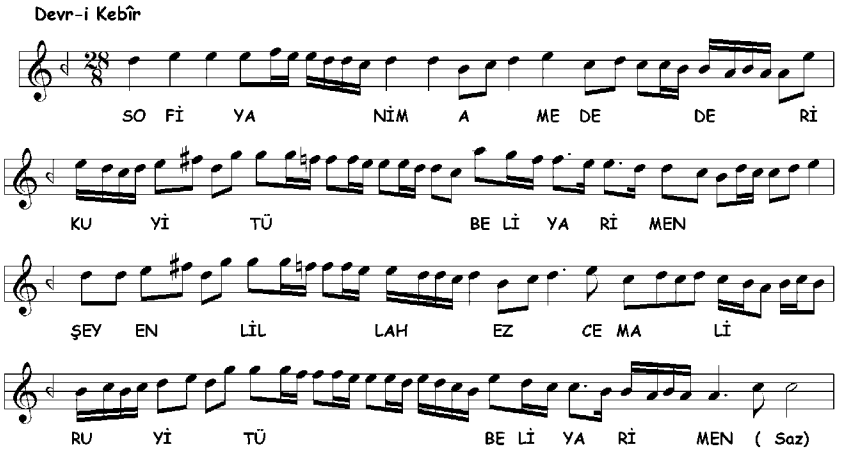
[Gel ki senin aşkından dîvane oldum. Bir şehirdim, vîraneye döndüm. Aşkından, evden barktan kesildim. Aşkının derdiyle aynı evde (başbaşayım şimdi).]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Sôfiyânîm âmede der kûy-i tü
Şey' lillâh ez cemâl-i rûy-i tü

Han bi-dih çîzî be dervîşân-ı hîş
Ey hemîşe lutf u rahmet hûy-i tü
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Senin kapına gelmiş dervişleriz; yüzünün güzelliği aşkına bir şey ver. Ey huyu, hep lütuf ve merhamet olan! Haydi fakirlerine bir şey ver.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur

Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Âh ki bâr-i diğer âteşî der men fütâd
V'in dil-i dîvâne bâz rûy be sahrâ nihâd

Âh ki deryâ-yi aşk bâr-i diğer mevc zed
V'ez dil-i men her taraf çeşme-i hun ber güşâd
Vezni: Müfteilün fâilât müfteilün fâilât [Münserih]

[Ah, yine bana bir aşk ateşi düştü de bu deli gönül yüzünü sahraya çevirdi. Ah, aşk denizi yine dalgalandı da gönlümden her tarafa kan çeşmeleri boşandı.]

4.Şüd zi gamet hâne-i sevdâ dilem
Der talebet reft be her câ dilem

Âh ki imrûz dilem râ çi şüd
Dûş çi güftest kesî bâ dilem

Ez taleb-i gevher-i gûyâ-yı aşk
Mevc zened mevc çü deryâ dilem

DÖRDÜNCÜ SELÂM

SON PEŞREV

(Bülbül Uşşâkı)

Ger ne-künî ber dil-i men rahmetî
Vây dilem vây dilem vâ dilem
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilün [Serî]

[Kalbim, senin derdinden sevda yurdu oldu; seni arayarak her tarafa gitti gönlüm. Ah bugün gönlüme ne oldu? Dün birisi ne söyledi gönlüme? Konuşan aşk incisini bulmak için kalbim, deniz gibi dalgalandıkça dalgalanıyor. Benim gönlüme sen bir merhamet göstermezsen vay gönlüm, vay gönlüm, vay gönlüm!]

5.Ey nâle-i aşk-ı tü rebâb-ı dil-i men
Ey nâle şüde heme cevâb-ı dil-i men
An devlet-i ma'mûr ki mî pürsîdî
Yâbî tü velîk der harâb-ı dil-i men
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil (mefâîlün fa') [Hezec/Rub.]

[Ey (sevgili)! Benim gönlümün rebabı, senin aşkından dolayı (çıkardığım) iniltidir. Gönlümün bütün cevabı, iniltiden (ibarettir). Aradığın o uzun ömürlü tâlihi, ancak benim harap olmuş gönlümde bulursun.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Sûzinak

32.SÛZİNÂK ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Zekâi Dede, v.1302/1897)

BİRİNCİ SELÂM

1.Yâ sâkıye'l-müdâmeti hayye ale's-salâ
İmlâ zücâcenâ bi-humeyyâ fe-kad halâ

Eskayteni'l-müdâmete min tarfike'l-behî
Hattâ celâ fuâdiye min ahseni'l-cilâ
Vezni: Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilât [Muzâri]

[Ey şarap sunan saki, haydi, sun şarabı; kadehimiz boşaldı, doldur o aşk şarabıyla. Lûtfettin de o güzelim şarabı sundun bana, sundun da o sayede gönlüm öylesine güzel arındı, öylesine hoş cilalandı ki!]

2.Teâlev küllünâ ze'l-yevme sekrâ
Bi-akdâhin tühâmirnâ ve tetrâ

Teâlev inne hâzâ yevmü ıydin
Tecellâ fîhi mâ tercûne cehrâ
Vezni: Mefâîlün mefâîlün feûlün [Hezec]

[Gelin; bugün hepimiz de, bizi esriten, kendimizden geçiren kadehlere sarhoş olalım. Gelin; gerçekten de bugün, bayram

SÛZİNÂK MEVLEVÎ ÂYİN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Düyek

Zekâî Dede

günü; apaçık göründü dilediğiniz sevgili.]

3.El-yevme mine'l-vasli nesîmün ve suûdû
El-yevme era'l-hubbe ale'l-ahdi kuûdû

Yâ kavme ile'l-aşki enîbû ve ecîbû
Lemmâ keteballâhü ale'l-aşki hulûdû
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Bugün dostla buluştuk, buluşma-kavuşma yelleri esmede, kutluluklar doğmada; bugün görüyorum, sevgi, ahdinde durmuş, vefa göstermiş. A topluluk, aşka sarılın, onun çağrısına cevap verln, ona gidin; çünkü Allah, aşka ölümsüzlük vermiştir.]

4.Kad sabbahanallâhü bi-ıyşin ve müdâm
Kad ayyedene'l-ıyde ve mâ temme sıyâm
İmlâ kadehan ve hâti yâ hayra gulâm
Key yüskiranâ sümme ale'd-dehri selâm
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]

[Tanrı zevkle, şarapla sabahı ettirdi bize; oruç tamamlanmadan bayram geldi çattı. Haydi ey (kölelerin) hayırlısı! Bizi sarhoş etmek için doldur kadehi de sun. Ondan sonra esenlik zamana!]

İKİNCİ SELÂM

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Eyyühâ ehle'l-ferâdîs ikraû menşûrenâ
Ve'dheşû min hamrinâ ve'stesmeû nâkûrenâ

Hûrüküm tasferrü aşkan tenhanî min nârihî
Lev reet fî cünhi leylin ev nehârin hûrenâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[A cennet bahçelerinde gezip tozanlar, okuyun fermanımızı; şarabımızı için de geçin kendinizden; sûrumuzun sesini duyun. Gece basarken, yahut gün ağarırken sizin hûriniz, bizim hûrimizi

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

görseydi ateşiyle yanar-yakılırdı, ona gönül verirdi de aşkıyla sararır-solardı.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Rûhî le-ke yâ zâirü fi'l-leyli fedâ
Yâ mûnise vahşetî ize'l-leyli hedâ
İn kâne firâkunâ mea's-subhi bedâ
Lâ esfere ba'de zâke subhi ebedâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Ey gece (beni) ziyaret eden, canım sana fedâ! Ey gece ulaştığında bana dost olan (yalnızlığımı gideren)! Bizim sabahla beraber ayrılığımız yüz gösterince, bu sabahtan başka hiçbir zaman sabah olmamıştır.]

4.Teâli yâ mededе'l-ıyşi ve's-surûri teâl

Teâli yâ feraha'l-hemmi fâtiha'l-akfâl

Likâu vechike fi'l-hemmi fâliku'l-ısbâh
Sikâu cûdike fi'l-fakri müntehe'l-ikbâl
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün feilât [Müctes]

[Gel ey zevke, neş'eye yardım eden, gel; gel ey sıkıntıları gideren, kilitleri açan, gel.
Mihnet, sıkıntı gecesi yüzünü görmek, tanyerini ağartır; cömertliğinin sakisi, yoklukta-yoksullukta adama devlet, ikbal iştahı verir.]

5.Vechüke mislü'l-kamer kalbüke mislü'l-hacer

Rûhuke rûhü'l-bekâ hüsnüke nûrü'l-basar

Hicrüke rûhî fedâk zelzelenî fî hevâk
Küllü kerîmin sivâk feh've hadâu garâr
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Yüzün ay gibi, yüreğin taş gibi; canın ölümsüzlük canı, güzelliğin gözlerin ışığı. Senden ayrı oldum mu, a canım feda olası güzel, (aşkınla) titrer dururum; senden başka lütuf, kerem sahibi bence düzencidir, hilebazdır.]

6.Yâ men nü(a)mâhü gayru ma'dûd
Ve's-sa'yü ledeyhi gayru merdûd

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Kad beşşera bi'l-likâi sıdkan
Min hazretihi'l-kerîmi mevrûd
Vezni: Mef'ûlü mefâilün mefâîl [Hezec]

[A nimetleri sayısız olan; a yolundaki çalışıp çabalama, reddedilmeyen. Ulu tapısından gelen, onunla buluşacağımızı müjdeledi bize.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

SON PEŞREV

SON YÜRÜK

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.][1]

1 Bu âyîn-i şerifte, Dîvân-ı Kebîr'de bulunan Arapça şiirlerin tercümesi, A. Gölpınarlı'dan alınmıştır.

Sabazemzeme

33.SABÂ ZEMZEME ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Zekâi Dede, v.1302/1897)

BİRİNCİ SELÂM

1. Her çîz ki an hoşest nehyest müdâm
Tâ mî ne-şeved delîl-i in merdüm-i âm
Ver ney ü çeng ü sûret-i hûb u semâ‘
Ber hâs halâl geşt ü ber âm harâm[1]
Vezni: Mef‘ûlü mefâilün mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]

[Hoşa giden her şey dâima yasak edilmiştir; çünkü (o zevkler), halkı (doğru yola) götüremez. Yoksa ney, çeng, güzel yüz ve semâ, seçkinlere helâldir; avama haram…]

2.Mutribâ in perde zen k’an yâr-ı mâ mest âmedest
An cenâb-ı bâ-safâ vü bâ-vefâ mest âmedest

Âb-ı mâ râ ger bi-rîzed ver sebû râ biş’kened
Ey birâder dem me-zen k’in dem sekâ mest âmedest
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Ey çalgıcı! Sevgilimiz sarhoşça geldi; bu perdeden çal. O safâlı,

1 Gölpınarlı tercümesinde bulamadığımız bu rubainin 3. mısraındaki ney, kelimesi Furûzanfer neşrinde mey’dir. Ancak biz, manayı göz önünde tutarak Veled Çelebi neşrini esas alan M.Nuri Gencosman’ın tercümesindeki ney kelimesini tercih ettik, Rubailer, I-II, 2.bs., İst., 1988, s.221, no:1078. (Burada “Hayyam’dan karışmış olmalı” notu vardır.)

SABÂZEMZEME MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Zekâî Dede

vefâlı zât sarhoşça geldi. Kardeş! (O), bizim suyumuzu dökerse, yahut testimizi kırarsa söz söyleme; zira sakâ şimdi sarhoşça geldi.]

3.Be şâh-ı nihânî resîdî ki nûşet
Mey-i âsumânî çeşîdî ki nûşet

Zi mestan selâmet zi rindan peyâmet
Ki kufl-i tarab râ kilîdî ki nûşet
Vezni: Feûlün feûlün feûlün feûlün [Mütekârib]

[Gizli bir padişaha eriştin, kutlu olsun; ilâhi şarabı tattın, afiyet olsun! Sana sarhoşlardan selâm, rintlerden mesaj var; mutluluk

kilidinin anahtarı hayırlı olsun diye…]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1. Biş'nev ez ney çün hikâyet mî küned[2]
Ez cüdâyîhâ şikâyet mî küned

K'ez neyistan tâ me-râ büb'rîdeend
Ez nefîrem merd ü zen nâlîdeend

2 Mesnevi'nin ilk beyti "Bişnev ez ney çün hikâyet mî küned - Ez cüdâyîhâ şikâyet mî küned" olarak meşhur olmuşsa da en eski ve muteber nüshalarda ilk beyit "Bişnev in ney çün şikâyet mî küned - Ez cüdâyîhâ hikâyet mî küned " şeklinde yer almaktadır. (Bkz. 677 tarihli Mevlâna Müzesi'ndeki nüsha; Nicholson'un Mesnevi neşrinde izahlar kısmı, C.III, s.1-2)

Sîne hâhem şerha şerha ez firâk
Tâ bi-gûyem şerh-i derd-i iştiyâk
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Dinle neyden nasıl şikayet ediyor? Ayrılıkları nasıl anlatıyor? (Diyor ki) beni kamışlıktan kestiklerinden beri feryadımdan kadın-erkek (herkes) ağlayıp inledi. Ayrılıktan parça parça olmuş (bir) kalp isterim ki özlem derdini ona açıklayayım.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre

Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse, fakir ise bey olur, bey ise sultan olur.]

3.Penbe zi gûş dûr kün bang-i necât mî resed
Âb-ı siyâh der me-rev k'âb-ı hayât mî resed

Nevbet-i aşk-ı Müşterî ber ser-i çerh mî zened
Behr-i revân-ı âşıkan sad salavât mî resed
Vezni: Müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün [Recez]

[Kulağından pamuğu çıkar, (seni) kurtaracak ses geliyor. Bulanık suya girme; âb-ı hayat geliyor. Gökyüzünün tepesinde Müşteri'nin aşk nöbeti çalınıyor; âşıkların ruhları için yüzlerce dua (ve rahmet niyazı) geliyor.]

4.Dem-be-dem ez reh-i dil peyk-i hayâleş resedem
Tâbişî nev-be-nev ez hüsn ü cemâleş resedem

Yâ rab in bûy-i tarab ez taraf-ı firdevsest
Yâ nesîmîst ki ez rûz-i visâleş resedem
Vezni: Fâilâtün feilâtün feilâtün feilün [Remel]

[Gönül yolundan an be an onun hayâl habercisi geliyor, bana; güzelliğinden yeniden yeniye bir parıltı geliyor, bana. Yarabbi! Bu sevinç (veren) koku, cennet tarafından mı (erişiyor)? Yoksa kavuşma gününden bir esinti mi geliyor, bana?]

5.Ber çerh sehergâh yekî mâh ayan şüd
Ez çerh fürûd âmed ü der mâ nigeran şüd

Çün bâz ki bür'bâyed mürgî be geh-i sayd
Bür'bûd me-râ an meh ü ber çerh devan şüd

Der can çü sefer kerdem cüz mâh ne-dîdem
Tâ sırr-ı tecellî-i ezel cümle beyan şüd

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Seher vakti gökyüzünde bir ay göründü; gökten inip bizi seyre koyuldu. Av zamanı doğan, bir kuşu nasıl kaparsa, o ay da beni öylece kapıp göğe yükseliverdi. Can (âleminde) yolculuk yapınca aydan başkasını göremedim; ezeldeki tecellî sırrı tamamen âşikâr oldu.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Suzidil

34.SÛZ-İ DİL ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Zekâi Dede, v.1302/1897)

BİRİNCİ SELÂM

1.Yâ sagîre's-sinni ya ratbe'l-beden
Yâ karîbe'l-ahdi min şürbi'l-leben

Ruhuhû rûhî ve rûhî ruhuhû
Men reâ rûhayni âşâ fî beden

Sahha inde'n-nâsi ennî âşıkun
Gayru en lem ya'rifû aşkî bi-men

Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[A yaşı küçük, bedeni ter ü taze dilber; a süt emme çağına daha yakın olan, bu yüzden de Tanrı ahdine bizden daha yakın bulunan güzel! Onun canı benim canım; benim canım da onun canı; bir bedende iki canın yaşadığını kim görmüştür? Halk, adamakıllı anladı gitti benim âşık olduğumu; yalnız kime âşığım, onu bilemiyor kimse.][1]

2.Tâ âşık-ı an yârem bî-kârem u bâ kârem
Ser-geşte vü pâ-ber-câ mânende-i pergârem

1 Tercüme, A. Gölpınarlı'dan aynen alınmıştır.

SÛZİDİL ÂYİN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Zekâî Dede

Devr-i Revan

İkrâr me-kün hâce men bâ tü ne-mî gûyem
Men mürde ne-mî şûyem men hâre ne-mî hârem
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[O sevgiliye âşık olduğumdan beri hem işsiz güçsüzüm, hem de işte güçteyim. Pergel gibi, bir ayağım sâbit, başım ise dönmekte. Ey efendi! Sen (istersen) kabûl etme; (zaten) ben sana söylemiyorum ki! Ben ölü yıkayıcısı, kaya yontucusu değilim.]

3.İn kîst in in kîst in şîrîn ü zîbâ âmede
Sermest ü na'leyn der begal der hâne-i mâ âmede

Hâne der ô hayran şüde endîşe ser-gerdan şüde
Sad akl u can ender peyeş bî-dest ü bî-pâ âmede

Ey ma'den-i âteş bi-yâ âteş çi mî cûyî zi mâ
Vallah ki mekrest ü değâ in nâgeh incâ âmede

Rû-pûş çün pûşed tü-râ ey rû-yi tü şemsü'd-duhâ
Ey künc-i hâne ez ruhat çün deşt ü sahrâ âmede
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Kimdir bu, kimdir bu ki tath-tatlı, güzel-güzel gelmiş; sarhoş, ayakkabları koltuğunda, evimize girmiş. Ev ona hayran, düşüncenin başı dönüyor; huzurunda yüzlerce akıl, yüzlerce can, elsiz ayaksız bir hale düşmüş. Ey ateş madeni, gel. Bizden ne

diye ateş istersin? Ey zamansız gelen sevgili, andolsun Tanrı'ya, bu bir hile, bir afsun. Ey yüzü kuşluk güneşi gibi parlak güzel, ey evin bucağı, yüzünün nuruyla sahraya, ovaya dönen sevgili, duvak nasıl gizliyebilir seni?][2]

4.Ne-dâred pây-ı aşk-ı ô dil-i bî-dest ü bî-pâyem
Ki rûz u şeb çü mecnûnem ser-i zencîr mî hâyem

Hayâlât-ı heme âlem egerçi âşinâ dâned
Be hun garke şeved billâh eğer in râz büg'şâyem
Vezni: Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün [Hezec]

2 Tercüme, A. Gölpınarlı'dan aynen alınmıştır.

İKİNCİ SELÂM

[Elden ayaktan kesilmiş olan gönlümde, onun aşkına direnecek tâkat yok. Deli gibiyim; gece gündüz zincirin ucunu dişliyorum. Bütün dünyadaki hayaller, yüzme bilirler ama, bu sırrı açarsam, billâhi (hepsi) kanda boğulur.]

İKİNCİ SELÂM

1.Geh çerh-zenan hem-çün felekem
Geh bâl-zenan hem-çün melekem

Çerham pey-i Hak raksam pey-i Hak
Men z'ân-ı veyem nî müşterekem
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Kâh gökyüzü gibi dönmedeyim, kâh melek gibi kanat çırpmada… Dönüşüm de Allah için, oynamam da Allah için. Ben O'ndanım (ama, onunla) birleşmiş (ortak) değilim.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Perde-i dîğer me-zen cüz perde-i dildâr-ı mâ
An hezâran Yûsuf-ı şîrîn-i şîrinkâr-ı mâ

Yûsufan râ mest kerd ü perdehâ-şan ber derîd
Gamze-i çeşmân-ı mest-i an şeh-i hunhâr-ı mâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

[O her işi tatlı, şirin, binlerce Yûsuf'a bedel olan sevgilimizin perdesinden başka bir perdeye vurma. O kan dökücü padişahımızın baygın gözlerindeki yan bakış, (nice) Yusufları mest etti; perdelerini yırttı!]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ser be girîban dürüst sôfi-i esrâr râ
Tâ çi ber âred zi gayb âkıbet-i kâr râ

Âb be hâk âmede bâd ber âteş zede
Aşk be hem ber zede hayme-i in çâr râ
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Sırlara (dalmış olan) sûfi, işin sonunda gaybdan ne zuhûr edecek diye başını iyice koynuna sokmuş (beklemekte)… Su toprağa gelir, rüzgâr ateşe düşer… Aşk ise bu dördünün çadırını kırıp geçirir.]

4.Bâde dih an yâr-ı kadeh-bâre râ
Yâr-ı turuş-rûy-i şeker-pâre râ

Hâmuş kün güft ez in âlemest
Terk kün in âlem-i gaddâre râ
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilün [Serî]

[O kadehe düşkün dosta, (o) ekşi yüzlü, şeker parçası sevgiliye kadeh ver. Sus! Söz, bu âlemdendir. Şu zâlim dünyayı bırak!]

5.Ah güzelin aşkına hâlâtına
Yandı yürek aşk harârâtına

And içeyim gayrı güzel sevmeyim
Tanrı'ya vü Tanrı'nın âyâtına
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilün [Serî]

[Ah, güzelin aşkından ve hallerinden! (Onun aşkının) ateşleriyle yüreğim yandı. Allah'a ve âyetlerine yemin ederim ki artık güzel sevmeyeceğim.]

6.Ey kâşif-i esrâr-ı Hudâ Mevlânâ
Sultân-ı bekâ şâh-ı fenâ Mevlânâ

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Aşk etmededir Hazretine böyle hitâb
Mevlâ-yı gürûh-ı evliyâ Mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlün fa' (mefâîlü feûl) [Hezec/Rub.]

[Ey ilâhi sırların kâşifi Mevlânâ! Fenâ ve bekâ sultanı Mevlânâ! Aşk, zâtına böyle hitap etmektedir: Veliler topluluğunun efendisi Mevlânâ!]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

SON PEŞREV

Düyek — Rauf Yektâ Bey

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Rahatülerwah

RÂHATÜLERVÂH PEŞREV

35.RÂHATÜ'L-ERVÂH ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Ahmed Hüsâmeddin Dede, v.1900)

BİRİNCİ SELÂM

1.Atyebü'l-a'mâri ömrün fî tarîki'l-âşıkîn
Gamzü aynin min melâhin fî visâlin müstebîn

Gâre cismî en yerâhu âzilün ev âzirün
İnnehû yahkî sıfâten min sıfât-i Şemsi Dîn
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Ömürlerin en güzeli, âşıkların yolunda (geçen) ömürdür; bir güzelin, açıkça buluşma vadini bildiren göz işaretine (erişmektir). Onu kınayıcı veya özür dileyici olarak görmek, beni eritir; şüphesiz o, Şemseddin'in sıfatlarından, (bazı) özellikleri hatırlatır.]

2.Me-râ ahdîst bâ şâdî ki şâdî ân-ı men bâşed
Me-râ kavlîst bâ cânan ki cânan cân-ı men bâşed

Çerâğ-ı çerh-i gerdûnem çü ecrî-hâr-ı hurşîdem
Emîr-i gûy u çevgânem çü dil meydân-ı men bâşed
Vezni: Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün [Hezec]

[Benim mutlulukla, "mutluluk benim olacak" diye ahdim var. Benim sevgiliyle, "sevgili benim canım olacak" diye kavlim

RÂHATÜLERVÂH MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Ahmed Hüsâmeddin Dede

var. Güneşten mükâfatımı aldığım için feleğin lambasıyım. Gönül, benim meydanım olduğu için gûy u çevgân (oyununun) emîriyim.][1]

3.Ey tü cân-ı sad gülistan ez semen pinhan şüdî
Ey tü cân-ı cân-ı cânem çün zi men pinhan şüdî

Çün felek ez tüst rûşen pes tü-râ mahcûb çîst
Çünki ten ez tüst zinde çün zi ten pinhan şüdî

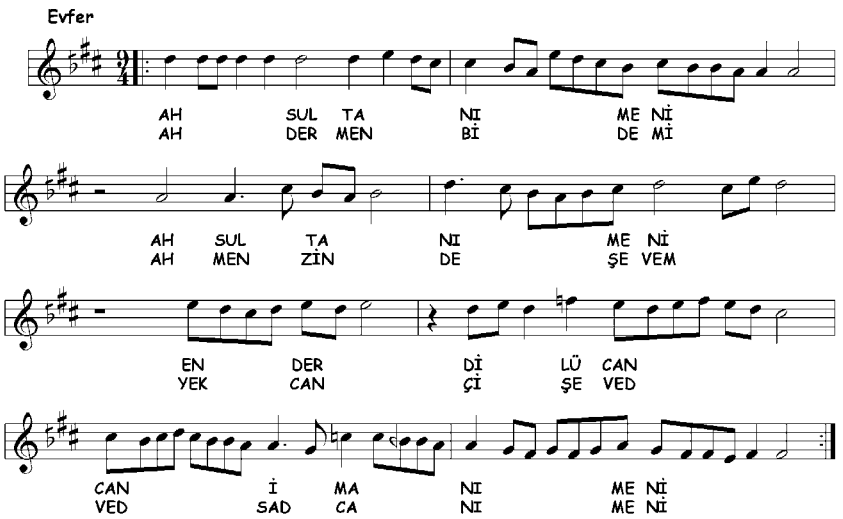
Ey tü şem'-i nüh felek k'ez nüh felek big'zeşteî

1 Gûy u Çevgan, atlara binilerek ucu eğri sopalarla ve küçük bir topla oynanan -günümüzde polo diye adlandırılan- oyundur.

İKİNCİ SELÂM

Evfer

Tâ çi sırrest in ki tü ender legen pinhan şüdî

Ger zi mâ pinhan şevî v'ez her dü âlem çi aceb
Ey meh-i bî-hîşten k'ez hîşten pinhan şüdî
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey yüzlerce gülistanın canı olan (sevgili)! Yâsemin (çiçeğinden) mi gizlendin? Ey benim canımın canının canı olan (güzel)! Benden nasıl gizlendin? Gökyüzü seninle aydınlanırken, senin gizlenmen niye? Beden seninle diri iken bedenden niçin gizlendin? (Sen) dokuz göğün ışığısın, dokuz göğü de geçmişsin; öyle iken bu ne sırdır ki leğende kaybolmuşsun? Bizden de, iki âlemden de gizlensen (buna) şaşılmaz; (çünkü) ey kendinde olmayan ay!

(Sen) kendinden de gizlenmişsin.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Mâ zi bâlâyîm ü bâlâ mî revîm
Mâ zi deryâyîm ü deryâ mî revîm

Keşti-i Nûhîm der tûfân-ı rûh
Lâ-cerem bî dest ü bî-pâ mî revîm

Hem-çü mevc ez hod ber âverdîm ser
Bâz hem der hod temâşâ mî revîm
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Biz yukarıya aidiz, yukarıya gidiyoruz; biz denizdeniz, denize gidiyoruz. Can tûfanında Nûh'un gemisiyiz; elbette elsiz, ayaksız gidiyoruz. Dalga gibi kendimizden başımızı çıkardık, yine kendimizi seyre gidiyoruz biz.]

2. Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar,

padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.An pîş-revî ki cân-ı ô pîş-i safest
Dâned ki tü bahrî vü cihan hem-çü kefest

Bî-deff ü neyî raks küned âşık-ı tü
İmşeb çi küned ki her taraf nây ü defest
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâilü) mefâilü feûl [Hezec/Rub.]

[O önde giden, canı safın önünde olan (kişi) bilir ki sen deniz, dünya köpük gibidir. Senin âşığın defsiz ve neysiz oynuyor; her tarafta ney ve defin olduğu bu gece ne yapacak (acaba)?]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

4.Bi-cûşîd bi-cûşîd ki mâ bahr-şiârîm
Be-cüz aşk be-cüz aşk diger kâr ne-dârîm

Çi mestîm çi mestîm ez an şâh ki hestîm
Bi-yâyîd bi-yâyîd ki tâ dest ber ârîm
Vezni: Mefâîlü mefâîl mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Coşun, coşun! Biz de deniz gibiyiz; aşktan başka, aşktan başka bir işimiz yok (bizim). O padişahtan dolayı ne kadar sarhoşuz, ne kadar! Gelin gelin de (böyle olduğumuz için) el kaldırıp (şükredelim).]

SON PEŞREV

SON YÜRÜK

5.Çeşmem hemî pered meger an yâr mî resed
Dil mî cehed nişâne ki dil-dâr mî resed

İn hüdhüd ez sipâh-ı Süleyman hemî pered
V'in bülbül ez nevâhi-i gülzâr mî resed

An gûş-i intizâr haber nûş mî küned
V'an çeşm-i eşk-bâr be dîdâr mî resed

Fâş u sarîh gû ki sıfât-ı beşer girîht
Zîrâ sıfât-ı Hâlık-ı Cebbâr mi resed
Vezni: Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün [Muzâri]

[Gözüm seğirip duruyor; yoksa o yâr mı geliyor? Yüreğim çarpıyor; sevgilinin geldiğine mi alâmet (acaba)? Bu hüthüt (kuşu), Süleyman'ın ordusundan mı uçup (gelmede)? Ya bu bülbül, gülbahçesi taraflarından mı geliyor? Beklemede olan o kulak, haber nûş ediyor; bu yaşlar akıtan göz, vuslata eriyor. Apaçık konuş, insanlık sıfatları kaçtı; çünkü cebbâr olan yaratıcının sıfatları geliyor.]

6.Ref' etmez ise şâhid-i maksûd nikâb
Ey dîde niyâz etmede sen etme hicâb
Kalmaz çü tehî merdüm-i sâhib-himmet
Seyreyle ki âhir nic'olur fethu'l-bâb

Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûl (mefâîlün fa') [Hezec/Rub.]

[Arzulanan güzel, örtüsünü kaldırmazsa, ey göz, sen yalvarmaktan çekinme! Himmet sahibi insanlar boş kalmaz; sonunda kapı nasıl açılır, seyret bak!]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî

Düğah

36.DÜGÂH ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Mehmed Celâleddin Dede, v.1908)

BİRİNCİ SELÂM

1.Yâ men livâu aşkıke lâ zâle âliyâ
Kad hâbe men yekûnü mine'l-aşkı hâliyâ

Nâdâ nesîmü aşkıke fî enfüsi'l-verâ
Ahyâkümû celâliyye celle celâlenâ
Vezni: Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün [Muzâri]

[Ey aşkının bayrağı dalgalanan (güzel)! Yüceliğin dâim olsun. Aşktan habersiz olan kişi ondan kaçar. Aşk nesîmin, insanların nefislerine seslendi: "Sizleri celâlim diriltir, yüceldikçe yücelsin!"]

2.Kurretü'l-ayn-i menî ez can belî
Mâh-ı bedrî gird-i mâ gerdan belî

Sad hezâran âferin ber rûy-i tü
Mî firisted hûri vü rıdvan belî
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey can! Evet gözümün nûrusun. Evet, bizim etrafımızda dolaşan dolunaysın. Hûri ve rıdvan da senin yüzüne yüz binlerce âferin gönderiyor, evet.]

DÜGÂH MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

Ağır Düyek — Mehmed Celâleddin Dede

3.Samt u cû u seher ü uzlet ü zikr-i be-devâm
Nâ-temâmân-ı cihan râ bi-küned kâr-ı temâm

Asl-ı in cümle kemâlât be-cüz mürşid nîst
Sadr-ı sâhib-dil ü kâmil-sıfat ü bahr-âşâm
Vezni: Fâilâtün feilâtün feilâtün feilât [Remel]

[Sükût, açlık, seher vakti (ibadet), halvet ve dâimî zikir, dünyadaki noksanları kâmil eyler. Bütün bu kemâlâtın aslı, gönül ehli, kâmil sıfatlı, denizler içen mürşid olmadan olmaz.]

4.Şevk-i hayâl-i dôst tenim cânı cân ider
Sûd ü ziyân ü zevk ü gamı bî-nişân ider

Gâhî tebessüm ile selâmı temâm-i nâz
Aşk âşinâye secdeye âyet beyân ider

Bir tâb var ki şu'le-i ruhsâr-ı yârda
Cibrîli aşk lem'asına dîdebân ider
Vezni: Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün [Muzâri]

[Sevgilinin hayâlinin şevki bedenimi, canın canı yapar. Yüz türlü faydayı zararı, zevki üzüntüyü etkisiz bırakır. Bazen de bir tebessüm ile naz dolu selâmı, aşk ehli için secdeye işaret olur. Sevgilinin parlayan yanağında bir ışık var ki Cebrâil'i, aşkın

parıltısına gözcü yapar.]

5.Dâdendem ezel secde ber-i rûy-i sanem râ
Ber bâm-i felek bürdem ez an rûy alem râ

Mu'ciz bi-nümâ ez leb-i la'let çü Mesîhâ
Tâ zinde künî mürde-i sad-sâle-i gam râ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ezelde bana sevgilinin yüzüne karşı secdeyi takdir ettiler. O yüzden göğün zirvesine bayrağı diktim. Lâl dudağınla İsa (a.s.) gibi mucize göster de üzüntüden dolayı yüz yıldır ölmüş olan

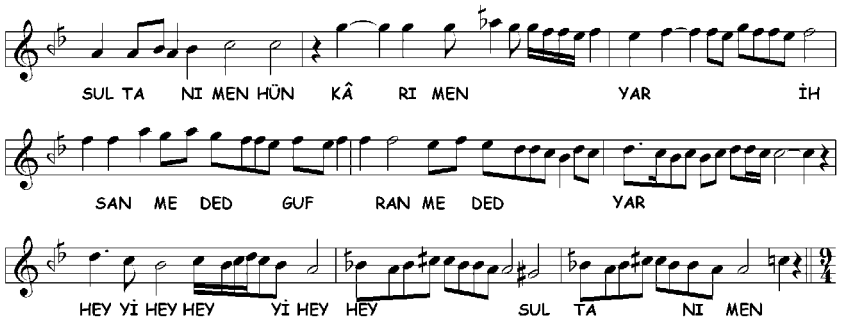
gamı dirilt.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

İKİNCİ SELÂM

Evfer

2.Ey âşıkân ey âşıkân an kes ki bîned rûy-i ô
Şûrîde gerded akl-i ô âşüfte gerded hûy-i ô

İn aşk şüd mihmân-ı men zahmî bi-zed ber cân-ı men
Sad rahmet ü sad âferin ber dest ü ber bâzû-yi ô
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey âşıklar, ey âşıklar! Onun yüzünü görenin aklı karışır, huyu değişir. Bu aşk benim misafirim oldu, bana bir darbe vurup canımı yaraladı. (Fakat) onun eline, koluna yüzlerce âferin!]

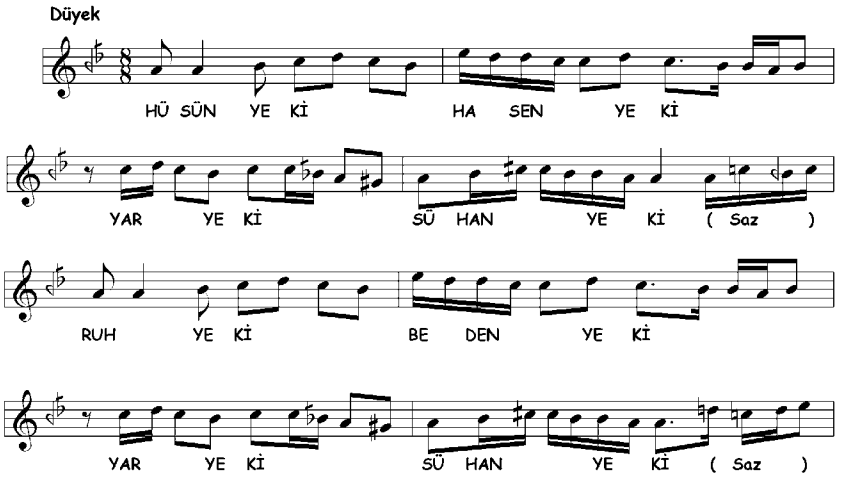
ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Hüsn yekî hasen yekî yâr yekî sühan yekî
Rûh yekî beden yekî yâr yekî sühan yekî
Yâr-ı dil-i hazin yekî tâ dem-i âteşin yekî
Milket-i aşk u din yekî yâr yekî sühan yekî

Ayn-ı heme ayan yekî mâni-i her beyan yekî
Zikr-i dil ü zeban yekî yâr yekî sühan yekî
Aşk u melâletem yekî sakm u selâmetem yekî

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Men‘ ü melâmetem yekî yâr yekî sühan yekî[1]
Vezni: Müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün [Recez]

[Güzellik bir, güzel bir, sevgili bir, söz bir. Ruh bir, beden bir, sevgili bir, söz bir. Hüzünlü gönlün sevdiği bir, ateşli ah bir; aşk ve din mülkü bir, sevgili bir, söz bir. Her görülenin aslı bir, her ifadenin manası bir; gönlün ve dilin zikrettiği bir, sevgili bir, söz bir. Aşkım ve bıkkınlığım bir, hastalığım ve iyiliğim bir; kovulmam ve kınanmam bir, sevgili bir, söz bir.]

1 Bu âyîn-i şerîfin güftesinin buraya kadar olan kısmı, Nâyî Osman Dede’nin Hicaz Âyini ile aynıdır; sadece “İn aşk şüd…” beyti eklenmiştir.

2. Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled’e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled’e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Gûşî ki be hak bâz büved der heme cây
Ô hîç suhan neş’neved illâ be Hudây

V'an dîde k'ez ô nûr pezîred ô râ
Her zerre büved âyine-i dôst-nümây
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûl (mefâîlün fa') [Hezec/Rub.]

[Hak ile açık olan kulak, hiçbir yerde Allah'tan başkasının sözünü duymaz. O'ndan nûrunu alan göz için her zerre, sevgiliyi gösteren ayna olur.]

4.Ey subh-i saâdet zi cebîn-i tü hüveydâ
An hüsn çi hüsnest tekaddes ve teâlâ

An cây ki cismest be küllî heme ismest
An cây ki cânest ne ism ü ne müsemmâ

Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ey (sevgili)! Mutluluk sabahı, senin alnında görünmektedir. O güzellik, ne güzelliktir! Mübârek olsun ve yücelsin! Cismin olduğu yer, tamamen isimden ibarettir; canın olduğu yerde ise ne isim vardır, ne müsemmâ (isim almış nesne).]

5.Men bâ tü çünânem ey nigâr-i Hotenî
K'ender galatam ki men tüem yâ tü menî
Nî men menem ü nî tü tüyî nî tü menî
Hem men menem ü hem tü tüyî hem tü menî
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün (mefâîlü) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Ey Hoten'li güzel! Ben seninle o haldeyim ki ben sen miyim, sen ben misin bilemiyorum. Ne ben benim, ne sen sensin, ne sen bensin; hem ben benim, hem sen sensin, hem sen bensin.]

6.Bi-reft yâr-i men u yâdigâr mând me-râ
Ruh-i muasfer ü çeşm-i pür âb ü vâ esefâ

Çirâst vâ esefâ-gûy zan ki Ya'kûbest
Zi Yûsuf-i keş-i meh-rûy-i hîş geşte cüdâ

Elest-i aşk resîd ü her an ki güft belâ
Güvâh-ı güft-i belâ hest sad hezâr belâ
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün feilün [Müctes]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

[Sevgilim gitti; bana armağan olarak sararmış yüz, yaş dolu göz ve "eyvah yazık!" (demeler) kaldı. Neden "eyvah yazık!" diyor? Çünkü (o) Yakub'dur; ay yüzlü, güzel Yusuf'undan ayrılmıştır. Aşk'ın elestüsü (ben … değil miyim? sorusu) gelince, belâ (evet) diyenler, (bilmelidirler ki kendileri için) sözlerine şahit olmak üzere yüz bin belâ vardır.]

7.Yâ Rab harem-i hazretine râh bağışla
Yâ derd ile bir âh-ı sehergâh bağışla

Aldın dil-i güm-râhımı koydun beni bî-dil
Bârî yerine bir dil-i âgâh bağışla

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Yâ rabbi! Mahrem olan dergâhına (erişmem için bana) bir yol lutfet; yahut seher vaktinde dertli bir ah bağışla. Yolunu kaybetmiş gönlümü aldın da beni gönülsüz bıraktın. Bâri yerine uyanık bir gönül bağışla.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Buselik

37.BÛSELÎK ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Bolâhenk Nûri Bey, v.1910)

BİRİNCİ SELÂM

1.An subh-i seâdethâ çün nûr-feşân âyed
V'an-gâh hurûs-i can der bang ü figân âyed

Miskin dil-i âvâre an güm şüde yek bâre
Çün biş'neved in çâre hoş raks künân âyed
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[O mutluluklar sabahı, ışıklar saçınca horoza benzeyen can feryâd ü figâna başlar. Âvâre gönül; o tamamen kendini kaybetmiş zavallı, bu çâreyi duyunca neşe içinde, raks ederek gelir.]

2.Merhabâ ey cân-ı bâkî pâdişâh-ı kâmkâr
Rûh-bahş-i her kırân ü âfitâb-i her diyâr

İn cihân ü an cihan her dü gulâm-i emr-i tüst
Ger ne-hâhî ber hemeş zen v'er hemî hâhî bi-dâr
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Ey ebedî can, muradına ermiş padişah! Sana selâm olsun. Ey her kırana ruh veren! (Ey) her diyârın güneşi! Bu dünya da, o dünya da senin emrine köledir. İstersen tut, istemezsen hepsini birbirine

BÛSELİK MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

vur (kır, at.)][1]

3.Ey gıdâ-yı cân-ı mestem nâm-i tü
Çeşm ü aklem rûşen ez eyyâm-i tü

Şeş cihet ez rûy-i men şüd hemçü zer
Tâ bi-dîdem sîm-i heft endâm-i tü
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey (sevgili)! Senin adın, sarhoş canıma gıdadır. Seninle (geçirdiğim) günlerden dolayı, aklım ve gözüm aydındır. Senin gümüşten yedi uzvunu (endâmını) gördüğümden beri altı yön de benim yüzümden altın gibi oldu.]

4.Telhî ne-küned şîrin-zekanem
Hâlî ne-küned ez mey dehenem

Ez şîre-i ô men şîr-dilem
Der arbedeeş şîrin-sühanem
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Çenesi güzel (sevgilim), tatsızlık yapmaz, ağzımı şarapsız

1 Kıran, iki gezegenin aynı burçta bulunmasına, özel olarak da Zühre (Venüs) ile Müşteri (Jüpiter) gibi kutlu sayılan iki gezegenin beraberliğine denir. Böyle bir zamanda dünyaya gelen padişaha, talihli, kutlu anlamında sâhib-kırân adı verilirdi.

bırakmaz. Onun şerbeti (sâyesinde) benim arslan gibi yüreğim var. (Ama) onunla kavgada, tatlı dilliyim ben.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana

İKİNCİ SELÂM

üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Ey cihan râ dil-güşâ ikbâl-i aşk
Yef'alullah mâ yeşâ ikbâl-i aşk

Ey safâ vü ey vefâ der cevr-i aşk
Ey hoşâ vü ey hoşâ ikbâl-i aşk
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Ey âlemin gönlünü açan aşk devleti (tâlihi)! Ey "Allah dilediğini yapar" sırrına mazhar olan aşk devleti! Ey aşk ıstırabında (gizli

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

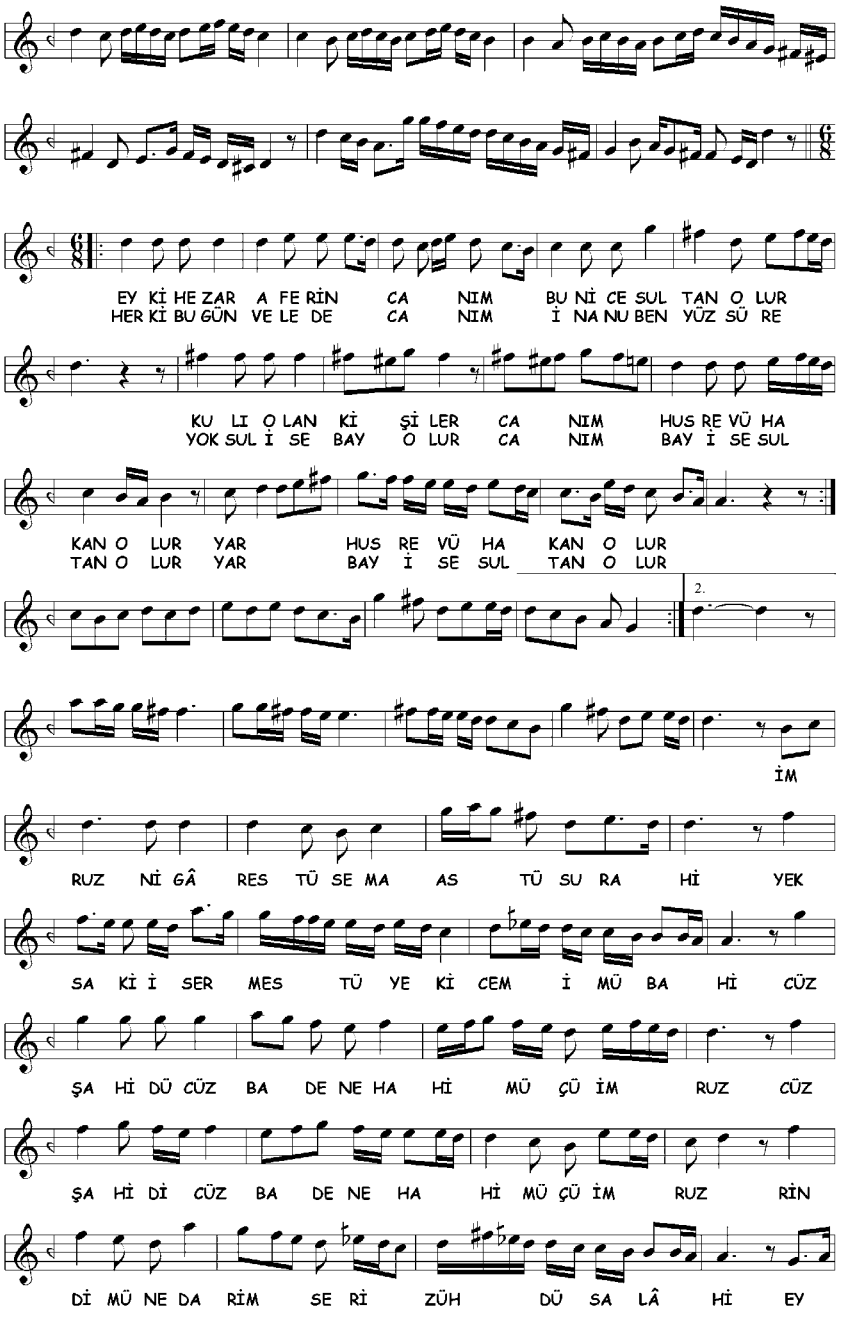

olan) safâ ve vefâ! Ne hoştur, ne hoş, aşk devleti!]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.İmrûz nigârest ü semâast ü surâhî
Yek sâki-i ser-mest ü yekî cem'-i mübâhî
Cüz şâhid ü cüz bâde ne-hâhîm çü imrûz
Rindîm ü ne-dârîm ser-i zühd ü salâhî
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Bugün sevgili var, semâ var, sürâhi var; bir (tarafta) tamamen sarhoş bir sâki, bir (tarafta) kayıtlardan âzâde bir topluluk! Güzelden ve şaraptan başka bir şey istemiyoruz; çünkü bugün rindiz, zühd ve takvâ düşüncesinde değiliz.]

4.Ey sâki-i aşk hîz ü pîş âr şerâb
Vey mutrib-i can zi lutf bin'vâz rebâb

Bünyâd-ı neşât râ hemî kün ma'mûr
Tâ gerded esâs-ı ömr ez in seyl harâb
Vezni: Mef'ûlü mefâilün mefâilü feûl (mefâilün fâ') [Hezec/Rub.]

[Ey aşk sâkîsi! Kalk, (bize) şarap getir. Ey can mutribi! Lütfeyle de rebâbı çal. Sevinç binasını mamur et; yoksa ömrün temeli, bu selden harap olacak.]

5.Bâde bi-dih sâkiyâ k'an meh-i tâban resîd
Nî gam ü nî girye mand çün gül-i handan resîd

Şehr ü haşem zinde şüd cümle cihan bende şüd
Çün zi der-i şehr-i mâ mevkib-i sultan resîd

Vezni: Müfteilün fâilât müfteilün fâilât [Münserih]

[Ey sâkî! Şarap ver; zira o parlak ay geldi. Ne üzüntü, ne ağlayış kaldı; çünkü o gülen gül geldi. Şehrin kapısından padişahın alayı girince, şehir ve erkân ihyâ oldu; bütün âlem (ona) köle (kesildi).]

6.Bi-yâ ki sâki-i aşk-ı şarâb-bâre resîd
Haber bi-ber ber-i bî-çâregan ki çâre resîd

Çü âfitâb-ı cemâleş be hâkiyan der tâft
Zuhal zi perde-i heftüm pey-i nezâre resîd
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün feilât [Müctes]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

[Gel, şaraba düşkün, aşk sâkîsi geldi; Bîçarelere, "çare geldi" diye haber ver. Güzelliğinin güneşi, yerdekilere vurunca, Zühal (Satürn) bile yedinci kat gökten seyre geldi.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM
1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana

SON PEŞREV

SON YÜRÜK

üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Karcığar

38. KARCIĞAR ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Bolâhenk Nûri Bey, öl. 1910)

BİRİNCİ SELÂM

1.An kes ki tü-râ dâred ez îş çi kem dâred
V'an kes ki tü-râ bîned ey mâh çi gam dâred

Bes âşık-ı âşüfte âsûde vü hoş hufte
Der sâye-i an zülfî kû halka vü ham dâred
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Sana sahip olanın, neşesinden neyi eksik olur? Ey ay yüzlü! Seni görenin ne derdi olur? Nice perişan âşık, o kıvrımlı, büklümlü saçlarının gölgesinde mutlu ve huzurlu bir şekilde uyumuştur.]

2.Merhabâ ey cân-ı bâkî pâdişâh-ı kâmkâr
Rûh-bahş-i her kırân ü âfitâb-i her diyâr

İn cihân ü an cihan her dü gulâm-i emr-i tüst
Ger ne-hâhî ber hemeş zen v'er hemî hâhî bi-dâr
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Ey ebedî can, muradına ermiş padişah! Sana selâm olsun. Ey her

KARCIĞAR MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Bolahenk Nuri Bey

kırana ruh veren![1] (Ey) her diyârın güneşi! Bu dünya da, o dünya da senin emrine köledir. İstersen tut, istemezsen hepsini birbirine vur (kır, at.)]

3.Mutribâ esrâr-i mâ râ bâz gû
Kıssahâ-yi can-fezâ râ bâz gû

Mahzen-i innâ fetahnâ ber güşâ
Sırr-ı cân-ı Mustafâ râ bâz gû
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

1 Kıran, iki gezegenin aynı burçta bulunmasına, özel olarak da Zühre (Venüs) ile Müşteri (Jüpiter) gibi kutlu sayılan iki gezegenin beraberliğine denir. Böyle bir zamanda dünyaya gelen padişaha, talihli, kutlu anlamında sâhib-kırân adı verilirdi.

[Ey çalgıcı! Bizim sırlarımızı söyle; cana can katan hikâyeleri anlat. Fetih Sûresi'ndeki hazinenin (kapısını) aç; rûh-ı Muhammedî'nin sırrını anlat.]

4.Telhî ne-küned şîrin-zekanem
Hâlî ne-küned ez mey dehenem

Ez şîre-i ô men şîr-dilem
Der arbedeeş şîrin-sühanem
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Çenesi güzel (sevgilim), tatsızlık yapmaz, ağzımı şarapsız

İKİNCİ SELÂM

bırakmaz. Onun şerbeti (sâyesinde) benim arslan gibi yüreğim var. (Ama) onunla kavgada, tatlı dilliyim ben.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]
ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Âşıkan der kûy-i cânân es-salâ
Sûy-i an hurşîd-i tâbân es-salâ

Şems-i Tebrîzî zi bâlâ-yi felek
Her zamânî mî keşed hân es-salâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Sevgilinin mahallesinde olan âşıklar, haydi (gelin)! O parlak güneşin semtine selâm olsun! Tebrizli Şems, gökyüzünün zirvesinden her zaman (sizi) davet ediyor.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.İmrûz semâast ü müdâmest ü sekâyî

Gerdan şüde ber cem' kadehhâ-yi atâyî
Fermân-i sekallâh resîdest bi-nûşîd
Ey ten heme can şev ki zi ihvân-ı safâyî
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Bugün semâ var, şarap var; devamlı sunulmada. İhsan edilen kadehler mecliste döndürülmede. "Allah sulasın" buyruğu erişti, (afiyetle) için! Ey beden bütünüyle can ol; zira safâ ehli kardeşlerdensin.]

4.Ey sâki-i aşk hîz ü pîş âr şerâb
Vey mutrib-i can zi lutf bin'vâz rebâb
Bünyâd-ı neşât râ hemî kün ma'mûr

Tâ gerded esâs-ı ömr ez in seyl harâb
Vezni: Mef'ûlü mefâilün mefâîlü feûl (mefâîlün fâ') [Hezec/Rub.]

[Ey aşk sâkîsi! Kalk, (bize) şarap getir. Ey can mutribi! Lütfeyle de rebâbı çal. Sevinç binasını mamur et; yoksa ömrün temeli, bu selden harap olacak.]

5.Bâde bi-dih sâkiyâ k'an meh-i tâban resîd
Nî gam ü nî girye mand çün gül-i handan resîd

Şehr ü haşem zinde şüd cümle cihan bende şüd
Çün zi der-i şehr-i mâ mevkib-i sultan resîd
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilât [Münserih]

[Ey sâkî! Şarap ver; zira o parlak ay geldi. Ne üzüntü, ne ağlayış kaldı; çünkü o gülen gül geldi. Şehrin kapısından padişahın alayı girince, şehir ve erkân ihyâ oldu; bütün âlem (ona) köle (kesildi).]

6.Kücâst mutrib-i dil tâ zi na'rehâ-yi salâ
Der efkened dem-i ô der hezâr ser sevdâ

Çü âfitâb-ı cemâlet ber âmed ez meşrik
Zi zerre zerre şinîdem ki ni'me mevlânâ
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün feilün [Müctes]

[Gönül çalgıcısı nerede ki haydi seslerinden binlerce baş,

sevdalarla dolsun. Güneş (gibi) yüzün doğudan doğunca zerre-zerre (her şeyden), "ne de güzel efendimiz!" (sesini) duydum.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana

DÖRDÜNCÜ SELÂM

üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Acemaşiran

ACEMAŞÎRAN PEŞREV

ACEMAŞÎRAN MEVLEVÎ ÂYİN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

39.ACEM-AŞÎRAN ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Hüseyin Fahreddin Dede, v.1911)

BİRİNCİ SELÂM

1.Her rûz bâmdâd selâmün aleyküm â
An câ ki şeh nişîned ü an vakt Mürtezâ

Tâ z'an nasîb bahşed ü dest-i Mesîh-i aşk
Her mürde râ seâdet ü bîmâr râ şifâ
Vezni: Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün [Muzâri]

[Her gün sabahleyin padişahın ve sonra onun makbûlü olan kişinin oturduğu yere selâm olsun! Nasıl ki aşk Mesîh'inin eli, ölüye hayat, hastaya şifa verirse, (onlar da kendilerine bahşedilmiş olan) nasipten (kullara) lûtfetmek üzere orada otururlar.]

2.Haber kün ey sitâre yâr-i mâ râ
Ki der yâbed dil-i hun-hâr-i mâ râ

Haber kün an tabîb-i âşıkan râ
Ki tâ şerbet dihed bîmâr-i mâ râ
Vezni: Mefâîlün mefâîlün feûlün [Hezec]

[Ey yıldız! Sevgilimize, bizim kan içen gönlümüzü yapsın diye haber ver. O âşıklar tabîbine, bizim hastamıza şerbet versin diye

haber ver.]

3.Derd-i Şemseddin büved ser-mâye-i dermân-ı mâ
Bî-ser ü sâmâni-i aşkaş büved sâmân-ı mâ

An hayâl-i can-fezâ-yi baht-sâz-ı bî-nazîr
Hem emîr-i meclis ü hem sâki-i gerdân-ı mâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Bizim dermanımızın sermâyesi, Şemseddin'e olan aşkımızdır. Bizim varlığımız (elimizde olan), onun sevdası uğruna her şeyi yitirmiş olmaktır. (Sevgilinin) o cana can katan, şans getiren eşsiz hayâli, meclisimizin hem büyüğüdür, hem dolanan sâkisi.]

İKİNCİ SELÂM

4.Ey cân ü cihan cân ü cihan bâkî nîst
Cüz aşk-ı kadîm şâhid ü sâkî nîst
Ber Ka'be-i nîstî tavâfî dâred
Âşık ki zi Ka'beest ü âfâkî nîst
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlün fa' [Hezec/Rub.]

[Ey can, (ey) cihan! Can da bâki değildir, cihan da. Kadîm olan aşktan başka ne güzel vardır, ne sâki. Başka yerlere değil, Kabe'ye mensup olan âşık, yokluk Kabe'sini tavaf eder.]

İKİNCİ SELÂM

1.Bî-dil şüdeem behr-i dil-i tü
Sâkin şüdeem der menzil-i tü

Gerdan bi-keşed can hemçü şütür
Tâ zinde şevem ez bismil-i tü
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Gönlün için ben gönlümü terkettim de senin gönül evinde oturur oldum. Can, sana kurban olup ebedîlik bulmak için deve gibi boynunu uzatıyor.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Âşıkî ger z'in ser ü ger z'an serest
Âkıbet mâ râ bedan sû rehberest

İllet-i âşık zi illethâ cüdâst
Aşk usturlâb-i esrâr-i Hudâst
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Âşıklık ister o taraftan olsun, ister bu taraftan; sonunda bizim için o tarafa rehberdir. Âşığın hastalığı, diğer illetlerden farklıdır. Aşk, ilâhî sırları (gösteren bir) üstürlâbdır.] [1]

1 Üstürlâb, üzerine gök küresinin haritası çizilmiş yarım daire şeklinde bir âlettir. Bununla yıldızların mevkii, özellikle güneşin doğuşu ve batışı ile zeval vaktinin saati tayin edilirdi.

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ez evvel-i imrûz çü âşüfte vü mestîm
Âşüfte bi-gûyîm ki âşüfte şüdestîm

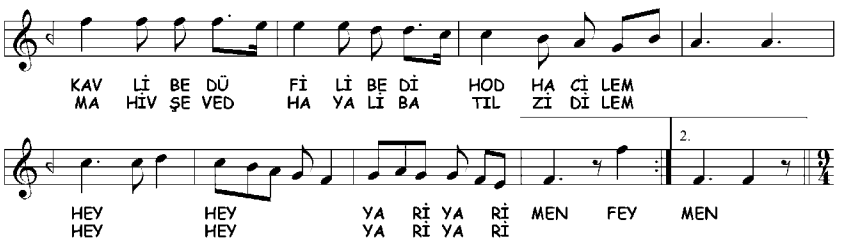

Yek lahza belâ-nûş-i reh-i aşk-ı kadîmîm
Yek lahza belî-gû-yi münâcât-ı elestîm
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Bugün, baştan beri karışık ve mest bir haldeyiz. Karışık olduğumuz için, karışık (sözler) söylüyoruz. Bir an ezelî aşk yolunda belâ yudumlarız; bir an elest meclisindeki hitaba belâ (evet) deriz.]

4.Bâz resîdîm zi mey-hâne mest
Bâz rehîdîm zi bâlâ vü pest

Cümle-i mestan hoş u raksan şüdest

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Dest zenîd ey saneman dest dest
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilât [Serî]

[Yine meyhaneden sarhoş halde geldik; yine yüksekten, alçaktan kurtulduk. Bütün sarhoşlar keyifle dönüyorlar. El çırpın, ey güzeller, el (çırpın)!]

5.An hâce-i hoş-likâ çi dâred
Bâ yâr-i me-râ behâ çi dâred

Ez rahmet-i Şems-i Dîn-i Tebrîz
Her sîne cüdâ cüdâ çi dâred
Vezni: Mef'ûlü mefâilün feûlün [Hezec]

SON PEŞREV

SON YÜRÜK

[O yakışıklı efendi neye mâliktir? Benim sevgilime karşılık (onun sahip olduklarının) değeri nedir? Tebrizli Şemseddin'in rahmetinden her gönülde ayrı ayrı neler vardır neler?]

6.Yâ Rab zi günâh-i zişt-i hod münfailem
Ez kavl-i bed ü fi'l-i bed-i hod hacilem
Feyzî be dilem zi âlem-i kuds bi-rîz
Tâ mahv şeved hayâl-i bâtıl zi dilem
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Yarabbi! Çirkin günahımdan dolayı pişmanım; kötü sözümden, kötü fiilimden dolayı utanıyorum. Kutsal âlemden kalbime bir

Yegâh

40.YEGÂH ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Rauf Yekta, v.1935)

BİRİNCİ SELÂM

1.Ey nây-i hoş-nevây ki dil-dâr ü dil-hoşî
Dem mî dihî tü germ ü dem-i serd mî keşî

Âteş fütâd der ney ü âlem girift dûd
Zîrâ nidâ-yı aşk zi ney hest âteşî

Bûyîst der dem-i tü zi Tebrîz lâ-cerem
Bes dil ki mî nüvâzî ez hüsn ü ez keşî

Vezni: Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilün [Muzâri]

[Ey (insanların) sevdiği, neşeli, güzel sesli ney! Soğuk nefes alırsın ama sıcak nefes verirsin sen. Ney'e ateş düştü ve bütün âlem duman oldu; çünkü ney'deki aşk nidâsı, ateşlidir. Nefesinde mutlaka Tebriz'den bir koku var; (zira) güzelliğin ve tatlılığınla nice gönülleri okşuyorsun sen.]

2.Ender dil-i herkes ki ez in aşk eser nîst
Tü ebr ber û keş ki be-cüz hasm-ı kamer nîst

Der sûret-i her kes ki ez an reng ne-dîdî
Mî dan tü be tahkîk ki ez cins-i beşer nîst

YEGÂH MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Ağır Düyek — Rauf Yektâ Bey

Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Kimin gönlünde bu aşktan iz yoksa üstüne bulut çek onun; çünkü o, ancak aya düşmandır. Kimin yüzünde o renkten (bir eser) görmezsen, yakînen bil ki o, insan cinsinden değildir.]

3.Ez an rûzî ki yâr-i men hayâleş kerd mihmânem
Besâ şâdî vü işrethâ meyân-i dil ki mî rânem

Be zevk-i aşk-ı ruhsâreş zi lebhâ-yi şeker-bâreş
Çünan âşüfte vü mestem ki ser ez pâ ne-mî dânem
Vezni: Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün [Hezec]

[Sevgilim, bana misafir olacağını hayal ettiği günden beri gönlümün içinde nice sevinçler (yaşamada) ve işretler sürmedeyim.Onun yanağının, şeker yağdıran dudağının aşkından, zevkinden öyle şaşkın ve sarhoşum ki başı ayaktan ayırt edemiyorum.]

4.Merdân-ı râh-ı aşk kadem bî-riyâ zenend
V'er dem zenend ez reh-i sıdk u safâ zenend

Der bî-nevâyî ehl-i meânî çü bülbülân
Der her nefes be saz-ı hüner sad nevâ zenend

Dü dîde bâz kün çü ney ender hevâ-yı dôst

İKİNCİ SELÂM

Tâ rûşenet şeved ki dem-i dil kücâ zenend
Vezni: Mef'ûlü fâilâtü mefâîlü fâilât [Muzâri]

[Aşk yolunun erleri, riyasız yürürler. Konuşunca, dürüstlük ve safâ üzere konuşurlar. Mana ehli olanlar, sessizdirler ama her nefeste hüner sazıyla, bülbüller gibi yüzlerce nağme çıkarırlar. Sevgilinin aşkında ney gibi iki gözünü de aç ki parlasın da "gönül nerede" diye ah çeksin.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Ey, Hudâ ez âşıkan hoşnûd bâd
Âşıkan râ âkıbet mahmûd bâd

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

Her ki gûyed ki halâsem dih zi aşk
İn duâ ber âsuman merdûd bâd

Şems-i Tebrîzî nevâ-yı aşk zed
Âferin ber çeng ü nây u ûd bâd
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Allah âşıklardan razı olsun; âşıkların âkıbetleri güzel olsun. Her kim "beni aşktan kurtarın" derse, onun bu duası gökyüzünden geri çevrilsin. Tebrizli Şems, aşk nağmesini çaldı; çenge, neye, uda âferinler olsun.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur

Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Âmedeem ki ser nihem aşk-ı tü-râ be ser berem
Ger tü bi-gûyiyem ki nî ney şikenem şeker berem

Bâd-ı sabâ selâm-ı mâ cânib-i Şems-i din resân
K'ez nazar-ı kabûl-i ô râh-i bekâ be ser berem
Vezni: Müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün [Recez]

[Geldim ki aşkının (yoluna) baş koyup yaşıyayım. Ama sen, "hayır" dersen, kamışı kırıp şeker alırım (verdiğin acıyı zevkle taşırım). Ey sabâ rüzgârı! Din güneşine selâmımı ilet; zira onun kabûl nazarıyla ebedîlik yolunu tutarım.]

4.Tü nûr-ı dîde-i can yâ dü dîde-i mâî
Ki şu'le şu'le be nûr-i basar der efzâî

Ez an zaman ki çü ney besteem kemer pîşet
Harâretîst derûn-i dil ez şeker-hâî
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün fa'lün [Müctes]

[Sen ya can gözümüzün ışığısın veya iki gözümüzsün bizim; zira ışık ışık gözümüzün nurunu artırıyorsun. (Senin hizmetinde) ney gibi belime kemer bağladığımdan beri, şeker çiğnemekten, içimde bir hararet var.]

5.Ey nağme-i nây-i kibriyâ Mevlânâ
Sûz-i dil-i ihvân-ı safâ Mevlânâ
Maksûd bize nây ü nevâdan sensin
Âvâze-i Hak bang-i Hudâ Mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâilü) mefâilün fa' [Hezec/Rub.]

[Ey yücelik neyinin nağmesi olan Mevlâna! Safâ (ehli) kardeşlerin gönlünün ateşi olan Mevlâna! Neyden de nağmeden de maksadımız sensin. Hakk'ın gür sesi, ilâhî sadâ olan Mevlâna!]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

(Bülbül Uşşâkı)

Düyek

Sultaniyegâh

SULTÂNÎYEGÂH PEŞREV

SULTANİYEGÂH MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

41.SULTÂNÎ YEGÂH ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Kâzım Uz, öl.1938)

BİRİNCİ SELÂM

1.Azm-i an dârem ki mihmânet künem
Cân ü dil ey dôst kurbânet künem

Bahşemet sad câm-ı vahdet dembedem
Ez şarâb-ı şevk mestânet künem

Ger yakin dârem ki ber men âşıkî
Ez cemâl-i hîş hayrânet künem

Ber tevekkül hemçü İbrâhîm bâş
Âteş-i Nemrûd reyhânet künem

Ger tü terk-i ser künî mestâne bâş
Tâc ü İsmâîl kurbânet künem

Kûy-i Kâfet râ nümâyem âsiyâ
Âb ârem çerh-i gerdânet künem
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey sevgili! Seni ağırlamayı, canımı ve gönlümü kurban etmeyi arzuluyorum. Her an yüzlerce vahdet kadehi sunup şevk

şarabıyla seni sarhoş etmek (istiyorum). Bana âşık olduğuna emin olsam, kendi güzelliğime seni hayran ederim. İbrahim (Peygamber) gibi tevekkül içinde ol ki Nemrut'un (yaktığı) ateşi, sana reyhan bahçesi yapayım. Eğer başını terkeder, sarhoş olursan tacı ve İsmail'i sana kurban ederim. Kaf dağındaki menzilini değirmen kılarım, su getirip sana dönen çark yaparım. (Gözyaşlarımla evinin etrafında dönüp dururum.)]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

İKİNCİ SELÂM

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

2.Ey âşıkan ey âşıkan men hâk râ gevher künem
Ey mutriban ey mutriban deff-i şümâ pür-zer künem
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey âşıklar, ey âşıklar, ben toprağı mücevher yaparım; ey mutripler ey mutripler, definizi altınla doldururum.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Mî güzeştem subh-dem der arsa-i bâzâr mest
Ârifî dîdem revan der hâne-i hammâr mest

Şems-i Tebrîzî dü beyt ez Hak teâlâ bâz gû
Âkılân ez akl mest ü câhil ez kirdâr mest
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Sabahleyin çarşıda mest olmuş bir halde dolaşıyordum, meyhaneye sarhoşça giden bir ârif gördüm. Ey Tebrizli Şems!

Yüce Hak'tan iki beyit söyle de akıllılar akıldan sarhoş olsun, câhiller yaptıklarından…]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ez firkat-i mihr-i ruhat ey şem‘-i dil-ârâ
Lâ asbiru min şevkıke leylen ve nehârâ
Cânem be leb âmed zi temennâ-yi visâlet
Yâ fevze men istevtane dâren leke cârâ
Vezni: Mef‘ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ey gönülleri süsleyen mum! Güneşe benzeyen yüzünün ayrılığına gece gündüz sabredemiyorum. Ey sana komşu olan bir evde oturmak isteyenin kurtuluş (vesilesi)! Sana kavuşma arzusundan, canım ağzıma geldi.]

4.Billâhi aleyke yâ nesîme’s-seheri

Ger ber ser-i bâm-i yâr-i men mî güzerî
Belliğ li tahiyyetî ve kul yâ kamerî
Men hâk şüdem zi hicr-i tü bî-haberî
Vezni: Mef‘ûlü mefâilün mefâîlün fa‘ [Hezec/Rub.]

[Ey sabah rüzgârı! Allah aşkına, benim sevgilimin çatısından geçersen, ona selâmımı söyle ve de ki “Ey ay (yüzlü)! Ben senin ayrılığından dolayı toprak oldum; haberin yok mu?”]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Buselikaşiran

BÛSELİKAŞÎRAN PEŞREV

Devr-i Kebîr

Neyzen Emin Dede

İkinci Hane

Üçüncü Hane

Dördüncü Hane

42.BÛSELİK AŞÎRÂN ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Ahmed Avni Konuk, v. 1938)

BİRİNCİ SELÂM

1.Men âşık-ı aşk u ô şüde âşık-ı men
Ten âşık-ı cân âmed ü can âşık-ı ten
Geh men ârem dü dest der gerden-i ô
Geh ô keşedem çü dil-rübâyan gerden
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlü feil (mefâîlün fa')
[Hezec/Rub.]

[Ben aşka âşığım; o ise bana âşık olmuş. (Hani) beden ruha âşıktır; ruh ise bedene! Bazen ben, iki elimi onun boynuna dolarım; bazen de o sevgililer gibi boynumu çeker.]

2.Ey Cebraîl ez âsuman ez aşk-ı tü pâ kûfte
Vey encüm-i çerh-i felek ender hevâ pâ kûfte

Ender harâbât-i fenâ şâhenşehân-ı muhteşem
Hem bî-küleh server şüde hem bî-kabâ pâ kûfte

Ashâb-ı kibr ü nefs key bâşend lâyık şâh râ
Ez izzet-i an şâh-i mâ sad kibriyâ pâ kûfte
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

BÛSELİKAŞÎRAN MEVLEVÎ ÂYİN-İ ŞERÎF'İ

Devr-i Revan — Ahmed Avni Konuk

[Ey (sevgili)! Cebrâil senin aşkından dolayı, gökyüzünden inmiştir. Gökteki yıldızlar, senin sevdan ile dönmektedir. Fânilik harâbatında haşmetli padişahlar, hem taçsız önder olmuşlar, hem de hırkasız raksa koyulmuşlar. Kibirliler, nefislerine uyanlar, padişaha lâyık olabilirler mi? O bizim padişahımızın yüceliğinden dolayı yüzlerce gurur, ayak altında ezilmiştir.]

3.Âşık heme sâl mest ü rüsvâ bâdâ
Dîvâne vü şûrîde vü şeydâ bâdâ
Bâ hüşyârî gussa-i her çîz horîm
Çün mest şüdîm her çi bâdâ bâdâ
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlün fa' (mefâîlü feil) [Hezec/Rub.]

[Âşıka, bütün yıl sarhoşluk ve rüsvaylık yaraşır. (Âşık) deli dolu, derbeder, şaşkın olmalıdır. (Çünki) aklımız başımızda iken her şeyin tasasını çekeriz; ama sarhoş olunca, "Ne olursa olsun" (deriz).]

4.Mâ zi bâlâyîm ü bâlâ mî revîm
Mâ zi deryâyîm ü deryâ mî revîm

Kul teâlev âyetest ez cezb-i Hak
Mâ zi cezb-i Hak teâlâ mî revîm
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Biz yukarıya aidiz, yukarıya gidiyoruz; biz denizdeniz, denize gidiyoruz. “De ki gelin…” âyeti Hakk’ın cezbesinden (kaynaklanmıştır); biz de Yüce Allah’ın cezbedişinden dolayı gidiyoruz.][1]

İKİNCİ SELÂM

1.Ey mutribân ey mutribân kû an semâ-ı can-fezâ
Ey sâkiyân ey sâkiyân kû an şerâb-i gam-zidâ

Ey âşıkân ey âşıkân ma‘şûka râ der ber keşîd
Ey hâzırân ey hâzırân gâfil me-bâşîd ez Hudâ

Vezni: Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün [Recez]

[Ey mutripler, ey mutripler! Hani o cana can katan semâ? Ey sâkîler, ey sâkîler! Hani o hüzünleri gideren şarap? Ey âşıklar, ey âşıklar! Sevgiliyi kucaklayın. Ey hazır olanlar! Allah’tan gâfil olmayın.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Mâ be harmengâh-ı can bâz âmedîm
Cânib-i şeh hemçü şeh-bâz âmedîm

Vâ rehîdîm ez gedâyî vü niyâz

1 Enam Sûresi, 151.âyete işaret edilmektedir.

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Pây-kûbân cânib-i nâz âmedîm
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Biz, yine can harmangâhına (harman yerine) geldik. Padişaha doğru, şahbaz (iri ak doğan) gibi geldik. Dilencilikten ve istemekten kurtulduk. Oynayarak nazlanmaya başladık.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Pîr-i men ü murâd-i men derd-i men ü devâ-yi men
Fâş bi-güftem in suhan şems-i men ü hudâ-yi men

Ez der-i Mısr tâ be Çin güfte vü hây u hûy-i men
Güfte-i Şems-i Din bi-han şems-i men ü hudâ-yi men
Vezni: Müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün [Recez]

[(Ey) benim şeyhim, benim muradım! (Ey) benim derdim, benim

îlacım! Bu sözü açıkça söylüyorum; benim güneşim de (sensin) efendim de! Mısır kapısından Çin'e kadar benim sözlerimi ve hayhuyumu, Şemseddin'in sözleri olarak oku; (zira) benim güneşim de (odur) efendim de!]

4.Her rûz be-nev ber âyed in dilber-i aşk
Der gerden-i mâ der efkened defter-i aşk
İn hâr ez an nihâd Hak ber der-i aşk
Tâ dûr şeved her ki ne-dâred ser-i aşk
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlü feûl[Hezec/Rub.]

[Bu aşk güzeli, her gün yeniden gelir de bizim boynumuza aşk defterini asar. Tanrı bu dikeni aşk kapısına koydu ki (başında) aşk sevdası olmayanlar uzak olsunlar.]

5.Ey maksad-ı âşıkîn olan Mevlânâ
Vey neş'e-i mü'minîn olan Mevlânâ
Bî-çâreleriz hâlimize rahm eyle
Bî-çârelere muîn olan Mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâîlü) mefâîlün fa' [Hezec/Rub.]

[Ey âşıkların erişmek istediği, mü'minlerin neşesi olan Mevlâna! Biz çaresiz kimseleriz, halimize acı; ey çaresizlerin yardımcısı olan Mevlâna!]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Ey âşıkân ey âşıkân âmed geh-i vasl u likâ
Âmed nidâ ez âsuman k'ey mâh-rûyân es-salâ
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey âşıklar, ey âşıklar! Buluşma ve görüşme vakti geldi. Gökyüzünden "Ey ay yüzlüler, haydi!" diye nidâ geldi.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Dilkeşide

DİLKEŞÎDE PEŞREV

43.DİL-KEŞÎDE ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Ahmed Avni Konuk, v. 1938)

BİRİNCİ SELÂM

1.Şâhâ zi kerem ber men-i dervîş niger
Ber hâl-i men-i hâste-i dil-rîş niger
Her çend neyem lâyık-ı bahşâyiş-i tü
Ber men me-niger ber kerem-i hîş niger
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Ey Padişah! Kereminle bu fakire, gönlü yaralı hastanın haline (bir) bak. Her ne kadar senin lûtfuna lâyık değilsem de bana bakma, kendi keremine bak.]

2.Cânâ nazarî fermâ çün cân-ı nazarhâî
Çün gûyem dil bürdî çün ayn-ı dil-i mâî

İmrûz çünan mestem ez hîş birun cestem
Ey yâr bi-keş destem an câ ki tü an câî

Subhâ nefesî dârî ser-mâye-i bîdârî
Ber hufte dilan ber dem enfâs-ı mesîhâî
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Ey sevgili! Bize bir bak; çünkü bakışların canı sensin. (Sana) nasıl

DİLKEŞÎDE MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

derim ki gönlümü alıp götürdün? Gönlümüzün tâ kendisisin sen. Bugün o kadar sarhoşum ki kendimden geçmiş haldeyim. Ey dost! Elimden tut da bulunduğun yere çek beni. Ey sabah! Öyle bir nefesin var ki uyanıklık sermayesidir. Uyuyakalmış gönüllere, İsa gibi (diriltici) nefeslerini üfle.]

3.Bîdâr şev hin vakt şüd bîdâr şev bîdâr şev
Bî vasl-ı ô ez hîş hem bîzâr şev bîzâr şev

Âmed nidâ ez âsüman âmed tabîb-i âşıkan
Hâhî ki âyed nezd-i tü bîmâr şev bîmâr şev

Bî-çün tü-râ bî-çün küned rûy-i tü-râ gülgûn küned
Hâr ez kefet bîrun küned gülzâr şev gülzâr şev

İn sîne râ çün gâr dan halvetgeh-i an yâr dan
Ger yâr-ı gârî tü yakîn der gâr şev der gâr şev
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Uyan, vakit oldu; uyan, uyan! Onun vuslatı olmadıkça rahat etme, rahat etme! Gökten, "aşıklar tabibi geldi" diye bir nidâ erişti. Senin de yanına gelmesini istiyorsan hasta ol, hasta! Niteliği bilinmeyen (rengi olmayan zât), senin rengini de alır; yüzünü gül rengine boyar; avucundan dikeni çıkarır. (Ondan sonra) gül bahçesi ol, gül bahçesi! Bu göğsü mağara say; o sevgilinin halvet yeri bil. Sen gerçekten mağaradaki dost isen

mağaraya gir, mağaraya!][1]

İKİNCİ SELÂM

1.Bâ men sanemâ dil yek dile kün
Ger ser ne-nihem an-geh gile kün

Mecnun şüdeem ez behr-i Hudâ
Z'an zülf me-râ yek silsile kün
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

1 Peygamber Efendimiz'in Mekke'den Medine'ye hicretleri esnasında Hz. Ebubekir'le birlikte mağaraya sığınmalarına işaret edilmektedir.

[Ey sevgili! Benimle gönlünü birleştir; şayet sana itaat etmezsem o zaman şikayette bulun. Deli divane oldum; Allah aşkına zülfünden bir zincir ör bana!]
ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Ger tü hestî tâlib-i gevher biyâ
Bülbül-i mestî pür ez abher biyâ

Şems-i Tebrîzî çü mestî ez ezel
Bâ dil-i men yek dem ey dilber biyâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Eğer sen mücevhere tâlipsen, gel! Nergislerden sarhoş olmuş

bülbülsen, gel! Ey sevgili! Şems-i Tebrîzî (gibi) ezelden sarhoşsan, bir an olsun benim gönlümle gel!]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ey ki çü zühre mî zenî çeng ber âsumân-ı men
Tâlib-i müşterî şüdî ey meh-i dil-sitân-ı men

Kıble-i âşıkan menem Ka'be-i bî-dilan menem
Hîz biyâ vü ser bi-nih ber der-i âşiyân-ı men
Vezni: Müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün [Recez]

[Ey Zühre gibi benim göğümde çenk çalan! Ey benim gönül çelen Ay'ım! Müşteri'ye tâlip oldun. Âşıkların kıblesi benim; gönlünü yitirmişlerin Kâbe'si benim. Kalk, gel ve benim evimin kapısına başını koy!]

4.İmrûz heme mest zi meyhâ-yi Hudâyîm
İmrûz heme muhteşem-i ü şâh-ı atâyîm
İmrûz biyârâst Hudâ meclis-i mâ râ
İmrûz heme mâye-i lutfîm ü vefâyîm
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Bugün hepimiz, ilâhî şaraplardan sarhoşuz. Bugün hepimiz, âlicenap padişahın ihtişamlı (maiyetiyiz). Bugün bizim meclisimizi Tanrı bezedi. Bugün hepimiz, ihsan ve vefâ mayasıyız.]

5.Mâ âyine-i cemâl-i yârîm
Nâzır be cemâl-i an nigârîm
Müstağrak-ı hüsneş an çünânîm
Pervâ-yı cihân ü can ne-dârîm
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mefâîl[Hezec]

[Biz sevgilinin güzellik aynasıyız. O sevgilinin güzelliğine bakar dururuz. Onun güzelliğinde (kendimizi) öyle kaybetmişiz ki ne cihan endişemiz kalmış, ne de can!]

6.Neyem zi kâr-i tü fâriğ hemîşe der kârem
Ki lahza lahza tü-râ men azîzter dârem

Be zât-i pâk-i men ü âfitâb-i saltanatem
Ki men tü-râ ne-güzârem be lutf ber dârem

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Ruh-i tü-râ zi şuâât-ı hîş nûr dihem
Ser-i tü-râ be dih engüşt-i mağfiret hârem
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün fa'lün [Müctes]

[Senin işinden gâfil değilim; seni an be an daha değerli kılmak için hep çalışmaktayım. Arınmış zâtım ve saltanat güneşimin hakkı için ben seni terketmem; lütuflurla yüceltirim. Yüzüne, kendi ışıklarımdan nur verir; başını on mağfiret parmağıyla okşarım.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Ruy-i Irak

44.RÛY-İ IRÂK ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Ahmed Avni Konuk, öl. 1938)

BİRİNCİ SELÂM
1.Ey der âverde cihânî râ zi pây
Bang-i nây ü bang-i nây ü bang-i nây

Çîst ney an yâr-i şîrin-bûse râ
Bûse-cây u bûse-cây u bûse-cây
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Ey ney sesi, ey ney sesi! Bir âlemi, (elden) ayaktan düşüren ney sesi! Ney nedir? O öpüşü tatlı sevgilinin öptüğü şeydir, öptüğü şeydir, öptüğü şey!"]

2.Semâ-ı sôfiyan mî der ne-gîred
Ki âteş hîzümî râ ter ne-gîred

Zi her ney nâle-i müştâk n'âyed
Ve her mürgî zi ney şekker ne-gîred

Mey-i can râ be-cüz cânî ne-nûşed
Ki cismânî mey-i enver ne-gîred
Vezni: Mefâîlün mefâîlün feûlün [Hezec]

[Ateş, odunun nemini kurutmadıkça yanmaz, sûfilerin semâı

RÛY-İ IRAK MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Ağır Düyek — Ahmet Avni Konuk

da (aşksız) tesirli olmaz. Her neyden, hasret feryâdı çıkmaz; her kuş da kamıştan şeker alamaz. Can şarabını, ancak cana mensup olanlar içebilir; maddeye bağlı olanlar, parıl parıl parlayan şarabı elde edemez.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]
ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Sûy-i an sultân-ı hûbân er-rahîl
Sûy-i an hurşîd-i tâbân er-rahîl

Âfitâb-ı ruy-i şeh âlem girift
Subh şüd ey pâsbânân er-rahîl
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[O güzeller sultanına doğru göç var; o güneş (gibi olan) sevgiliye

doğru göç var. Sultanın yüzünün ışığı dünyayı kapladı; ey muhafızlar, sabah oldu (haydi) göç var!]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

İKİNCİ SELÂM

3.Ger tü heme serteser aşk u hevâî bi-gû
V'er tü heme ey sanem ahd ü vefâî bi-gû

Mâ heme çün zerreîm raks künan pîş-i tü
Rûy-i tü hurşîd-i mâ çün ber âyî bi-gû
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Sen, baştan başa aşk ve sevdâ mısın, söyle! Ey sevgili! Tamamen ahdine sâdık mısın, söyle! Biz, hepimiz senin önünde rakseden zerreler gibiyiz; senin yüzün, bizim güneşimizdir; ne zaman çıkacaksın, söyle!]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Frenkçin

4.Mâ mest ü harâb ez mey-i ma'şûk-i elestîm
Z'an mest-i elestîm ki ma'şûk-perestîm

Rûmî be ser-i râh-ı melâmet şüd ü bin'şest
Ey halk bi-dânîd ki mâ âşık u mestîm
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Biz, elest bezmindeki sevgilinin şarabından sarhoş ve harap bir haldeyiz. Elest sarhoşu olduğumuzdan dolayı sevgiliye taparız. Rûmî, kınanma yolunun başına gidip oturdu. Ey insanlar! Bilin ki biz âşık ve sarhoşlarız.]

5.Sultân-ı rusül şeh-i arefnâk

Hâdî-i sübül delîl-i süllâk

Der hakk-ı tü güft Hak teâlâ
Levlâke le-mâ halaktü'l-eflâk
Vezni: Mef'ûlü mefâilün mefâîl [Hezec]

[(Ey) peygamberlerin sultanı, "arafnâk" padişahı! (Hak ve bâtıl) yolları gösteren, tâliplere rehber olan (Peygamber)! Senin hakkında yüce Allah, "Sen olmasaydın, âlemleri yaratmazdım" buyurmuştur.][1]

1 Hz. Peygamber'in, "Mâ arafnâke hakka ma'rifetike" (Ya Rabbi) seni hakkıyla bilemedik" hadisine işaret edilmektedir.

DÖRDÜNCÜ SELÂM

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Bayatibuselik

BAYÂTÎBÛSELİK PEŞREV

45.BEYÂTÎ BÛSELİK ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Zekâi Dedezâde Ahmed Irsoy, v. 1943)

BİRİNCİ SELÂM

1.Ey der âverde cihânî râ zi pây
Bang-i nây ü bang-i nây ü bang-i nây

Hod Hudâyest in heme rû-pûş çîst
Mî keşed ehl-i Hudâ râ tâ Hudây
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Ey ney sesi, ey ney sesi! Bir âlemi, (elden) ayaktan düşüren ney sesi! (Her yerde) Allah var; (peki) bütün bu örtüler nedir? (Fakat bunlar da) Hak ehlini, Hakk'a ulaştırır.]

2.Ey nûş kerde nîş râ bî-hîş kün bâ-hîş râ
Bâ-hîş kün bî-hîş râ çîzî bi-dih dervîş râ

Teşrîf dih uşşâk râ pür-nûr kün âfâk râ
Ber zehr zen tiryâk râ çîzî bi-dih dervîş râ
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey zehiri bal yapan! Kendinde olanı, kendinden geçir; kendinden geçmiş olanı, kendine getir. (Allah için) yoksula bir şey ver. Âşıkları şereflendir, ufukları nurlandır; zehire panzehiri çal; (Allah için)

BAYÂTÎBÛSELİK MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân

Hâfız Ahmed Irsoy

yoksula bir şey ver.]

3.Yâr-i mâ dil-dâr-i mâ âlim-i esrâr-i mâ
Yûsuf-i dîdâr-i mâ revnak-ı bâzâr-i mâ

Ger be bostan bî tüîm hâr şüd gülzâr-i mâ
Ver be zindan bâ tüîm gül bi-rûyed hâr-i mâ

Ger der âteş bâ tüîm nûr gerded nâr-i mâ
Ver be cennet bî tüîm nâr şüd envâr-i mâ
Vezni: Fâilâtün fâilün fâilâtün fâilün [Medîd]

[Yârimiz, sevgilimiz, sırlarımızı bilen (dost)! Gözümüzde Yusuf'sun; pazarımız (senden dolayı) hareketlidir. Sensiz bahçeye (girsek) gülistanımız dikenlik olur; seninle zindana (girsek) dikenimiz gül verir. Seninle cehenneme (girsek) ateş bize nûr olur; sensiz cennete (girsek) nurlarımız ateş olur.]

4.Bi-yâ k'imrûz mâ râ rûz-i îdest
Ez in pes îş ü işret ber mezîdest

Zehî meclis ki sâkî baht bâşed
Harîfâneş Cüneyd ü Bâyezîdest
Vezni: Mefâîlün mefâîlün mefâîl [Hezec]

[Gel, bugün bayram günüdür bize! Bundan sonra eğlence, işret

artacak. Tâlihin sâkîlik yaptığı; Cüneyd'in, Bayezid'in arkadaşlık ettiği meclis, ne güzel meclistir!]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana

İKİNCİ SELÂM

üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

2.Rindan selâmet mî künend can râ gulâmet mî künend
Mestî zi câmet mî künend mestan selâmet mî künend

Ey Şeh Hüsâmeddîn-i mâ ey fahr-i cümle evliyâ
Ey ez tü canhâ âşinâ mestan selâmet mî künend
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilân müstef'ilün müstef'ilân [Recez]

[Rintler, canlarını köle etmiş sana selâm gönderiyorlar; kadehinden mest olmuş sarhoşlar, sana selâm gönderiyorlar. Ey bütün velilerin iftihar ettiği Şah Hüsâmeddin! Sâyende, canları tanımış olan sarhoşlar, sana selâm gönderiyorlar.]

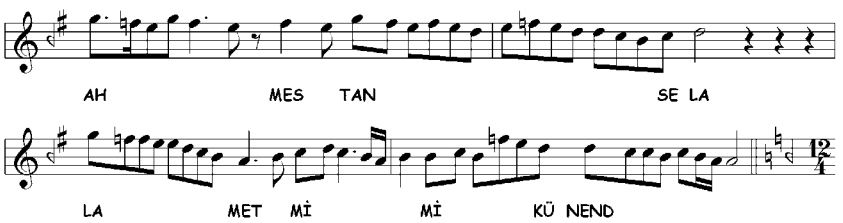

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Salâ canha-yı müştâkan ki yek dil-dâr-ı hûb âmed
Çü zer-kûbest an dil-ber ruh-i men sîm-kûb âmed

Salâheddîn-i Ya'kûban cevâhir-bahş-i zer-kûban
Ki ô hurşîd-i esrârest ü allâmü'l-guyûb âmed
Vezni: Mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün [Hezec]

[Âşıkların canlarına selâm olsun! Güzel bir sevgili geldi. O sevgili, altın dövüyor; benim yüzüm ise gümüş döven oldu. Yakupların Salâhaddin'i, kuyumcuların (en) cömerti; sırlar güneşi; gizli

ÜÇÜNCÜ SELÂM

şeyleri bilen geldi.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Der halka-i uşşâk be-nâgeh haber üftâd
K'ez baht yekî mâh-ruhî hûb der üftâd

Güftend zi Şemse'l-Hak-ı Tebrîz çi dîdîd
Güftîm k'ez an nûr be mâ in nazar üftâd
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Âşıklar halkasına ansızın, "Talihimizden bir ay yüzlü güzel geldi" diye haber ulaştı. Dediler ki Şems-i Tebrîzî'den ne gördünüz? Dedik ki o nurdan bize, bu nazar düştü.]

4.Be hakk-ı an ki der in dil be-cüz velâ-yi tü nîst
Velî-i ô ne-şevem k'û zi evliyâ-yi tü nîst

Me-bâd cânem bî-gam eğer gedâ-yi tü nîst
Me-bâd çeşmem rûşen eğer şifâ-yi tü nîst
Vezni: Mefâilün feilâtün mefâilün feilât [Müctes]

[İçinde senin dostluğundan başka bir şey olmayan şu gönlün hakkı için (söylüyorum): Senin dostlarından olmayanın dostu olmam. Rûhum, senin dilencin değilse dertsiz kalmasın! Senin şifân yoksa, gözlerim aydın olmasın!]

5.Âşık-ı an kand-i tü cân-i şeker-hâ-yi mâst
Sâye-i zülfîn-i tü der dü cihan câ-yi mâst

Her gül-i sürhî ki hest ez meded-i hûn-i mâst
Her gül-i zerdî ki rüst rüste zi safrâ-yi mâst
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilât [Münserih]

[Senin şeker (gibi dudağına), şeker çiğneyen canımız âşıktır. İki cihanda da mekânımız, zülfünün gölgesidir. (Nerede) bir kırmızı gül varsa, bizim kanımızla (boyanmıştır). (Nerede) bir sarı gül yetişmişse, bizim safrâmızdan yetişmiştir.]

6.Men dem ne-zenem lîk dem-i nahnü nefahnâ
Der men bi-demed nâle resed tâ be süreyyâ

İn nây-i tenem râ çü bi-bürrîd ü tirâşîd

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Ez sûy-i neyistân-i adem azze teâlâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ben nefes almıyorum; "Biz rûhumuzdan üfledik" (âyeti) bizde tecellî ediyor da feryadımız, Ülker yıldızına dek çıkıyor. Yüceler yücesi Mevlâ, bu ney gibi vücûdumu yokluk sazlığından koparıp yonttu.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Müstear

SEGÂH PEŞREV

46.MÜSTEÂR ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Zekâi Dedezâde Ahmed Irsoy, v. 1943)

BİRİNCİ SELÂM

1.Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
Kûteh ne-küned menzil-i mâ illâ hû
Ger âlemiyan cümle tabîban bâşend
Hallî ne-küned müşkil-i mâ illâ hû
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlün fa' [Hezec/Rub.]

[Bizim gönlümüzü tutuşturan odur (hû'dur) ancak. Yolumuzu kısaltan odur ancak. Bütün insanlar hekim olsa, (yine de) derdimize deva olan odur ancak.]

2.İmrûz handânîm ü hoş k'an baht-i handan mî resed
Sultân-i sultânân-i mâ ez sûy-i meydan mî resed

İkbâl âbâdan şüde destâr-ı dil vîran şüde
Pürsân ü cûyan mî revem an sû ki sultan mî resed

Pür-nûr şev çün âsüman ser-sebz şev çün bôstan
Şev âşinâ çün mâhiyan k'an bahr-i umman mî resed
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Bugün neşeliyiz, gülümsemedeyiz; çünkü o gülen tâlih geliyor.

MÜSTEAR MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i revân — Hâfız Ahmet Irsoy

Sultanlar sultanımız, meydana giriyor. Tâlihimiz güldü, gönül sarığı çözüldü; sultanın geldiği tarafa, araya-sora gidiyorum. Gökyüzü gibi nurla dol, bahçe gibi yemyeşil hale gel, balıklar gibi yüzedur; çünkü o okyanus geliyor.]

3.Mutribâ esrâr-i mâ râ bâz gû
Kıssahâ-yi can-fezâ râ bâz gû

Mahzen-i innâ fetahnâ ber güşâ
Sırr-ı cân-ı Mustafâ râ bâz gû
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey çalgıcı! Bizim sırlarımızı söyle; cana can katan hikâyeleri anlat. Fetih Sûresi'ndeki hazinenin (kapısını) aç; rûh-ı Muhammedî'nin sırrını anlat.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana

İKİNCİ SELÂM

üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Der meyân-ı perde-i hun aşk râ gülzârhâ
Âşıkan râ bâ cemâl-i aşk-ı bî-çün kârhâ

Şems-i Tebrîzî tüyî hurşîd ender ebr-i harf
Çün ber âmed âfitâbet mahv şüd güftârhâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Aşkın, kan perdeleri arasında gül bahçeleri var. Âşıkların, keyfiyeti (bilinemeyen) aşkın güzelliğiyle işleri var. Ey Tebrizli Şems! Sen, söz bulutu altındaki güneşsin. Güneş ortaya çıkınca, sözler (onun mahiyeti üzerine yapılan münâkaşalar) yok olup gider.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

3.Ez evvel-i imrûz harîfân-ı harâbât
Mihmân-ı tüend ey şeh ü sultân-ı harâbât

İmrûz çi rûzest bi-gû rûz-i saâdet
V'in kıble-i dil kîst bi-gû cân-ı harâbât
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Ey harâbât sultanı! Bugün, baştan beri harâbât erleri senin misâfirindir. Söyle: Bugün ne günüdür? Mutluluk günü! Peki Söyle: Bu gönül kıblesi kimdir? Harâbâtın canı!]

4.Bang ber âmed zi dil ü cân-ı men

K'âh zi ma'şûka-i pinhân-ı men

Güftem kurbân-ı kiyem yâr güft
Ân-ı menî ân-ı menî ân-ı men
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilün [Serî]

[Gönlümden, canımdan "Âh (o) saklanan sevgiliden!" diye bir feryat yükseldi. Dedim ki "Ben kimin kurbanıyım?" Sevgili cevap verdi: "Benimsin, benimsin, benim!"]

5.Dâd dihî sâgar u peymâne râ
Mâye dihî meclis ü mey-hâne râ
Mest künî nergis-i mahmûr râ

Pîş keşî an büt-i dür-dâne râ
Vezni: Müfteilün müfteilün fâilün [Serî]

[Kadehin de hakkını sen verirsin, bardağın da. Meyhanenin de medârı sensin, meclisin de. Baygın (bakışlı) nergisi mest eder, o inci tanesi (gibi) güzeli yanına alırsın.]

6.Yâr âmed be sulh ey ahbâb
Mâ le-küm kâidîne inde'l-bâb

Nevbet-i hicr ü intizâr güzeşt
Fe'dhulü'd-dâre yâ üli'l-elbâb
Vezni: Fâilâtün mefâilün fâ'lân [Hafîf]

[Ey dostlar! Sevgili barışmaya geldi. Size ne oldu? (Niçin) kapının yanında oturakaldınız? Ey akıl sâhipleri! Ayrılık ve bekleme zamanı geçti; girin artık evinize!]

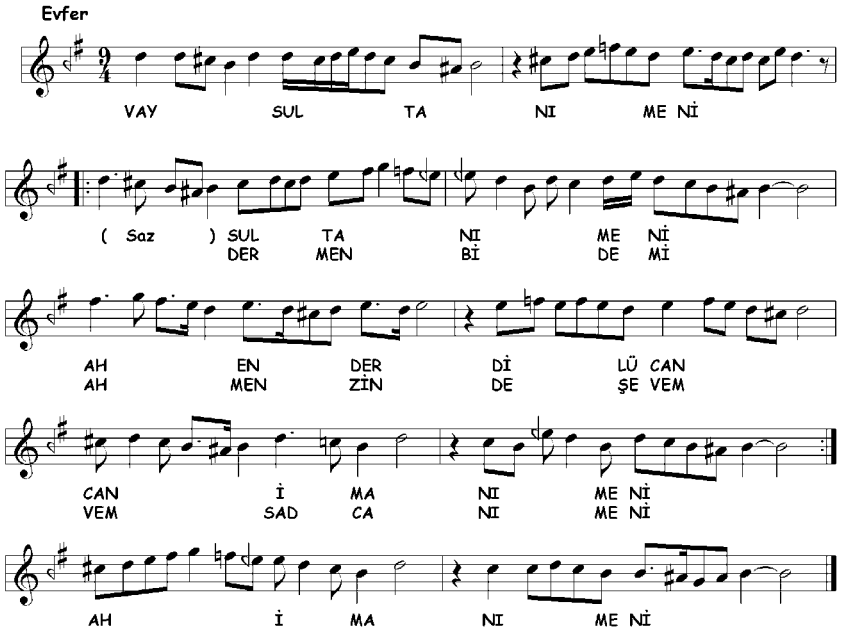
DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

(Segâh Karabatak Peşrev)

Düyek — Hızır Ağa

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Karcığar

47.KARCIĞAR ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Rakım Elkutlu, v.1948)

BİRİNCİ SELÂM

1. İmrûz çü her rûz harâbîm ü harâb
Meg'şâ der-i endîşe vü ber gîr rebâb
Sad gûne nemâzest ü rükûest ü sücûd
An râ ki cemâl-i dôst bâşed mihrâb
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feûl (mefâîlün fâ') [Hezec/Rub.]

[Bugün her günkü gibi harabız, harap. Düşünce kapısını açma; rebabı (eline) al. Sevgilinin (güzel) yüzünü mihrap edinen için yüz türlü namaz var, (yüz türlü) rükû ve sücûd.]

2.Mâ mest ü harâb ez pey-i ma'şûk-ı elestîm
Mâ mest-i elestîm çü ma'şûk-perestîm

Mestân-ı harâbîm bi-gû pîr-i harâbât
Tâ bâde bi-yârend ki mâ âşık-ı mestîm
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Biz elest meclisindeki sevgili uğrunda sarhoş ve perişan haldeyiz. Biz, sevgiliye taptığımız için elest bezminin sarhoşuyuz. Biz, harap olmuş sarhoşlarız. Ey harâbât pîri! Söyle de şarap

KARCIĞAR MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Rakım Elkutlu

versinler; çünkü biz, sarhoş âşıklarız.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sîmin-zekanâ seng-dilâ lâle-izârâ
Hoş kün be nigâhî dil-i gam-perver-i mâ râ

İn kâlib-i fersûde ger ez kûy-i tü dûrest
El-kalbü alâ bâbike leylen ve nehârâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ey gümüş çeneli, taş yürekli, lâle yanaklı (güzel)! Bir bakışınla gam dolu yüreğimizi sevindir. Bu solmuş beden, senin yurdundan uzak olsa da gece gündüz kalbi senin kapındadır.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.An Ferîdûn-i cihân-ı ma'nevî
Bes büved bürhân-ı kadreş Mesnevî

Men çi gûyem vasf-ı an âlî-cenâb
Nîst peygamber velî dâred kitâb
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[O, mâna âleminin padişahıdır; kadrinin (yüceliğine) delil olarak Mesnevi yeter. O yüce zât hakkında ben ne diyeyim? Peygamber

İKİNCİ SELÂM

Evfer

değil ama kitabı var.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

3.Ey kâşif-i esrâr-ı Hudâ Mevlânâ
Sultân-ı fenâ şâh-ı bekâ Mevlânâ
Aşk etmededir Hazretine böyle hitâb
Mevlâ-yı gürûh-ı evliyâ Mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâîlün) mefâîlün fa' (mefâîlü feil) [Hezec/Rub.]

[Ey ilâhi sırların kâşifi Mevlânâ! Fenâ ve bekâ sultanı Mevlânâ! Aşk, zâtına böyle hitap etmektedir: Veliler topluluğunun efendisi Mevlânâ!]

4.**Ey maksad-ı âşıkîn olan Mevlânâ**
Vey neş'e-i mü'minîn olan Mevlânâ

Bî-çâreleriz hâlimize rahm eyle
Bî-çârelere muîn olan Mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâilün (mefâilü) mefâilün fa' [Hezec/Rub.]

[Ey âşıkların erişmek istediği, mü'minlerin neşesi olan Mevlâna! Biz çaresiz kimseleriz, halimize acı; ey çaresizlerin yardımcısı olan Mevlâna!]

5.Aşkast ber âsuman perîden
Sad perde be her nefes derîden

Güftem ki dilâ mübâreket bâd
Der halka-i âşıkan resîden

Vezni: Mef'ûlü mefâilün feûlün[Hezec]

[Aşk, göğe doğru uçmak; her nefeste yüz perde yırtmaktır. Dedim ki ey gönül, aşıkların halkasına katılman, mübarek olsun.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâi

Selmek

SELMEK PEŞREV

SELMEK MEVLEVÎ ÂYİN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

48. SELMEK ÂYÎN-İ ŞERÎFİ[1]
(Beste: Refik Fersan, v.1965)

BİRİNCİ SELÂM

1.Dûş ber dergâh-i izzet kûs-i sultânî zedem
Hayme ber bâlâ-yi dârü'l-mülk-i rabbânî zedem

Ber firâz-i arş-i himmet ez kef-i ma'şûk-i dil
Bâde-i vahdet zi rıtl-ı câm-ı sübhânî zedem
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Dün gece yüce dergâhta padişahlık davulu çaldım; ilâhî pâyitahtın üzerine çadır kurdum. Himmet arşının yokuşunda, gönül maşûkunun eliyle, vahdet şarabını ilâhî kadehten içtim.]

2.Ey çerâğ-ı âsumân ü rahmet-i Hak ber zemin
Nâle-i men gûş dâr ü derd-i hâl-i men bi-bin

Yâ murâd-i men bi-dih yâ fârigam kün ez murâd
Va'de-i ferdâ rehâ kün yâ çünan kün yâ çünin
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

1 Selmek Âyini'nin güftesi, "Ey ki hezâr…'ın sonuna kadar Musâhib Ahmed Ağa'nın Nihâvend âyini ile aynıdır. Buradan sonra gelen rubailer ise Itrî'nin Segâh âyininde yer alan Farsça rubailerden dördünün manzum tercümesidir. Selmek Âyininin, elimizdeki yegâne güftesinde küçük çapta bazı aksaklıklar vardır. Bunlar, diğer ayinlerle ve Farsça asıllarıyla karşılaştırılarak zarûreten tarafımızdan düzeltilmiştir.

[Ey gökyüzünün ışığı ve Hakk'ın yeryüzündeki rahmeti! Benim feryadımı duy, dertli hâlimi gör. Ya muradımı ver, ya da beni (bu) murattan âzâde kıl. (İşimi) yarına bırakma; ya öyle yap ya böyle.]

3.Yek demî gavvâs bûdem ber leb-i deryâ-yı aşk
Sad hezâran dürr ü gevher dîdem ez deryâ-yı aşk

Nâgihân ez kudret-i Hak yek nazar kerdem der ô
Âlemî ser-geşte dîdem mande-i deryâ-yı aşk
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Bir zaman aşk denizinin kıyısında dalgıç oldum; (içinde) yüz binlerce inci, mücevher gördüm. Ansızın Hakk'ın kudretiyle ona bir baktım ki (bütün) bir âlem, aşk denizinde başı dönmüş, kalmış.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

İKİNCİ SELÂM

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

2.Ey âşıkan ey âşıkan Mollâ-yı Rûmî mî resed
Ey ârifan ey ârifan Mollâ-yı Rûmî mî resed
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey âşıklar, ey âşıklar! Mollâ-yı Rûmî (Mevlâna Celâleddin) geliyor. Ey ârifler, ey ârifler! Mollâ-yı Rûmî geliyor.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Âşıkan râ kıble dîdâr âmedest
Gerçi der reh kıble bisyâr âmedest

Âşıkan râ nîst fikr ü ârzû
Âşıkî bî-fahr ü bî-âr âmedest

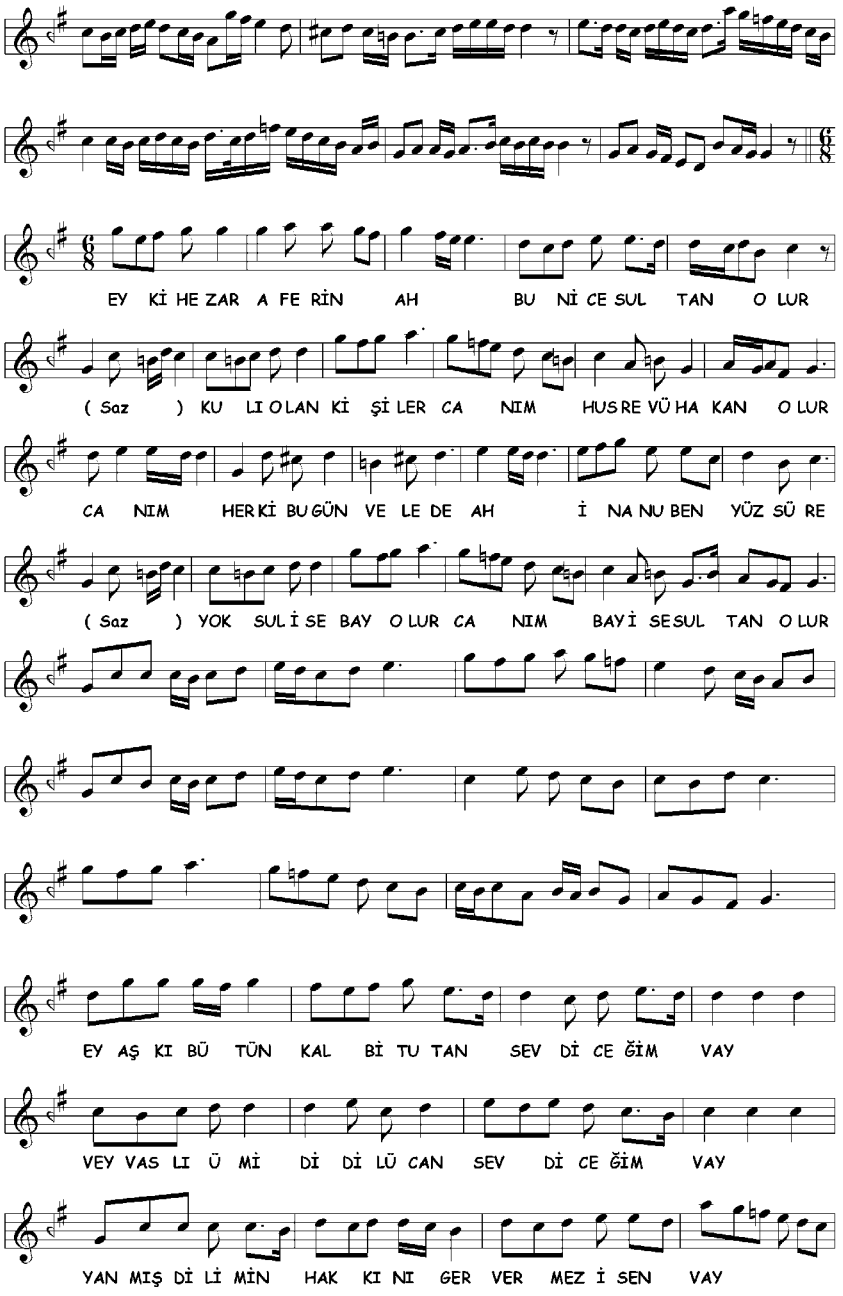
Şems-i Tebrîzî heme güftâr-i tü
Der hakîkat dürr-i şehvâr âmedest
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Yolda kıble çoktur ama âşıklar için kıble, (sevgilinin) yüzüdür. Âşıklarda düşünce ve istek olmaz; âşıklık, övünmeden, utanmadan uzaktır. Ey Tebrizli Şems! Senin sözün, hakikatte

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

padişahlara lâyık mücevherdir.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ey aşkı bütün kalbi tutan sevdiceğim
Vey vaslı ümîd-i dil ü can sevdiceğim
Yanmış dilimin hakkını ger vermez isen
Eyvây derim vây dilem vây dilem vây
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

4.Gönlüm sana hep oldu (fedâ) sevdiceğim
Zülfün dilime oldu yuva sevdiceğim
Zülf-i siyehi gönlüme ger açmaz isen
Ey vây derim vây dilem vây dilem vây
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

5.Dilden ki her âh-ı miheni dinleyesin

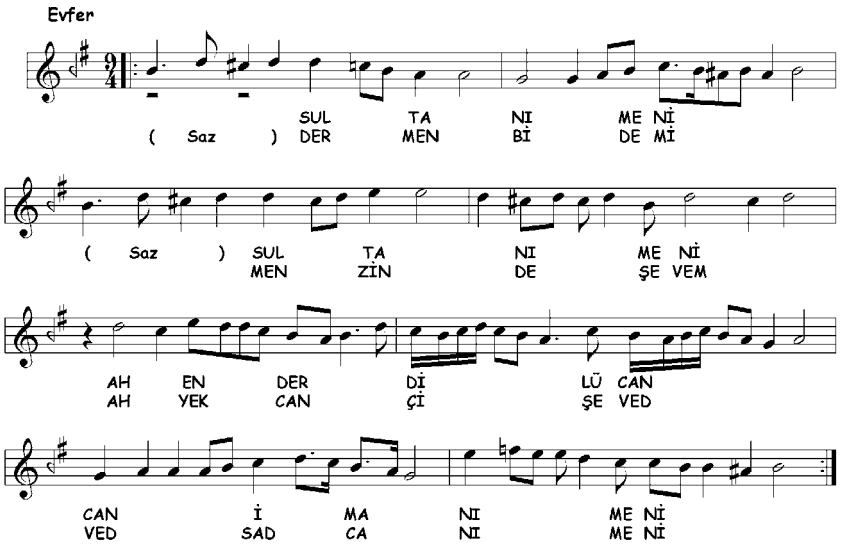
Âhımdaki derdimle beni dinleyesin
Hâl-i dilimi dinler isen sen vay eğer
Dilden bu dilin sadâsını dinleyesin
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

6.Aşkınla senin kaldı gönül bî-per ü bâl
Gam âlemi vermez dilime hiç iyi fâl
(Et) gönlümün ahvâlini bir kerre suâl
Hiç kimselerin olmaya gönlümdeki hâl
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM
1.Sultân-ı menî sultân-ı menî

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]
[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Hisarbuselik

HİSARBÛSELİK PEŞREV

49.HİSAR BUSELİK ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Sadeddin Heper, v.1980)

BİRİNCİ SELÂM

1.Yek demî gavvâs bûdem ber leb-i deryâ-yı aşk
Sad hezâran dürr ü gevher dîdem ez deryâ-yı aşk

Nâgihân ez kudret-i Hak yek nazar kerdem der ô
Âlemî ser-geşte dîdem mande-i deryâ-yı aşk
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Bir zaman aşk denizinin kıyısında dalgıç oldum; (içinde) yüz binlerce inci, mücevher gördüm. Ansızın Hakk'ın kudretiyle ona bir baktım ki (bütün) bir âlem, aşk denizinde başı dönmüş, kalmış.]

2.Penbe zi gûş dûr kün bang-i necât mî resed
Âb-ı siyâh der me-rev k'âb-ı hayât mî resed

Nevbet-i aşk-ı Müşterî ber ser-i çerh mî zened
Behr-i revân-ı âşıkan sad salavât mî resed
Vezni: Müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün [Recez]

[Kulağından pamuğu çıkar, (seni) kurtaracak ses geliyor. Bulanık suya girme; âb-ı hayat geliyor. Gökyüzünün tepesinde Müşteri'nin

HİSARBÛSELİK MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Sadettin Heper

aşk nöbeti çalınıyor; âşıkların ruhları için yüzlerce dua (ve rahmet niyazı) geliyor.]

3.Mutribâ esrâr-i mâ râ bâz gû
Kıssahâ-yi can-fezâ râ bâz gû

Mahzen-i innâ fetahnâ ber güşâ
Sırr-ı cân-ı Mustafâ râ bâz gû

Çün Salâhaddin salâh-i cânhâst
Tâ salâh-i cânha râ bâz gû
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey çalgıcı! Bizim sırlarımızı söyle; cana can katan hikâyeleri anlat. Fetih Sûresi'ndeki hazinenin (kapısını) aç; rûh-ı Muhammedî'nin sırrını anlat. Mademki Salâhaddin, canların huzurudur; canların huzuru için anlat.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

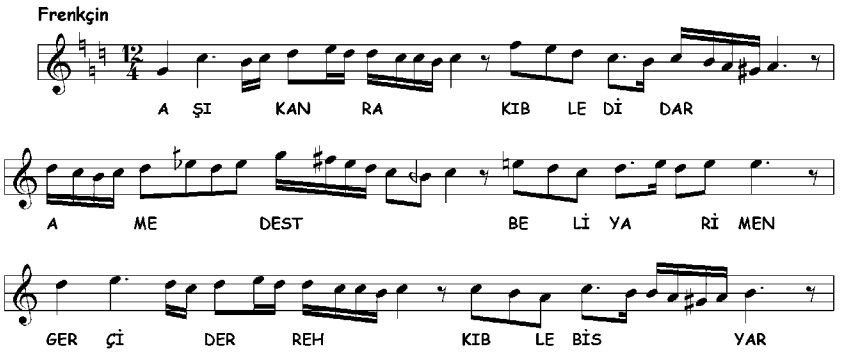
İKİNCİ SELÂM

Evfer

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Frenkçin

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Âşıkan râ kıble dîdâr âmedest
Gerçi der reh kıble bisyâr âmedest

Şems-i Tebrîzî heme güftâr-i tü
Der hakîkat dürr-i şehvâr âmedest
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Yolda kıble çoktur ama âşıklar için kıble, (sevgilinin) yüzüdür. Ey Tebrizli Şems! Senin sözün, hakikatte padişahlara lâyık mücevherdir.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına)

yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ey an ki talebkâr-ı Hudâyîd hudâyîd
Hâcet be taleb nîst şümâyîd şümâyîd

Harfîd ü kelâmîd ü hurûfîd ü kitâbîd
Cibrîl ü Burâkîd ü resûlân-ı Hudâyîd
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Ey Tanrı'yı arayanlar! Aramaya gerek yok, (o) sizsiniz, sizsiniz! Harf, kelime, kelâm, kitap da (sizsiniz); Cebrâil, Burak ve Tanrı'nın elçileri de…]

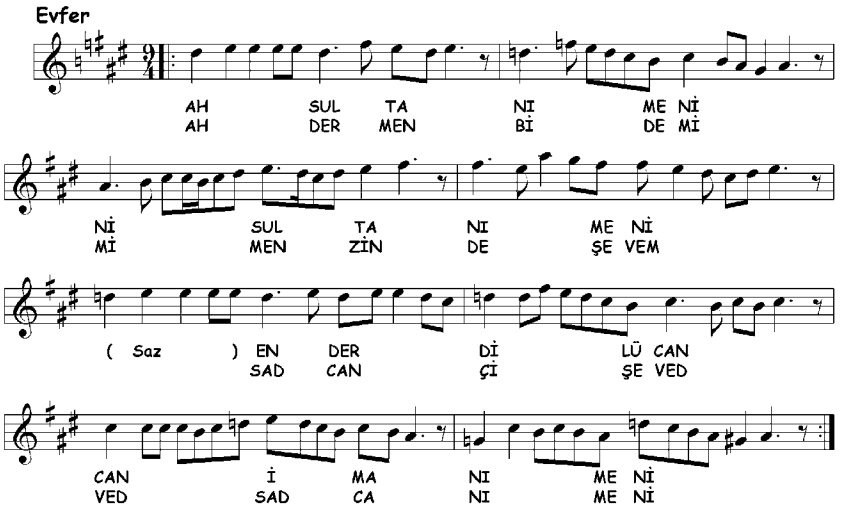
4.Dem-be-dem ez reh-i dil peyk-i hayâleş resedem
Tâbişî nev-be-nev ez hüsn ü cemâleş resedem
Yâ rab in bûy-i tarab ez taraf-ı firdevsest
Yâ nesîmest ki ez rûz-i visâleş resedem
Vezni: Fâilâtün feilâtün feilâtün feilün [Remel]

[Gönül yolundan an be an onun hayâl habercisi geliyor, bana; güzelliğinden yeniden yeniye bir parıltı geliyor, bana. Yarabbi! Bu sevinç (veren) koku, cennet tarafından mı (erişiyor)? Yoksa kavuşma gününden bir esinti mi geliyor, bana?]

5.Ey mefhar-i evvelîn olan Mevlânâ
Vey melce-i âhirîn olan Mevlânâ

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

Dervişlerini hakîkate vâsıl kıl
Ey hâdi-i rûh-ı dîn olan Mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâilün mefâîlün fa' [Hezec/Rub.]

[Ey, öncekilerin medâr-ı iftiharı olan Mevlâna! Ey sonrakilerin sığınağı olan Mevlâna! Dervişlerini hakikate ulaştır. Ey dinin ruhuna klavuz olan Mevlâna!]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-ı menî

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Nikriz

NİKRİZ PEŞREV

50.NİKRİZ ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Hafız Kemal Batanay, v.1981)

BİRİNCİ SELÂM

1.Âteş ne-zened der dil-i mâ illâ hû
Kûteh ne-küned menzil-i mâ illâ hû
Ger âlemiyan cümle tabîban bâşend
Hallî ne-küned müşkil-i mâ illâ hû
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlün fâ' [Hezec/Rub.]

[Bizim gönlümüzü tutuşturan odur (hû'dur) ancak. Yolumuzu kısaltan odur ancak. Bütün insanlar hekim olsa, (yine de) derdimize deva olan odur ancak.]

2.Yâ Rab zi dü kevn bî-niyâzem gerdan
V'ez efser-i fakr ser-firâzem gerdan
Ender haremet mahrem-i râzem gerdan
An reh ki ne sûy-i tüst bâzem gerdan
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün (mefâîlü) mefâîlün fa' [Hezec/Rub.]

[Yârabbi! Beni iki dünyadan da âzat eyle.Yokluk (fakr) tacı ile benim başımı yücelt. Senin hareminde beni sırra mahrem eyle. Sana doğru olmayan yoldan beni geri çevir.]

3.Men bende-i sultânem sultân-ı cihânbânem

NİKRİZ MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Kemal Batanay

Devr-i Revân

Z'an dem ki ruhaş dîdem şûrîde vü hayrânem

Men ô şüdem ô men şüd ez cân ü dilem ten şüd
Peyveste çirâ bâşed in nâle vü efgânem
Vezni: Mef'ûlü mefâîlün mef'ûlü mefâîlün [Hezec]

[Ben sultanın, dünya sultanının kuluyum. Onun yüzünü gördüğümden beri şaşkınım, hayranım. Ben o oldum, o da ben. Candan, gönülden bedenim gitti; bu feryad, figan niçin çıkıp duruyor?]

4.Bi-yâyîd bi-yâyîd ki dil-dâr resîdest
Bi-yâyîd bi-yâyîd ki gülzâr demîdest

Vezni: Mefâîlü mefâîl(ü) mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Gelin, gelin sevgili geldi; gelin gelin gül bahçesi şenlendi.]

İKİNCİ SELÂM

1.Ey âşıkân ey âşıkân ez âlem-i cân âmedem
Ser der fiken can der taleb cûyâ-yı cânân âmedem

Ey mutribâna ey mutriban savt ez nevâ âverdeem
Çün andelîb ez şevk-i gül her dem gazelhân âmedem
Vezni: Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün [Recez]

[Ey aşıklar, ey aşıklar, can aleminden geldim. Başım önde, gönül heveste; sevgiliyi aramaya geldim. Ey mutribler, ey mutribler, Sesim, nevâ makamından çıkıyor. Gülün şevkiyle bülbül gibi hep gazel okuyarak geldim.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Hû zenem ber kudsiyan her şeb zi dil hû hû zenem
Ber cemâl-i Hak heme yâhû ve yâ men hû zenem
Dil çü cây-i Hak büved Hak bâ menest ü men be Hak
Hak be Hak vâsıl şüde ber hîşten hû hû zenem
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Her gece meleklere gönülden hû hû derim. Hakk'ın cemâline hep hû, yâ hû derim. Gönül Hakk'ın yeri olunca Hak benimledir, ben Hakk ile. Hak Hakk'a kavuşunca, kendime hû hû derim.]

2.Ey ki hezâr âferin bu nice sultân olur
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur
Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur[1]
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp yüz sürerse,

1 Terennüm lafzı, "Tilkise arslan olur."

İKİNCİ SELÂM

Evfer

fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Câme siyeh kerd küfr nûr-ı Muhammed resîd
Tabl-ı bekâ kûftend milk-i muhalled resîd
Dil çü suturlâb şüd âyet-i heft âsüman
Şerh-i dil-i Ahmedî heft mücelled resîd
Vezni: Müfteilün fâilât (fâilün) müfteilün fâilât (fâilün) [Münserih]

[Küfür karalar giyindi; (çünkü) Muhammed (a.s.)'ın nûru erişti. Bekâ davulunu çaldılar; (çünkü) ebedî saltanat geldi. Gönül, yedi göğü gösteren üstürlâb (gibi) olunca Muhammed (a.s.)'ın hallerinin (iç dünyasının) şerhi, yedi cilde ulaştı.]

4.Ey mürşidimiz rehberimiz Mevlânâ
Sultân-ı sükûn-âverimiz Mevlânâ
Bin bir suçumuz var biliriz biz
Ammâ yine dönmez elimiz Mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlün fa' [Hezec/Rub.]

5.Mevlâye ene't-tâibü mimmâ selefâ
Hel yukbelü özrü âşıkın kad telefâ
İn kâne nedâmetî sudûran ve cefâ
Mevlâye afallâhu afallâhu afâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

[Ey Allah! Geçmiş günahlarıma tevbe ediyorum. Kendinden geçmiş bir âşığın özrünü kabul eder misin? Benim pişmanlığım bile bir (varlık) ifadesi ve eziyet ise de ey Mevlâm sen affet, sen affet, sen affet!]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü cân îmân-ı menî

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved sad cân-ı menî
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

-9-

AH YA Rİ MEN VAY AH YA Rİ MEN YA Rİ ME RA DOST

YA Rİ MEN YA Rİ ME RA DOST YA Rİ MEN VAY

EY

MÜR Şİ Dİ MİZ REH BE Rİ MİZ MEV LÂ NA SUL

TA NI SÜ KÛN A VE Rİ MİZ MEV LÂ NA BİN

BİR SU ÇU MUZ VAR Bİ Lİ RİZ BİZ AM MA DÖN

MEZ Yİ NE EL LE Rİ MİZ MEV LÂ NA

MEV

-10-

LÂ YE E NET TA İ BÜ MİM MA SE LE FA HEL

YUK BE LÜ ÖZ RÜ A Şİ KIN KAD TE LE FA İN

KÂ NE NE DA ME Tİ SU DÜ RAN VE CE FA MEV

LÂ YE A FAL LA HÜ A FAL LA HÜ A FA

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

AH SUL TA NI ME Nİ
AH DER MEN Bİ DE Mİ

Nİ SUL TA NI ME Nİ
Mİ MEN ZİN DE ŞE VEM

AH EN DER AH Dİ LÜ CAN
AH YEK CAN AH Çİ ŞE VED

CAN İ MA NI ME Nİ
VED SAD CA NI ME Nİ

AH İ MA NI ME Nİ

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Muhayyer
Sünbüle

51.MUHAYYER SÜNBÜLE ÂYÎN-İ ŞERÎFİ
(Beste: Bekir Sıdkı Sezgin, v.1996)

BİRİNCİ SELÂM

1.An heme güftîm lîk ender besîç[1]
Bî-inâyât-i Hudâ hîçîm ü hîç

Bî-inâyât-i Hak ô hâsân-i Hak
Ger melek başed siyâhesteş varak

Ey Hudâ ey fazl-i tü hâcet revâ
Bâ tü yâd-i hîç kes neb'ved revâ

İn kader irşâd tü bahşîdeî
Tâ bedin bes ayb-i mâ pûşîdeî

[Onların hepsini, tedbirli şekilde söyledik; ama Hakk'**ın yardımları olmadıkça hiçiz, hiç!** Allah'ın ve erenlerin yardımları olmazsa (kişi), melek de olsa defteri kara olur. Ey lûtfuyla ihtiyaçları gideren Allah! Sen varken başkasını anmak, câiz olur mu? Bize bu kadar yol gösterdin de şu kusurlarımızı gizledin.] (1/1878-1881)

1 Bu âyinin güftesi , Ey ki hezâr âferin ve Sultân-ı menî manzûmeleri haricinde Mesnevî'nin birinci defterindeki 1878-1912. beyitleri arasından seçilmiştir. Vezni, Fâilâtün fâilâtün fâilât (fâilün)'dür.

MUHAYYERSÜNBÜLE MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Bekir Sıtkı Sezgin

Devr-i Revan

İKİNCİ SELÂM

1.Katre-i dâniş ki bahşîdî zi pîş
Muttasıl gerdan be deryâhâ-yi hîş

Katre-i ilmest ender cân-ı men
Vâ rehâneş ez hevâ ve'z hâk-i ten

[(Yâ Rabbi!) Ezelde bağışladığın bilgi damlasın**ı, denizlerine** eriştir. Ruhumdaki (o) ilim damlasını, hevâ (rüzgârından) ve beden toprağından muhafaza eyle!] (1/1882-83)

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Pîş ez an k'in hâkhâ hasfeş küned
Pîş ez an k'in bâdhâ nesfeş küned

Katreî kû der hevâ şüd yâ ki rîht
Ez hazîney kudret-i tü key girîht

Ger der âyed der adem yâ sad adem
Çün bi-hânîş ô küned ez ser kadem

[Bu topraklar onu emmeden, bu rüzgârlar onu kurutmadan (Yâ Rabbi!)… Bir damla, (buharlaşıp) havaya **çıksa,** yahut (toprağa)

İKİNCİ SELÂM

Evfer

AH KAT RE İ DA DA
AH KAT RE İ İL İL

NİŞ Kİ BAH Şİ Şİ Şİ Dİ PİŞ
MES Tİ EN DER CA CA NI MEN

MUT TA SİL GER DAN
VA RE HA NEŞ EZ

DAN BE DER YA YA HA Yİ HİŞ
EZ HE VA VE VEZ HA Kİ TEN

AH HEY SUL TA NI MEN
AH HEY SUL TA NI MEN

MEN HEY HÜN KÂ RI MEN
MEN HEY HÜN KÂ RI MEN

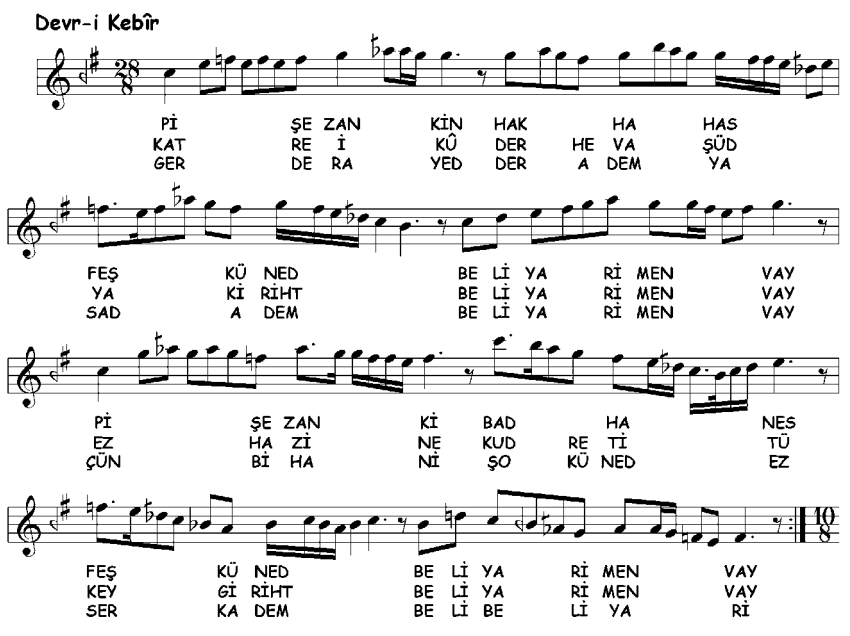

HEY RA NA YI MEN
HEY RA NA YI MEN

HEY Zİ BA YI MEN VAY
HEY Zİ BA YI MEN VAY

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

Pİ ŞE ZAN KİN HAK HA HAS
KAT RE İ KÛ DER HE VA ŞÜD
GER DE RA YED DER A DEM YA

FEŞ KÜ NED BE Lİ YA Rİ MEN VAY
YA Kİ RİHT BE Lİ YA Rİ MEN VAY
SAD A DEM BE Lİ YA Rİ MEN VAY

Pİ ŞE ZAN Kİ BAD HA NES
EZ HA Zİ NE KUD RE Tİ TÜ
ÇÜN Bİ HA Nİ ŞO KÜ NED EZ

FEŞ KÜ NED BE Lİ YA Rİ MEN VAY
KEY Gİ RİHT BE Lİ YA Rİ MEN VAY
SER KA DEM BE Lİ BE Lİ YA Rİ

düşse, senin kudret hazinenden nasıl kaçabilir? Yok olsa, hatta yüz (kat) yokluğa karışsa bile sen onu çağırınca başını ayak yapıp (yuvarlana yuvarlana gelir.)] (1/1884, 1886-87)

2.Ey ki hezâr âferin **bu nice sultân olur**
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur

Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur[2]
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Sad hezâran zıdd zıd râ mî küşed
Bâzşan fazl-ı tü bîrun mî keşed

Hâsa her şeb cümle efkâr u ukûl
Gark mî gerdend der bahr-i nügûl

Bâz vakt-i subh ân Allâhiyân
Ber zenend ez bahr ser çün mâhiyân

Der hazân an sad hezâran şâh u berg

2 Terennüm lafzı: "Tilkise arslan olur."

Der hezîmet refte ez deryâ-yı merg

Ey birâder akl yek dem bâ hod âr
Dembedem der tü hazânest ü bahâr

Bâğ-ı dil râ sebz ü terr ü tâze bîn
Pür zi gonce verd ü serv ü yâsemîn

İn sühanhâyî ki ez akl-ı külest
Bûy-i an gülzâr ü serv ü sünbülest

Nâz râ rûyî bi-bâyed hemçü verd
Çün ne-dârî gird-i bed-hûyî me-gerd

Zişt başed rûy-i nâ-zîbâ vü zerd
Saht başed çeşm-i nâ-bînâ vü derd

Ez bahâran key şeved ser-sebz seng
Hâk şev tâ gül bi-rûyed reng reng

Sâlhâ tü seng bûdî dil-hırâş
Âzmun kün yek zamânî hâk bâş

[Yüzbinlerce zıt, zıddını yok eder; sonra senin emrin yine onları varlık âlemine getirir. Hele geceleri bütün akıllar ve düşünceler o uçsuz bucaksız derin denizde batar, (yok olurlar.) Yine sabah vakti, o Hakk'a

mensup (ruhlar ve akıllar), balıklar gibi denizden baş çıkarırlar. Güz mevsiminde yüzbinlerce dallar, yapraklar, ölüm denizinin (hücumuyla) hezimete uğrarlar. (1/1888, 1890-92)

Kardeş, bir an için aklını başına al! Sende de her an güz ve bahar var. Bak, gönül bahçesi de yemyeşil, terütaze, goncalar, güller, serviler ve yaseminlerle dolu! Akl-ı kül'den gelen bu sözlerde de o gül bahçesinin, o servi ve sümbüllerin kokusu vardır.[3] (1/1896-97, 1899)

Naz için gül gibi bir yüz gerek. Öyle bir yüzün yoksa, kötü huyun etrafında dönüp dolaşma, (nazlanma!)[4] Çirkin ve sarı bir yüzün, nazı da çirkindir; gözün hem kör, hem de hastalıklı olması, zor iştir. (1/1906-1907)

Baharların tesiriyle taş yeşerir mi? Toprak ol ki renk renk çiçekler bitiresin. Yıllarca gönüller tırmalayan taş oldun; bir kez de toprak olmayı dene! (1/1911-1912)

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân**-ı menî**

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved **sad cân-ı menî**

3 Aklı, akl-ı küllî ve akl-ı cüz'î yahut akl-ı meâd ve akl-ı meâş diye ikiye ayırmışlardır. Kısaca akl-ı küllî (akl-ı meâd) ahirete ve asla yönelik büyük meseleleri idrak eder, akl-ı cüz'î (akl-ı meâş) ise dünya işlerini kavrar ve çözer. Hükemâ felsefesine göre akl-ı küll, yaratıcı kudretin faal tecellîsidir.

4 Mesnevi'de bundan önce geçen beytin manası şöyledir: "Hakîm-i Gaznevî'nin şu nasihatini dinle de eski vücûdunda bir yenilik bul." Beyitte zikri geçen zat, İranlı ünlü mutasavvıf şair Senâî-yi Gaznevî (ölm. 525/1131)'dir. Senâî, Hz. Mevlâna'yı etkileyen önemli şahıslardan biridir.

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Bayati
Araban

BAYÂTÎARABAN PEŞREV

Cinuçen Tanrıkorur

Devr-i Kebîr

İkinci Hane

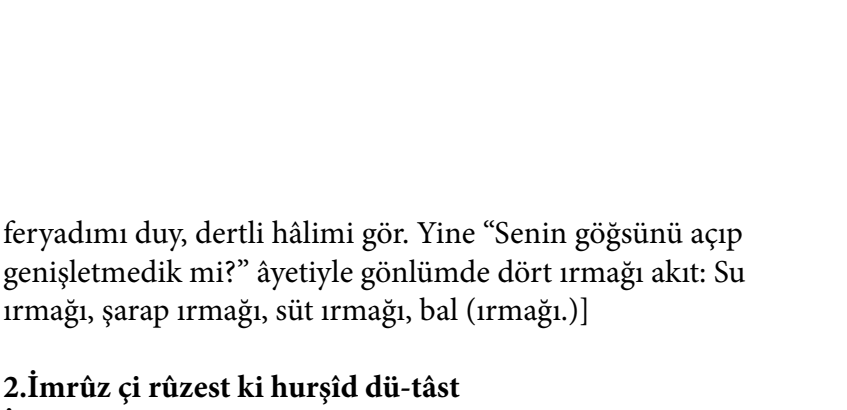

Üçüncü Hane

Dördüncü Hane

52. BEYÂTÎ ARABAN ÂYÎN-İ ŞERÎFİ

(Beste: Cinucen Tanrıkorur, v.2000)

BİRİNCİ SELÂM

1.Ey çerâğ-ı âsümân ü rahmet-i Hak ber zemîn
Nâle-i men gûş dâr ü derd-i hâl-i men bi-bîn

Bâz elem neşrah revan kün çâr cû der sîneem
Cûy-i âb ü cûy-i hamr ü cûy-i şîr ü engübîn
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Ey gökyüzünün ışığı ve Hakk'ın yeryüzündeki rahmeti! Benim feryadımı duy, dertli hâlimi gör. Yine "Senin göğsünü açıp genişletmedik mi?" âyetiyle gönlümde dört ırmağı akıt: Su ırmağı, şarap ırmağı, süt ırmağı, bal (ırmağı.)]

2.İmrûz çi rûzest ki hurşîd dü-tâst
İmrûz zi rûzhâ birûnest ü cüdâst
Ez çerh be hâkiyan nisârest ü sadâst
K'ey dil-şüdegân müjde ki in rûz-i şümâst
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâîlün) mefâîlü feûl [Hezec/Rub.]

[Bugün nasıl bir gün ki güneş iki kat (güçlü)! Bugün (diğer) günlerden farklı; başka (bir gün)! Gökten, yerdekilere, "Ey âşıklar, müjde! Bugün sizin gününüz" diye nidâ geliyor, (saçı)

BAYÂTÎARABAN MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân

Cinuçen Tanrıkorur

saçılıyor.]

3.Mâ der dü cihan gayr-i Hudâ yâr ne-dârîm
Cüz yâd-ı Hudâ hîç diger kâr ne-dârîm
Müştâk-ı dil ü cân-i tü Şemsü'l-Hak-ı Tebrîz
Der âyine cüz vâye-i dîdâr ne-dârîm
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

[Bizim iki dünyada da Hak'tan başka yârimiz, Hakk'ı zikretmekten başka işimiz yoktur. Ey Tebrizli Hak Güneşi! Senin gönlünün ve canının özlemini (çekeniz.) (Gönül) aynasındaki yüzünden başka nasibimiz yoktur.]

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân**-ı menî**

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved **sad cân-ı menî**
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

İKİNCİ SELÂM

Evfer

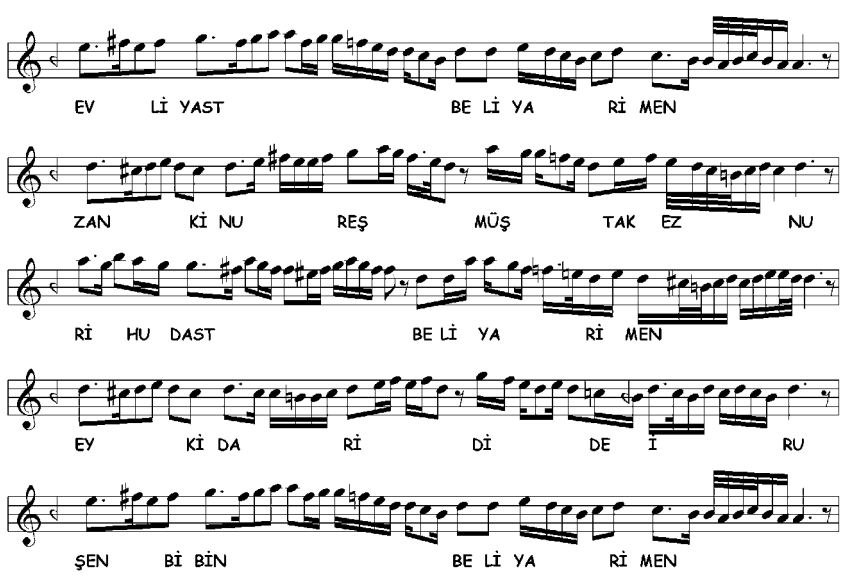
2.Ey kâşif-i esrâr-ı Hudâ Mevlânâ
Sultân-ı bekâ şâh-ı fenâ Mevlânâ
Aşk etmededir hazretine böyle hitâb
Mevlâ-yı gürûh-ı evliyâ Mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlün fa' (mefâîlü feil) [Hezec/Rub.]

[Ey ilâhi sırların kâşifi Mevlânâ! Fenâ ve bekâ sultanı Mevlânâ! Aşk, zâtına böyle hitap etmektedir: Veliler topluluğunun efendisi Mevlânâ!]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

ÜÇÜNCÜ SELÂM

1.Pes zi novmîdi büved k'an kûr ber derhâ reved
Dâru-yi dîde ne-cûyed cümle zikr-i nan küned

Her ki çün mâhî ne-bâşed cûyed ô pâyân-i âb
Her ki ô mâhî büved key fikret-i pâyan küned

Ger be fakr u sıdk pîş âyî be râh-i âşıkân
Şems-i Tebrîzî tü-râ hem-sohbet-i merdan küned
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Körün, kapılara doğru gitmesi, ümitsizlik (ve güvensizliktendir.)

Gözüne ilaç aramaz da ekmeği anıp durur. Balık olmayan, suyun sonunu (bittiği yeri) arar. Balık olanda "son" düşüncesi olur mu (hiç)? Eğer yokluk ve samimiyetle aşıkların yoluna girersen, Şems-i Tebrîzî seni de erlerin sohbetine katar.]

2.Ey ki hezâr âferin **bu nice sultân olur**
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur
Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına)

yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ey nâtık-ı ilâhî vey dîde-i hakâyık
Z'in kulzüm-i pür-âteş ey çâre-i halâyık
Ey âfitâb-i canhâ ey Şems-i Hakk-ı Tebrîz
Her zerre ez şuâet cân-ı latîf ü nâtık
Vezni: Mef'ûlü fâilâtün mef'ûlü fâilâtün [Muzâri]

[Ey ilâhi (ilhamla) konuşan, hakikatlerin müşahede edildiği zat! Bu ateş dolu denizden insanları (kurtaracak) olan (sensin)! Ey canların güneşi Tebrizli **Şemsü'l**-Hak! Senin ışıklarınla her zerre, konuşan, latif bir can (haline gelmiştir.)]

4.Âsümandır kubbesi hep ahterân âvîzesi
En ziyâ-bahşâ kanâdîli güneşle mâhtır
Seddolunmakla tekâyâ kaldırılmaz zikr-i Hak
Cümle mevcûdât zâkir kâinat dergâhtır
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[(Âlem, **öyle bir mabettir ki**) gökyüzü, kubbesi, yıldızlar **âvizeleridir**. En parlak kandilleri, güneşle aydır. Tekkeler kapatılmakla Allah'ı zikir kaldırılamaz. Bütün mevcûdat zikretmededir, (bütün) kâinat, dergâhtır.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Evfer

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-**ı menî**

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved **sad cân-ı menî**
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

SON PEŞREV

Düyek

SON YÜRÜK

Yürük Semâî

Hicazkâr

53. HİCAZKÂR ÂYÎN-İ ŞERÎFİ

(Beste: Ahmet Çalışır, d.1966)

BİRİNCİ SELÂM

1.İn semâ-ı mevlevî mesmû‘ bâdâ tâ ebed
V’in livâ-i ma‘nevî merfû‘ bâdâ tâ ebed

Âşıkân-ı feyz-i Hak râ ictimâ u istimâ
İn semâ-ı mevlevî mesmû‘ bâdâ tâ ebed
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Bu mevlevî semâı ebediyen dinlenir olsun, bu manevî bayrak ebediyen dalgalansın. Cemiyetler, âyinler, Hak’tan feyiz alan âşıklar içindir. Bu mevlevî semâı ebediyen dinlenir olsun.]

2.Dûş reftem der meyân-i meclis-i sultân-ı hîş
Der kef-i sâkî bi-dîdem der sürâhî cân-ı hîş

Güftemeş ey cân-ı cân-ı sâkiyan behr-i Hudâ
Pür künî peymâneî vü neş’kenî peymân-ı hîş
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilât [Remel]

[Dün gece sultanımın meclisine katıldım; sâkinin elindeki sürahide kendi canımı gördüm. Ona dedim ki ey sâkilerin canının canı! Allah için bir kadeh doldur da ahdini bozma.]

HİCAZKÂR MEVLEVÎ ÂYÎN-İ ŞERÎF'İ

BİRİNCİ SELÂM

Devr-i Revân — Ahmet ÇALIŞIR

3.Ey Resûl-i Hazret-i Hak vey Habîb-i Kibriyâ
Ey ziyâ-yi ayn-i âlem vey imâm-i enbiyâ

Yek piyâle mey bi-dih ey sâki-yi bezm-i elest
Ber men-i miskin nazar kün ey sirâc-ı pür-ziyâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Ey Hak teâlâ'nın elçisi! Yüce Allah'ın sevgilisi! Ey âlemin gözünün ışığı! Ey peygamberlerin önderi! Ey elest meclisinin sâkisi! Ben zavallıya nazar eyle de bir kadeh bâde ver. Ey ışık dolu kandil!]

4.Her ki cûyed rûz u şeb râh-ı rızâ-yi Mustafâ
Lâ-cerem râzî büved ez vey Hüdâ-yi Mustafâ

Ez berâ-yi rahmet-i mecmû-i âlem âmedest
Mustafâ ber âlem ü âlem berâ-yi Mustafâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[Her kim gece gündüz Muhammed Mustafâ (a.s)'ın rızâsını kazanmaya çalışırsa, şüphesiz ondan Mustafâ (a.s.)'ın rabbi de razı olur. Muhammed Mustafâ, bütün âleme rahmet olarak gelmiştir; Mustafâ âlem için, âlem Mustafâ için.]

-3-

İKİNCİ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân-**ı menî**

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved **sad cân-ı menî**
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

-4-

İKİNCİ SELÂM

ÜÇÜNCÜ SELÂM

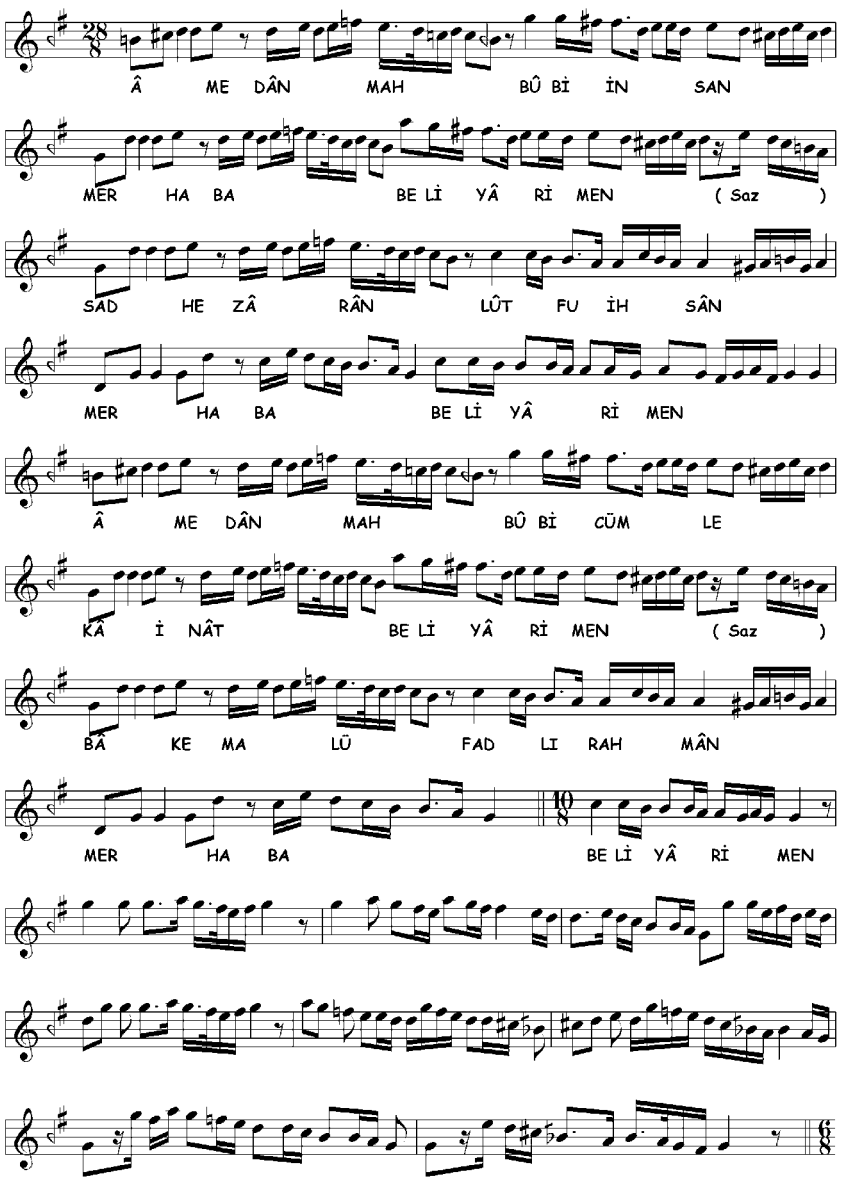
1.*Âmed* an mahbûb-i insan merhabâ
Sad hezâran lutf u ihsan merhabâ

***Âmed* an mahbûb-i cümle kâinât**
Bâ kemâl ü fadl-ı Rahman merhabâ
Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilün [Remel]

[O insanların sevgilisi, yüz binlerce lütuf ve ihsanla geldi, hoş geldi! O bütün kâinatın sevgilisi, Hakk'ın keremi (ile), kemâl üzere geldi, hoş geldi!]

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Devr-i Kebîr

2.Ey ki hezâr âferin **bu nice sultân olur**
Kulu olan kişiler hüsrev ü hâkân olur
Her ki bugün Veled'e inanuben yüz süre
Yoksul ise bay olur bay ise sultân olur
Vezni: Müfteilün fâilün müfteilün fâilün [Münserih]

[Binlerce tebrikler! Bu nasıl bir sultandır ki hizmetçisi olanlar, padişah olur. Bugün her kim (Sultan) Veled'e inanıp (dergâhına) yüz sürerse, fakir ise zengin olur, zengin ise sultan olur.]

3.Ey aşk-ı tü big'rifte serâpâ-yi dilem
V'ey vasl-ı ruhat geşte temennâ-yı dilem

Ger dâd-ı dil-i sûhte-i men ne-dihî
Ey vây dilem vây dilem vây dilem
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feil [Hezec/Rub.]

[Ey aşkı, baştan ayağa gönlümü kaplayan! Gönlümün arzusu, senin yüzünü görmektir. Benim yanık gönlümün hakkını vermezsen vah gönlüme! Vah gönlüme! Vah gönlüme!]

4.Ey geşte fedâ-yi tü serâpâ-yı dilem
Şüd zülf-i çü hindû-yi tü me'vâ-yı dilem
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feil [Hezec]

[Ey baştan ayağa gönlümün fedâ olduğu (güzel)! Simsiyah

saçların gönlümün barınağı oldu.] Siyah saçlarında gönlüme yer vermezsen vah gönlüme! Vah gönlüme! Vah gönlüme!]

5.Ey kâşif-i esrâr-ı Hüdâ Mevlânâ
Sultân-ı fenâ şâh-ı **bekâ Mevlânâ**
Aşk etmededir hazretine böyle hitâb
Mevlâ-yı gürûh-ı evliyâ Mevlânâ
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü (mefâilün) mefâîlün fa' (mefâîlü feil) [Hezec/Rub.]

[Ey ilâhi sırların kâşifi Mevlânâ! Fenâ ve bekâ sultanı Mevlânâ! Aşk, zâtına böyle hitap etmektedir: Veliler topluluğunun efendisi

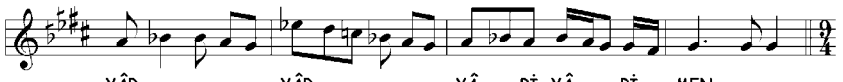

Mevlânâ!]

6.Ben bilmez idim gizli ayan hep sen imişsin
Tenlerde vü canlarda nihan hep sen imişsin

Senden bu cihân içre **nişân ister idim ben**
Âhir **bunu bildim ki cihan hep sen imişsin**
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü feûlün [Hezec]

[Ben bilmezdim, görünen de görünmeyen de hep sen imişsin; bedenlerde ve canlarda gizlenen hep sen imişsin. Bu dünyada senden bir işaret arardım; sonunda anladım ki, cihan hep sen imişsin.]

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Konya, Aralık 1998

SON PEŞREV

SON YÜRÜK

DÖRDÜNCÜ SELÂM

1.Sultân-ı menî sultân-ı menî
Ender dil ü can îmân**-ı menî**

Der men bi-demî men zinde şevem
Yek cân çi şeved **sad cân-ı menî**
Vezni: Fa'lün feilün fa'lün feilün [Mütedârik]

[Sultânımsın, sultânımsın; cânımda, gönlümde imânımsın. Bana üflersen ben dirilirim. Bir cân da nedir? Yüz cânımsın.]

Niyaz Mukabele

SEGÂH NİYAZ İLÂHİSİ

Devr-i Revân-Yürük Semâî — Sultan Veled

NİYÂZ ÂYİNİ

SEGÂH İLÂHÎ

Şem‘-i ruhuna cismimi pervâne düşürdüm
Evrâk-ı dili âteş-i sûzâna düşürdüm
Bir katre iken kendimi ummâna düşürdüm
Takrîr edemem derd-i derûnum elemim var
Mevlâ’yı seversen beni söyletme gamım var
Vezni: Mef‘ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

“Yüzünün mumuna, cismimi kelebek yaptım. Gönül yaprağını yanan ateşe düşürdüm. Bir damla iken kendimi ummana attım. İçimdeki derdi anlatamam, hüzünlüyüm. Allah’ı seversen beni söyletme gamım var.”

Dinle sözümü sana direm özge edâdır
Dervîş olana lâzım olan aşk-ı Hûdâ’dır
Âşıkın nesi var ise ma‘şûka fedâdır
Semâ‘-safâ, câna safâ, rûha gıdâdır

Ey sôfi bizim sohbetimiz câna safâdır
Bir cür‘amızı nûş idegör derde devâdır
Hak ile ezel ettiğimiz ahde vefâdır
Semâ‘-safâ, câna safâ, rûha gıdâdır

Aşk ile gelin eyleyelim zevk u safâyı
Göklere değin irgörelim hûy ile hâyı

Mestâne olup depredelim çeng ile nâyı
Semâ'-safâ, câna safâ, rûha gıdâdır

Aşk ile gelin talib ü cûyende olalım
Şevk ile safâlar sürelim zinde olalım
Hazret-i Mevlânâ'ya gelin bende olalım
Semâ'-safâ, câna safâ, rûha gıdâdır
Vezni: Mef'ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec][1]

MÜSTEÂR İLÂHİ

Geçtim hevesât-ı dünyevîden

1 Bu manzûmede vezin bakımından aksaklıklar vardır. Kelimeler: özge edâ: başka bir hâl; cür'a: yudum; nûş etmek: içmek; irgörmek: çıkarmak, eriştirmek; depretmek: hareket ettirmek, çalmak; cûyende: arayan; bende: kul, köle.

Zevk aldım umûr-ı uhrevîden
Yâ Rab beni bir nefes ayırma
Kur'ân u hadîs ü Mesnevî'den

Hamden lillâh ki feyzyâbım
Sînemdeki râz-ı ma'nevîden
Dûr etme Veled kulun ilâhî
Sâdât-ı kirâm-ı Mevlevîden
Vezni: Mef'ûlü mefâilün feûlün [Hezec]
(Mef'ûlün fâilün feûlün)

"Dünyalık hevesleri terk ettim; manevî işlerden zevk aldım. Yarabbi, beni bir an Kuran'dan, hadislerden ve Mesnevi'den ayırma. Allah'a şükrolsun ki içimdeki manevi sırlardan feyiz aldım. Yarabbi, Veled

Segah Niyaz
Ayini

SEGÂH NİYAZ İLÂHİSİ

Devr-i Revân-Yürük Semâî — Sultan Veled

NİYÂZ ÂYİNİ

SEGÂH İLÂHÎ

Şem‘-i ruhuna cismimi pervâne düşürdüm
Evrâk-ı dili âteş-i sûzâna düşürdüm
Bir katre iken kendimi ummâna düşürdüm
Takrîr edemem derd-i derûnum elemim var
Mevlâ’yı seversen beni söyletme gamım var
Vezni: Mef‘ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec]

“Yüzünün mumuna, cismimi kelebek yaptım. Gönül yaprağını yanan ateşe düşürdüm. Bir damla iken kendimi ummana attım. İçimdeki derdi anlatamam, hüzünlüyüm. Allah’ı seversen beni söyletme gamım var.”

Dinle sözümü sana direm özge edâdır
Dervîş olana lâzım olan aşk-ı Hûdâ’dır
Âşıkın nesi var ise ma‘şûka fedâdır
Semâ‘-safâ, câna safâ, rûha gıdâdır

Ey sôfi bizim sohbetimiz câna safâdır
Bir cür‘amızı nûş idegör derde devâdır
Hak ile ezel ettiğimiz ahde vefâdır
Semâ‘-safâ, câna safâ, rûha gıdâdır

Aşk ile gelin eyleyelim zevk u safâyı
Göklere değin irgörelim hûy ile hâyı

Mestâne olup depredelim çeng ile nâyı
Semâ‘-safâ, câna safâ, rûha gıdâdır

Aşk ile gelin talib ü cûyende olalım
Şevk ile safâlar sürelim zinde olalım
Hazret-i Mevlânâ’ya gelin bende olalım
Semâ‘-safâ, câna safâ, rûha gıdâdır
Vezni: Mef‘ûlü mefâîlü mefâîlü mefâîl [Hezec][1]

MÜSTEÂR İLÂHİ

Geçtim hevesât-ı dünyevîden
Zevk aldım umûr-ı uhrevîden
Yâ Rab beni bir nefes ayırma
Kur’ân u hadîs ü Mesnevî’den

Hamden lillâh ki feyzyâbım
Sînemdeki râz-ı ma‘nevîden
Dûr etme Veled kulun ilâhî
Sâdât-ı kirâm-ı Mevlevîden
Vezni: Mef‘ûlü mefâilün feûlün [Hezec]
(Mef‘ûlün fâilün feûlün)

“Dünyalık hevesleri terk ettim; manevî işlerden zevk aldım. Yarabbi, beni bir an Kuran’dan, hadislerden ve Mesnevi’den ayırma. Allah’a şükrolsun ki içimdeki manevi sırlardan feyiz aldım. Yarabbi, Veled kulunu, âlicenap Mevlevi büyüklerinden uzaklaştırma.”

1 Bu manzûmede vezin bakımından aksaklıklar vardır. Kelimeler: özge edâ: başka bir hâl; cür‘a: yudum; nûş etmek: içmek; irgörmek: çıkarmak, eriştirmek; depretmek: hareket ettirmek, çalmak; cûyende: arayan; bende: kul, köle.